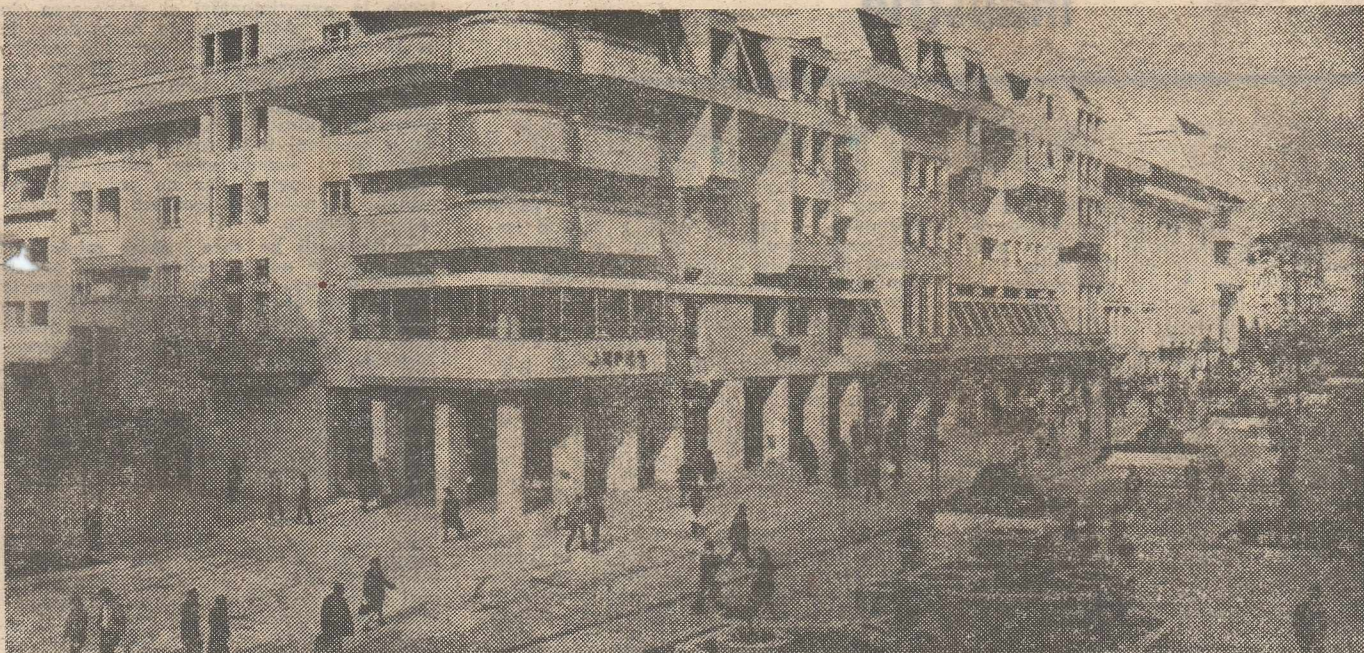

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Dialog despre frumos, chibzuință, creativitate

Comentariul in pag. 3

**Craiova : oraș vechi,
oraș tânăr**

(in paginile 4 și 5 câteva momente din activitatea cetății)

Acesta e finapul

După ce revista „Flacăra” ne-a familiarizat cu valoarea terapeutică a cătinei, propunem spre cunoștință un alt arbust, mai puțin răspândit decât cătina, dar cel puțin tot atât de prețios pentru sănătatea omului, **finapul**, pe numele științific *Ziziphus jujuba*. Este un arbust spinos, cu frunze simple, fructe sferice sau alungite (la formele cultivate) de mărimea unei măslini, care provine din Asia temperată. La început a fost cultivat pentru fructele sale comestibile, naturalizându-se în unele țări din sudul Europei între care și România. La noi este o plantă foarte rară, găsindu-se ca relict natural în câteva puncte din Dobrogea. Fructele conțin numeroase substanțe biologic active ca zaharuri (până la 50%), acizi organici (până la 7%), proteine, substanțe pectice, vitaminele C și P. Vitamina C este în cantitate de 250—1725 mg%, față de 2—37,5 mg% la măr, 68—85 mg% la lămâie sau 12—96 mg% la cătină. Și vitamina P este în cantitate apreciabilă, de 335—1190 mg%. Aproape jumătate din cenușa rezultată o reprezintă potasiul, cu mare importanță în funcția cardiacă, apoi calciul, fosforul, fierul, iodul, cobaltul etc. Față de măr, de exemplu, conține de opt ori mai mult fosfor, de patru ori cobalt, de șase ori calciu și de două ori iod. În fructele de finap s-au identificat 14 aminoacizi, astfel că ele ar putea deveni o sursă importantă de substanțe azotoase în hrana omului. Conținând atâtea principii active, unii consumatori ai fructelor s-au „plins” de o oarecare acțiune afrodisiacă a acestora... Florile și frunzele conțin, de asemenea, cantități mari de vitamina C (în flori, 90—120 mg%), iar semințele, ulei (21—33%).

Finapul, ca și cătina, este extrem de „modest” în privința cerințelor ecologice. Se mulțumește cu coastele uscate și pietroase din Dobrogea, astfel că printr-o eventuală cultură a sa ar putea fi valorificate aceste terenuri sterpe. În Grădina botanică din București se dezvoltă bine și fructifică abundent. Finapul, după mine, este o plantă medicinală de mare perspectivă.

G. DIHORU ■

Fotografie de PAUL AGARICI

Ediție specială:
Carpați 2000

ACEȘTI MUNȚI

AI NOȘTRI

TREBUIE SĂ FIE

REDESCOPERIȚI!

pag. 13-20

**Buturuța
mică
nu răstoarnă
carul mare,
dar nici bine
nu-i face**

pag. 6

**Fănuș Neagu
pe scena
Brăilei**

**ȘASE OPINII
ÎN SEARA
PREMIEREI**

pag. 10

— Cu ce se ocupă institutul pe care îl conduceți se vede din titlul său, — Institutul de sudură și încercări materiale Timișoara — ne-ar interesa, tovarășe director dr. ing. Zeno Pireca, cum s-a racordat și dacă s-a racordat la rezolvarea problemelor noastre acute de azi — energia, reducerea importurilor, recuperarea materialelor, introducerea unor tehnologii de vîrf?

— Dacă se ocupă cu tot ceea ce înseamnă sudură și încercări materiale — și cînd spun tot reprezintă chiar tot — este automat implicat. Începînd cu 1932, ne-am angrenat din plin la acțiunea de reducere a importurilor, urmînd trei direcții de cercetare — elaborarea de tehnologii de sudură, proiectarea de utilaje specifice, elaborarea de materiale de sudură.

— Cît de lung e drumul, în domeniul dumneavoastră, de la cercetare la producție? Se aplică ceva din toate cercetările finalizate în aceste direcții?

— S-au elaborat tehnologii-cadru pentru diferite materiale și tipuri de îmbinări, urmînd ca anul acesta să fie concretizate în uzine cu tehnologii de fabricație. De pildă, tehnologia-cadru pentru utilajul minier, rezolvată de inginerii Richard Turza, Nicolae Lău și tehnicianul Ilie Baderca, mai concret pentru sudarea cilindrilor de la instalațiile miniere. Se aplică din decembrie la Întreprinderea mecanică Timișoara deci într-un timp chiar record.

— Așa precum și avem nevoie la ora actuală de utilaje miniere!

— Mai ales că e vorba de sudarea țevii pentru cilindri de presiune ridicată care se aduceau din import. Pînă acum nu se suda în țară așa ceva; e o tehnologie specială de sudare a oțelului aliat. Încă un exemplu ar fi și tehnologia-cadru pentru remanieri, pentru a readuce la starea de funcționare (prin încălzire prin sudură) a unor subsansambluri scoase din circuit prin uzura materialelor. Un colectiv condus de șeful de laborator ing. Teofil Sabu a realizat anul trecut 27 asemenea tehnologii materializabile la I.M. Mirșea, I.M. Cimpulung Argeș. În județul Timiș s-a deschis un centru de recondiționare pe baza metodelor noastre a arborilor cotiți și a altor piese de tractoare, la S.M.A. Lugoj.

În direcția echipamentelor pentru sudură, începînd prin a semna mașina automată de tăiere oxigaz a țevilor TUB, omologată la „Electrotimis”. O remarcă deosebită n-am avut în țară un asemenea utilaj pînă acum, se achiziționează din import ori se tăiau țevile cu sisteme manuale, cu productivitate mică și efort fizic deosebit. Tot anul trecut, institutul a elaborat pentru prima dată în industria noastră Sistemul de tipizare și standardizare a utilajelor de sudură care stabilește tot ceea ce este necesar pentru a se executa suduri și tăieri la nivelul tehnicii posibile de realizat în țară. A intrat ca și lege de bază în domeniu. O muncă laborioasă, de conținut și nouitate; de acum încolo nu se vor mai produce utilaje de sudură în afara acestei sisteme. Ea asigură calitatea necesară

unor operații tehnice deosebite pentru fiabilitatea produselor, compatibilă cu ceea ce se face pe plan mondial.

— În ce constă noutatea, se referă și la mașini concepute de cercetătorii și proiectanții institutului?

— Lesne de înțeles. Aș aminti mașina de sudat prin frecare arbori cotiți pentru compresoare — MSF 60 — proiectată la solicitarea Întreprinderii „Timpuri noi” din București. Metoda clasică presupune fie turnarea, fie forjarea, tehnologii mari consumatoare de energie, manoperă și pierderi de materiale de prelucrare. Cu ajutorul noii mașini piesele arborilor sînt sudate, crescînd productivitatea muncii, ridicînd precizia de execuție, eliminînd pierderile de metal, adaosurile de prelucrare fiind minime.

„Totdeauna acest institut a fost criticat că n-a fost mai aproape de industrie”

Aș mai atrage atenția și asupra mașinii pentru remanierarea arborilor cotiți, într-o altă concepție decît cea amintită mai sus, e vorba de a face doi buni din trei uzuri. Sperăm ca aceasta să trezească un larg interes al industriei constructoare de autovehicule, de tractoare, cît mai ales uzinelor și atelierelor de reparații. Utilajul se află în probe tehnologice la „Electrotimis”. Din calculele noastre poate să aducă la nivelul țării economii de 4 milioane lei anual. O altă mașină proiectată și de data aceasta realizată de noi în atelierul propriu de microproducție, din componente integrale românești, este cea pentru executarea automată de plasă de sîrmă — MASPLAST — prin sudare, direct din colajii de sîrmă. Ea are pas reglabil și poate alcătui panouri de orice tip, în funcție de destinația plasei. Întreprinderea „Tehnometal” Timișoara o utilizează, de pildă, la confecționarea bateriilor pentru iepuri de casă.

— Tovarășe director, insistăm pe întrebarea: în cît timp și cum ajung noutățile din cercetare fenomen de masă în industrie? Noi scriem demult despre acest drum prea adesea lung (pentru epoca de azi și mai ales pentru necesitățile de azi ale economiei românești). În domeniul sudurii cum stau lucrurile?

— Totdeauna acest institut a fost criticat că n-a fost mai aproape de industrie, că n-a rezolvat mai operativ situații tehnice specifice unei întreprinderi

sau alteia. Acum, situația este alta. Cînd am venit la conducerea institutului am luat măsura stabilirii unor legături mai directe cu întreprinderile prin repartizarea cercetătorilor și proiectanților noștri ca „ambasadori” ai noștri în industrie, ca responsabili pe lângă marile uzine constructoare de mașini din țară. Au rolul și responsabilitatea de a implementa noutățile din institut în producție și de a aduce problemele ce se ridică acolo spre rezolvare ori pentru a fi introduse în tematica de cercetare și proiectare dacă sînt mai complexe ori vizează mai multe uzine. Avem 35 asemenea „ambasadori” tehnici, precum i-am numit noi mai în glumă, mai în serios, și metoda de lucru dă rezultate. Luați și citiți această listă. (Citim: I.M.G.B. —

fizician P. Bozu; Independența Sibiu — ing. I. Surgean; Vulcan București — ing. E. Virsăndan; Autoturism Pitești — ing. S. Panaitescu; 1 Mai Ploiești — ing. Teofil Sabu; Șantierul naval Mangalia — ing. N. Joni...) Iată o împrejurare recentă: avem la Șantierul naval Mangalia o echipă de specialiști pentru a acorda asistență tehnică în vederea omologării unui material de sudură și a unei tehnologii-cadru pentru registrele străine. Tovarășul director Anton Preisler ne-a solicitat să-l ajutăm pentru că un partener de peste hotare solicita ca sudurile ce se efectuează la comandă sa de nave să fie asigurate de firma Lloyd din Marea Britanie. Tot astfel s-a născut și un dispozitiv de aspirație a noxelor eliminate în timpul sudurii la aceeași unitate din Mangalia, iar exemplele sînt multiple. Mai doriți?

— Ne-ați convins, Sudura, ca orice domeniu tehnic, evoluează, pe zi ce trece apar metale noi cu destinații tot mai complexe menite să reziste în medii dintr-acele mai diverse — apă, medii chimice, aer, spațiu extraterestru... — la temperaturi și presiuni fantastice. Intuiți întrebarea, care este aportul institutului în domeniul cercetării și implementării în industria noastră a tehnologiilor de vîrf pe plan mondial?

— Privind lucid și obiectiv lucrurile nu sîntem foarte mulțumiți de ritmul în care reușim să trecem de laboratoarele noastre, Tehnologiile de vîrf sînt condiționate de materiale și de instalații de

vîrf. Vă spunem că una din direcțiile noastre de cercetare o constituie tocmai materialele de adaos. Aș dori să punctați faptul că, dacă la echipamente avem un rol foarte mare, cît privește materialele nu, nu le elaborăm noi, doar colaborăm la stabilirea compozițiilor chimice necesare. Le elaborează unități ale Ministerului Metalurgiei. Am reușit ca împreună să punem la punct materiale de adaos pentru sudarea oțelurilor aliate și inoxidabile necesare pentru instalațiile industriale chimice și pentru construcția de mașini, pentru echipamentele viitoarelor centrale nucleare. Idei și preocupări avem multe: dorim ca anul acesta să mărîm colaborarea cu ICECHIM pentru adevizii necesari la lipirea metalelor, înlocuind sudura, procedeul mai modern, mai economic, Experimentăm deja cîțiva realizați la Institutul „Petru Poni” din Iași. Avem pe planșele proiectanților noștri linii tehnologice automate multipunct pentru sudarea subsansambelului noului autoturism „Dacia”. Participăm, alături de Automatica și Institutul Titan București la elaborarea sistemelor de roboți pentru sudare, chiar în perioada aceasta lucrăm la echipamente necesare pentru robotul RIP 6.3. Am vrea să aplicăm și laserii, dar nu-l avem. Așteptăm (cam demult) instalația de la ICEFIZ București pentru a putea trece la experimentări și elaborarea de tehnologii. Așteptăm, de asemenea, de la Întreprinderea de echipamente pentru aparatură nucleară instalația pentru sudură cu fascicul de electroni pentru care am făcut probe, am stabilit tehnologii, putînd fi aplicate în foarte multe domenii cu o productivitate foarte mare. Pentru sudurile cu plasmă avem iarăși stabilite multe tehnologii, dar nu pot ajuta pe nimeni din industrie deoarece n-am instalațiile necesare.

— Instalații pe care chiar ministrul beneficiar le poate realiza și care din ne de o forță de cercetare și inginerie tehnologică și o dotare materială de prestigiu, de înalt nivel tehnic. Am numit desigur Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și pe cei din cadrul său, îndrăgiiți să se ocupe de promovarea și introducerea noului, o sarcină prioritară a economiei românești. În domeniul cercetării de materiale, un alt sector în care revoluția tehnologiilor e permanentă, care este starea noului la dumneavoastră?

— Asta facem și noi, elaborăm tehnologii și aparatură necesară acestui domeniu, pentru controlul indestructibil — eu lichide penetrante, radiații, prin încercări mecanice, Avem laboratoare speciale ce se deplasează la fața locului și laboratoarele de cercetări fixe de la sediul institutului; tot ceea ce se execută în economie se controlează. Chiar acum avem o echipă de 12 oameni, cercetători fizicieni și tehnicieni, pentru implementarea tehnologiei de control ultrasonic pentru agregatele centralelor termice de la Turceni și Rovinari. Precum vedeți, sîntem în pas cu tehnologiile de vîrf.

CICI IORDACHE-ADAM

Opinia unui alegător

Morala răspunderii sociale

O nefericită mentalitate a făcut multă vreme, pe multă lume, să creadă că socialismul le rezolvă de la sine pe toate, că prin însuși faptul simplu că trăim în socialism toate chestiunile se rezolvă de la sine, că nu ne mai rămîne de fapt nimic de făcut decît să culegem, cum se spunea înainte, „uzul fructului”, ba chiar că socialismul ne și mestecă dacă avem ce mîncă, am înecat cu grijile, cu toate răspunderile, cu obligațiile, cu plățile, cu datoriile, „traii nineaco, pe banii babacii”, cum ar fi zis Caragiale. Nimeni nu se întreba, din acei oameni cu nefericită mentalitate pomenită mai înainte, cine e acest socialism care le poate face el singur pe toate, încît nouă nu ne mai rămîne nimic de făcut, ca și cînd ar fi un fel de mașină a fericirii iar noi n-am avea altă grijă decît să ne lășăm legănați de ea. Mentalitatea a făcut mult rău, a incurajat, se știe, lipsa de grijă și de răspundere, tindăleala, pe unii i-a făcut mină spartă, s-a cam uitat, o vreme, de chiverniseală, de povestea cu măsuratul de două ori pînă să tai o dată și așa mai departe.

Adevărul e că în procesul complex al construcției socialiste, în procesul eroic al acestei construcții, opera fundamentală a fost rezultatul unei munci pline de dăruire și de calcul științific, de prospecție severă a zilei de mîine, de angajamente luate cu conștiința datoriei și a răspunderii pentru ziua de mîine, de privire lucidă în ochii realității.

Un astfel de act, de cea mai mare luciditate și de cea mai realistă politică patriotică, se află, după opinia mea, în programul de așezare categoric a întregii activități productive care se desfășoară azi în România sub semnul cel mai cinstit al răspunderii și răspătirii directe pentru munca depusă, pentru mîntea consumată, pentru eficiența efortului și investiției.

Acest Program, supus dezbaterei publice într-un spirit democratic, depinzînd în exclusivitate de conștiința și de morala noastră, a tuturor, are meritul că ne pune, așa zice eu, pe toți cu picioarele pe pămînt și ne obligă bărbătește să ne luăm corect, moral și conform cu adevărul vieții răspunderea pe care, cu adevărat, o merităm. Am auzit pe mulți vîltîndu-se că nu și-au făcut planul pentru care s-au angajat și cînd vina pe toată lumea, însă la sfîrșit, cînd se constată nerealizarea, n-am prea

auzit pe nimeni vîltîndu-se că a luat banii degeaba, adică a luat retribuția fără să-și fi făcut datoria pentru care era retribuit.

Sigur, n-o să fie ușor, la început n-o să fie ușor deloc pentru unii, dar a venit timpul să facem scoteliile cu franchete și să spunem că nu e drept să-ți faci treaba pe jumătate, dar să iei retribuția întreagă, după mentalitatea „plătește socialismul”, ca și cînd socialismul n-am fi chiar noi, ci o bancă pusă să plătească la nesfîrșit datoriile noastre față de societate.

Așa și cu aceia care își inchipuie că dacă sîntem în socialism învățămîntul e gratis numai pentru că e socialism, dar noi nu avem deloc datoria să dăm înapoi, statului socialist, cheltuielile făcute, la nivelul la care noi, altfel, beneficiem de pe urma acestor cheltuieli o viață întreagă.

A venit timpul, iată, ca să ne asumăm cu toată seriozitatea răspunderea angajamentelor, a lucrului pentru care sîntem retribuiți, a calității acestui lucru. Cum ar mai putea fi posibil ca o fabrică să producă, pentru export, un anume obiect, iar acest obiect să nu se vindă fiindcă nu e de calitate cerută, în schimb lucrătorii să-și ia liniștii banii fără nici o grijă pentru produsul muncii lor? O astfel de nouă și cinstită organizare a activității noastre, nu e după opinia mea decît o șansă inspirată pentru noi toți de a ne ști, cum e foarte firesc, direct responsabili de socialismul pe care îl construim și care, astfel, încetează de a mai fi o abstracțiune teoretică gata să justifice în primul rînd mentalitatea potrivit căreia, cum mai ziceam, socialismul e un leagăn în care nu ne rămîne decît să ne legănăm lipsiți de orice grijă.

Iată de ce sînt un adept categoric al ideii unui raport absolut echitabil între bunăstarea fiecăruia și efortul depus și rezultatul concret al acestui efort, principii inalienabile al socialismului, societate care asigură tuturor un loc de muncă, fapt hotărîtor, dar impune ca nivelul retribuției să depindă nu numai de cantitatea muncii ci și de calitatea ei, iar calitatea vieții fiecăruia să depindă exclusiv de calitatea muncii sale. Un astfel de echilibru e de natură să consolideze morala comunistă a vieții noastre, să facă într-adevăr viabile principiile eticii și echității.

DINU SĂRARU

Grîul

Într-o seară cu aer răcoros și mirosind a frunze vestede și umede, am primit vizita unui bun prieten care mi-a adus un cadou. Un pachet lunguieț de hirtie. L-am desfăcut, plin de emoție, și am scos cîteva fire galbene și uscate de grîu. „Ce-i asta?” l-am întrebat buimac. „E grîu, l-am luat astă-vară de pe cîmp, pune-l într-o vază, udează”, mi-a spus el zîmbind. Și atunci, fără să închid măcar ochii, am văzut grîul întinzîndu-se peste pămînt, pînă dincolo de orizont, un lan ca o mare unduind docilă sub vîntul răsuflărilor noastre uimite de cît aur ar putea crește din pămînt.

Brusc mi-am adus aminte de o întîmplare din copilărie, ascunsă într-un ungher al memoriei mele. Cred că nu aveau încă zece ani atunci. Era într-o vară fierbîntă. Mergeam spre mare, cu o mașină dintr-aceea veche, cu care făceam aproape o zi întreagă pînă acolo. Drumul era lung, plin de praf, de muște, bîntuit de o sete copleșitoare. Ne oprim adesea, trîgînd mașina pe marginea drumului, să se răcească apa care fierbea în radiator.

Ne oprisem lîngă un lan de grîu copt, fosnînd uscat sub mișcarea imperceptibilă a aerului încins. Tata a luat o găleată din portbagaj și a pornit tîrșîndu-și picioarele spre o fîntînă de la marginea lanului. Mama a întins o pătură de-a lungul șanțului și s-a așezat la umbra mașinii. Am sărit și eu jos și am alergat în lan. Grîul era mult mai înalt decît mine, mă înconjura, mă sufoca. Dar îmi plăcea. Am pipăit grîul, l-am mîngiat și am privit atent fiecare fir să văd dacă e la fel cu cel desenat pe planșele de la școală. Voiam să iau și eu cîteva spice de grîu, să le arăt prietenilor și să le pun într-o vază de cristal.

Am privit repede în jur pe furis și am încercat să iau cîteva fire. Tulpinile erau elastice, tari și nu voiau să se rupă, se împotriveau, și m-am tăiat la degete. Cu inima bătîndu-mi cu putere și cu mîinile sîngerinde, am fugit la mașină, m-am urcat în ea și am ascuns grîul sub banchetă. De-abia după ce am ridicat din nou ochii am văzut omul acela din marginea lanului, sprijinit într-o biță

groasă, noduroasă și lustruită, privindu-mă pe sub o pălărie decolorată, trasă pînă la ochi. Paznicul! Era scund, spătos, un țaran fără vîrstă, ca toți țararii. Stătea acolo nemișcat și mă privea. Așteptam dintr-o clipă într-alta să vină să mă ia la rost sau să mă amenințe cu bățul. Instinctiv am privit spre tata, dar el era departe și se căznea să scoată apa din fîntînă. Mama era de cealaltă parte a mașinii și nu-l vedea. Spăsit, am ridicat ochii la el, parcă cerînd iertare. Dar omul nu mă privea cu răutate. Omul mă privea batjocoritor. Da, omul acela nu păzea grîul, îl privea. Era al lui, tot, cît vedea cu ochii. Îl privea cu drag și valorile luate de adierea aerului, care parcă ardea, păreau mingierile palmei sale. Grîul ascuns sub banchetă frigea, era ca o sobă încinsă și aș fi vrut să fiu în clipa aceea acasă, la umbra camerei mele, să mă răcoresc. Ah, ce rușine m-a cuprins, văzînd omul acela care ridea pe sub mustață la mine! M-am făcut și mai mic, dar degeaba. Omului nu-i păsa de mine. El avea tot grîul acela, îl avea pe tot, tot grîul care se pierdea în zare, putea să-l privească în fiecare zi, să-l mîngie în fiecare zi, mereu, pe săturate, n-avea nevoie să rupă cîteva spice și să le ducă acasă, să le pună într-o vază, fie ea și de cristal.

Am plecat urmăriți de privirile jucăușe ale omului de la marginea lanului și mi-am promis că n-o să mai rup spicele de grîu, o să le privesc doar și n-o să mă satur niciodată.

Acum, cînd îmi amintesc aceste lucruri, privesc grîul uscat, galbenul său înimitabil și știu că o să-l am tot timpul lîngă mine. Însingurat de mii și mii de mîini, alintat de colbul verii, grîul mă privește și el. Mă privește de peste tot, din marginea drumurilor, din cămară, de pe stradă, de pe masa de lucru. Cîteodată se apropie de mine și mă sărută pe obraz, alteori mă palmuiește. Dar îi simt mereu în jurul meu, ea pe o culoare respirabilă, ca pe o muncă ineputabilă a pămîntului și a oamenilor.

Însingurat de mîinile noastre, grîul ne va privi mereu, explodînd ca un miracol, în fiecare vară, triumfător.

TUDOR STANCU

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în întreprinderi de prefabricate pentru locuințe și șantiere

de construcție a unor noi blocuri din Capitală

Dialog despre frumos, chibzuință, creativitate

Mai multe colective muncitorești din Capitală au avut marea cinste și bucurie de a se întâlni sau de a se reîntâlni cu secretarul general al partidului nostru într-un amplu și fructuos dialog de lucru, desfășurat vineri, 8 aprilie, cu ocazia vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat, la întreprinderi de prefabricate pentru locuințe și șantiere de construcție a unor noi blocuri din București. Au fost examinate la fața locului, cu acest prilej, stadiul în care au fost îndeplinite măsurile înscrise în programele adoptate la Conferința Națională a partidului și modul în care sînt transpuse în practică indicațiile formulate la precedentele întâlniri de lucru pe care conducătorul partidului și statului le-a avut la finele anului trecut cu cadrele de conducere ale Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții și specialiștii din această ramură.

La prima unitate vizitată, Întreprinderea de panouri mari pentru clădiri de locuințe „Granitul”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat cunoștință de noile metode și soluții tehnologice privind realizarea unor edificii de mari dimensiuni. Examinînd totodată evoluția consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică pe perioada ultimilor doi ani, secretarul general al partidului a apreciat că mai sînt încă posibilități în această privință, recomandîndu-le specialiștilor să întreprindă mai multe eforturi eficiente în această direcție. Au fost formulate de asemenea observații și recomandări în legătură cu estetica și funcționalitatea materialelor de construcție, relevîndu-se atît succesele obținute cît și necesitatea realizării unor lucrări de o mai mare complexitate.

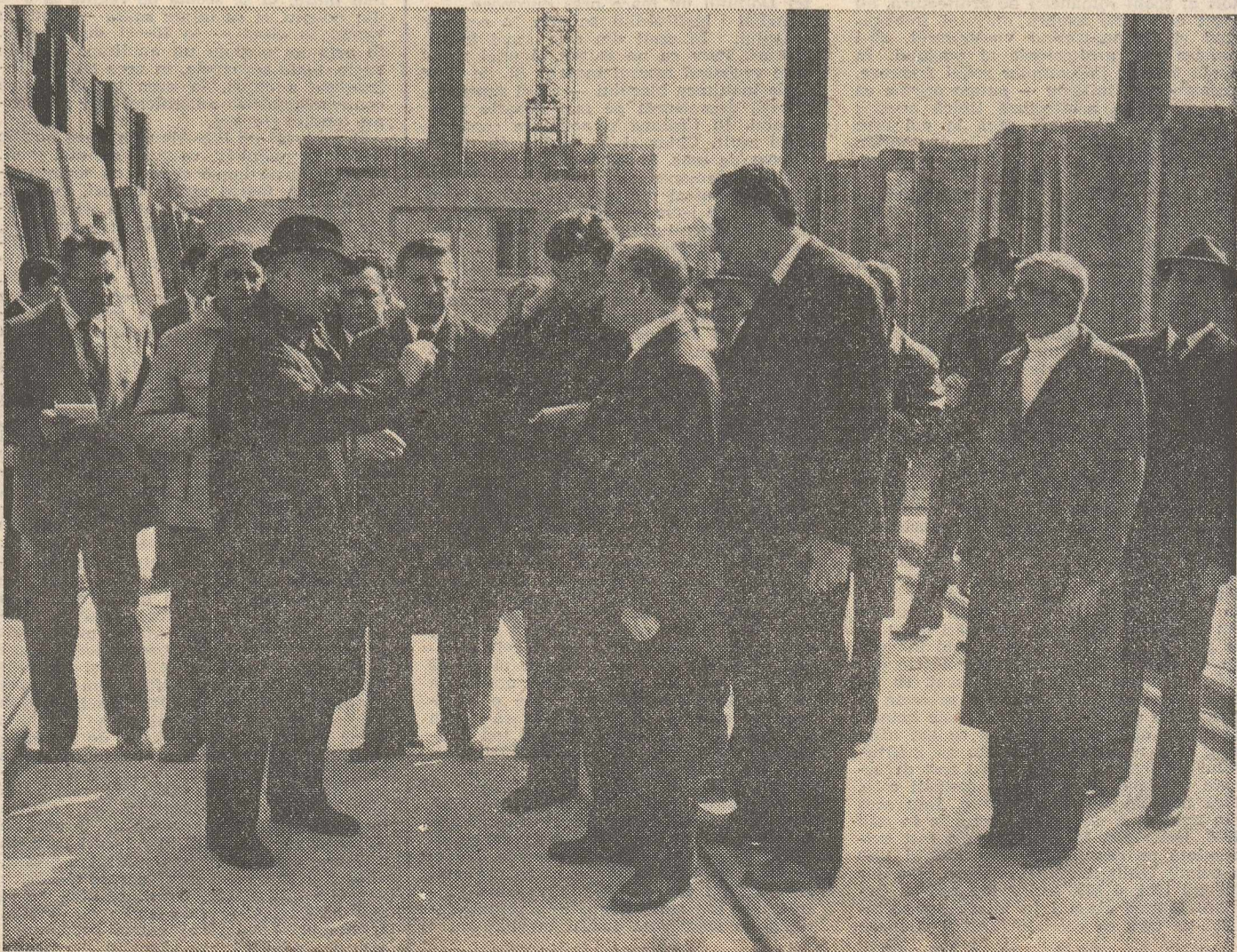
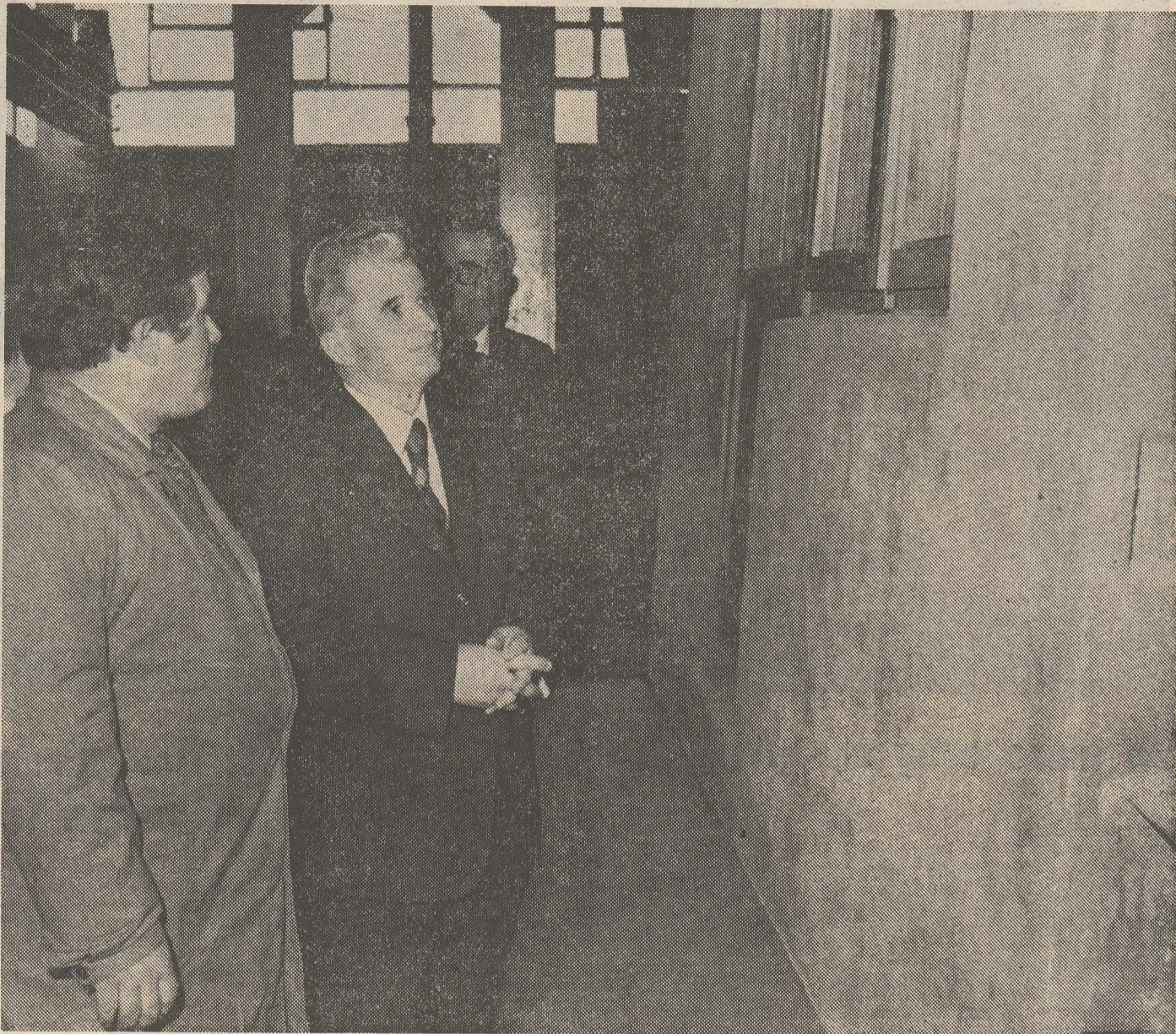
În continuare, pe șantierul ansamblului de locuințe Berceni-Oiteniței, înaltul oaspete a studiat, împreună cu specialiștii de aici, avantajele pe care le oferă panourile prefabricate, avantajele acestora pentru creșterea productivității muncii și grăbirea ritmului de construcție, secretarul general al partidului observînd că trebuie să se acorde o atenție sporită lucrărilor de finisaj și calității materialelor.

La Întreprinderea de prefabricate din beton „Progresul”, una dintre cele mai mari și mai importante unități ale industriei materialelor de construcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu, examinînd cu multă atenție noile tehnologii proiectate și realizate aici și apreciînd că productivitatea muncii este în această întreprindere mai bună decît în altă parte, a cerut totodată să se acorde în continuare o atenție sporită reducerii consumului de combustibil, astfel încît printr-o mai bună organizare să se obțină reducerea mai substanțială a normei la prefabricatele din beton.

În continuarea vizitei de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost oaspetele colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri al unității Bragadiru a Întreprinderii de prefabricate „Militari”. Aici, luînd cunoștință de realizările și de noile tehnologii obținute, dar constatînd în același timp și unele deficiențe în legătură cu modul în care este efectuat finisajul panourilor, secretarul general al partidului a indicat ca între cele patru unități bucureștene care produc prefabricate de acest gen să se desfășoare o întrecere, scopul ei fiind obținerea unor sporuri de calitate în estetica și finisajul unor panouri pentru fațadele de locuințe.

La ultima unitate vizitată, Întreprinderea de prefabricate Militari, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciînd rezultatele dobîndite de colectivul de aici, a indicat celor prezenți să se ocupe cu mai multă insistență de utilizarea cu eficiență a mijloacelor din dotare, de diversificarea modelelor, pentru realizarea de construcții mai bune și mai frumoase.

Noul dialog nemijlocit dintre conducerea partidului și cele patru colective muncitorești ale Capitalei, franchețea discuțiilor și valorosul schimb de opinii desfășurat în timpul și după încheierea vizitei reprezintă un moment de referință pentru toți cei ce lucrează în acest vast și important compartiment al industriei naționale. Indicațiile și soluțiile elaborate cu acest prilej se constituie într-un veritabil program de lucru, ele vor conduce fără îndoială la optimizarea activității generale în domeniul industrializării materialelor de construcție, la stimularea imaginației creatoare, la un plus de chibzuință și spirit gospodăresc în proiectarea, realizarea și manipularea materialelor de construcție.

CRAIOVA

Un mare oraș european

Acum, primăvara, Craiova, filtrată prin lumina soarelui, are un iz balcanic. Centrul, refăcut, modelat, construit și șlefuit, parcă peste noapte, îți dă senzația unei bijuterii. Grație edililor, grație tuturor factorilor de decizie și execuție, orașul și-a păstrat personalitatea. Clădirile vechi, ca niște mirese bătrâne — dar fără vîrstă — și-au primit cu brațele deschise ceea ce arhitecții și constructorii generației noastre au știut să le aducă în dar. Craiova a fost și rămîne un oraș răsărit și iubit de arhitecți și constructori. Mari personalități cum au fost Ion Mincu, Petre Antonescu, C.I. Iotzu, I. Socolescu, I. Berindey, Thoma Dobrescu, deschizători ai școlii românești de arhitectură, au lăsat amprente asupra orașului îmbogățind și înfrumusețînd vocabularul, să-l numim așa, arhitectonic al orașului. În ciuda tuturor influențelor școlii franceze, germane sau italiene — putem afirma că s-a născut o arhitectură tipică acestor locuri. Zestrea ajunsă pînă la noi este coplesitoare. Dacă ar fi să le enumerăm pe toate ne-ar trebui pagini întregi. Dar, un lucru și mai puțin cunoscut, de cei care cunosc Craiova doar din vederi, îl constă și faptul că orașul are una din cele mai spectaculoase grădini. Amplasată în partea de sud a orașului, grădina, al cărui proiect a fost distins cu medalia de aur la expoziția universală de la Paris în anul 1901, cuprinde pe lângă zone plantate cu rarități florale și mari oglinzi de apă, un hipodrom, amfiteatrul, restaurante, debarcader, un pod suspendat pe cabluri, turn de cetate medievală, căderi de apă... Din 1835 sînt cunoscute primele schițe de sistematizare, iar în 1880, un plan stradal... Deci, pentru edilii generației noastre, sarcina de-a duce mai departe aceste tradiții n-a fost deloc ușoară. În primul rînd, au fost confrunțați cu o serie de situații și factori la care se mai adăuga și o stare de inhibiție generată, tocmai de această zestre arhitectonică care s-a păstrat pînă în zilele noastre. Și această sarcină, să-i spunem așa, i-a revenit Institutului județean de proiectări Dolj. Înființat cu un sfert de veac în urmă — Institutul craiovean a cunoscut an de an multe transformări din toate punctele de vedere, reușind în clipa de față să fie unul din institutele puternice din țară, să fie cunoscut, să fie solicitat și să colaboreze cu proiecte și specialiști atît în țară, cit și peste hotare. Și ca să exemplificăm ceea ce am afirmat, este necesar să spunem că Institutului craiovean, în timp, i-au fost decernate tot felul de ordine și medalii care, fără nici un fel de modestie, l-au scos din anonimat. Așa sînd lucrurile în anii 1966, 1968, 1969, 1970, unitatea a fost evidențiată pe ramură. În anii 1979 și 1980 a primit Ordinul muncii clasa a II-a, iar în anii 1981 și 1982 a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I în întrecerea socialistă pe țară cu celelalte unități similare de proiectări din țară. Și fiindcă sintem la capitolul cifrelor este neapărat nece-

sar să mai spunem cîte ceva. Astfel, planul de proiectare a fost depășit cu 12,19 la sută, volumul producției marfă a fost mai mare cu 38,27 la sută, beneficiul suplimentar obținut a fost de peste 5 milioane lei, în timp ce productivitatea muncii a fost mai mare cu 12,42 la sută. Desigur că și cifrele au limbajul lor...

Distrus în mare parte de cutremur, orașul în această primăvară pare renăscut din propria sa cenușă. Craiova zilelor noastre se identifică cu permanenta grijă a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, prin multiplele indicații date la fața locului a făcut din capitala reședinței Doljului un mare oraș european...

Sediul Institutului se află în centrul orașului. În unul din cele mai înalte blocuri. Pare ca un catarg al unei nave care veghează mersul înainte. Și, de aici, de la înălțimea blocului — ediliu supraveghează dezvoltarea pe mai departe a orașului. În Craiova și acum se construiește mult. Chiar și în centru. Zi de zi și ceas de ceas. Și într-o asemenea zi, și într-un asemenea ceas de primăvară, la punctul central de observație al acestui catarg, cum l-am comparat, l-am găsit pe directorul Institutului județean de proiectări Dolj, inginerul Ion Neagu, care ne-a vorbit, bineînțeles, despre Craiova. Aflăm că sînt în fază de execuție proiectele pentru Piața Revoluției, pentru zonele de locuință din Calea Bucureștilui — etapa a 8-a, pentru bulevardul Nicolae Titulescu, edificarea cartierelor Braza lui Novac și 1 Mai. S-au terminat proiectele la noi ansambluri de locuință pentru orașele Filiași, Băilești și Calafat. Altfel spus, aici s-au proiectat peste 9 000 de apartamente, ceea ce înseamnă cu peste 34 la sută mai mult în raport cu anul care a trecut.

Și, ca o coincidență, ne spune în continuare directorul Institutului, exact cu un an în urmă s-a aflat într-un schimb de experiență la Lisabona. Să știți, ține să ne precizeze, o spun cu mină pe inimă, Lisabona nu este un oraș mai frumos decît Craiova. Noi nu avem vederile și ilustrațiile lor colorate, dar clădirile noastre sînt mult mai frumoase și au o mai accentuată personalitate. Așa sînd lucrurile, Craiova poate privi de pe picior de egalitate, nu numai la fotbal, orașul de pe malul Atlanticului. Și după o plimbare în această suavă primăvară prin Craiova — credem că directorul Ion Neagu are dreptate... Și din cel mai înalt bloc din centrul orașului, ca dintr-un observator, 500 de specialiști își privesc zi de zi orașul. Sînt cei care, prin gîndirea și prin munca lor au ridicat Craiova la valoarea și dimensiunile unei, de ce să n-o spunem, metropole europene. Toate distincțiile și ordinele pe care Institutul le-a obținut în timp n-au fost date grațuit. Dar, cea mai mare și importantă distincție o reprezintă însuși orașul.

SORIN POSTOLACHE ■

„Civilizația pămîntului” — civilizația muncii

Primul om ce, acum niște ani, mi-a spus un adevăr pe care, de-atunci, aveam să-l aud repetat de mulți, pe toate gamele exclamației, pe toate gamele admirației față de cei numiți în acest adevăr — și anume că „tractoristii sînt ca minerii”, munca lor fiind la fel de năprasnică, eroismul lor atîngînd cote identice cu cel al oamenilor ce trudes în adîncuri — a fost Ilie Albu, directorul S.M.A. Rojiște din județul Dolj. Niște „mineri”, zicea el, cu șansa soarelui, mai puțin însă cu cea a nopții. El dorm mai puțin, ei se scoală de regulă la 3-4 din noapte, ei se întorc acasă — cînd nu rămîn în cîmp — la 10-11 din noapte. Și asta nu o zi, nu un anotimp, ci toate zilele, toate sezoanele, în acea teribilă înfruntare a clipei, în acea teribilă cursă contracronometru a hărniciei care se cheamă bătălia recoltei.

Îl regăsesc pe Ilie Albu, în acest aprilie destul de neliniștit, ca să nu zic mai mult. După o iarnă lungă și mai cu seamă uscată, după foarte multe nazuri, capricii, tachinării, care i-a cuirasat pe cei ai locului într-un scepticism sumbru, primăvara, în sfîrșit, a sosit, veselă și factice ca într-un pastel de Alecsandri. E o minunăție de soare, e o minunăție de cer limpede, fără nici un nor. „E un cer cînic”, zice mohorit Ilie Albu, care, ca totți cei ai locului, ca țărani de pretutindeni, nu „vede” natura, nu ia act „artistic” de ea, pentru el cerul primăverii neputînd fi „frumos” dacă nu plouă. Asta le cere oamenilor, continuă Albu, niște eforturi mai mari, în contrast cu speranțele roadelor, care cu fiecare zi sezoană devin mai mici. Asta le cere tractoristilor, acestor „mineri” de la suprafață o cantitate sporită de eroism. Și nu numai o cantitate, ci și o calitate a eroismului care, într-adevăr, îi apropie de truda celor de sub pămînt, cel puțin ca intensitate a dăruirii.

Ne aflăm într-una dintre cele mai — cum să-i zicem? — patetice zone ale cîmpiei doljene, într-un loc în care ceea ce numim „civilizația pămîntului” se afirmă, pe vaste întinderi, într-un mod pe cît de dramatic pe atît de spectaculos, dîndu-i formulei o unică legitimitate și un sens într-adevăr superior. Ne aflăm în zona nisipurilor, în hotarul faimoasei „Sahare oltene”, gigantic triunghi ce se deschide chiar de aici, de la Rojiște, de la cîțiva kilometri de Craiova, ca să se lărgească spre Dunăre cit întreaga cîmpie a Doljului. 200 000 de hectare de nisip, multe din ele de „nisip zburător”, locuri cîndva neprielnice vieții, concurînd în sărăcie Vrancea sau Apusenii, dar locuri care, în anii din urmă, au devenit un mare grînar, eliberînd din solul arid soiuri și forme vegetale fabuloase. Griul, pe-aici, cînd sînt anii buni, se face acum cît trestia, porumbul s-a triplat și încîncit producțiile, sfecla cuprinde în receptacolul ei căpătîni de zahăr, tipsia de floarea-soarelui e cit

roata carului. S-a dezvoltat și zootehnia, vacile locului dau lapte bun, lina împovărează oile cu suvițe de cite două palme. Inițial experimental, în cadrul unor ferme-model și al unei stațiuni științifice celebre în țară („Stațiunea centrală de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor”, ritabilă academie a pămîntului în frunza căreia, de aproape două decenii, se află prof. dr. Ing. Petre Baniță, unul din marii specialiști agricoli ai României), care au elaborat tehnologii speciale pentru culturile din nisipuri, aceste rezultate au căpătuit, prin ani, extinderea practicii curente, ducînd nu o dată la recorduri ale recoltei cu care de obicei se mindrește cernoziomul. S-au creat și mari sisteme de irigații (nu pretutindeni; la Rojiște, spre exemplu, adică în cele șase C.A.F.-uri păstorite de Ilie Albu, numai o parte din pămînt e irigat), drept pentru care cele mai multe hectare din Dolj prevăzute să dea la toamnă cite 20 000 kg porumb boabe se află aici, în miezului țînului. Numai că iarna nu o dată la recorduri ale recoltei e cum a fost cea care a trecut, iarnă stearpă, fără zăpadă, nisipurile uscate încep, o dată cu primăvara, să-și facă de cap. Sînt răscolite și ridicate de vînt în slăvi, de unde cad ca o ploaie de foc, arzînd pămîntul, sfoicînd semănăturile. De pe zeci și sute de hectare, vîntul amestecat cu nisip zburător se scurge la cer, cu rădăcini cu tot, în timp ce cartofii de pe alte hectare sînt, ni se spune, „dezbrăcați” pînă la piele, trebuie „acoperiți” — sub furtunile de nisip — cu trudă, cu multă trudă.

Culturile lui Ilie Albu sînt frumoase. Griul e perie, o perie de un verde strălucitor, cîrnos, nespus de viu, respirînd în lumina crudă a dimineții ca o vietate cu miliarde de suflete și de neastîmpere. Arăturile toamnei s-au terminat la timp, reparațiile și reviziile iernii la fel, deși utilajele ce se nevoiesc pe nisipuri ajung pe rampele atelierelor ca niște epave, căci nisipul atacă fierul, îl roade, brăzdărele tractoarelor se tocesc, se fac iuți și lucii, apoi se macină. De-aia și tractoristii, aici, pe nisipuri, o duc mai greu, mai toată vremea se opresc din treabă ca să-și dreagă sculele, se scapă din mîini munci și zile pe care tot ei, tractoristii, pe timpul lor, adică pe odihna și pe somnul lor, trebuie să le ajungă din urmă. S-au făcut și fertilizările, și erbicidările (nu chiar peste tot, căci sacii cu erbicide și cu îngrășăminte au fost anul ăsta mai ușori), iar din februarie a început campania recoltei. Așa începe aici campania, în crug de februarie, nedomolindu-se pînă tîrziu, în decembrie. Căci nisipurile, ca să se facă grîne, cer o muncă mai grea, deci o campanie de durată, întinsă pe trei anotimpuri, ba rupînd o felie și din cel alb. Deci muncă multă și somn puțin, somn iePURE, între două brazde, deci înfrun-

tare a clipei cu ceasul în mână, căci pe aici, pe nisipuri, perioadele optime ale campaniei sunt foarte scurte, deci foarte aglomerate de munci, la toate acestea adăugându-se, cum spuneam, și tractoarele ce se strică des. Ba unele se mai și răstoarnă (alt timp ce se pierd!), aderența lor la nisip fiind slabă. Încă se-asteapă mult promisiile utilităților adecvate acestui sol, adică utilitățile cu pncuri late, ca să adere bine și să poată stăpâni nisipul. Și nu e vorba, aici, pe nisipuri, doar de nisip, ci și de climă, totdeauna imprezibilă, totdeauna schimbându-se fără veste. Acum e secetă, dar au fost primăveri când a plouat cu nemiluita, cite cincisprezece-saisprezece ceasuri pe zi, când mi de hectare s-au înecat, de ziceai că nu ești la Roșiște sau la Mirșani, ci undeva pe Valea Amazoanelor.

O luăm, cu ARO-ul directorial (achiziție proaspătă, pentru care Ilie Albu se bate de ani și ani), spre Mirșani, sat de pe raza S.M.A.-ului, ca să cercetăm cum merge semănatul porumbului. Din fața primăriei Mirșanilor ne face semn să oprim un om tânăr, pe obrazul căruia cerul cinic, adică soarele cu intensități africane, a pus un tatuaj ca o, desigur, n-o să se ia nici cu zece ape. E primarul comunei, Constantin Ghencioiu. Îl luăm cu noi.

Semănatul porumbului e „în grafic”. Până la ora când apar aceste rânduri, și aici, la Mirșani, ca peste tot pe unde se străduie S.M.A.-ul lui Albu, sint toate șansele ca ultimul bob să fie în sol. Agregate complexe, efectuând mai multe operații la o singură trecere a tractorului, ateliere mobile, cumoscula atmosferă „de front”, ingineri și tehnicieni agronomi, activiști, stații de radio în funcțiune, rapoarte și șine care se încrucșează prin aer, care se mui bat și cap în cap, o lume teribil de ocupată, învărtindu-se în jurul tractoarelor și semănătorilor care își văd, calme, de treaba lor. Căldura s-a intensificat, o vază și soarele, o secretă bogată și nisipul. Vara, ne spune Albu, nisipul ăsta clodocoste ca un vulcan, se încinge până la 70-80 de grade. Dar de pe nisipul ăsta, intervine primarul Ghencioiu, C.A.P.-ul Mirșanilor a scos anul trecut (an agricol dintre cele mai dificile) 2.783 kg de grâu la hectar, dublul producției anului '81. Se face bine pe-aici și porumbul, se face bine și tutunul (pe nu mai puțin de 360 de hectare), ceva mai greu e cu zootehnia, C.A.P.-ul are 527 de vaci care anul trecut n-au dat, în medie, decât cite 1.055 de litri de lapte. Vacii scumpe, rasa Holstein, pretențioase la hrană, pretențioase la îngrijire și mai cu seamă „tele la căldură”. În Olanda lor nu sint caniculele din nisipurile Doljului, drept care, verile, când le scoți la păscut, bieteile animale, cu limba și pielea arse, se reped ca nebunele unde vad cite o bulă, se viră în ea și nu se mai lasă scoase. Vacii au și oamenii din comună, roscate locale, mai rezistente la climă, dar puțin (doar 62, la o populație de peste 7.000 de suflete!), mai multe sint oile (5.200) și caprele (900). Sint prea mulți navetiști, peste 700, din mai fiecare familie cite unul, ceea ce face ca economia satului, implicit creșterea animalelor, să se resimtă. Totuși, contractele de livrări a fondului de stat s-au încheiat, pe '83, încă din martie, oamenii din Mirșani s-au angajat să dea 150 de porci, 50 de oi, 30 de bovine, 50.000 de ouă și 2.500 kg de carne de pasăre.

Universitatea cu cel mai complex și mai complet profil din țară

Centrul universitar craiovean nu este atât de tânăr pe cit ne-am obișnuit noi să credem. E adevărat că ideea creării unei universități în Oltenia vine din vremuri de demult și că a constituit unul din dezideratele „proclamației” de la Ișlaz la 1848. Dar abia în 1947 s-a creat aici primul modul universitar prin facultatea de agricultură și de mecanizare a agriculturii. Era și firesc ca în acele condiții de recul, după război, când Oltenia rămăsese în conștiința oamenilor ca un grătar în primul rând și ca un urias hambar al țării, comunistii să pună mai întâi bazele unei pregătiri științifice a cadrelor de specialiști care urmau să desțelenească vechi conceptii și zone întregi acoperite de nisipuri, să ridice productivitatea pământurilor bogate și să mecanizeze „procesul tehnologic” al grâului și porumbului, al legumelor și fructelor, al vitei de vie.

A fost necesar apoi un Institut pedagogic cu cinci profile de cinci facultăți pentru pregătirea cadrelor didactice din zonă spre ridicarea calității învățământului până în cele mai îndepărtate sate și comune ale Olteniei.

În 1966, mai precis în 2 iunie 1966, odată cu vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în institutele de învățământ superior din Craiova s-a stabilit orientarea învățământului de grad universitar spre principalele domenii ale dezvoltării economice a Olteniei, în așa fel încât, astăzi, Universitatea din Craiova a devenit renumită, prin complexitatea profilurilor sale de specialitate.

Universitatea din Craiova nu s-a dezvoltat numai ca urmare a unei ambiții istorice. Ea s-a amplificat și diversificat ca urmare a extraordinarelor mutații întimplite în structura economică a țării și în special a Olteniei care a devenit mare producătoare de mașini agricole, de elemente și utilități electronice și electrotehnice, de locomotive diesel electrice, de avioane, de autoturisme etc. Scurta cro-

Intorși spre sat, ne încrăcișăm cu citeva căruțe. Căruțe frumoase, zdravene, cu lemnul lucios, cioplit cu grijă, unele cu tăblii pictate, căruțe fără de moarte, ferecate în fier. Cele mai bune care și căruțe din Dolj și, poate, din întreaga Cîmpie Română se fac aici, de către meșterii din Mirșani, lemnari, rotari și fierari din tată-n fiu, unui nume cu genealogie de cronică, pomenite în vechi hrisoave. Și mai învăță tinerii de azi să sufle în foalele fierărilor sau să rotunjească cu barda lemnul? Da, unii mai învăță, zice primarul, dar dinastiele de meșteri ai căruțelor sint totuși în stingere. Întă, Tudor Leu, feciorul lui Marin Leu, fierar de faimă, s-a băgat slujbaş la directorul Albu, adică a întors spatelul foalelor și s-a urcat pe tractor. Chiar tăică-su la sfătuit așa, când a văzut că băiatul nu prea se îndeamnă la baros, umblind cu ochii după o meserie „mai serioasă”. „Fă-te, mă, tractorist, i-a zis, că aici nu se îndeamnă mulți, n-o să ai concurență. Că dintr-alte profesii sint și-o să fie destui în sat, dar la tractoare, unde-i greu, prea puțin se încumetă. Așa că tractoristii o să fie rari, o să fie ca aurul, prețuți ca aurul. Că fără navetiști o să se mai poată, dar fără tractoriști n-o să se poată”. Ilie Albu zâmbește, dar numai cu gura, nu și cu ochii. Ochii, desprînși o clipă de pe volan, rătăcesc cu nălniște peste câmpul negru, spre tractoriștii (puțini, într-adevăr, în raport cu nevoile) care scamănă porumb sub cerul cinic.

Dar chiar așa, în mișcile care sint, multe-puține, „civilizația pământului”, în Dolj, înflorește impetuos, înflorește ca niciodată.

Seara, la Craiova, un foarte tânăr specialist (chiar foarte tânăr pentru funcția ce-o ocupă: 31 de ani), e vorba de Ilie Roșoga, directorul tehnic al „Avicolei” din poarta Craiovei, din drumul spre Șimnic, imi spune, parcă mirându-se el însuși, că „uite, dom'le, doljenii ăștia ai noștri fac ei ce fac și, cu toată marea industrie care le-a răscuit altfel soarta, mai fabrică și grâu, și porumb, și vaci, și păsări”. Cifrele „Avicolei” dirijate tehnic de Ilie Roșoga, director plin fiind de vreo douăzeci de ani un cunoscut specialist, mg. Oprea Cioroianu, înseamnă, unul acesta, industrializarea a vreo 16 milioane de kilograme de carne de pasăre, mai înseamnă vreo 22,5 milioane de ouă, nu mai știu cite milioane de pui de o zi, în totul o producție netă de 69.749 milioane lei și o producție-marfă de 322,6 milioane lei. Stăm de vorbă până țirziu și, la plecare, așteptăm ca foarte tânărul director tehnic să ne poftescă în mașina lui, ca să ne duca la hotel. Deziluzie, Ilie Roșoga, directorul Ilie Roșoga n-are mașină personală! „Să nu ne spuneti, îi zicem, că n-aveți bani să vă cumpărați!” „Nu, ride, sigur că am, nevăstă-mea muncește și ea, în sectorul investițiilor-construcții, greutăți n-avem, n-avem decât o fetiță de zece luni. Dar, vedeți, pur și simplu n-am avut vreme să-mi fac formele, adică să mă înscriu pentru o Dacie. Avem atita de lucru în întreprindere că totdeauna m-apucă noaptea la birou sau în hale”. „Nu v-ar fi fost mai ușor să muncii în industrie, cu program de opt ore?” „Și hrana oamenilor cine s-o facă?”

Când a zis „hrana oamenilor” am auzit cum grăul lui Ilie Albu a vibrat, înălțându-se cu un centimetru.

ILIE PURCARU

nică a Universității din Craiova reflectă dinamica unei istorii care a transformat una din cele mai tulburătoare regiuni ale țării cunoscută odinioară ca grătar și aproape deloc ca zonă industrială, cunoscută mai mult prin meșteșugarii săi decit prin inginerii, tehnicienii și muncitorii săi de înaltă calificare. Aproape concomitent cu crearea unor industrii grele și de vîrf pentru economia națională atit în Craiova cit și în județ s-au inaugurat și primele spații de învățămînt, primele săli de curs, de seminarii și de laboratoare în vecinătatea halelor industriale, drumurile universităților și ale muncitorilor și specialiștilor din industrie întîlnindu-se nu numai pe străzile orașului ci și în sălile de curs sau în laboratoare, pe fluxurile tehnologice ale întreprinderilor.

Ar fi greșit să se creadă că la Craiova nu au existat și înainte de război toate condițiile pentru crearea unei universități. Actul de naștere al Universității din Craiova semnă de tovarășul Nicolae Ceaușescu la 2 iunie 1966 consfințea o hotărîre aflată în ordinea firească a lucrurilor în socialism și prelungea în istorie tradiția solemnă a unui învățămînt primar și liceal de mare elevație dacă ne gîndim că în școlile Craiovei s-au format oameni de rezonanță în cronica culturii și științei românești ca Gheorghe Țițeica, Simion Stoilov, Ludovic Mrazec, Nicolae Coculescu, Saba Ștefănescu, Nicolae Titulescu, Rădulescu-Motru, Traian Lalescu, Duiliu Marcu, Petre Vancea, Dimitrie Gerota, D.M. Pippidi, George Vilșan s.a. Școlile Craiovei au fost dintotdeauna respectate iar universitatea nou creată în 1966 iluminează frumos renumele învățămîntului din Oltenia. La această oră, în amfiteatrele universității craiovene studiază 11.000 de studenți dintre care 1.500 studenți de peste hotare și anume din Europa, Africa, America de Sud, Asia, din țări ca Siria, Irak, Iran, Liban, Iordania, R.A. Egipt, Israel, Sudan, Gabon, Peru, Bolivia, Panama, Columbia,

Ecuador, Iugoslavia, Grecia, R.F. Germania etc. Astfel încît Craiova a devenit în scurt timp un centru universitar deschis tuturor paralelelor și meridianelor. Craiova a devenit un centru universitar în legitimă egalitate cu multe centre universitare de tradiție din țară, precum Cluj-Napoca, București, Iași, Timișoara etc. dar și cu alte centre universitare din lume. O istorie universitară comprimată în 18 ani!

Ceea ce e caracteristic acestei universități create cu ajutorul unor cadre didactice împrumutate la început de la alte universități de tradiție din țară sau cu ajutorul unor cadre didactice pregătite în amfiteatrele celorlalte institute de învățămînt superior din Craiova, este puternica legătură cu platformele industriale. Prin faptul că ele s-au dezvoltat concomitent se întîmplă ca adeseori cadrele didactice să fie ingineri cu vechi sau foarte recente state de plată în industrie iar specialiștii din industrie să fie implicați adinc în fluxul tehnologic al întreprinderilor orașelor din județ precum și al cooperativelor agricole și fermelor experimentale din împrejurimi sau chiar de la mare distanță. Integrarea de care se vorbește atit de mult în ultimul timp se face la Craiova de la început, din primii ani de învățămînt superior, și nu miră pe nimeni că între uzine și amfiteatre sint strinse legături care duc la rezolvarea unor teme de producție și de cercetare importante, în simbioză. Mai mult, în unele facultăți, în unele laboratoare și ateliere de producție se execută repere de mare finețe pentru industrie, de către studenți și cadre didactice în colaborare cu specialiștii din întreprindere.

Prin urmare, care sint profilele de specialitate în care se pregătesc studenții universității craiovene în acești ani, ca să ne dăm seama cit de complex legată e universitatea de viața țării? Mai întii în cele două facultăți cu profil politehnic, adică de electrotehnică și de mecanică (strînse legate de întreprinderile Electropultere, de Utilaj greu, de Tractoare și mașini agricole, OLTCIT), în Facultatea de științe econo-

O poartă deschisă către lume

Am regăsit zilele acestea hotelul „Jiul” din Craiova într-o plină campanie, să-l spunem așa, de refaceri și retusuri. Căte și zidari, meșteri de toate feburile au luat, aflăm, de citeva zile în primire și precum albinele, care roiesc acum primăvara în jurul stupului, dau o altă față complexului hotelier „Jiul” din Bănic. Chiar de la intrare se poate vedea că s-a refăcut în întregime toată parcurarea găsindu-se soluții mult mai funcționale, arbori și arbuști plantați, acum, primăvara, crează o atmosferă pitorească în jurul hotelului.

Șeful Complexului hotelier „Jiul” este Ion Preoteasa. În ciuda vîrstei (aflăm că numără doar 33 de ani, de peste cinci ani a fost pus să conducă bunul mers al turismului din Valea Vlăiciei) Ion Preoteasa este unul din cei mai destoinici lucrători ai turismului din Craiova. Și ca să nu rămînem doar la afirmații generale, aici ne permitem să facem o mică paranteză. A început să facă turism, imediat după ce a terminat liceul, la hotelul „Jiul”. A început cu meseria de bagajist. Apoi, a fost avansat și a ocupat postul de camerist la vechiul hotel „București” tot din Bănic. După un timp a fost trimis la cursurile de calificare pe care le-a absolvit ca șef de promoție. Examenele le-a dat cu tot felul de profesori din străinătate, chiar cu lectori de la Națiunile Unite, care i-au acordat numai note maxime. A fost numit șef de complex la „Hanul doctorului”, iar din anul 1979, a fost investit cu responsabilitatea de a conduce bunul mers al lucrurilor de la Complexul hotelier „Jiul”. Vorbeste trei limbi la perfecție, mai învățat în prezent două, și la toate acestea se mai adaugă și faptul că în momentul de față este student în anul patru la Academia de studii economice. În ziua cînd am fost la Craiova, l-am găsit pe Ion Preoteasa muncind cot la cot cu

Tur de orizont

O plimbare prin marea par natural al Craiovei, o seară la Minerva, o duminică la iarbă verde, în lunca Jiului, nu au nici o șansă de a înfrînge atracția irezistibilă a craioveanului pentru întîmplările stadionului, dar sint și ele pasiuni care se afirmă în capitala Olteniei. Mai mult, rămîn în memoria tuturor care au avut în viață prilejul să descalece la Craiova și să-și lege calul, o săptămîină sau un deceniu, la conovățul țărîșului invizibil infipt drept în gazonul din scuarul englezesc al orașului. Și ar mai fi citeva. Între toate, rămîne la loc de cinste o raită pe la „urlătoare”, un fel de parlament de stradă al microbiștilor, unde se vorbește întocmai ca-n Hyde Park și se pune la cale soarta fotbalului mondial. Sau o tură pe Calea Unirii, trasă pe meridian. Dar multe nu se mai pot împlini. S-a dus pentru totdeauna braga nemaipomenită a furcului din Valea Vlăiciei. S-a dus și stroșnaiderul spre care căscau gura,

mice, cu profil aplicat la ramurile economiei noastre, integrat în economia județului și a țării întregi, apoi în facultatea cu profil agricol care cuprinde agricultura și horticultura legate direct de producția agricolă a județului și cu mai multe stațiuni experimentale și de cercetări, în facultatea cu profil medical adică de medicină generală, legată de rețeaua medicală și de spitalele clinice și universitare moderne din zonă, precum și în profilul de științe pozitive și exacte care cuprinde facultățile de matematică și fizică precum și facultatea de filologie. Astfel încît, de la o clădire și citeva cămine (la început) Universitatea din Craiova a ajuns la 6 corpuri de clădiri dintre care majoritatea moderne, construite în ultimii ani, utilizate după ultimele depose ale științei și tehnicii, la 150 de laboratoare și 3 ateliere de producție pentru care colaborarea cu platformele industriale funcționează în dublu sens: întreprinderile ajută la dotarea laboratoarelor iar facultățile ajută la rezolvarea problemelor complicate ivite pe fluxul tehnologic al întreprinderilor. Cert este că din amfiteatrele Universității din Craiova ies absolvenți pregătiți în 23 de specializări cu profil tehnic, economic, agricol, medical, filologic și de științe ale naturii.

Devenită cetate universitară după Congresul al IX-lea al partidului, Craiova împlineste un străvechi vis oltenesc și românesc, magistral proiectat de cel mai bun fiu al neamului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o cuvîntare istorică din 24 iulie 1946: „Noi, comunistii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcitate și inapoiată, să facem o Oltenia bogată, cu o industrie și o agricultură puternică. Noi dorim ca din Craiova, cetatea banului și a opresiunii cum era în trecut, să facem o cetate a muncii, a culturii și științei în Oltenia”.

Universitatea din Craiova a devenit în citeva ani universitatea cu cel mai complex și mai complet profil din întreg învățămîntul nostru superior!

ADRIAN DOHOTARU

meseriași la finalizarea unei moderne unități de frizerie și cofară ce se va deschide zilele acestea în holul hotelului.

Examenele pe care le-a dat în ultima vreme echipa Universității din Craiova, începe să ne spună Ion Preoteasa, au fost și adevărate teste pe care le-a dat chiar și turismul craiovean, respectiv Complexul hotelier „Jiul”. Toate probele, susținute pe plan internațional, după toate spusele și după toate aprecierile, au fost trecute cu foarte bine. Martor la toate cele afirmate de noi este faptul că atunci cînd în presa străină s-au făcut aprecieri asupra echipei de fotbal, cînd s-a vorbit despre oraș și oamenii săi, totdeauna s-a amintit și despre ospitalitatea și despre felul cum au fost primite și găzduite echipele de fotbal și cei care le-au însoțit, aici, la „Jiul”. Și ca să exemplific, contele Pontello, președintele Clubului „Fiorentina” — care administrează în Italia șapte mari hoteluri, după sejurul petrecut la noi a declarat că sint invitat de onoare în mediul retur pe care Universitatea l-a susținut în Florența. A fost deosebit de impresionat de tot ceea ce colectivul de la „Jiul” a făcut pentru bunul mers al lucrurilor. Dar, fiindcă există și un dar, eram în sesiunea de examene. Rămîne, fiindcă invitația este certă, să vad cînd voi putea pleca. Probabil în vacanța fotbalistilor și după ce vom cucerii cupa. La fel s-a întîmplat și cu Bordeaux. Organizatorii au lansat de citeva ori invitații. Ce să vă mai spun?! Ne pregătim și avem la fel de mari emoții ca și fotbalistii pentru semifinală și pentru marea finală. Știm că în aceste zile ochii întregii țări, ai Europei și chiar ai lumii vor fi ațintiți asupra noastră. Așa știm lucrurile ne pregătim ca totul să fie perfect. Universitatea Craiova ne-a lansat — noi nu trebuie s-o facem de ris.

P. SORIN

cu sufletul ghem, precupeții din Piața Mare. Stroșnaider fiind, într-o limbă necunoscută, un ins care merge pe funii. Și altele. În rest, setea nu se stinge nicăieri mai ca lumea decit la fîntina Jianului, zidită în celălalt veac, pe un izvor cu o apă fără cursor. Prima dragoste se înfiripă mai repede decit oriunde pe aleile de la Sf. Dumitru. Boala de a cheltui se vindecă pe Lipsani, la Casa Albă și, mai nou, la Mercur. Apoi, bere, mici, plăcintă și alte fleacuri, din care nu se fac ceremonialuri prea mari, ci se zvințită. Poate numai cînd e să aleagă, la urmă, craioveanul cade la grea dilemă; s-o pornească spre Sineasca? s-o pornească spre Ungureni? În sfîrșit, în puține orașe din țară vorba de toată ziua a oamenilor reține cu atîta luare aminte denumirile de altă dată ale locurilor și străzilor. Oricite tăblițe s-au agățat pe ziduri și pe garduri, Valea aceea a Vlăiciei, despre care a mai fost vorba, a rămas Valea Vlăiciei. Și English Park-ul a rămas English Park. Dacă tragem o linie și adunăm, praz, mai mult, se mîncecă la București...

P. MIHAI

Buturuga mică nu răstoarnă chiar carul, dar nici bine nu-i face

Mobilă cu durere de cap

Recunoaștem, nu ne-am pus pînă astăzi întrebarea care este în costul mobilei ponderea feroneriei. Cert este că accesoriile de proastă calitate pot compromite funcționabilitatea normală a mobilei. Cîteva puncte de vedere și două opinii pe această temă, constructive după părerea noastră, am cules de la două întreprinderi care produc mobilă, respectiv feronerie.

„La acest combinat de prelucrare a lemnului Arad, ing. Florian Straja, director tehnic, avem nevoie de foarte multe comenzi. Pe unele le avem, pe altele nu. Pentru menținerea comenzilor, pentru adjudecarea altora noi, mai ales în inobil stil, produsele trebuie să se prezinte ca aspect, calitate și funcționabilitate la cel mai înalt nivel. De asemenea, ultimele noutăți în domeniu trebuie receptate cu maximă rapiditate. Multe din neplăcerile pe care le avem cu diverși clienți provin de la calitatea necorespunzătoare a feroneriei. Deși le achiziționăm de la o întreprindere specializată, întreprinderea de accesorii metalice pentru mobilă și binale Arad, răspunderea pentru calitatea lor ne revine aproape în exclusivitate. Valoarea feroneriei reprezintă, funcție de sortiment, între 1 și 5 la sută din întreaga valoare. Nu este firesc ca accesorii de 400-500 de lei să decidă valoarea unei garnituri de mobilă stil în valoare de 30.000 lei. Dacă ne uităm într-un catalog de mobilă stil constatăm că de multe ori aspectul este determinat de cel al feroneriei, care este (cînd este!) o adevărată operă de artă. Să nu mai vorbim de funcționalitate. Am avut neplăceri cu nimicuri, cum ar fi cheile, care pur și simplu se rup, cu balamale care se blochează, cu butoni care se smulg din uși. Greuțăm mari ne produc și extensiile pentru canapelele din garniturile de hol. De cele mai multe ori,

finisajul accesoriilor de decor determină competitivitatea pe piața a mobilei stil.

Clienții ne-au sugerat să ne schimbăm furnizorul de feronerie. Nu este posibil, pentru că este singurul! Pînă în urmă cu cîteva ani, făceam parte din aceeași centrală, aveam un singur atelier de proiectare, aceleași interese. Din aceeași centrală făceau parte și întreprinderile de exploatare a lemnului. Aveam deci în mină și materia primă. De atunci STAS-ul la cherestea s-a schimbat de două ori, fără ca pe noi să ne întrebă cineva. Exploatarea nu ține seama întotdeauna de nevoile noastre. Nu primim semifabricate de cherestea, așa cum se făcea cînd eram în aceeași centrală. Primim cherestea netivită, pe care trebuie s-o prelucrăm în combinat. Se transportă și se usucă în plus o seamă de cantități de cherestea. Este iluzorie impresia că se face economia. Exploatarea lemnului face unele economii, care se pierd. Și nu se pierd numai ele, ci și ceva în plus. Nu trebuie înțeles din ce am spus pînă acum că la I.A.M.M.B.A. nu se fac eforturi pentru mărirea calității. Au și ei problemele lor, însă nu e corect ca numai noi să fim răspunzători de funcționalitatea unei mobile, să suportăm toate consecințele unei activități pe care n-o putem stăpîni. Afară de asta, produsele întreprinderii de accesorii nu au garanție. De ce? În general, accesoriile incluse într-un produs de export sînt considerate produse interne, fără pretențiile cerute la export. Este un aspect care trebuie reglementat.

Parcurgem distanța care desparte cele două întreprinderi ce colaborează la realizarea mobilei. În replică dăm cuvîntul inginerului Gheorghe Leurzeanu, directorul I.A.M.M.B.A.: „Pentru mobilă în sistemul M.E.E.F.M.C. producem 93 la sută din feronerie. În condițiile prevăzute de STAS, mărfurile noastre pleacă la Baza

de desfacere produse finite, cu sediul la București, în depozitul Arad. În momentul expedierii la depozit nu știm unde vor fi folosite produsele noastre. De la depozit ele sînt dirijate conform repartițiilor către diferite fabrici de mobilă. Garanția produselor noastre este un an de la data fabricației. Avem produse care stau în depozit de cîteva ani buni. Pe unele nici nu se poate trece data fabricației: cuie de tapițerie, șuruburi etc. Apoi, ele nu sînt produse doar de întreprinderea noastră. Le mai execută și cooperația. Necazurile provin din mai multe pricini. Din unele produse executăm zeci și sute de mii de bucăți pe lună. Un muncitor din șase este investit cu calitatea de autocontrol. Controlul se face conform normelor în vigoare. Lucrăm cu muncitori de categoriile I-III. Pușinii muncitori de categorii superioare îi folosim în secțiile de sculărie, ca regi de mașini. Într-o întreprindere ca a noastră, SDV-istica are un rol din cele mai importante. Anual, ne-ar trebui aproximativ 100 tone de oțel aliat pentru scule, C120. Repartiția anuală este însă în jur de 1-2 tone. Sîntem obligați să facem scule din materiale necorespunzătoare. De aici, uzură mare, calitate slabă. Calitatea materialelor care ne sosesc este necorespunzătoare. Un exemplu: Combinatul siderurgic Galați ne livrează tablă de 2 milimetri nu cu toleranță de 0,1, ci 0,8. Un colac de tablă în bezi are 150 metri. Cum să-l verifici? Te trezești cu tabla în mașină. Se sparg matrițele. Uneori nu se poate folosi lotul respectiv sau, dacă se folosește, se ajunge la „jocuri” mari, la imbinări necorespunzătoare. Contractele cu B.J.A.T.M. sînt depășite. Restanțe — tone întregi. Pentru asta avem nevoie de acid boric. De o lună însă nu-l avem în fabrică. În baie trebuie să avem o concentrație de 300 mg/l. Avem doar 265 grame. În loc să ținem piesa în baie 5 minute, o ținem 15. Uneori se dezlipește stratul depus. B.J.A.T.M. ne spune că de o lună este plecat un vagon cu acid

boric de la I.M. București. Nu-i dăm de urmă. Nici reclamații nu putem face, pentru că nu sîntem titulari de contract. Dar tot despre butonul ZTI, cum îi spune acum toată lumea: am fost întrebați dacă putem să-l facem. Am spus da. Trebuie omologat. Înainte de omologare, pentru grăbirea acțiunii, am trimis unor combinate cîteva mostre, să vadă cam ce va ieși. Nu erau așa cum sînt acum. Au dat fuga și le-au pus pe masa directorului de la centrală și pe masa tovarășului ministru. Nu ne putem face planul din cauza I.A.M.M.B.A. Șurubul n-are filet victord. Să mai avem în vedere că produsele pe care le facem — balamale aruncătoare, broaște, rulmenți etc — sînt verificate în laboratoarele noastre și ale institutului nostru de încercări, conform normelor. Primesc certificate în care se atestă că rezistă la 50-100 mii de încercări. Ele se rup de cele mai multe ori din cauza montării greșite, din cauza deformărilor, ca urmare a transportului mobilei. Fără îndoială, colaborarea noastră cu fabricile de mobilă va fi din ce în ce mai bună. Nu aducem în sprijinul nostru marea diversitate de produse, mai mult de 1.800 sortotipo dimensiuni, însă se uită că ele sînt făcute într-o permanență cursă de reduceri de materiale, de economii, la care trebuie să ne alinăm, că fără sculele corespunzătoare nu se poate face o producție de serie mare de bună calitate, că la montaj un șurub de lemn trebuie încastrat în mobilă cu mașina de înșurubat și nicicum cu ciocanul. Și, ca să încheiem: să ne întorcem la butonul trăgător ZTI. El este pus la punct după omologare, arată conform cerințelor și din 130.000 bucăți s-au rupt doar 200 — un fenomen aleator”.

„Toate bune, s-ar părea că ambii interlocutori au dreptate, dar cine — totuși! — va scoate din calea carului mare al industriei noastre micile buturugi care-i strică mersul?...

OPREA GEORGESCU ■

Nici mic, nici mare, ci numai bun

În lumea noastră de relativitate, nimic nu-i mai relativ decît mărimea carului și a buturugii ivindu-se în drum. Și dacă e de așteptat ca o industrie să nu-și schimbe totuși cadența din cauza unor fleacuri, o seamă de nealiniieri la termenul de predare a unui produs cu multime de colaborări pot deveni de-a dreptul supărătoare.

Întreprinderea de mașini unelte și aparate București a izbutit să-și regăsească foarte repede suflul, în condițiile reducerii drastice a importurilor: de la 60% la abia două-trei procente. O realitate care dovedește că marea investiție rămîne întotdeauna investiția de inteligență. Dintre colaboratori, cîteva s-au manifestat exemplar. De pildă, industria de motoare electrice. Acestea sînt fiabile, competitive și ca preț și ca performanțe pe toate piețele lumii. Un motor este — nu-i așa? — inima oricărei mașini-unelte și o componentă spre care merge toată atenția. Un strung carusel foarte mare, o mașină de alezat și frezat în greutate de multe tone, o presupune oricînd, trebuie să aibă niște motoare pe măsură. Dar rulmenții?

Cînd vorbim de rulmenți, avem în-deoște imaginea a ceva mic, necesitînd,

e drept, o tehnologie pretențioasă. Industria noastră de rulmenți a dat destule dovezi de putere, ca să nu ne facem griji din asimilarea unui tip de rulment, fie el și pentru o mașină de dimensiuni impresionante. Mulți ar putea socoti că asimilarea unui rulment e o chestiune de planul doi. E probabil că așa s-a și întîmplat, cîntocîndu-se graficele de asimilări pe centralele industriale ce conlucrează la realizarea mașinilor unelte de gabarit mare, importanța unor rulmenți n-a fost considerată realist. Poate că o persoană — greu de știut cine — și-o fi spus: „Un rulment? Ce mare poveste! Ne descurcăm noi!”

De descurcat, ne descurcăm, problema este în cit timp?

În hala de „mașini grele” a I.M.U.A.B.-ului se finalizează o serie de mașini unelte de gabarite absolut impresionante. Mașinile de alezat și frezat de mare tonaj, proiectate pentru prelucrarea unor piese de mare tonaj și ele, cer un rulment cu role în cruce. Pentru strungurile carusel s-au asimilat niște rulmenți cu diametrul de 1 m, pînă nu de mult importați, astfel că un număr bun de strunguri — peste 30 — sînt în producție și la export. Rulmenții cu diametrul de 1 m

se fabrică într-o uzină din Ploiești. Tot aici ar fi trebuit să fie fabricați și rulmenții cu role în cruce de 1 m, numai că pentru ei e nevoie de un cuplor de tratamente termice special. Nu însă atît de special încît să nu poată fi proiectat și clădit la noi. I.M.U.A.B.-ul așteaptă cu mai multe mașini, altfel gata, să-i sosescă rulmenții. Și nu așteaptă doar I.M.U.A.B.-ul, ci — de fapt — toate întreprinderile care au colaborat la construcția acestor foarte importante mașini.

În hala de montaj „mașini grele” avem o discuție despre mărimea reală a unor buturugi cu șeful secției, inginerul Octavian Maican, cu maistrul Ion Zaharia și Pascal Fomin, cu Secușu Ene, secretarul organizației de partid din secție. Ei sînt de părere că nu-i foarte util de arătat cu degetul după colaboratorii ce n-au izbutit să-și respecte angajamentele, întrucît se mai pot și supăra. Un punct de vedere la care subscriem, și nu arătăm pe nimeni cu degetul. Discutăm, doar, o problemă, cu observația că indiferent ce supărări se pot naște, nu-i drept că o mașină de 20 de milioane lei să se poticnească din pricina unor electrovalve. Electrovalvele acestea, da, sînt niște lucruri mici și de serie. Ele se produc la întreprinderea „Balanta” din Sibiu și ar trebui să meargă ceas, fiindcă de aceea spune numele întreprinderii idee de precizie. Mașina de alezat și frezat e pe

sistem hidraulic, iar electrovalvele blochează și deblochează anumite părți ale mașinii. Sînt livrate capsulat și cu toate că nu ar trebui să se strice, se strică. Defectul e la piston. Un mărunțis: etanșarea nu-i corect făcută. Dacă ar trebui să răspundă „Balanta” de depanarea valvelor defecte, ar avea cheltuieli considerabile. Și așa, o mașină de milioane lei se oprește și cere timp de depanare pentru că la Sibiu controlul tehnic de calitate nu-i tocmai exigent. Probleme oarecum asemănătoare produc cuplele asimilate de curînd la „Conect”. Cuplele acestea sînt un fel de șechere cu pînă la 48 de contacte. Cînd, la vibrații, unul din cele 48 de contacte se depariază, cauti două-trei zile să afli cauza. Opinia specialiștilor de la I.M.U.A.B. e că aici, la fabricația pieselor mici și cu regim de mare fiabilitate, se vede, de fapt, cum se exercită controlul muncii și care-i adevăratul nivel profesional. Cînd un cuplu de cîteva sute de lei rău executat prejudiciiază numelui și renumelui unui fabricant atît de prestigios, cum e I.M.U.A.B.-ul, e cazul să judecăm mai atent lucrurile nu după mărime și nici după preț. Ele, ori merg, ori nu merg. Calea de mijloc e a mediocrității și-i plină de fel de fel de alte buturugi.

TUDOR OCTAVIAN ■

...Dar mai e un dicton: ajută-te singur!

Întreprinderea de confecții Craiova este una din cele mai mari ale branșei. Zilnic, peste 6.000 de lucrătoare îi urcă și îi coboară splendidă scară în largi volute, cu balustradă de piatră, căreia îi corespunde, aerian, jocul subtil al suprafețelor acoperișurilor. E o clădire frumoasă, cu holuri largi și secții de producție ingenios concepute arhitectonic, una din pozoabele Băniei și una din mindriile ei economice. Greu de găsit în cabinetul său, fiind mai tot timpul în fabrică (solicitat, după cum vom vedea, nu numai de întîmplările mari ale muncii, ci și de cele mărunte, chiar foarte mărunte, adică tocmai acelea ce fac obiectul anchetei noastre), inginerul Constantin Nicolaescu, directorul întreprinderii, un conducător cu veche experiență dublat de un redutabil și reputat specialist, ne întinde, cînd în sfîrșit dăm de dînsul, o mină fermă, dar și moale, arătîndu-se extrem de interesat de scopul vizitei noastre. Pentru început, îl rugăm să ne spună, pe scurt, ce face fabrica la ceasul de față, cum stă cu planul, inclusiv cu producția destinată exportului. Planul, ne răspunde, se face, și la „intern”, și la „extern” (notăm la ultimul capitol o depășire în valoare de 2,5 milioane dolari într-un singur an!), se produc zilnic cam între 12.000-15.000 bucăți de confecții, se produc toate sortimentele posibile de îmbrăcăminte pentru femei, copii și bărbați. O mare cantitate de mărfuri este expediată, la ora actuală, în R.F. Germania, U.R.S.S., Olanda, Franța, Belgia, în țări din Africa etc. O preocupare de prim plan, răspunzînd celei sar-

cini exprese pe care conducerea de partid o pune astăzi în fața industriei noastre, este creșterea productivității muncii, capitol la care, din nou, întreprinderea craioveană stă bine, ilustrîndu-i cu exemple dintre cele mai elocvente. Notăm unul: de la o productivitate a anului '74 de 1,7 costume bărbătești pe lucrător, s-a ajuns acum la cifra de 2,2-2,3. Fără nici un fel de investiții, ci printr-o mai adecvată organizare a muncii, prin ridicarea calificării oamenilor, prin modernizări tehnico-tehnologice cu ajutorul unor dispozitive imaginare și fabricate aici. O serie de piese de schimb (adică de „mici buturugi” care cîndva încurcau mersul muncii) au fost asimilate și se produc în atelierul de repara al fabricii. Se mai produc aici mașini de capsat, fiare de călcat, mașini de întors corderoane ș.a., există chiar, amenajat cu mijloace proprii, un mic atelier de construcții de mașini și de SDV-uri. Combătută cu dictonul „ajută-te singur!”, zicerea despre „buturuga mică” n-a putut totuși fi, căci nu trăim într-o economie autarhică, scoasă complet pe poarta fabricii. Tot ce s-a izbutit, exemplele de mai sus fiind doar cîteva dintre dovezile izbutitei, a fost ca „buturuga mică” să mai fie, pe cit posibil, cioplită, făcută deci și mai mică, și exilată din punctele-cheie ale producției. Așa s-a întîmplat, de pildă, ne spune directorul Nicolaescu, cu „problema nasturilor”. Văzîndu-se și văzîndu-se că nici un fel de adrese, oricît de multe și de patetice, că nici un fel de delegații cu diurnă pe desultele zile și cu talent avocătesc nu-i pot

convince pe furnizori să le expedieze nasturii de culori cerute, întreprinderea și-a organizat o secție pentru vopsitul acestora. Primește deci, să zicem, nasturi albi, negri sau galbeni, și-i vopsește în roșu, în verde sau în albastru, asortîndu-i cu costumele sau cu rochiile pe care le scoate pe piață.

Dar micile acestorii, la un plan de producție cum este cel al fabricii craiovene și la nenumăratele sortimente fabricate aici, sînt mult prea multe și mult prea diverse ca să poată fi rezolvate cu forțe proprii. Contractele de aprovizionare cu materie primă prevăd doar pinzeturi și stofe, nu și oțel, deci meșterii din atelierle întreprinderii, oricît s-ar da peste cap, nu pot produce ace cu gămie, nici așa-numitele „clame-cruce”, două accesorii care mereu lipsesc, provocînd asecute dureri de cap celor 6.000 de lucrătoare și de meșteri. „Clamele-cruce” necesare cutiilor colectoare, sînt opera întreprinderii „11 Iunie” din Galați. Conform contractelor, cei din Galați ar trebui să-i trimită Craiovei cam 50.000 bucăți pe trimestru, dar totdeauna livrarea acestor minuscule și extrem de simple piese întîrzie cite o lună, două, timp în care mii și mii de rochii sau de costume zac în depozite, tirolite cu furie de beneficiarii nerăbdători. La fel se întîmplă cu „vingetele” pentru prins etichete, confecționate de Cooperativa „Frestarea” din București, cu cataramele din plastic contractate cu Complexul economic Rm. Vilcea, cu umerasele pe care trebuie să le livreze întreprinderea sibiană „Flaro”. Vreo 200.000 de umerase „Flaro” sînt așteptate, trimestrial, la Craiova, dar anul trecut, de exemplu, nu o zi, nu o săptămînă, ci chiar un tri-

mestru, un trimestru întreg, umerasele „Flaro” nu și-au făcut apariția! Sosesc greu, cu mare întîrziere, cu cheltuială de nervi, de timp și de bani (căci se trimit, în acest scop, delegați peste delegați, ca să stea pe capul unităților furnizoare), cutiile pentru ambalatul rochiilor și paltoanelor, făcute de diferite cooperative, ața în culorile necesare (cu furnizor tocmai la Odorheiu-Seculesc!), coloranții (problema veche, așteptîndu-și soluționarea de ani și ani!), ba chiar și nasturii. Anul trecut, din lipsă de nasturi, 35.000 rochii contractate cu niște pretențioși clienți au stat în depozite două luni peste termenul de livrare.

Dar măcar, întrebăm, accesoriile astea sînt totuși de calitate? Adică nasturii nu se sparg, adică fermoarele nu te mușcă de piele, adică umerasele nu zgîrție hainele așezate pe ele? Dar despre estetica lor, ce-ar fi de spus?

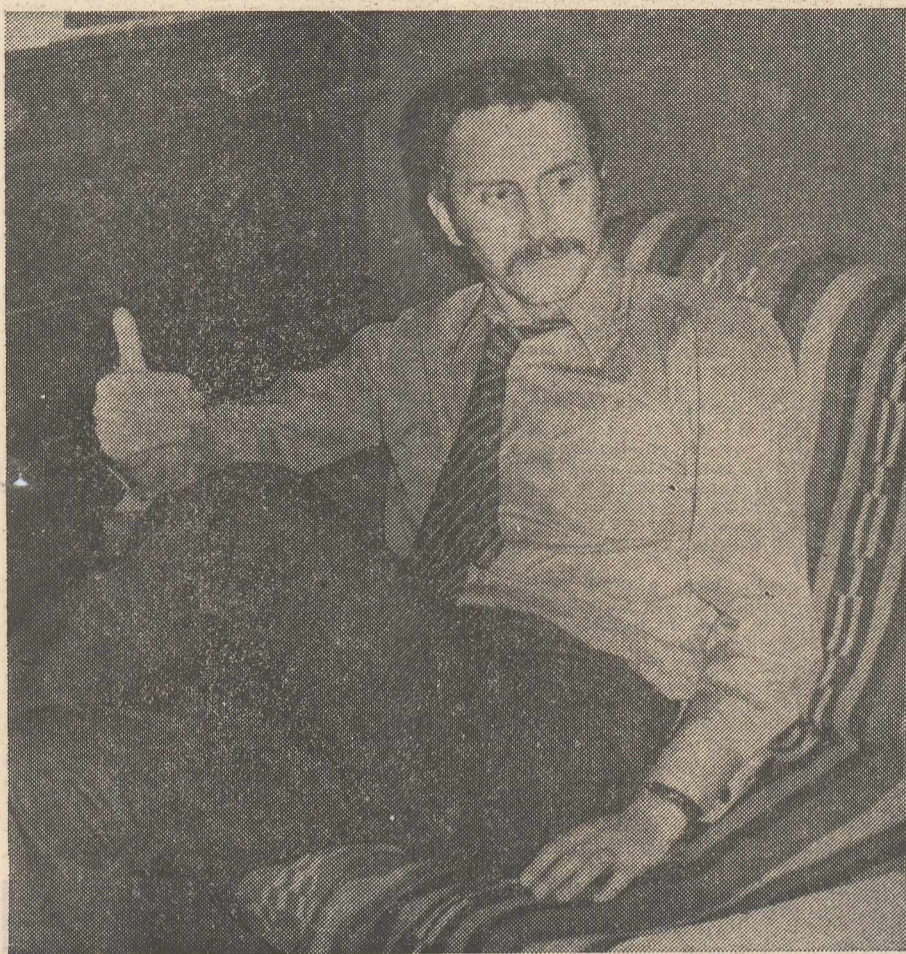
Ing. Constantin Nicolaescu ne privește lung, gînditor. Important ar fi, zice el, mai întîi de toate, ca aceste accesorii să existe în cantități necesare. Și, desigur, important ar fi și ca aceste mărfuri (măcar cele elementare) să răspundă unui criteriu minim de calitate, fără de care discuția despre estetica lor nu poate începe. Aceasta decurge, firesc, din funcționalitate, care, la rîndu-i, trebuie înțeleasă în chip superior. Prostul-gust e o compensație la niște carente mai profunde: pui bibiluri doar pe catarama care coace, așa cum meșterii cofetari ce-și oferă produsele bufetului întreprinderii de confecții coafează somptuos prăjiturile cînd „uită” să le pună zahăr sau cacao după rețetar.

ILIE PURCARU ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Puterea tradiției și șansele universalizării

— Stimate Marin Mincu, spuneți în interviul pe care vi-l ia Marco Pratellesi (Cultura romana e cultura italiana — il ponte della semiotica, Il Ponte, nr. 5, 31 maggio, 1981, Firenze) că Italia este, într-un anumit fel, o „a doua patrie” pentru dv.; cum ați ajuns în Italia?

— În acel interviu din revista Il Ponte afirm, într-adevăr, că Italia este a doua patrie a mea, dar în sens cultural, așa cum a fost și pentru alți scriitori români plecați acolo pentru studii, și consider o mare șansă întâmplarea care m-a condus în patria lui Dante la o vîrstă cînd mai puteam să învăț cite ceva. Am fost trimis în Italia în 1974 ca lector la Universitatea din Torino, după ce Ion Stăvăruc, primul pe listă în ierarhia M.E.I., n-a mai plecat acolo fiind bolnav. Pot spune că am „profitat” fără voia mea de boala colegului ce a devenit, astfel, o întâmplare norocoasă pentru mine.

— Ce ați făcut în Italia de atunci pînă în prezent?

— Nu altceva decît ar fi făcut oricare din colegii mei dacă ar fi ajuns acolo. Deci raportez. Am predat literatura română și semiotica literară, mai întîi la Torino și Milano (1974—1978) și apoi la Florența. Am publicat patru cărți (I cantii narativi romeni. Analisi semiotologica, Giappichelli, Torino, 1977; I mondi sovrapposti. La modellizzazione spaziale nella fiaba romana, Giappichelli, Torino, 1978; Poesia romana d'avanguardia, Feltrinelli, Milano, 1980, în colaborare cu Marco Cugno; La semiotica letteraria italiana, Feltrinelli, Milano 1982) și am colaborat cu materiale „românești” la revistele Strumenti critici, Uomo e cultura, Nuova Rivista Europea, Inventario, Il Ponte, Sigma, Alfabeto etc. Cred că ați observat că din titlurile a trei cărți publicate acolo nu lipsește indicativul „romeno”. Am participat de asemenea la numeroase manifestări (congrese, convenii, sesiuni de comunicare, mese rotunde, conferințe) fie ale Centrului de cercetări semiotice din Torino printre ai cărui membri fondatori mă număr, fie ale A.I.S.-ului (Asociația Italiană de semiotică), fie ca invitat al unor universități sau instituții de cultură italiene. A cincea carte, Nuovi poeti romeni, este în curs de publicare.

— Știu că faceți parte din Comitetul european de redacție al publicației Nuova Rivista Europea; care sînt serviciile pe care le-ați adus în această calitate literelor românești?

— Da, este adevărat că reprezint „partea română”, împreună cu Marin Sorescu, în Comitetul european al acelei publicații. „În această calitate” am încercat, pe cît a fost posibil, să dau sprijin ca literatura noastră să fie prezentă în paginile revistelor unde au apărut pînă acum texte traduse din Nichita Stănescu, Ma-

rin Sorescu, Ion Gheorghe, Nicolae Labis, Adrian Paunescu, Ioan Alexandru, Mircea Ivănescu, Dan Laurențiu, Mircea Ciobanu, Gh. Pituț, Ioanid Romanescu, Constantin Abăluță, Mircea Dinescu și alții. A apărut și nuvela Duios Anastasia trecută a lui Dumitru Radu Popescu. Sint programați și alți poeți și prozatori.

— Ați publicat, dacă nu mă înșel, șapte cărți de poezie, ultima fiind Proba de gimnastică (Albatros, 1982). Ce părere are criticul Marin Mincu de „probele” poetului Marin Mincu? Care ar fi locul lui pe harta poeziei actuale?

— „Criticul” Marin Mincu, cum binevoii să-l numiți, este de părerea colegilor săi, criticii, care s-au exprimat pînă acum despre poezia lui Marin Mincu. Și dacă Negoitescu, Doinaș, Manolescu, Valeriu Cristea, Ulici, Iorgulescu, Cornel Ungureanu, Grigurcu, M.N. Rusu, Dimitriu, Alexiu, Cindroveanu și mulți alții mi-au făcut onoarea de a scrie despre poezia mea, presupun că aceasta trebuie să aibă un loc pe harta poeziei actuale.

— Scrieți o poezie dinamică, de factură experimentală; are acest fapt vreo legătură cu avangarda, pe care ați investigat-o recent, în ipostaza de critic, cum susține Laurențiu Ulici în cronica din „Contemporanul”?

— Are și n-are. Orice formă de expresie poetică are totdeauna la bază un sistem al tradiției, în care te afli integrat indiferent de voința ta. Oricum, poezia actuală nu poate face abstracție de propria-i tradiție avangardistă; ar fi o eroare de neiertat, aposteriori generatoare de noi complexe de inferioritate.

— În legătură cu volumul Pradă realului, ați fost criticat pentru avangardism în revista „Săptămîna”. Tot atunci, Mircea Iorgulescu afirmă în „România literară”: „construcțiile sale lirice se inseriu, oarecum neașteptat, printre experiențele poetice remarcabile ale momentului”. Cine are dreptate?

— La asta e de așteptat că va răspunde istoria literară.

— Ați debutat în critică, acum aproape 20 de ani, cu un articol foarte polemic. Ce părere aveți astăzi de acel debut?

— Într-adevăr, în aprilie 1964 debutam în fosta Gazetă literară, cu un articol tanțos intitulat „Despre stilul criticilor literare”, pe care Eugen Simion îl deghizase în „Scrisoare din partea unui student”. Această „scrisoare” a stîrnit oarecare ecou în numerele ulterioare ale revistei. Eram poate prea drastic acolo, un Savonarola „înfierînd” clișeele și redundanța unei anumite critici literare. Nu știam că prin acel exercițiu preventiv mă inham eu însumi la o corvoadă atît de lungă. Referitor la acel debut, ce este mai important se leagă de faptul că începuturile critice se inseriu sub semnul polemos-ului.

— De ce n-ați rămas doar poet și a trebuit să faceți și critică? Corespunde acest lucru unei necesități categorice?

— Inițial, în studenție, scriam critică literară ca reacție polemică la ceea ce apărea atunci în presa literară. La început, exercițiul mă amuza, intrucît mă consideram cum, dealtfel, mă consider și astăzi, în principal — poet. Mai tirziu, prin practicarea curentă, critica a devenit o formă de expresie ca oricare alta, suplinind necesitatea de clarificare teoretică fără de care meseria de scriitor nu mai este posibilă. Ion Barbu afirma cu exactitate că „teoria este așteptare și mediațiune”. Un scriitor lipsit de asemenea „aptitudini” mi se pare un scriitor incomplet.

— Un fapt curios: v-ați intitulat primele două cărți de critică Critice I și Critice II. De ce? Aveați în intenție să ajugeți cumva la... Critice XX?

— Întrebarea este bătaioasă și mă obligă la o confesiune pe care voiam s-o mai amin. Mi-am intitulat primele două cărți de critică Critice I (E.P.L., 1969), și Critice II, așa cum mi-aș fi putut intitula cărțile de poezie Poezii I, II... După primirea destul de favorabilă a primului volum (au scris Manolescu, Crohmălniceanu, Iorgulescu ș.a.) la apariția volumului Critice II (Cartea Românească, 1971), am avut surpriza să constat că reluarea acestui titlu, dezarmant prin simplitate, a iritat pe foarte mulți. S-au scris note în presa literară prin care eram apostrofat pentru îndrăzneala de a fi apelat la blazonul unui asemenea titlu. N-am înțeles pentru ce unii contemporani ai mei (cu o operă critică desigur mai impozantă) îmi refuzau tocmai mie dreptul de a folosi un titlu, la urma urmei destul de inocent. De atunci, cărțile mele de critică au primit titluri mai puțin inocente decît primele două. Oricum, dacă aș fi păstrat titlul inițial, cartea, care urmează să apară în acest an la Editura Albatros, ar fi trebuit să se cheme, dacă nu mă înșel, Critice IX. Poate că totuși, colegii mei, binevoitori, au avut dreptate să se opună ca să mai public: perseverare diabolică...

— Apropo de heliadism, în Critice II (C.R., 1971) și apoi în Repere (C.R., 1977) schițați chiar un proiect în legătură cu această „coordonată tipologică a literaturii române” cum o numeați; ce este heliadismul, concept pe care l-ați lansat acum 12 ani în critică? Ce viitor a avut?

— În Critice II lansam acest concept pentru a desemna o coordonată tipologică a literaturii române. Dacă, între timp, cineva nu o să-mi fure ideea, cum s-a mai întimplat, poate am să revin asupra ei într-o carte. Oricum prin heliadism înțeleg o deschidere creativă maximă asociată simultan cu capacitatea de autoreglare sincronică a mecanismului cultural și literar. Spuneam atunci că paradigma conceptului conține, la un pol, transcenderea și spiritul estetizant, iar la celălalt, polemismul și spiritul pamfletar, degradat uneori pînă la injuria trivială. În altă ordine, la heliadiști apetitul universalizării este mai acut.

— Tot în legătură cu Critice II, mi-amintesc că ați fost criticat pentru „perspectiva arhetipală” aplicată literaturii române. Cum mai vedeți astăzi problema, cînd ați trecut la critica semiotică?

— Obstinația de a descoperi „arhetipurile” literaturii române prin efectuarea unor sondaje paradigmatică în operele unor scriitori ca Sadoveanu, Voiculescu, Blaga, Ion Barbu, Eminescu, Heliade, Coșbuc, Creangă, Marin Preda a dat ocazia unora în campania ce s-a declanșat atunci împotriva mea, să mă considere „iraționalist” (Paul Georgescu), iar altora să spună că mă „plimb cu arhetipul”. „Plimbarea cu arhetipul”, după expresia nimerită a unui critic încruntat, a avut posteritatea ei, critica arhetipală devenind apoi o modalitate ca oricare alta a cercetării noastre literare. Ca să nu citez alte titluri, apariția unei cărți ca Treptele inițierii la Mihail Sadoveanu, de Al. Paleologu o demonstrează din plin. Dar a vorbi despre „mișuri arhetipale” în 1971 nu era la fel de firesc ca în 1978 cînd își publică Al. Paleologu cartea sa.

— Pentru că tot ați citat titlul cărții excelente a lui Al. Paleologu despre Mihail Sadoveanu, pe ce se baza mobilul acelei polemici ce ați purtat-o, cu cîțiva ani în urmă, în revista Lucefărul?

— A fost mai mult o supărare copilăroasă din partea mea pentru că Al. Paleologu, redactor de carte la Critice II (1971) și prieten în vremea aceea ca și acum, nu m-a citat (ca să vezi ce pretenție absurdă) în cartea sa din 1978 despre Sadoveanu. Aceasta, mai ales că, într-un interviu din Amfiteatru, anterior cu un an apartinînd cărții domniei sale, afirma că dacă „nici Lovinescu, nici Călinescu și nici altul din maestrul criticii interbelice nu au văzut sensul inițiativ al

(Continuare în pag. 8)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Vorbiți și scrieți românește

Poluare

Orașul trebuie ferit de poluare. Aceasta nu este însă datorată numai motoarelor de automobil sau reziduurilor industriale. Mai există și o poluare pe care am putea-o numi lingvistică și care provine pur și simplu din incultură.

„Oo” citim pe o etichetă, într-o piață centrală a Capitalei. Dar în vitrina unui magazin „Gostat”, un afiș scris de mină ne înștiințează că „Az nus oo”. Strict autentic!

Pe Șoseaua Regiei, unul lîngă altul, se găsesc un atelier de „cizmărie” și altul de „cizmărie” (a doua grafie este, desigur, cea corectă). Pe Șoseaua Giurgiului era pînă nu demult un „Sobar autrizat”. În altă parte, cu litere de-o șchioapă sintem dirijați către „Intrarea prin gag”.

Despre „mingii” într-un magazin de jucării (!), dar, culmea, pe de altă parte „frezi”, ca și despre „ridichii” în opoziție cu „roși” nu mai vorbesc, ca să nu se spună cumva că sint curguriu. (Semnul exclamării de mai sus a vrut să marcheze faptul că un astfel de magazin este frecventat de copii.)

Odată am îndrăznit să intru într-un magazin în vitrina căruia scria „luxtre” atrăgînd atenția responsabilii asupra greșelii. Nu știu ce-a gîndit, dar a avut fîria să-mi mulțumească. Cînd am ieșit am văzut că mai scria și „abajoare”, dar n-am mai intrat sperînd că responsabilii va observa ea însăși. (A observat, după cum am putut constata peste citeva zile.)

Oare cei care l-au „autrizat” pe sobarul nostru n-ar fi putut să-i autorizeze și firma? Oare un inspector comercial, care trece din cînd în cînd, îmi inchipul, prin magazine, n-ar putea să-și arunce cite o privire și peste etichete, anunțuri, firme?

Stau și mă întreb mereu dacă aceste fapte, mici, au chiar atît de mare importanță încît să ocupe un spațiu destul de însemnat al unei reviste de mare circulație. Și, totdeauna, îmi răspund fără echivoc „da!”. În fond, nu sînt chiar atît de mici, pentru că — așa cum vă dați seama și dumneavoastră — au o semnificație destul de mare. Pe de altă parte, așa cum, în dorința noastră de frumos și mai bine, luptăm împotriva gazelor de eșapament și a reziduurilor care ne pătează viața, trebuie, cred, să nu admitem nici alt fel de... pete.

CEZAR TABARCEA ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Către Valeria

Se dedică Valeriei Sitaru

Vulturii sunt arbori care zboară,
ghearele lor sunt rădăcini,
doamne, cit de toamnă iară
se va face-n înălțimi.

Vulturii sunt arbori care zboară,
ghearele lor sunt rădăcini,
doamne, cit de toamnă iară
se va face-n înălțimi.

Vulturii sunt arbori care zboară,
ghearele lor sunt rădăcini,
doamne, cit de toamnă iară
se va face-n înălțimi.

NICHITA STĂNESCU ■

Puterea tradiției și șansele universalității

(Urmare din pag. 7)

operei sadoveniene de maturitate" (citez din memorie) iată „vine azi Marin Min-cu și reușește să-i deslușească un element esențial, anume tema labirintului..." (s.m.). Astăzi mi se pare suficient ceea ce criticul recunoștea în interviul din **Amfiteatru**. Polemica, prin care revendicăm înfișetarea în scris a unor dintre ideile cărții **Treptele inițierii...** o considerăm total inutilă și, ca să zic așa, grațuită, din moment ce prietenul meu Al. Paleologu, un eseist remarcabil, n-a publicat încă al doilea volum din proiectata sa exegeză sadoveniiană și nici eu n-am dat lucrarea fundamentală despre Sadoveanu, la care visez. Până la proba palpabilă, pariul rămâne deschis.

— **Din bibliografia dată de Mihai Ungheanu în cartea sa de interviuri neconvenționale, am aflat că ai intervenit și în discuția despre protocronism. Ce părere aveți despre acest termen?**

— Citiți colegi binevoitori m-au acuzat că prin „plimbarea cu arhetipul” aș fi deschis drumul așa-zisei orientări protocroniste. Nu cred că lucrul este adevărat, dar consider protocronismul o formă — e drept, foarte întirziată — prin care cultura și literatura română au căpătat o conștiință mai acută a propriilor realizări. Ca dezbateri, protocronismul este interesant numai în măsura în care va muta accentul valorizant de la trecut spre prezent și viitor.

— **De la arhetipurile prozei sadoveniene și Ion Barbu ați trecut brusc la avangardă și la semiotică. Această schimbare de perspectivă se leagă cumva de activitatea italiană? Din care cauze?**

— Desigur că de „activitatea italiană”, se leagă multe din preocupările literare actuale. Este un lucru firesc; aflat în străinătate îți dai seama mai bine de ceea ce-i este propriu literaturii române și atunci încerci să scoti în relief acele lucruri (aici se află motivarea de profunzime a lucrărilor publicate în Italia), sau observi ceea ce-i lipsește și atunci simți datorită de a introduce acel ferment nou (iață o explicație posibilă a „schimbării de perspectivă critică” în lucrările mai recente publicate în țară). Dar „trecerea” la avangardă și semiotică nu a fost ceva arbitrar, fie și numai dacă se ia în considerare doar argumentul că mă ocup de Ion Barbu de aproape 20 de ani; nici un scriitor actual, fie în ipostaza de practician, fie în aceea de teoretician, nu mai poate face abstracție nici de avangardă, nici de semiotică. Aceste „schimbări” au

fost deci rezultatul unei „programări congruente” și numai întâmplarea a făcut ca să se înscrie în perimetrul „activității italiene”.

— **Unii critici nu sînt însă foarte de acord cu introducerea semioticii în cercetarea literară. Cum explicați această, s-o numim, „idiosincrazie metodologică”? Are, ea, o bază serioasă?**

— Uite că am perseverat și mă țin mai departe de semiotică fără să mă sperii ca unii care intră în panică și se întreabă alarmat „ce e cu semiotică”. La această întrebare pe care eu însumi am adresat-o citorva semioticieni italieni, răspunsul cel mai serios l-am primit de la Umberto Eco: „Queste risposte è meglio lasciarle alla storia. Quando si fa scienza non si sa mai se sia davvero scienza, se sia nuova e se abbia uno sbocco. L'importante è lavorare”. Mi se pare că Eco avea o bază serioasă ca să dea acest răspuns, așa că nu-am apucat de lucru (lavorare) și am terminat **Eseul despre textualizarea poetică** pe care-l începusem demult. Când aceia care refuză critica semiotică sau orice alte posibilități de înnoire ale criticii, vor publica și ei lucrări de construcție critică, aplicate asupra unor mari scriitori români (deci „în conștiință de cauză” cum ar spune Ion Barbu), atunci abia mi s-ar părea motivată așa-zisa „idiosincrazie metodologică”.

Este firesc ca noutatea să nu fie accentuată imediat, mai ales de cei cantonați comod într-un impresionism lenes. Apoi nici nu cred că această „idiosincrazie” a unei părți din critică, la introducerea semioticii în cercetare, poate avea vreun efect de frînă; critica semiotică e ca musafirul nepoftit și nedorit care, alungat pe ușă, intră înapoi pe fereastră. Chiar dacă unii critici maturi se arată sceptici în ceea ce privește achizițiile reale de pe urma noii metode, în limbajul critic curent introduc, probabil fără să vrea, noțiunile și terminologia pe care altfel le anatemezază. Ce să mai vorbesc de tinerii critici, care, așa cum demonstrează o recentă anchetă din revista **Amfiteatru** asupra „generației poetice”, minuiesc cu toții, în mod natural vocabularul noii critici.

— **Ce ați făcut dt. personal pentru a introduce noua metodă în „vocabularul” criticilor actuale?**

— Cred că acțiunea mea nu a fost chiar atât de grea, mai ales că venea, ca să zic așa, pe un teren deja în bună parte defrisat. Există o foarte bună școală critică în acest sens la Timișoara, reprezentată la nivel european prin

Livius Ciocirlie, prin Marcel Pop-Corniș, dar și prin Șerban Foartă; există o orientare structuralistă mai eclectică la Universitatea din Cluj-Napoca, avînd notabile rezultate în lucrările lui Ion Pop, Marian Papahagi, Ion Vartic și Mircea Muthu și mai sînt mulți alții care fac semiotică fără s-o știe ca monsieur Jourdain. Am totuși pretenția să susțin că efortul subsemnatului de a modifica limbajul criticii, în mod efectiv, a dat rezultate imediate. Aș putea oferi exemple prin care să demonstrez că sintagme și termeni neîntrași în vocabularul curent al criticii pînă la publicarea lucrărilor mele au început să fie apoi un bun al tuturor, deși nu sînt convins că toți cei care le folosesc au mers la sursă și că au, deci, justificarea teoretică minimă care să le dea acest drept. Deci, în ceea ce mă privește, acțiunea de practician începe cu **Reperete** din 1977, unde apare studiul despre **Lucațărul**, trece prin cele două cărți publicate în Italia, unde aplic semiotică la literatura orală, și merge pînă la **Eseul despre textualizarea poetică** (1981) și pînă la recentele interpretări ale poeticii lui Nichita Stănescu. În altă ordine, am publicat în presa literară (începînd din 1978) interviurile cu citiva cunoscuți semiologi italieni, printre care Umberto Eco, D'Arco Silvio Avalle, Maria Corti, Cesare Segre, Stefano Agosti, Alessandro Serpieri; acestea, împreună cu altele, vor constitui substanța unei cărți de proximitate apariție. Cred că lectura acestei deliberate anchete critice, întreprinse într-o arie culturală de netă orientare semiotică, va oferi cititorului român o ocazie nimerită de meditație fertilă asupra oportunității introducerii noilor orientări. Nu trebuie să se înțeleagă de aici că semiotică ar fi o cheie „franceză”, reprezentînd opțiunea mea exclusivă; ea este o cale de cercetare ca oricare alta și depinde de cel care o aplică, în bine sau în rău, ca rezultatele obținute să fie sau nu omologabile.

— **Ați vorbit în mai multe ocazii despre imperativul confruntării culturale la nivel internațional. Cît de necesară este pentru un scriitor român o astfel de confruntare astăzi? În ce măsură are această vreo importanță?**

— Orice confruntare a unui scriitor român cu străinătatea este fundamentală, mai ales cînd se face la timpul potrivit. Este inutil să mai aduc în discuție numele unor mari scriitori români care s-au „întîlnit” la timp cu Occidentul. Valorile catalizante ale literaturii române s-au format prin contactul direct, la sursă, cu alte spații culturale. Stînd cu capul în nisip, cuminți și candizi, sîci în țarcul nostru căldut, imuni la orice noutate, considerată nocivă ca produs de import,

nu vom reuși niciodată să intrăm sincron în circuitul de valori european. Indiferent ce etichete optimiste ne vom inventa pentru trecut, problema este foarte acută, insuportabil de acută, pentru prezent.

— **Dv. propagați literatura română în Italia. Cu experiența ce ați căpătat, care ar fi șansele unei mai mari — să zicem astfel — universalizări a literaturii române? Ce ar trebui să facă scriitorii actuali în acest sens?**

— „Șansele” universalizării literaturii române sînt egale cu acelea ale oricărei alte literaturi aflate în aceleași condiții istorice și geografice. Să nu uităm că și polonezii și sîrbii sînt mai cunoscuți decît noi (se bucură și de prestigiul unor premii Nobel pentru literatură) deși nu se poate spune că limba sîrbă sau limba polonă ar fi limbi de mai mare circulație decît limba română. Valorile adevărate au șansa să treacă imediat peste hotarele limbii. Aceasta depinde și de indivizii concreți care au în mină dirijarea acestor „șanse”. Scriitorii români actuali trebuie să aibă curajul să preia în mod direct dreptul și datorită de a se ocupa singuri de „cariera” internațională a operei lor, așa cum se întîmplă cu scriitorii din alte țări vecine. În acest sens, ei trebuie să beneficieze de posibilitatea unor confruntări fără intermediu cu colegii lor sau cu editorii din alte țări. Nu înțeleg de ce un inginer poate să se deplaseze în Japonia sau America să cumpere o mașină pe care nu știe s-o manevreze, iar un scriitor nu are înlesnirea să meargă la o universitate străină unde este invitat să vorbească despre literatura română sau la o întîlnire poetică internațională unde să citească din opere sa. Participarea deci cît mai frecventă a scriitorilor noștri la colocviile și confruntările internaționale este ocazia cea mai potrivită pentru a spori „șansele” de universalizare ale literaturii lor. Un rol important în difuzarea literaturii noastre în lume îl poate avea și capacitatea criticii literare românești de a intra în dialog cu alte literaturi și de a interesa astfel pe editorii străini. Adrian Marino ne oferă un exemplu remarcabil în acest sens prin succesul cărților sale de critică pe piața franceză. Odată intrat în circuit european, un critic poate introduce prin studiile lui modele, teme, motive, toposuri specifice literaturii noastre care va începe să participe, în felul acesta, la un efectiv schimb cultural.

— **Imi permiteți o ultimă întrebare, de data asta mai insidioasă?**

— **Vă rog...**

— **Aveți prieteni literari?**

— Nu știu decît un lucru sigur: eu sînt prietenul literaturii de valoare, indiferent de ceea ce fac autorii ei dincolo de masa de scris.

Primim

Mult stimat tovarășe Adrian Păunescu,

Am citit cu multă satisfacție articolul dumneavoastră din revista **Magazinul**, în care ridicăți problema lui I din a, uitat aproape și de cei care l-au învățat la școală.

Mă bucură cu atît mai mult cu cît Tudor Arghezi, cu ani în urmă ridicase aceeași problemă în presă. Intr-unul din articolele intitulat **Aeasă** și publicat în 1963, în **Gazeta literară** el se referea și la I cu pricina, articol din care îmi permit să vă citez cîteva rînduri:

„Intr-adevăr, luna solemnă răsărea roșie, de jar, plutea dincolo de granița Curtici, deasupra României. Puteai să nu simți zvîcnind șopirla inimii răscolite? De afel România se anunța încă de mai mult, de prin Elveția și Austria, scrisă ROMANIA, mare pe vagoanele de export Mai vigilentă decît cărturarii specialiști, direcția Căilor Ferate i-a dat României chivăra jos, avînd grije ca țara românilor să nu devie pentru streinii cu geografia confuză Romînia...”

„Adunînd într-o viață întreagă de dragoste cu Latina, toate scrisorile ei, semnate cînd Horățiu, cînd Virgil, și, prin derivație, studii și vocabulare, am în atelierul meu ultimul dicționar apărut în Editura Științifică pentru învățul tînesc. O întrebare: Cum a fost cu puțință să se păstreze, în titlul **Dicționar Latin Romîn**, sunetul parazit? Și latinistii tac. Tac și trec? ce Dumnezeu! Nu înțeleg de ce și-au dat obirșile științifice uitării, ei ar putea să se actualizeze citînd inscripția noilor monezi ROMANA.”

Este bine că măcar dumneavoastră re-luați această problemă și poate veți avea mai mult succes (ca să nu zic noroc) și în cele din urmă poate se va reveni la atît de necesarul, românescul I din a.

Pentru delectarea dumneavoastră vă trimit și această strofă ce se află în arhiva noastră, cu manuscrise inedite, rămase de la tatăl meu:

Ieși din tipografie

Noua ei ortografie.

Scrii piine, citești piine

Scrii ciine, citești ciine.

Cum atuncea să nu fie

Romînia Romînie.

Dacă socotiți oportun să le publicați în revista dumneavoastră, delectarea cititorilor se va multiplica în raport cu tirajul.

Cu cea mai perfectă stimă,

MITZURA ARGHEZI

Biblioteca în aer liber

A nu dori să luieri

Prietenul meu Radu se ocupă de telefoane, adică face tot ce stă în puterile lui pentru ca aparatele noastre să nu scoată sunetul acela enervant care înseamnă „deranjat”. Dotat cu o inteligență încreștată și robustă, Radu are capacitatea de a rezolva nu numai problemele telefoanelor particulare, ci și celea — mult mai dificile — ale centralelor de mari întreprinderi sau de sectoare. E bucureștean și e un bucureștean tăcut și cu glasul stins. Cînd i se pune o întrebare, răspunde (dinadins?) extrem de încet, ceea ce îl obligă pe ascultător să fie atent la fiecare vorbă pe care o scoate. Iar celălalt e atent, pentru că Radu știe ce spune: își cunoaște meseria, pe care o practică de zece ani, iar după ce examinează o centrală — sînt destule vechi, cu hachițe și cu

metehne ascunse — găsește adesea cea mai potrivită soluție de remediere. Pentru a înfăptui asemenea mici minuni, trebuie nu numai să fii un bun profesionist și nu numai să ai experiență, trebuie și instinct, iar instinctul e un fluviu dăruit al experienței, pe care nu-l cunoșc chiar toți părinții. Radu are treizeci de ani și răspunde bătrînește la întrebarea mea de amic care vrea să se fălească: „Ești cel mai bun. Răzule?” „Fii serios! Cel mai bun nu există! Dar de priceput mă pricep”. Acum o lună, fiind citeva zile bolnav, s-a întors după ce se făcuse o nouă împărțire pe echipe. În lipsă, fusese lădat că-l ajută — ba chiar că-l ajută exagerat de mult — pe ceilalți doi muncitori din echipa lui — el fiind specialistul vechi și destoinic. Dar toți ceilalți

erau prezenți. Radu absent, și a fost repartizat într-o altă echipă, să nu-i mai sprijine atît pe cei doi. Și tot la o muncă intruciva agmănătoare a fost trimis, și cu aceeași retribuție, doar că de data asta nu mai trebuie să mai repare centrale — treabă ce-l pasiona și-l făcea să nu doarmă nopțile căuțînd soluții — ci are altă menire: să bată cuie și să întindă fire, treburi simple, de tipul celor pe care le făcea cînd a terminat școala (o școală nu tocmai elementară: doisprezece ani de liceu plus unul sau doi ani de școală tehnică). Nu s-a infuriat, nu a făcut o criză de orgoliu, e un om extrem de calm. S-a uitat uluit la cel care i-a dat vestea, a pălit și a simțit că-i îngheață miinile. „Spune, șefule, am greșit cu ceva?” „Cu ce să greșești — doar că i-ai ajutat pe ceilalți prea mult și n-am mai vrut să-i lăsăm în aceeași echipă cu tine, să

profite”. „Bine, dar eu...” „Tu, ce? Ai aceeași retribuție, nu te-a sancționat nimeni, nici vorbă, și ai și o muncă mult mai ușoară și fără răspundere”. „De ce nu m-ai întrebă și pe mine?” „Dacă nu erai acolo!”

Nu l-a mîhnit atît pățania lui — se vede limpede că nimeni nu-i doare răul — cît neînțelegera, sfînta neînțelegera. Cum, chiar nu pricep că pentru el o muncă mai ușoară nu constituie un chilipir, ci un hatîr pe care nu l-a cerut, ceva inutil și jignitor? A început să meargă de la un șef la altul, să le explice cu vocea lui exagerat de calmă cum stau lucrurile, l-au promis că în scurtă vreme îi vor rezolva cerea, n-au rezolvat nimic,

FLORIN MUGUR

CAP LIMPEDE

DOUĂ CĂRȚI

Ținem să atragem atenția cititorilor asupra a două excepționale cărți apărute în acest an la Editura Eminescu. Prima

dintre ele, „**Cuvîntul liber**”, în apărarea independenței și integrității României, este o amplă ediție îngrijită de Ion Ardeleanu, care semnează, împreună cu Mircea Mușat, și studiul intro-

ductiv. Este vorba, mai exact spus, de o masivă republicare a celor mai importante articole apărute în cea de-a treia serie a acestei celebre reviste la care au colaborat între 11 noiembrie, 1933 (data primului număr al revistei) și 3 octombrie, 1936 (cînd a apărut ultimul număr) mai toți scriitorii progresiști din România acelor ani (Gala Galaction, N. D. Cocea, Petre Constantinescu-Iași, Geo Bogza, Al. Sahia, Barbu Lăzăreanu, Demostene Botez, Al. A. Philippide, Perpessiciu, D. Corbea, Eugen Jebeleanu, F. Brunea-Fox, Scarlat Galimachi, I. Peltz). Precizînd că am reprodus ordinea indicată de redactorul-șef de-atunci al revistei, Tudor Teodorescu-Brașiteș, să transcriem totodată cîteva din afirmațiile sale apărute într-un interviu recent: „Lupta revistei s-a dus

ESEU

Propuneri de sinteză

De la „folietonistica de circumstanță“, menită să selecteze valorile în cimpul larg al producției literare, la „critica istoriografică“, prin care „operele sint regenerate, integrate într-un ansamblu, oferindu-li-se totodată o filiație, o importanță și o ordine“ și, de aici, către **critica antropologică**, al cărei scop fundamental trebuie să fie „detalierea originilor unor motive, ale unor teme și structuri fundamentale, ale acelor substanțe active ale imaginărilor“, — iată, în viziunea lui Cristian Livescu (**Scene din viața imaginată**, Editura Cartea românească, 1982), etapele necesare ale unui act critic complet, efectuat la nivelul unei generații, prin suprapunerea, dar și sinteza axei diacronice și a celei sincronice, model critic sub semnul căruia pare să se construiască și aceasta a doua carte a autorului.

Chiar dacă titlurile, destul de numeroase, din sumar, nu se aliniază în totalitate celui prezent pe coperta cărții de față, alăturând uneori forțat studiul de anvergură a interpretării și consemnării de tip recenzie, volumul propune însă o metodologie critică personală, cu ajutorul căreia autorul izbuteste construcții dense și echilibrate. Astfel, în centrul valoric al primei secțiuni (**Imaginarul ca inițiere**) stau fără îndolală cele două eseuri — **Eminescu — introducere în mitologia poetică și Poezia lui G. Bacovia. Conceptele imaginărilor**. Dacă în cazul lui Eminescu se încearcă un demers hermeneutic „centripet“, am zice, focalizând poezia eminesciană în două texte considerate aproape ca inițiale. **Memento mori și Sărmanul Dionis** (primul gândit prin elemente de simbolică a muntelui, cel de-al doilea în termenii recordării sale la o teorie yoghină a extazului), conceptele imaginărilor bacovian sint decelate în cea mai ortodoxă tradiție tematistă. Parcul, grădina, cimpia-pustiu, cimitirul, orașul, camera, bestiarul, apa se inseriază într-o paradigmă a sensibilității nevrotice, traducând o profundă, unică și irepetabilă experiență existențială.

Cristian Livescu evoluează cu aceeași dezinvoltură atât în critica de poezie cit și în abordarea cărților de proză. Cu excepția tripticului intitulat **Postbacovianismul ironic și elegiac** — O. Genaru, N. Turtureanu, Sergiu Adam, care întinde punți de legătură atât între cei trei poeți, cit și deopotrivă, între poezia contemporană și poetul Plumbului acest veritabil ferment al viziunii poetice moderne, cu această excepție deci, eseurile despre poezii contemporani nu sint grupate tematice; dar evitarea „căilor bătute“ în comentariul asupra unor poeți cum sint Marius Robescu, Jebeleanu, Sorescu, N. Preliceanu, lipsa oricărei ostentații polemice, suplețea referințelor în cadrul bibliografiei celui comentat (la Marin Sorescu, de exemplu), încercarea de a încheia succinte profiluri de poeți (N. Preliceanu, **Un ironist al concordiei**, unul din cele mai bune texte critice dedicate acestui autor) probează cu bune rezultate instrumentele criticului de poezie. Încercările de grupare (în acest volum, mai mult prin juxtapunere) a citorva intervenții despre prozatori (de la D. R. Popescu, Al. Ivăsiuc, G. Bălăița, M. Ciobanu, pînă la Dumitru Popescu, Dinu Săraru, Ion Lăncrănjan) sugerează, în capitolul **Viața interioară secretă**, premisele unor posibile sinteze. Una dintre modalitățile analitice care slujesc cel mai bine stilul lui C. Livescu pare să fie **comentariul paralel**, vădind forța revelatoare în analiza personajelor centrale ale celor două romane ale lui G. Bălăița, de pildă.

În sfîrșit, cu scurtele medalioane dedicate lui Al. Piru, N. Balotă, L. Raicu, M. Zăciu, grupate în capitolul **La umbra imaginărilor**, prilejuiesc întîlnirea cu un alt registru al criticii lui Cristian Livescu, colorat de astă dată de o anume tentă polemică, de o intranșigentă a comentariului, trădînd miza participativă. Capitolul cu valoarea de addenda, redactat cu evidentă plăcere a cizelării discursului, plasează opera lui Miron Costin (**Textul prin sine însuși**) la intersecția barocului cu stilul bizantin, instituindu-se astfel ca o contribuție remarcabilă la exegeza în domeniu.

Stilul critic al lui Cristian Livescu este în evident progres. O anume echilibrare a frazei, ce dobindește acoperirea în idei a calofilismului care-i este specific (și care i s-a și reproșat în cîteva rînduri) autorului **Scenelor din viața imaginată**, face ca această nouă carte a sa să însemne nu numai o sumă de contribuții interesante, incitante în același timp, ci și o apariție de referință în perimetrul criticii tinere de la noi.

TANIA RADU ■

Film

Țăpinarii

O investigație de factură psihologică făcută asupra unui grup restrîns de oameni cvasiizolați — aceasta ar putea fi rezumatul filmului scris de **Radu Aneste Petrescu** împreună cu **Ioan Cărmăzan** și regizat de către cel din urmă.

Cu o singură excepție feminină, și care apare numai în cea de a doua jumătate a filmului (admirabilă interpretă foarte tinăra **Mariana Buruiană**!), subiectul se constituie în jurul intîmplărilor mai mult sau mai puțin prozaice prin care trec cîteva țăpinari a căror bărbătească dură meserie îi obligă să-și petreacă mai întreaga viață în creștetul munților și în mijlocul pădurilor, într-un regim de autogospodărire aducînd adesea cu cel al unei cazarme militare.

În aceste condiții ei nu pot avea secrete, nu pot minți, nu pot visa, decît împreună. Cam acestea sint premisele de la care pleacă filmul lui Cărmăzan, film tulburător și straniu — film greu, de atmosferă — film deseori abrupt, a cărei acțiune se frînge uneori pe neașteptate, și aceasta nu în folosul spectatorului (chiar dacă, din primele cadre, înțelegem că regișorul îi pasă mai puțin de acest spectator, cit de a se menține el însuși în limitele unui stil pe care și l-a impus cu strictețe și, de ce să nu o spunem?, cu maximă seriozitate). Iar interpretii — „bărbații“ filmului (printre care: **Remus Mărgineanu, Șerban Ionescu, George Apostu (?), Constantin Gheneșcu, ș.a.**) — îi vin, din acest punct de vedere, perfect în întîmpinare.

Filmul se deschide cu moartea unui bătrîn, și se închide cu nunta a doi tineri. Între aceste două maxime experiențe ale existenței umane, viața grupului de țăpinari se scurge numai aparent uniform, numai aparent în liniște. Momentele de ba-

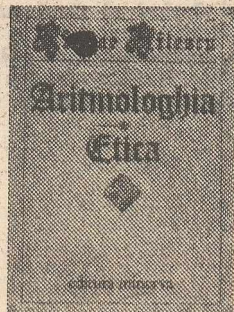
ladă, alternînd cu cele de vis (sublinate, incontestabil, de muzica și versurile lui **Dorin Liviu Zaharia** și de imaginea lui **Anghel Deca**), se împlinesc greu, uneori scrișnit. Ca și viețile acestor oameni ai munților, dealtfel...! Atîta doar că în filmul la care ne referim (în ciuda unei interpretări, de un firesc remarcabil; în ciuda realismului exemplar al costumelor — **Rodica Petrescu** — sau decorurilor — **Nicolae Șchiopu**), evoluția unor caractere este sacrificată cu bună știință de către autori, în favoarea unor „stări“. Ei bine, cred că mai ales din pricina acestor „stări“ — uneori obsedante! — acest film, în cea mai mare parte a sa de o frumusețe tulburătoare și stranie, repet! — deși solicitînd la maximum atenția omului din sală (și asta e foarte bine), foarte rar îl face să participe (iar asta e foarte rău!), pe multe dintre chipurile spectatorilor, după terminarea proiecției, citîndu-se o amară și inciudată nedumerire.

Experimental vorbind, filmul „ȚĂPINARI“ este mai mult decît interesant. Ca film de public însă (deși formula asta mi se pare cam...nefericită!), mă îndoiesc că se va impune. Și e cu atît mai regretabil acest lucru cu cit — insist asupra acestui aspect — filmul are momente de veritabil regal cinematografic!

HORIA PĂTRAȘCU ■

CARTE

Nicolae Milescu — Aritmologia. Etica

Cultura noastră veche, atît de bogată în sec. XVII—XVIII, s-a bucurat în ultimii ani de cercetări aprofundate care i-au dezvăluit anumite laturi abia bănuite înainte, i-au pus în lumină și opere de bază ale istoriei, gîndirii, limbii noastre. Printre reprezentanții de seamă ai acestei culturi, **Nicolae Milescu Spătarul** (1636—1708) constituie un capitol complex, foarte original și instructiv pentru înțelegerea mai adîncă a acelei sinteze vaste de cultură, realizată în țările românești, la răscrucea drumurilor pe care ciruela cultura lumii din toate cele patru puncte cardinale.

Umanistul Milescu a intruchipat în erupția și creația sa simbolul acestei sinteze dintre Occident și Orient, urmat imediat de Cantemir care a deschis secolul XVIII cu puterea uriașă a operei sale umaniste, pentru a-l încheia aceluia secol, pe nedrept considerat cam steril, din cauza domniilor fanariote, vestita Școală Ardeleană, început al renașterii naționale. Cronicarii, luminații prelați, Milescu și Cantemir au progătit-o îndelung și temeinic renașterea prin opera lor...

Recentul volum din opera lui Milescu: „**Aritmologia, etica și originalele lor latine**, ediție critică, studiu monografic, traducere, note și indici de prof. **Pandele Olteanu**“, 408 pag. Editura Minerva, 1982, e revelator pentru cunoașterea epocii, a istoriei culturii de atunci, pentru înțelegerea rolului unui mare umanist în fuziunea culturilor și în propulsarea științei, a limbilor de cultură umanistă, a colaboării dintre culturi pe vaste arii ale spiritua-lității umane, sub semnul unor idei generoase.

Substanța celor două opere, reunite în aceeași carte, este de ordin filosofic, didactic, etic și istoric; definiția **Aritmologiei** e dată chiar de autor: „știința despre numerele tuturor lucrurilor care pot să ne învețe cuprinsul lor“ (p. 61). Etimologic vorbind (**arimos+logos** în grecește) opera adună sute de învățături (gnome) grupîndu-le sub o cifră, ca enunț cea mai frecventă fiind 3: „**Trei** fapte de înțelepciune după Democrit: sfatul bun, judecata dreaptă, fapta corectă“ (p. 296 și urm.). Sint explozate mitologia, istoria, filosofia, științele, tradițiile literare pentru a formula aforistic adevăruri vechi, cugetări umaniste, clasice, așezate tutelar sub o cifră, pentru mai buna lor memorizare. Lectură instructivă în limbaj pitoresc, dens și metaforic adesea, propulsînd simboluri ale științei și experienței milenare.

A doua operă, **Etica**, se compune din cugetări și reflecții a 153 de împărați: de la Cezar, dictatorul Romei, pînă la Mateiaș al Austriei, adică din epoca romană pînă în sec. 17 (**Symbola imperatorum**, pe latinește). Relatările sint aforistice, de acest fel: „August: Festina lente... Nec nil, nec nimium; medium tenere beati“, pe care însă editorul le traduce: „Înaintează cu tact... Nici nimic, nici prea puțin. Fericit cel ce ține calea de mijloc“ (p. 302—303); textul latin spune (tradus mai exact): „Grăbește-te încet... Nici nimic, nici prea mult; cei fericiți au ținut calea de mijloc“

Meritele prof. **Pandele Olteanu** stau în descoperirea originalelor latine ale textelor lui Milescu: **Aritmologia și Etica** au fost redactate de J. Lauterbach, J. Camemrarius și N. Reuser, tipărite de J. Alsted în marea sa **Enciclopedie** (1630), de unde le-a preluat Milescu. „Cu prilejul revizuirii întregii lucrări — scrie editorul și cercetătorul operei umanistului nostru — am colationat încă o dată textele cu originalele, inclusiv traducerea noastră în română, axînd-o strîns prin frecvente raportări în note la originalul latin din **Enciclopedia** lui J. Alsted. S-a îmbogățit și Bibliografia cu ultimele noutăți. Textul slavo-rus al Spătarului îl publicăm paralel cu originalul latin“ (p. 12).

Studiul introductiv la textele citate conține, pe 150 de pagini, o adevărată monografie a vieții și operei lui Milescu, pe baza celor mai noi date, rezultat a două decenii de cercetare personală a operei acestui mare umanist, imortant pentru noi și pentru cultura Europei orientale.

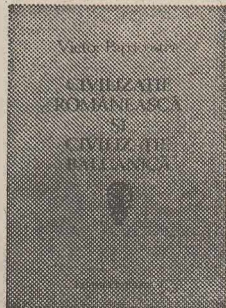
GH. BULGAR ■

CAP LIMPEDE

împotriva partidelor politice burghezo-mosierești. Aici au apărut pamfletele împotriva unora din conducătorii partidelor așa-zis „istorice“. Revista s-a impus de la bun început. Ea a dus, cu concursul tuturor intelectualiilor democrați, o susținută campanie pentru pace, împotriva fascismului, a Gărzii de fier“.

Cea de-a doua carte conține studiile istorice ale lui **Victor Papacostea** grupate sub titlul **Civilizație românească și civilizație balcanică și a apărut în prestigioasa colecție Biblioteca de filozofie a culturii românești**, colecție în care au mai apărut pînă acum **Tradiția istoriei despre întemeierea statelor românești**, de **Gheorghe L. Brătianu**, și **Studiul din filozofia culturii**, de **Tudor Vianu**. Cartea la care ne referim este o ediție îngrijită de **Cornelia Pa-**

pacostea-Danielopolu, care semnează și amplul tabel de note al ediției, iar studiul introductiv este sem-

nat de **Nicolae-Șerban Tanașoca**. (N. Victor).

Emisiunile TV în sprijinul elevilor

An de an, emisiunile de televiziune capătă o importanță tot mai mare în

procesul de instruire a tinereii generații.

Făcînd un sondaj în rîndul elevilor, am constatat că 26,3% dintre aceștia urmăresc cu regularitate emisiunile destinate lor, iar 58,4% sporadic, numai la unele obiecte și numai anumite emisiuni. Cercetînd cauzele care fac ca un număr important de elevi să nu beneficieze de acest avantaj am reținut: necunoașterea orelor de transmisie, neînțelegerea chestiunilor prezentate, ceea ce i-a făcut să le abandoneze, ore nepotrivite de transmisie etc.

Dintre multele inițiative valoroase pe care le-a avut televiziunea amintim și faptul că emisiunile realizate la diferite obiecte în sprijinul candidaților la concursul de admitere în treptele I și II de liceu și în învățămîntul superior tehnic s-au bucurat de un succes deosebit. Păcat că u-

nele emisiuni, cum au fost cele de algebră pentru clasa a VIII-a prezentate în vacanța de iarnă de profesorul **Constantin Cărbunaru** din București, care au tratat „ecuațiile“ s-au prezentat simplist pentru ultima clasă de gimnaziu. Pe lingă observația de mai sus considerăm că este cazul să se modifice ora de transmisiune a „Consultărilor“ pentru elevii clasei a VIII-a de la 15.05 cînd majoritatea lor sint la școală, avînd cursuri, propunîndu-se ora 9.00.

De asemenea, ne alăturăm părerii acelor care consideră să se reia emisiunile de învățare a limbilor străine, mai ales că în prezent s-a redus mult numărul orelor destinate lor prin planul de învățămînt.

După părerea noastră, ar fi utilă introducerea în aceste emisiuni și a unor probleme care ar

putea să constituie teme pentru cercurile de elevi.

Profesor **Petre Gr. Andrei**

COLECȚII ȘI COLECȚIONARI DE ARTĂ POPULARĂ

La Iași, în decorul distins al Palatului Culturii, s-a întîmplat nu demult o intrunire a unor colecționari de artă populară, provocată și orchestrată de muzeul etnografic al Moldovei. Inițiativa aparține lui **Aurel Bejenaru**, directorul instituției, și a îngăduit întîlnirea publicului iesean cu farmaciștii **Maria** și **Nicolae Zahacinschi** din București, procurorul **Corneliu Ciornei** din Suceava, profesorii **Serafim Fădor** din Rădăuți și **Ellsabeta Tu-**gul din Cîmpulung, medicul **Costel Mungiu** și ziaristul **Vasile Filip** din

Iași, cunoscuți depozitari de valori artistice populare. Nu au lipsit de la întîlnire artiștii și nici specialiștii domeniului, reprezentați prin **Lucreția Cosma** din Frasinul Sucevei și, respectiv, prof. dr. **Paul Petrescu**. În încheierea comunicărilor prezentate, interpreta **Laura Lavric** a susținut un micorecital de muzică populară. Faptul merită a fi consemnat, întrucît, prin inedit, a reprezentat mai mult decît o manifestare culturală de rutină. Cu alte cuvinte, o frumoasă pasiune s-a justificat și s-a angajat în recrutarea unor noi partizani. Manifestarea de la Iași a avut și un pregnant caracter științific. Reluarea unor asemenea întîlniri se cere perpetuată, ca omagiu și chip de a fortifica o dimensiune spirituală distinctă a poporului care sintem. (**Mihai Pelin**)

Spectacol eveniment

FRUMOȘII MARILOR ORAȘE

De curind, la Teatrul dramatic Maria Filotti din Brăila a avut loc premiera absolută a spectacolului FRUMOȘII MARILOR ORAȘE, o fantezie după romanul FRUMOȘII NEBUNI AI MARILOR ORAȘE de Fănuș Neagu. Autorii piesei sînt Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu.

Desfășurat în sala teatrului brăilean, renovat, devenit acum unul dintre cele mai frumoase teatre din țară, spectacolul s-a constituit ca un adevărat eveniment cultural, spectatorii umplînd sala pînă la refuz.

Prezenți la fața locului și dorind să rămînem cît mai obiectivi față de această reușită a teatrului din Brăila, reporterul a cules opiniile unor specialiști, critici de teatru, critici literari, opinii din care cititorii să poată afla judecăți de valoare dintre cele mai autorizate. Redăm mai jos un grupaj de cronici, microinterviuri, opinii — realizat de redactorul nostru N. Grigore Mărășanu.

Mihai Ungheanu:

„Spectacolul își are autonomia și viața lui și cine ar căuta în el o simplă dramatizare ar pleca la drum cu o premisă nepotrivită”

Spectacolul după Frumoșii nebuni ai marilor orașe de Fănuș Neagu intră în categoria celor care cer o profesionalitate deosebită interpretelor săi. Spectacolul își are autonomia și viața lui și cine ar căuta în el o simplă dramatizare ar pleca la drum cu o premisă nepotrivită. Adaptarea decupează din roman în chip coerent liniile dramei, adăugînd în plus cîteva momente muzicale care punctează situațiile ei cheie. Autorii transferă materia epică a romanului în cadrele unei structuri dramatice bine articulate, ale spectacolului muzical și ale celui coregrafic fără a sufoca textul sub cortina acestor inserțiuni. Nota lirică proprie prozei lui Fănuș Neagu nu s-a pierdut în adaptarea lui Romeo Iorgulescu și Angel Grigoriu. Muzica punctează fericit curba dramatică a piesei și depinde chiar de aplombul actorilor ca melodiile de aici să devină adevărate șlagăre. Coregrafia care aparține lui Victor Vlase operează cu măsură în spațiul scenariului dramatic fără

să încerca să se autonomizeze. Nu este un muzical ci textul dramatic punctat de muzică și dans. Această scurtă descriere este elocventă pentru examenul la care și supune un asemenea spectacol interpretii, care trebuie să dovedească un registru scenic complet: trăire, talent coregrafic, vocație pentru muzică. Specia este dealifelar aborțată pe scenele noastre și alături de cele cîteva precedente bucureștene se poate alinia acum și montarea teatrului brăilean. Efortul profesional al teatrului brăilean este remarcabil și cu atît mai demn de atenție cu cît gradul de dificultate al reprezentăției este mai ridicat. El verifică totodată spiritul de echipă al distribuției, fără de care asemenea spectacole sînt imposibile. Faptul este simptomatic pentru ambițiile trupei ca și pentru orientarea modernă pe care directorul Constantin Codrescu vrea s-o imprime Teatrului de stat „Maria Filotti” din Brăila. Frumoșii marilor orașe înseamnă de aceea mai întil o victorie asupra inerției.

Fănuș Neagu:

„Pentru prima oară mă văd într-adevăr brăilean”

— Stimate Fănuș Neagu, piesa Frumoșii marilor orașe este scrisă după romanul dv. Frumoșii nebuni ai marilor orașe. Cum ați primit această provocare?
— Bunii mei prieteni Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu mi-au făcut o mare surpriză, pe deasupra și frumoasă. Într-o zi, pe care eu o consider minunată, ei au venit la mine acasă cu o piesă, după romanul cu pricina. Vă asigur că piesa era foarte bună. Mă și mir că a rămas întreagă. Mă uluiesc de ceea ce văd pe scena Teatrului Maria Filotti din Brăila.
— Ce vedeți?
— Pentru prima oară mă văd într-adevăr brăilean.
— Explicați-vă!
— Înainte eram din Brăila fără să mă înțeleagă brăilenii. De cîteva zile, brăilenii mă cîntă după George Grigoriu, care a făcut ceea ce știe dintotdeauna: a înfrățit textul cu muzica și în acest fel spectacolul a devenit bun de văzut în fiecare zi chiar și pe Broadway. Dacă eu și cu Gigi făceam un pas mai lung, eram jucați și la Galați.
— Introducerea muzicii și dansului într-un spectacol de teatru, un spectacol serios, înseamnă, cred eu, un pas spre modernitate, un act de curaj dacă mă gîndesc la faptul că actorul care juca numai teatru, acum trebuie

să cînte și pe deasupra să mai și danseze?
— Pentru că ești brăilean, vreau să-ți răspund cîntînd: e un spectacol extraordinar și bănuiesc că după ce va fi văzut în mai multe orașe, el va deveni al tuturor. Toți oamenii care trăiesc în fiecare clipă și în fiecare zi acest spectacol au ajuns la ideea că sîntem Frumoșii lor Nebuni.
— Constat că sinteți foarte mulțumit. Ce mai doriți?
— Îmi doresc ca de acum încolo să mai scriu vreo două-trei romane și vreo 500 de povestiri pe care aceiași nebuni și minunații prieteni să le transcrie scenic și muzical.
— Credeți că e vorba totuși de o îndrăzneală, de impunerea unei noi formule de teatru, cum ar fi aceea asemănătoare teatrului nord-american?
— Brăila este orașul prin care noi am ieșit de mult în lume. Poarta este deschisă, noi autorii n-am făcut altceva decît să o mișcăm puțin spre cîmp. Fructele sînt dulci, vă rugăm să le povestiți cu cerul gurii. Veniți și vedeți, și scuturați pomul.
— Nu prea mi-ați răspuns la întrebare și constat că atunci cînd nu vă cade la îndemînă un răspuns concret, o dați spre metaforă. Așa e?
— E adevărat, este singurul meu sprijin. Ce mai vrei mă. Grigore, ne batem noi între noi, ăștia din bălțile fără pește?
— Ajunsă Frumoșii marilor orașe...
— Da, dar ar putea ajunge doar Frumoșii și atît. Impresia generală?
— Trecînd peste impresia generală, care este excelentă, voi ajunge direct la un avertisment pe care mi l-am făcut mie însumi, și care ar fi parafraza unei devise pictate în actul al doilea, pe un triptic. Acolo, ca și în roman, se spune așa: „Ca să putem supraviețui trebuie să uităm cine sîntem”. Avertismentul pe care mi l-am făcut mie și pe care-l adresez spectatorilor viitori este: „Ca să trăim acest spectacol, trebuie să uităm că am mai fost spectatori”.
— Ați putea face o asociație, care să circumscrie spectacolul?
— Da, dincolo de materia manevrată, m-aș gîndi la structuri spectaculare din categoria Hair sau a Submarinului galben.
— Deci, textul lui Fănuș Neagu este baza...
— Aș spune mai degrabă, fără să se supere autorul, că este scînteia.
— Deci muzica este la fel de importantă.
— La fel de importantă și de funcțională. Se va supăra și George Grigoriu, dacă voi crede că a scris pentru Frumoșii nebuni, cea mai frumoasă muzică din cariera sa? Că aiurea, mai precis de la Londra încolo, cu muzica unui asemenea spectacol ar fi ajuns nu numai celebru în lume, dar și milionar?
— Am înțeles. Deși v-ați contrazis față de ceea ce ați afirmat la început, privind interesul unic pentru Fănuș Neagu. N-ați vorbit despre Fănuș Neagu, ci despre frumoșii nebuni colaboratori ai spectacolului, printre care se află și Fănuș Neagu. Alte planuri cu Fănuș Neagu?

Marian Popa:

„...un timp sofisticat de emoții...”

— Stimate Marian Popa, ieșiți rar în provincie, la fel de rar ca-n București. De ce vă aflați acum la Brăila?
— Sînt pentru a treia oară în al treilea an la Brăila, și motivul este unul singur: Fănuș Neagu. Folosesc o parte a vieții mele ca să-l spionez pe Fănuș Neagu, ca să-l recitesc, evitînd să-mi scape ceea ce poate fi important în ceea ce-l privește.
— Deci, premiera cu Frumoșii nebuni ai marilor orașe...

— Să văd spectacolul și pe alte scene și să public cîndva cartea mea despre el intitulată pur și simplu, Viața, petrecerile și opera lui Fănuș Neagu.

George Grigoriu:

Opt șlagăre

— Stimate George Grigoriu, am ascultat muzica din spectacol și cred că multe din aceste melodii vor deveni șlagăre. Vă întreb însă altceva: ce episod din romanul lui Fănuș Neagu, v-a incitat la muzică?
— Minunea iernii, lucerna zăpezii. Dragă Mărășanu, iarna la Fănuș este la fel de frumoasă ca la Brăila. Dumneata nu cumva ești din Baltă?
— Da, după ce se vede?
— Mirosi a salcie.
— Suferiți de metaforită? De boala lui Fănuș?
— Holeră brăileană.
— De ce ați crezut că într-un asemenea spectacol e nevoie de muzică?
— Cel mai mare risc al meu a fost să armonizez muzica mea cu muzica textului: din orice scriere a lui Fănuș se degajă o muzică. Am încercat zodia: merge sau nu merge!
— A mers?
— A mers, pentru că Angel și Romeo l-au înțeles pe Fănuș și mi-au oferit nu „texte de muzică ușoară”, ci o autentică piesă de teatru. Fănuș e un mare povestitor, iar colaboratorii mei sînt foarte buni dramaturgi.
— Cîte cîntece sînt în spectacol?
— Opt. Originale.
— Deci un disc.
— Nu. Opt șlagăre.
— Cum? Nu vreți un disc?
— Eu vreau ca lumea să mă cînte și să mă fluiere...
— Este o nouă experiență? Ați mai fost fluierat?
— Acum îmi doresc să fiu fluierat la alt nivel. Vă invit la galerie unde se poate fluiera în liniște. Teatrul din Brăila este acum cel mai frumos teatru din România. Cei ce l-au renăscut merită să urce pe scenă și să fie aplaudați.

Gheorghe Lupașcu:

Un spectacol și o sărbătoare de limbă românească

„Frumoșii marilor orașe”, piesă semnată de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu, este o temerară dar reușită transpunere în registrul dramatic, a romanului lui Fănuș Neagu „Frumoșii nebuni ai marilor orașe”. Intuind conflictualitatea în însăși structura metaforică atît de specifică și de neconfundată a scriitorului, ei au înțeles că nevoia de expresivitate în exprimarea realului poate deveni un mod de căutare a sensurilor adînci ale existenței. Acțiunea este voit simplificată și concentrată în jurul unui motiv fundamental, cel al opțiunii pentru tinerețe, pentru dragoste — „Cea mai de seamă libertate a omului”. Meritul principal al gînditorilor spectacolului rezidă în exploatarea substanței poetice a textului, în felul cum au reușit să transforme subtilitatea metaforelor în semne teatrale de certă congruență. Actorii, care duc greul frumos al spectacolului, emit replicile încercate de seva cuvîntelor lui Fănuș Neagu, cu virtuozitate de performer. Doamnă a premierei brăilene, Ildy Codrescu, o prezență de puternic relief, dozîndu-și cu știință sensibilitatea în crearea rolului Clarei ori exaltarea pitorească în compunerea rolului Zarei, a dovedit că este în posesia unor indiscutabile resurse de finețe și forță actoricească. Momentele de „înscenare” a trecutului în prezent, altfel zis, de modelare a timpului, sînt excelent compuse de Bujor Macrin (Radu Zăvoianu), posesor al unei întinse game de trăiri între luciditate și tragism, de Petre Simionescu (Taliverde), Ana Cristi (Bătrîna), Cristian Pirvulescu (profesor Dragomirescu), Verva profesională a lui Anton Filip, care ne propune un Ramințki instalat într-o inocență de uriaș înțelegător, puternica individualitate a lui Victor Ianculescu (Ed Valdara), interogativul Mircea Valentin (Tudor Fluture), Gabriela Dima (Ciocina), prezență-simbol în chip de feminitate care își descoperă elanurile, întregesc imaginea unei echipe a cărei dăruire și disponibilitate artistică au făcut din „Frumoșii marilor orașe” un eve-

niment teatral, nu numai pentru Brăila. Muzica semnată de George Grigoriu are o importantă contribuție în aducerea la inima spectatorului a poeziei conținut în text și în spectacol. Participarea publicului, care, la aplauzele din final a întonat împreună cu realizatorii una din ariile acestei fantezii muzicale, este argumentul forte al succesului prestigiosului compozitor. Coregrafia lui Victor Vlase a marcat pertinent momentele de frenezii tinerească.

Premiera Teatrului dramatic „Maria Filotti” Brăila invită la meditație gravă ca și la destindere.

Romanul lui Fănuș Neagu care a generat un valoros text dramatic s-a metamorfozat în spectacolul brăilean și într-o sărbătoare de limbă românească.

Victor Vlase:

Un spectacol unic

Intrucîtva sînt neliniștit: mă întreb dacă prin coregrafie am reușit să mă apropiu, să slujesc, aș zice, această lume mirifică a romanului lui Fănuș Neagu, foarte bine adaptată în piesă de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. Dar în același timp mă întreb: a definit oare careva pînă acum lumea atît de specifică a romanului lui Fănuș Neagu? Grija mea a fost să nu aduc, în acest spectacol, prea multă mișcare din operetă. Și cred că am reușit. Dar indiferent de reușita mea, datorită textului, datorită actorilor care s-au dăruit întru totul acestui spectacol, datorită muzicii profund originale compusă de maestrul George Grigoriu, acest spectacol este unic.

Constantin Codrescu:

Iată de ce un nou program — școală

E un exercițiu foarte interesant pentru noi acest spectacol. El se combină cu un criteriu muzical serios, devenind, astfel, profund ademenitor și incurajator pentru un colectiv de teatru. Abordînd un astfel de spectacol am ținut foarte mult la calitate, de la care n-am făcut cred eu nici un rabat. Publicul găsește aici multe date de apropiere: Fănuș Neagu este brăilean, frații Angel și George Grigoriu — la fel, lumea din piesă e o lume brăileană, pătimășă, dornică de prietenie și dragoste.

— Ca regizor, ce probleme v-a pus acest spectacol?

— Am lucrat împreună cu Marius Popescu, am colaborat bine, și am dorit să concretizăm ambițiile și aspirațiile noastre profesionale. Abordarea acestui gen de spectacol nu e numai tentantă, ci și utilă.

— Care ar fi tentația?

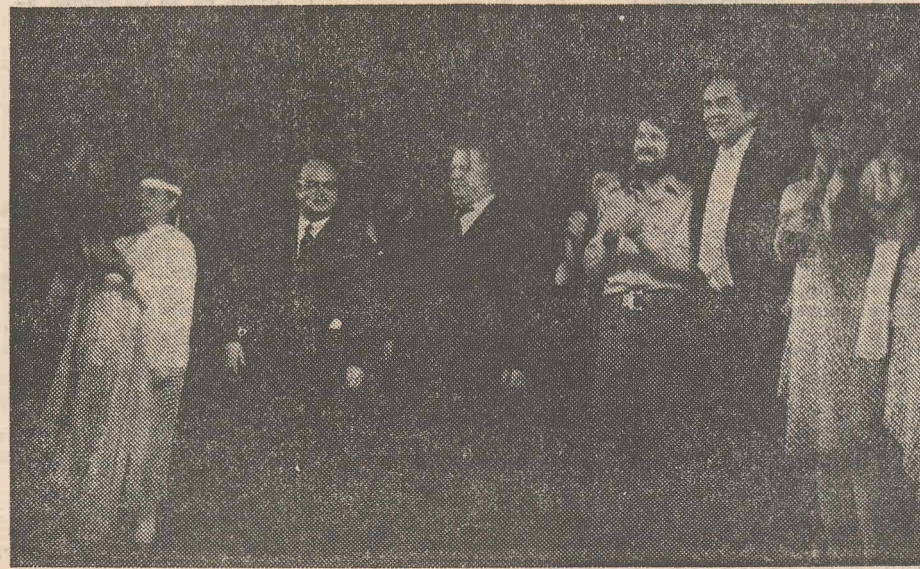
— E vorba de noutate: noutatea partiturii, noutăți artistice pe care un astfel de spectacol le propune. Actorii s-au văzut siliți să cînte, să danseze. Datele acestea ei le aveau în alfabetul profesiei lor, dar nefolosindu-le ani de zile au cam dispărut. Spectacolul a devenit astfel o partitură-școală și pentru regizori și pentru actori. Apoi textul, care are o bază scriitură lui Fănuș Neagu, bogat în metaforă, în poezie, care propune o limbă românească formidabilă, toate acestea conturează un act de artă unic. Este a patra premieră (din care trei sînt absolute) a acestei stagiuni, care la noi a început din nefericire la 13 februarie 1983. Stagiunea trecută s-a transformat și ea într-o ambiție, într-un act de onoare, prezentînd numai premiere absolute sau pe țară: 9 premiere!

— La ce piese din repertoriul universal vă gîndiți?

— În anul ce urmează vom aborda piese de Gorki, de Shakespeare; la sala studio, în 1983, vom prezenta un ciclu de inițiere în istoria teatrului, parcurgînd, în decursul anilor, istoria teatrului din antichitate și pînă în zilele noastre. Iată de ce un nou program-școală. Dorim ca în acest mod teatrul să-și justifice pe deplin sensul și implicarea sa în complexul proces de formare a atît de doritului și necesarului Om Nou.

Pagină realizată de

N. GRIGORE MĂRĂȘANU
Fotografii de C. DARIE

atelier literar

de G. Dumitrescu

M. Popa: Încă nu putem trage o concluzie: versurile din adolescență sînt puternic dominate de Bacovia (pînă la imitație servilă și pastişă!), cele mai recente (pare-se, mai sporadice, întâmplătoare, grăbite) sînt mai puțin consistente, de un nivel mai scăzut. Unele aptitudini lirice par să nu lipsească totuși.

Constantin Vlase: Nu sînt semne de talent, sînt semne de neștiință de carte. Ocupați-vă mai puțin de școală.

N. Em. Petrescu: Dacă ați urmărit rubrica și n-ați găsit răspunsul pentru dv., înseamnă că textele n-au ajuns pînă la noi.

Mihai Blaga: Dacă ați ales versul clasic, trebuie să-i respectați rigorile prozodice. Versificările dv. sînt neglijente, dezordonate, pline de poticneli și „hurducături” dizgrațioase. Rareori, printră rindurile de inspirație în general convențională se ivesc și unele accente lirice. Mai interesantă, „Omul secolului XX” (mai ales prin semnificația finalului).

I. Lucici: Cîteva poezii (în variantele mai simple) par să arate un oarecare progres („Liceu”, „Biografia”, „Bărăgan”, „Cine-veritete”). Prozele sînt mai puțin interesante, scrise cam neglijent (adesea, cu inadmisibile „derogații” de la ortografie!). „Pavel” e răvășită, nemotivată, inconsistentă. „Casa” e scrisă mai cursiv, dar procedeul relatării repetate a aceluiași fapt prin cîteva voci diferite face lectura dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Ceva

mal bine, parcă, în „Sol-dați rătăciți”, dar organizarea materialului lasă și aici de dorit, ca și finalul, suspendat, vag, neîncheiat.

Adin Smarcu: Greu de măsurat șansele și perspectivele unor texte în care predomină efortul epatării cu orice preț, excentricitatea ostentativă, deplina obscuritate, refuzul comunicării. Sînt totuși unele versuri, imagini, imbinări de cuvinte etc., care par să îngăduie unele speranțe.

Strat I.: Pare să fie ceva, dar trebuie să vă eliberați de „tutela” menționată, dar și de insistențele apăsătoare didactice (nu numai și nu în primul rînd de ordin tematic).

Cristian Andrei: Un gest de pietate, impresionant, deosebit prin tensiunea sentimentului. Paginile sînt încă stăpînite de tulburarea și suferința zdrobitoare ale tristului eveniment, ele nu-și găsesc deocamdată expresia artistică potrivită. Doar timpul va aduce procesul necesar de decantare, de esențializare, cu care începe adevărata creație.

D.E.R.: Dintre manuscrise, mai de grabă „Obscuria”. Felicitări și mulțumiri pentru carte (idem, pentru „poze”). Vom răspunde cit de curînd interesului dv. pentru... arheologia literară (deși P.T.R.-ul ne-a produs nu puține surprize neplăcute...).

Al. Șt.-Birda: Vi s-a răsuns în nr. 12 al „Flacării”. Textele de-acum, și ele, modeste, convenționale.

C. Bogos: E în regulă,

vă așteptăm în continuare.

G. Ene: Nu sînt, din păcate, lucruri demne de interes. Pagini confecționate „la rece”, discursuri uscate, convenționale, lipsite de orice frează lirică. Nu se văd semne de perspectivă.

Lia Bejan, Andrei Petrescu, Ileana Abrămașu, Gh. Brindus, Manasia Punct, Ștefania Iancovschi: Sînt unele semne, merită să știți.

Corina Săvescu (mulțumiri), **Lucreția Chică, Andrei Preda, Mihaela Humă, Cristina Ursăchel, L. Munteanu, Mircea Gova, Em. Talianu, Riela V., Anton Tomozei, Ioan C. Câmpeanu, Em. M. Maga, Irina Nicolau, Medy Reiner, Florin Bija, Mariana Săsănu, Doru Gh. Pop, Mihai C.B., Mihai Decianu, Ionel Barbu, Notă M., Duma P., Mihai Anca, Talida Rădulescu, Flora Nanu, Manole Buză, Marlin Langă, D.D. Palade** (ceva, în „Peliculă”), **Le-tiția Jora, Vasile Ponea, Doru Caim, Lavinia Barbu, Dandy, Gilda D., Malinas Paulus, Mariana Scurtu, Verona Cosmin, Valeriu Vera, Virginia Z., Gh. Jugănar, Marius Nanu** (ceva, în „A doua variantă”), **Em. Cătan** (mai bine, în „Simplă numărătoare”), **Emil Adanescu, O. Gătăiantu, Dan Isnovăț, Mariana Criș, Lidia Stoian, Valer I. Ușan, Romulus Cămpănu** (două plicuri), **M. Urmuliță, S. Tristan Ștefănescu, Hana Tei:** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

CĂLDURA

O țară ținută la cald se dilată și devine imperiu. așa că dați tare din inimi pînă cînd aerul vibrează de-atîta pasiune, și veți avea o cantitate mai mare de viață frumoasă.

FLORIN FURDA

IN ODAIA MARE

Singurătatea moare într-o zi cu soare mult. Nu plînge, îngroap-o în cimitirul cel mai depărtat cu puțință și nu-ți vei aminti de ea decît atunci cînd noaptea îți va face cu ochiul și tu vei alerga s-o prinzi de mină. Intră în odaia mare a lumii, acolo unde la prima vedere nu locuiește nimeni,

aprinde toate părerile stîmse, citește-te sub cea care arde mai tare, singur, singur, singur precum mormintele lărna, ascultă cum se naște fiul singurătății.

TITU ȘERBAN

SĂ NU UȚI

Noptile cu aurul lor apăsînd grozav Pe aripile tale subit sfirtecate. Cuiul bătut de lună în piept. Tonele ce s-au vărsat de ciment Peste mormintul tău în singurătate.

Să nu uii, Dar niciodată să nu uii Mai ales de sudămi și batjocuri, De scuiptările zvirlite-n obraz. De ușile trîntite în nas. De timpul consumat În umbra unor uriașe birouri! Unde se trăgeau o mie de sfori Și se jefuiau de esență cuvintele.

JORDAN GRECU

FRITTLARIA MELEAGRIS

locuam în cel mai frumos cartier al orașului agavano cartier frumos ca un sin de tinără mulătră practicăm scrima și echitația din cînd în cînd dormeam pe o saltea umplută cu scortîșoară

în cel mai frumos cartier al orașului agavano totul se cumpăra cu monede calpe toți eram poezi și frumos îmbrăcați toți mincam covrigi de fum

DAN EMILIAN ROȘCA

LĂUTARUL

Hei, tu, strună ruginită Evanghelică ispită, În deșertul din odoie Nu află sens o lăscăie, Pătimaș am să te ciup Femele fără de trup. Fui lăutar nesimbriaș La colțuri negre de oraș, Acasă cînt din pur amor Purecii foamei să-i dobor, Mă vindec singur de nimic Cu limpedele-ți cip cirip, În timp ce mafele răcnesc Sufletul mi-l dumnezeiesc.

VIORIEL FLOROIU

AMINTIRE DE IARNĂ

Ninge aici, undeva în umbra elementelor roșii în pumnul întins din orbită ninge în zare frenetic, european pretutîndeni nici un repaus ninge înepenit și suav printre calorifere.

ION IOSIF

TRUDA

Cuvintele foșnesc, uneori zadarnic atunci cînd nu pot cuprinde truda ochilor mei, a minții și a inimii mele pînă cînd fac această picătură de soare s-ajungă în lumea pe care n-am să o pot niciodată atinge cu mina asemeni depărtării mereu neînvinse, mereu chemătoare.

NUȚA GULIMAN

ATAVICA

E anacronic, dar de multe ori tresar ducîndu-mi pumnii strînși spre cingătoare și giandurile se rotește în stol: parcă purtam acolo un pistol!...

Să-mi fi fost străbunii hoji de cal vinzînd prin iarmaroace bumbaștri în cîrdășie cu șetrari geambași?... Ori să fi fost haiducii, cu flinta agățată la oblitul seii și un baltag în teacă atîrnînd pe sold dînd iama prin ciocoi și arendași?... Urgia lor mă urmărește-n vis ca o pecete pusă pe-un zapis...

TUDOR E. TUDOR

Cinci poeți

Ion Iancu Lefter, Starea de duminică, Editura Junimea, 1982. De la apariția primului volum (Sărut, Editura tinerețului, 1969) al acestui important poet ce trăiește între Iași și București, mai exact spus la Vaslui, au trecut, iată, 13 ani. Distanța în

timp față de acest al doilea al său volum ne-ar putea face să credem că avem în față un poet care a suportat mai greu condiția de scriitor de provincie. Dar, înștiințat fiind că Ion Iancu Lefter a predat citorva edituri alte cinci volume de versuri, sîntem obligați să revenim asupra afirmației de mai sus. Mai mult decît atât, adică dincolo de aceste prime date, concrete dar extraliterare, poezia însăși cuprinsă în *Starea de duminică* ne obligă să constatăm, din capul locului, că Ion Iancu Lefter este una din vociile autentice și îndelung lucrate ale poeziei noastre contemporane, drept pentru care poemele sale, de-a lungul acestor 13 ani, au apărut la locul cuvenit în mai toate revistele literare ale țării. Un exemplu, unul între altele altele, l-ar putea oferi un fragment din poemul *România*, în care, prelucrînd metafora și ritmul mioritic, Ion Iancu Lefter face proba unui veritabil meșteșug poetic dublat de-o curată și adîncă simțire: „Pe-un picior de plai / pe-o roură de mal / coborîm mulți / tineri și cărunți / către-o fumurie / Dunăre pustie / și i-am pus, de dor / briul triclor / leagăn să ne fie / pentru veșnicie”. După lectura atitor și-atitor poeme patriotice, în care festivismul ține loc de reală simțire, iată avem în față una din adevăratele poezii patriotice care înalță deopotrivă inima și gîndul. A nu se înțelege însă că *Starea de duminică* este, în totalitatea lui, doar un amplu poem patriotic. Vom regăsi în cuprinsul acestui volum numeroase alte poeme care fac corp comun cu cele mai importante direcții și orientări ale poeziei noastre mai mult sau mai puțin contemporane. Iată, în acest sens, un admirabil poem intitulat *Cine-l?*: „Auzi-l... Se mișcă sufletul lemnului / care n-a mai murit. Aaaa! Uuuu! Bu-hu-huu! / Te spinzură pădurile-n rădăcini / pe carnea lor albă-ți urzești pinzele visului / pe singele lor îl ucizi, pe singele lor / faci dragoste și mori tu, / fără formă, / nici pasăre, nici ciine, nici apă, / numai minciună și poate idee / aaa! uuu! bu-hu-huu! / Cine-l? Cine ești tu?!”

Petre Ivancu, Fotografii imaginare, Editura Scrierul românesc, 1983. Întrucît multe din poemele acestui tinăr poet craiovean au fost publicate și în revista noastră, apariția noii sale cărți ne-a interesat, drept care îi și acordăm atenția cuvenită. Ne-au

convins, atunci și acum, tonul elegant, dar și ironic, al metaforelor sale, structura în general bine articulată a poemelor, precum și apetitul său pentru o cit mai pronunțată diversitate stilistică, inclusiv tematică. Dar, în legătură cu această din urmă disponibilitate a poeziei sale, există și riscul de-a atinge doar reușite strict stilistice, de disciplină a versului, și mai puțin ca valoare proprie. Cu alte cuvinte, poeme ca *Scrisoare de dragoste, Declarație asupra eternității pe o planetă de griu, prea aduc a Marin Sorescu, iar altele, precum Teatrul țirziu, sînt tributare discursului păunescian. Renunțînd la această capacitate mimetică, în spatele căreia nu se află poezia, ci doar munca de zi cu zi a unui poet în căutarea propriei lui voci, Petre Ivancu va reuși să construiască, în continuare, încet și cu multă trudă, o lume a sa, o lume din care reproducem un poem de excepție, *Vioara Stradivarius*. „A venit o comisie de expertiză / M-a măsurat din cap pînă-n picioare: / Din lemnul acesta vor ieși trei țimbale / Luați-i așchile la analiză. // Apoi au venit tăietorii de lemne / Topoarele lor mă izbeau în gunchi! // Dar lemnul din mîne nu-l asculta / Și s-a prefăcut în vioară // Mai marii s-au întors într-o seară / Dintre coperti prăfuite de carte / Au condamnat toți meșterii la moarte / Că lemnul rebel a ajuns vioară // Dați foc acestui incest vegetal / Aduceți un alt copac de la munte. / Noptile erau lumină barbar / Și de-atunci vioara a început să cînte.”*

Gabriela Hurezean, Drum spre morile de vînt, Editura Eminescu, 1982. Cu acest al doilea volum de versuri (primul s-a numit *Proba de culoare* și a apărut la Editura Facla, 1975) Gabriela Hurezean confirmă ceea ce s-a spus și s-a scris despre ea încă de

la debut: nu este doar o promisiune, ci o certitudine lirică. Argumentele, atunci ca și acum, au fost și sînt: o structură foarte strîns articulată a poe-

melor, un rafinament suav și simplu (dar nu și simplist) al metaforelor, o grațioasă, dar în același timp matură și profundă dezbateră și, nu în ultimul rînd, un acut simț al expresiei, al cuvîntului. Fără să ostenim cituși de puțin în selectarea unor versuri care să ilustreze afirmațiile de mai sus, iată doar cîteva, alese pur și simplu la întâmplare, despre care credem că vor convinge fără drept de tăgadă: „Căci nu voi blestema nicicînd / pasul cu care mereu rămîn în urmă / și nici lumina și nici gheara care curmă / orice senzație ce s-ar putea să fie / o criză doar de megalomanie /... doar moartea o blestem și ochiul ei de peste / sint om sărac și n-o să-ți las nimic // Singurătatea nu se mostenește.” (Nici gheara, nici lumina), sau iată o delicată, elegiacă, dar fermă punere în pagină a toamnei: „Din nou, amirosind a toamnă / tăcerea se dezleagă-n fum suav / somnul brumă și soarele înseamnă / balsam și cercăun ochiului bolnav // Și vorba cade coaptă mai spre iarnă / și e țirziu, și frigul ne-a prădat / și nu mai are rost de-acum să cearnă / tristețea grea, amarul precurat...” (Cu ochii deschiși, de-a baba oarba).

Ioan George Șeitan, Manual de sinceritate, Editura Albatros, 1982. În pofida faptului că substanța poeziei sale se alcătuiește dintr-un halucinant mozaic de secvențe rupte literalmente din marele și-atît de diversul sașaj al realității zilnice de

pretutîndeni, cu precădere din viața orașelor în care se simte oarecum exilat, Ioan George Șeitan este totuși un poet îndurerat, sensibil și însingurat. Discursul său, plin de metafore năucitoare, parcă sălbatice, cu mult prea numeroase trimiteri livresce, majoritatea dintre ele gratuite (atenție deci asupra acestui real neajuns!) ne propune starea de autodevoare a unei conștiințe rurale la înfîlțirea cu viața citadină. Am putea spune, cu alte cuvinte, că-n cea de-a doua carte a sa (prima s-a numit *Amforă de sete* și a apărut în anul 1971) Ioan George Șeitan experimentează în continuare aventura unei conștiințe poetice care vrea să stabilească un raport exact între amintirile din lumea satului și realitățile prezente și crude din lumea orașelor. Iată în acest sens, un ilustrativ fragment din poemul *Maestrul și Margareta*: „Stau și eu în tine, Orașule... Ades (ți)-aduc în buzunar / Mi-resme de liliac și cîntecul mierlei din deal; / Izvorul intră-n apartament prin știubeie bizare / Și greierii cîntă la umbră de furnal // Asfaltul destramă un cîine vagabond / rondul de flori mai e vizitat cînd și cînd / De caii rătăciți prin-

tre blocuri... Ce rond / Petrec pe bulevarde? Și ce amintiri ne mai „vind”! // Stau și eu cu tine, Orașule... Mofăi și tu în hîrtoagele mele / Am început de ieri dresura de țînțari și cursul seral pentru / gîndacii de bucătărie, nu-l așa? // Vecinul de palier, Inginerul de făceri, de salut nu are timp, / cînd azvîrlim deșeurile menajeriei (poate că deșeurile menajerie / n.n.) de la mare altitudine... / Salubritatea uită prea des scara „noastră” / Fotbal... ziare... / Cînturi conjugale. Ședințe, Aniversări. Violuri / Cărți, inmortintări fastuoase. Cafea în amestec... mic (?! / afaceri clandestine, hoții ș.a.m.d. Sînt teme la ordinea de zi / a veacului... Altfel zis, un poet viguros, sălbatic, inventiv, sensibil, dar, firește, încă nefinisat.

Dumitru Udrea, Statul, Editura Serisul românesc, 1982. Oprindu-ne aproape la întimplare asupra a trei din poeziile ce alcătuiesc cele trei cicluri ale volumului — „Fluturi de lumină / Șterg marginea zilei / Iar somnul se

pierde / Pe foș-nitoare aripi / Deschise în zare / Cu țipăt de dragoste” (Statuia fluturilor), „Se răstignește ziua în amurg / Icoana sacră și păgînă / Cum sufletul mi-e osîndit pe rug / Între soare și furtună” (Se răstignește ziua) și „Rănită zi fără de somn / Cînd cerul are ochi de domn / Dezleg iubirea din blestem / Spre care-alătura te chem // Și iar mă rog într-un brunar / Să crească-un murgure stelar / Pe paștea dintr-un suspin / Pierdută-n zări fără senin” (Mugure stelar) — vom constata că, deși distincte, ciclurile nu se diferențiază totuși nici tematic, nici ca expresie. Firește, în alte cazuri, am fi putut spune că este vorba de-o unitate interioară a poemelor, dar pentru că autorul ne obligă să considerăm ciclurile ca atare, adică independente, vom amenda, de la bun început, acest neajuns. În altă ordine de idei, dincolo de această devălmășie tematică și chiar metaforică a ciclurilor, ne-a surprins exagerata convingere a poetului că poate să meșterească din cuvinte tot felul de statui: statua griului, ninsorii, cimpiei, ideii, pînii, timpului, clipei, momentului, zilei, nopții, poeziei, orizontului, oglinzilor, vestigiilor etc. Pentru o astfel de întreprindere poetică ar fi fost nevoie, în primul rînd, de o foarte rafinată și în același timp profundă evoluție a uneltelor poetice, unelte care ar trebui să atîngă perfecțiunea. Or, în cazul talentatului poet care este, dincolo de cele spuse pînă acum, Dumitru Udrea trebuie să fie mai sever cu sine însuși, căci talentul său îl obligă.

V. NIȚA

Un muzeu in labirint

Adică Minotaurul

1.

Dicționarele de maxime sînt bune mai ales pentru a ne convinge că nu există adevăruri absolute. Domnul La Rochefoucauld, de pildă, ne asigură în felul său sentențios că „puțini știu să fie bătrîni”. Dar ce înseamnă „a ști să fii bătrîn”? Se poate învăța, oare, renunțarea? Și merită ea să fie învățată? Ar fi de ajuns să comparăm autoportretele de bătrînețe ale mai multor pictori pentru a ne lămuri asupra acestui fapt: dacă nu putem judeca un om decît la sfîrșitul vieții, cum zicea Papini, e la fel de adevărat că oamenii nu îmbătrînesc la fel și că e riscant să vorbim despre bătrînețe în general. Exemple?

Bătrînețea e o stare de repaos și de libertate: se stinge violența pasiunilor, scrie Platon.

Se poate, dar nu în cazul lui Goya, unde lucrurile se petrec chiar dimpotrivă. Abia la bătrînețe incendiul pasiunilor sale se dezlănțule. Mai mult, abia la bătrînețe Goya devine Goya. Are în jur de cincizeci de ani cînd apar „Capriciile”. Cit privește „Dezastrele”, „Disparates” sau picturile halucinante din „Casa surdului”, ele abia urmează să fie create. Pînă acum, flacăra geniului său a ars molcom și înșelător. Un foc trandafiriu, delectabil, uneori parfumat. Și dintr-odată pictorul încetează să mai spună minciuni auri. Întoarce spatele serbărilor galante. S-a născut „Goya”. E presbit, surd, mizantrop, singur, închis în tăcerea sa, dar abia acum e Goya. Cu buza de jos repezit brutal înaintea, mindrul aragonez nu mai poate fi confundat cu nimeni. E vulnerabil și provocator, vehement și sarcastic, un amestec ciudat de amărăciune, protest, singurătate și orgoliu. A renunțat la dorința de a plăcea. Și nu mai aude obiecțiile. De altfel, nu-i mai pasă de ele. Nu mai e, de fapt, pictorul regelui, ci pictorul Spaniei. Și cine își imaginează că infernul poate fi evitat închizînd ochii? Nu, această eroare se plătește întotdeauna scump. În loc să opere, ea sporește infernul. Căci „somnul rațiunii naște monștri”, ne avertizează Goya. Deci, nu renunțați să gândiți, nu vă puteți apăra de infern decît gîndind, e sfatul lui subînțeles. E un sfat orgolios? Dar ce înseamnă modestie cînd te chemă Goya? Și, pe urmă, dacă tace, e același lucru. Tăcerile lui devin asurzitoare la bătrînețe. A căpătat aerul tîrînilor din cîmpia Aragonului și abia acum a început să semene cu casa în care s-a născut la Fuentetodos, o fortăreață de piatră aspră, care nu te lasă să ieși în aceeași măsură în care nu te lasă să intri. Pitează repede, aproape furios, uneori cu degetele, punînd penelul de o parte, în timp ce cu ochii săi aproape orbi se uită direct în ochii Gorgonei. Caută curajul înlăuntrul fricii. Umanitatea înlăuntrul suplicului. Risul lui e imprecativ. Arde și purifică. S-a stins, e drept, vechiul foc parfumat, din serbările galante. În schimb, incendiul „Goya” intră cu un vâiet în istoria artei.

Cele mai obișnuite moduri de a îmbătrîni sînt trei: uitarea, melancolia și iritarea, scrie Eugenio d'Ors.

Dar unde intră în această definiție Tițian? La nouăzeci de ani, Tițian n-a uitat nimic din ce a prețuit, iar despre iritare, nici vorbă. Din ultimul autoportret ne întîmpină un senior calm. Și dacă are vreun temei (eu cred că are) afirmația aceluiași Eugenio d'Ors, că marea descoperire umană a Veneției constă în identificarea plăcerii cu demnitatea, atunci acest adevăr poate fi citit în privirea lui Tițian bătrîn. După ce a dat zeitelor trupuri de patriene venețiene, pictînd și nudurile somptuoase, după ce a exprimat cu strălucire preferințele unui oraș care n-a ris niciodată de zădărnicia celor lumești, iată-l pe cel mai mare colorist al picturii venețiene îmbrăcat aproape ca un ascet, ca un înțelept stoic, cu veșminte simple, negre, austere, pe care barba se revărsă ca o pată albă. Dar, eroare. N-am fost atenți. Tițian a ales aceste haine severe numai pentru a sili astfel colierul de aur, pe care-l poartă, să strălucească mai puternic. La nouăzeci de ani, el nu e mai puțin convins că adevărul aparține gloriei trînte. E liniștit, dominator, un mag care crede că și Veneția în valurile ce pot fi sărbătorite și care stă senorial în fața morții și a gloriei. Undeva pe aproape trebuie să fie unul din leii venețieni auriți, care au fost înzestrați cu aripi nu pentru a zbura, ci pentru a sta mai bine pe soclu.

Nu există bătrîni fericiți: există numai bătrîni resemnați.

Cel care a scris asta, un poet francez, a fost contemporan cu Renoir. Ar fi putut vedea, prin urmare, chiar în apropierea sa, un bătrîn, și pe deasupra infirm, fericit. Sigur, raporturile artei cu fericirea nu sînt nici simple, nici limpezi. S-ar putea spune că fericirea e în general atît de legată de clipă încît se cuibărește în ea. Și abia cînd se simte amenințată, se trezește și strigă: „O temps, suspends ton vol”, apellînd la artă. Ceea ce înseamnă că fericirea e sterilă. Că ea nu dorește să creze. Se mulțumește să existe. Și numai cînd se vede în pericol, cînd se teme, tresare din înșorita ei nepăsare și devine rodnică. Sau poate că arta nu e posibilă decît la o răspintie, acolo unde clipa și eternitatea sînt răstîgnite pe aceeași cruce, unde singurătatea și fericirea sînt despărțite doar de o rană pe care arta încearcă s-o vindece. Dar artiștii ca Fra Angelico și Renoir fac inutile asemenea speculații. Primul plîngea de fericire pictînd mantia uneia din madonele sale. Al doilea are ochii umezi și strălucitori chiar stînd într-un cărucior de infirm. La șaptezeci de ani, din pricina unui reumatism furios, nu mai poate merge nici în cirji, are miinile aproape anchilozate și nu mai poate folosi decît două degete pentru a minui penelul. Și totuși, bătrînul încălțat cu papuci de lînă și înfășurat într-un șal nu se plînge. E mulțumit că și-a păstrat vederea bună. Și nu renunță la pictură. Pitează trandăfiri. Nuduri. Soarele strălucește în pictura lui ca într-o vară perpetuă. Desigur, viața nu e așa cum ne-o arată Renoir, dar acest bătrîn cu obrazul brăzdat de riduri ne repetă un lucru important. Că fericirea există.

OCTAVIAN PALER

Simple note

De Max

Trei cititori, în corespondența pe care o primesc, mă solicită, în același interval de timp, dacă nu-i pot ajuta să afle cite ceva în legătură cu viața și activitatea marelui actor De Max, oare a ilustrat trei decenii scena și repertoriul francez.

Nu e pe gustul meu să abordez teme pe care nu le stăpînesc în toată dezvoltarea și mișcarea lor și nu intră în conduita mea profesională să vorbesc despre oameni sau despre fapte de care în genere sînt străin.

Nici eu nu știu mare lucru. Nu l-am cunoscut — e de la sine înțeles — și nu l-am văzut jucînd, cum nu l-a putut vedea și cunoaște nici unul din generația mea. Il găsesc însă menționat în unele fișe de demult și conserv în memorie povestirile acelor care au venit în contact și au avut relații apropiate cu el, ca neuitatul și scintiletorul nostru Ion Iancovescu, ca statornicul împătimit de oameni, de actul de dreptate și de meserie N.D. Cocea, ca inteligentul și fermecătorul Scarlat Froda — directorul cotidianului de teatru „Rampa” și defunctul soț al îndrăgitei și îndrăcitei actrițe de pe vremuri Leny Caler, — de a căror amicitie m-am bucurat încă din tîneretea mea. Și fac, pentru o dată, excepție de la regulă, în speranța că punînd pe hirtie puținele cunoștințe ce le am, să satisfac măcar parțial curiozitatea lectorilor ce mi s-au adresat.

De Max — cum și-a spus și cum i se spunea — pe numele lui întreg Eduard Alexandru Max, era fiul vestitului medic din secolul trecut E. Max, care se căsătorise cu o descendentă din vechea fa-

mille Romallo, amîndoi părinții fiind moldoveni; s-a născut la Iași în 1869 și a decedat la sfîrșitul lui octombrie 1924 la Paris, unde și-a trăit cea mai mare parte a vieții.

Scoala primară și primele clase secundare le-a făcut la București, ca să-și termine liceul în Elveția la Ouchy.

La 22 de ani, adică în 1891, intră la Conservatorul din Paris în clasa reputatului dascăl de teatru Worms, obținînd un dublu premiu întîi: la tragedia cu Hamlet și la comedia cu Gringoire. Curînd debutează la teatrul „Odeon” interpretînd pe Neron din Britannicus și trece apoi la teatrul „Renaissance” unde a creat mai multe roluri care îl vor propulsa spre celebritate. Toate scenele Parisului îl vor, se bucură de admirația lui André Antoine (1858—1943) și de entuziasmul tragedienel Sarah Bernhardt (1844—1923) și joacă la teatrele lor, unde aduce succese și triumfuri, care vor continua fără întrerupere și pe alte scene, ale altor teatre de prestigiu și de tradiție ca „l'Oeuvre”, „Nouveau Théâtre”, „Porte St. Martin”, „Variétés”, „Réjane” și „Châtelet”.

În 1915 e chemat la „Comedia Franceză” și e angajat ca societate de primă clasă, făcîndu-se, prin derogare de la prevederile statutare, o excepție pentru el care n-a voit să renunțe la cetățenia românească.

A fost cel dintîi actor de origine română care a fost primit la „Comedia Franceză” și căruia i-au urmat mai apoi Maria Ventura (1886—1954) și Yonell (1891—1968). Și dacă ar fi să fac o socoteală a pieselor în care a fost distribuit și a rolurilor pe care le-a interpretat, într-o existență curmată la 55 de ani, ajunge cu ușurință la cifra 90, ceea ce pentru un actor este o performanță de muncă și de realizări neobișnuite.

Era destept și cultivat, bine clădit fizic și frumos cu un profil de

medalie și cu o voce de tîndră sonoritate și era considerat la vremea lui ca cel mai înzestrat tip de tragedian liric.

Își studia fiecare rol în amănunțime, nu ca să-l joace pur și simplu, ci ca să-l trăiască. Un spectacol cu De Max — așa mi s-a spus — era de neuitat și rămîne o unitate de măsură.

La moartea lui ziarele franceze — și nu numai acelea de specialitate — i-au consacrat coloane întregi, iar la noi Scarlat Froda în „Rampa”, pe care o am la îndemînă, între altele va scrie: «După „l'Ami Fritz” ceruse să apară în Oreste din „Andromaca” lui Racine. Nu era rolul lui cel mai bun, dar într-o viziune de ultimă clipă, — De Max voia să retrăiască pe scenă, sub ochii publicului, în dragostea și moartea lui Oreste, sfîrșitul lui presimțit. Nu se spune că muribunzii au întotdeauna simțămîntul sfîrșitului? Cînd moare Oreste am avut cu toții impresia că murise actorul. În întîzirea ce o pusese De Max să apară la aplauzele atît de entuziaste, cum nu le-am mai auzit niciodată și nicăieri, întreaga sală avusese impresia că fusese chemată să asiste la ultimele clipe ale marelui tragedian. După spectacol, în loja lui, deșteptat din sincopa pe care o avusese, el ne spuse de-abia vorbind: „— De ce nu mi-e îngăduit să mor pe scenă? Mi-e atît de drag rolul lui Oreste.”»

Și Scarlat Froda, depănîndu-și amintirile, va mai însemna: «Într-o zi, în primăvara asta, îmi spunea cu accentul lui moldovenesc, puțin cîntat, tărăgănat: „— Cum să uit Moldova, Moldova mea!... Că doar acolo am văzut-o întîia oară, acolo am iubit și, mai ales, acolo am suferit întîi, și prima suferință nu o uitați... Nu, de țara mea nu mă lepăd. Mi-e dragă și-o iubesc. Și pasaportul românesc nu-l voi înapoia niciodată.”»

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Clujul

Primesc de la Cluj cartea de poezie a lui Teohar Mihadaș, poetul adevărat și omul minunat de care mă leagă multe amintiri scumpe începuturilor mele poetice încă din anii liceului: mai ales acum în vremea cîreșilor în floare mi-l aduc aminte pe acest poet din ființă în camionul care ducea de la Casa universitarilor din Cluj

Virgil Carianopol

Mai zilele trecute am avut două vederi tulburătoare, puternic semnificative. Hipocrate și Dante sînt de vină. Meseria mea de doctor, dumneavoastră știți, dacă vreau să fiu un bun diagnostician, îmi cere, mă obligă să fac bolnavului o anamneză amănunțită, un istoric precis, o anchetă corectă cu antecedente personale și heredoecologice cit mai exact luate, mai abilit decît la miliție. Ei bine, de-abia puseseam caoul pe pernă și mă găseam între vis și realitate, că dintr-o dată mi-apăru în subconștientul profund al creierului o întrebare sfredelitoare: De ce o fi fiind Carianopol așa un așa mare poet? De ce are așa mare priză la auditori? Cine „muică-sa” — scuze celor ce nu acceptă oltenismele neacademice — l-o fi făcut mare de iubit în poezia românească? — „Cine? Ia vino-neoa să te duc la parce!” Și mă pomeneșc luat puternic de sub braț de către Dante și dus, tîrîș-grăpiș, înapoi, printr-un tunel al timpului, în iad! — „Lasă-mă, preamărite Dante, în pace, că nu sînt demn de atenția ta... și-apoi am oroare de iad, nici nu vroai să aud de el, așa că nu mai vreau să știu nimic de Caria-

Desene pe asfalt

Scriere cu iarbă

După consumarea echinocliului de primăvară ferestrele orașului par încercinate de insomnii. Dar primăvara odată venită ne va face să uităm totul. Trăim nostalgic timpul cîreșelor, al lunii mai, cu tci eminescieni pe bulevarde, al fructelor.

Dar, înainte de orice, avem nostalgia ierbii. Iarba, verde, grasă, hrînind din vechimi blîndele dobitoace ale pămîntului, coamă a unei mări implacabile pe care plutim — corăbii. Iarba începuturilor. A devenirii. Iarba genezei lumilor. În

spre Lančrăm copîrșeul cu rămășița sfîntă a poetului Lucian Blaga: Mihadaș era acolo în camion lîngă bruma de flori în acel mai bătut de vînturi iată cu douăzeci de ani în urmă. Cel care i-a pătruns adîncurile nerostite ale lui Blaga mai ales Mihadaș Teohar este, dintre cei o lacrimă mai tîneri decît el, poetul mut ca o lebădă; apoi mi-l amintesc pe minunatul poet Teohar în satul meu natal venit într-o seară petrecînd o noapte de fulgere între stoguri de grîu ce-și așteptau treierii și iar îl văd noaptea lîngă mare tăcut și încercat de adînci tresăriri lăuntrice după lumea păstorilor

Pindului din care s-a tras din acea romanitate a noastră de care este plină toată zarea Bizanțului...

Poesia lui Teohar Mihadaș este una ce trebuie ascultată, rostită în șoaptă, în Mîntîii Apuseni, în taina naturii pe care o iubește și cutreieră și cunoaște cum cei aleși să fie ai evlaviei, ai eusebiei cei pe buzele cărora albinele își trec zumzetul de aur către stele în zorii invierilor.

Primească lubitul poet fratele Mihadaș îmbrățișarea dorului și iubirii ce i le port în fericirea inimii.

IOAN ALEXANDRU

popol!” — Ba nu, trebuie să știți, ricanează minios Dante, întîi că te afli în aceeași zodie cu el și apoi, pentru că de la o vreme ai cam trîdat pe asclepiazi și te-ai dat cu barzii, ai început să cochetezi cu muzele, flagrantă călcare a deontologiei medicale, vrei să devii un fel de hamavec, un gurnet al inspirației stelare... și-mi dai vînt prin groaznicul tunel tocmai la capătul celălalt.

Dogeaba mi-am schimbat eu însă poziția corpului ca să nu mai visez, că mintea tot a început s-o la razna, ca într-un coșmar atotposesiv. Se făcea, de astă dată, că aud S.O.S.-ul vocii lui Ion a lui Magnea din Potopînul olteneș. Mă implora să vin cu maximum de viteză la Spitalul de urgență la secția de reanimare, unde fusese internat în stare gravă Virgil al lui Carianopol. Am simțit din timbrul syrinxului potopînesc și magnean că s-ar putea să ne părăsească dragul nostru prieten, așa că am pornit-o rapid spre Spitalul de urgență, așa cum mă găseam îmbrăcat. La intrare îl găsesc deja pe Ion, care încerca să treacă de cerberul de la poarta instituției sanitare. Am trecut tirîndu-l pe Ion după mine ca tăvălugul, peste portar, avînd „passe-partout”-ul eliberat de Asclepios. Am ajuns însă prea tîrziu! Din sala de terapie intensivă Virgil al lui Carianopol fusese deja pus în luntrea lui Charon, iar acesta lăpăta conștiințios spre malul celălalt al Styxului, sub privirile noas-

tre consternate și neputincioase într-un ajutorare. Dar tocmai, cînd să ne luăm definitiv rămas bun de la bunul nostru confrate, am rămas, deodată, în vînt cu schița semnului de adio, ca paralizat de un trăsnet izvorît din încheieturile străfundurilor pămîntului, de o voce mai puternică chiar decît a lui Jupiter tonans, care venea de la Charon, foarte mîniat: — „Piel din fața mea! Tu nu ești încă dăruit celor morți, Piel îndată și luntreste-ți barca singur înapoi, pe celălalt mal, unde te-asteaptă prietenii și admiratorii și să nu te mai vad pe-aici nici după anul 2000, c-ălțel te bag în fundul Gheenei, olteneș isteț ce-mi ești! Și pentru că vrui să mă mituiești, să-mi dai mai mult decît mi se cuvine, te pedepesc și eu, blestemîndu-te să-ți duci nemurirea pe tărîmul de unde veniși! Și dacă mai vrei să te duci pe vreo apă a simbetei, să nu te mai prînd pe apa Styxului, decît, dacă dorești, pe apa Jiului, că tot vrei să-l faci Dunăre! Piel, să nu-ți mai văd chipul nici după 100 ani!”

Și așa ne-am pomenit cu Virgil al nostru revenit pe malul Speranțelor, în timp ce Ion și cu mine rămăși „bouche-bée”, de-abia ne trezirăm murmurînd cu recunoștință: „Să-ți fie gura poleită cu aur, Charon, singurul slujbaş de zeu văzut de noi în viață rămas cinstit!”

GHEORGHE MARINESCU
DINIZOR

vitrina unui magazin oarecare, cineva a însămînițat cu iarbă o cană de lut și firele galben-verzui au țîșnit din cuprinsul adăpostînd cîndva vinul, devenind și ele inima unei miraculoase licori: primăvara. O cupă cu iarbă pentru buzele însetate ale unui oraș întreg? E prea puțin.

O auzim, o știm tînuț în pămînt, gata să apară, așa cum ne-am învățat, pe neașteptate, relicvă scumpă îngropată de vreun voievod înainte de restrînte, oseminte plîpînde de prunc al legendelor, tipar stelar al cîntecelor.

Iarbă!
Există pe lîngă ierburile care cresc peste orașe (peste Ninive, să spunem) ierburi care pilpii sub tălpile de granit ale metropolelor, niciodată văzute, dar ființînd acolo pentru a da statornicie pietrei și oțelului. Altfel nu se poate. Totul

începe cu iarba. Pe patul ierbii se zămislește Timpul.

Iarbă! Cosmos fertil de raze verzi pîrînd în ele duhul pămîntului, păstrînd voci de demult, ale copilăriei ori ale dragostei. Iarbă, memorie licăritoare a oamenilor, sîpet în care ne cade umbra trecătoare. Cunoșc iarba care crește din stîncă, din boabe de țîrînă nevăzute, din nevăzute semințe. Cunoșc iarba crescută din ciutura fîntinii pe drumurile cu soare vechi ale vacanței, iarba crescută din rîmile statuiilor venerabile, cu bronz tocit. Iarba crescută pe trunchiurile de arbori. Iarba de pe morminte sublime.

Fiindcă doar ea nu moare. Ea se înalță cu nobile straturi, pentru a se dăruii mai departe vieții.

Te aștept cu inima deschisă, iarbă a primăverii!

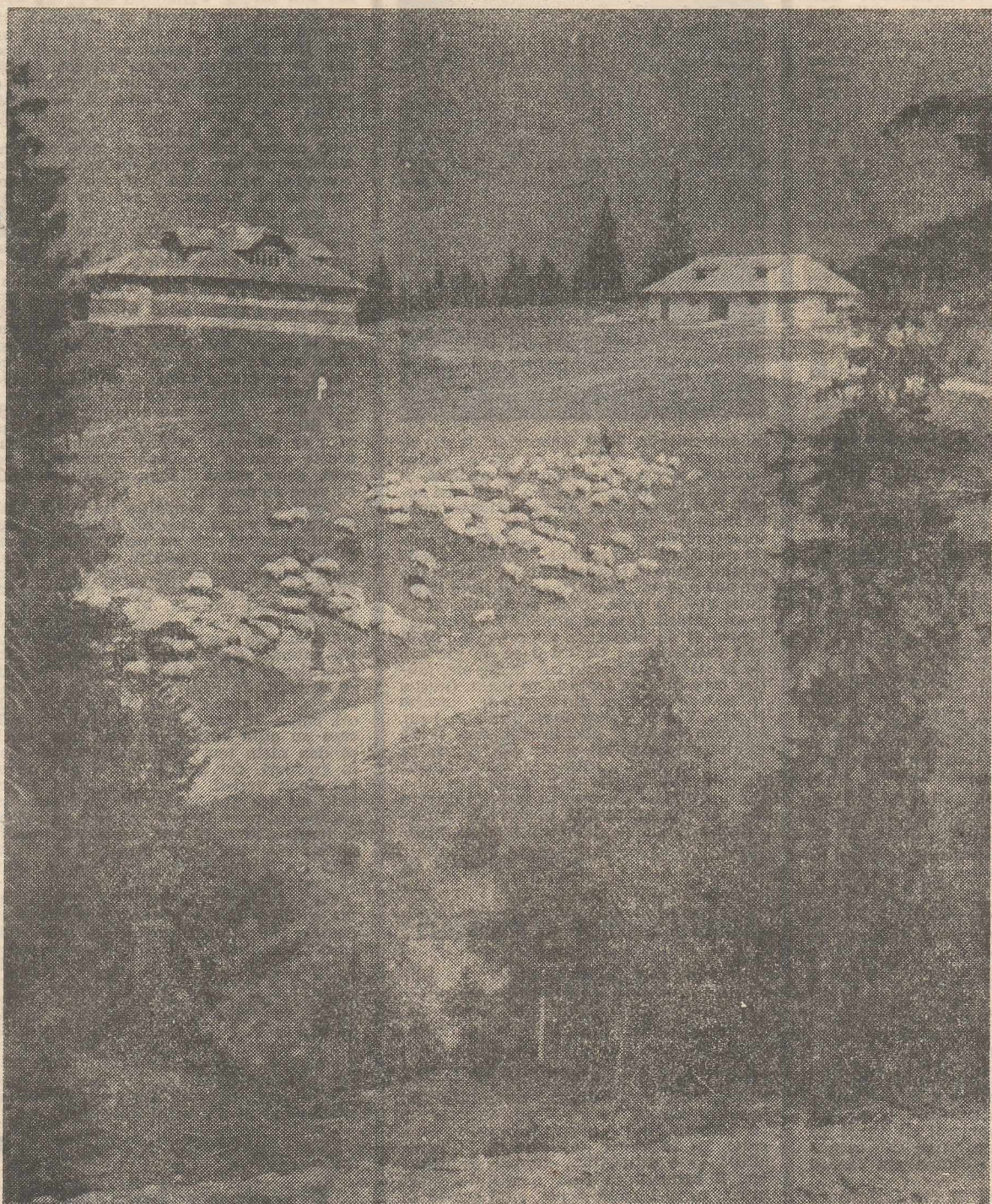
Fire de iarbă — versuri pe care niciodată n-am să le scriu.

GHEORGHE TOMOZEI

„...Privind piscurile inalte ale munților, ne dăm și mai bine seama ce a îmbărbătat întotdeauna și a păstrat treaz sentimentul național al poporului nostru, ce l-a îndemnat ca în cele mai grele timpuri să-și apere glia prin lupte grele. Aici s-au născut moșii și strămoșii noștri, aici este locul poporului român! Oamenii care au trăit pe aceste meleaguri, pe aceste înălțimi, au iubit întotdeauna — ca și căprioarele, ca și păsările — libertatea, simțind că nu pot trăi decît în libertate, stăpîni pe țara lor, pe destinele lor.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Acești munți ai noștri trebuie să fie redescoperiți!

Astfel începea, pe prima pagină a revistei „Flacăra” în numărul 10 din martie 1976, un articol intitulat „Carpați-2000”, care avea să dea numele generic unui serial.

— Visez la gospodari pricepuți — declara în acel articol doctorul Rey reporterului „Flăcării” — la tineri, foarte tineri, cu diplomă, înzestrați cu aparate ieftine dar de mare productivitate: un simplu motorăș într-o gospodărie de munte face minuni! O nouă generație care să ridice zootehnia pe o treaptă mai înaltă... Visez în aceste cătune, pe care le vedeți acum adormite sub omăt, un turism intens, național și internațional. Desigur, el nu s-ar naște peste noapte, oamenii ar trebui instruiți, casele lor amenajate, condițiile de igienă îmbunătățite. Numai în munții Sucevei — și îi cunosc bine, i-am bătut cu piciorul de mic copil — există circa zece mii de camere țărănești susceptibile, cu minimum de amenajare, să primească turiști. Nu azi, nu mâine, dar peste cîteva ani. De ce n-am avea aici, sub acest aspect, mici Elveții sau Tiroli? Bineînțeles, elementul fundamental l-ar constitui însă sporirea efectivului de animale din zona montană, creșterea greutatei la predare cu 50 kg viu, cum spun specialiștii, sporirea producțiilor de lapte ș.a. De ce pe cele 4 000 000 ha de minunate pășuni și fînețe din munții noștri nu ar crește un număr dublu de bovine și ovine? Crescătorii de animale știu că se poate. Saltul s-ar realiza într-o perioadă mai îndelungată, 10-15 ani sau chiar mai mult, să spunem pînă în anul 2 000. Sorocul pare depărtat, dar trebuie să ne gîndim la el de azi.

După acel prim articol, apărut acum opt ani și mai bine, a urmat serialul Carpați-2 000, o masă rotundă sui generis la scara întregii țări cu participarea a numeroși specialiști și practicieni, de la țărani la academicieni. Reporterii ai revistei au analizat situația pe teren — au făcut-o și în aceste zile de aprilie 1983 — în principalele bazine montane ale țării, scopul tuturor acestor articole și reportaje — fără a mai vorbi de cartea unică a lui Radu Rey „Viitor în Carpați”, între timp apărută — nefiind să se limiteze la simpla descriere a stărilor de fapt, ci să sugereze, să propună soluții, desigur perfectibile, dar în deplin consens cu indicațiile secretarului general al partidului și cu documentele de partid, cu hotărârile congreselor țărănimii, privind dezvoltarea celui de-al patrulea sector al agriculturii românești.

Aceste propuneri făcute de-a lungul anilor în „Flacăra” le confruntăm, în paginile din fața dumneavoastră, cu realitatea fiindcă timpul nu așteaptă. Am văzut că în ancheta întreprinsă în 1976 răspunsurile fiilor crescătorilor de animale privind preferințele pentru viitoarea profesiune variau enorm — de la strungar la moașă comunală, cosmonaut și fizician atomist. Atracția orașului, a noilor profesii tehnice sofisticate reprezintă un fenomen progresist, îmbucurător, oglindind implicit dezvoltarea multilaterală a economiei naționale, avîntul ei. În aceste condiții, o oarecare migrație din satele de munte apare pe deplin normală. Dar dacă vor pleca toți, cine se va îngriji de gospodăria, de fînețele și pășunile Carpaților: moașele și atomiștii? Titlul unuia din primele articole (apărut în 1976) ale serialului Carpați-2000 suna: „Bătrînii se duc fiindcă sint bătrîni, tinerii se duc fiindcă sint tineri, dar cine le va lua locul?”

Ce s-a întreprins, ce se întreprinde — în lumina indicațiilor președintelui țării —, ce mai rămîne de făcut pentru modernizarea zonei de munte, pentru stimularea crescătorilor de animale de pe plaiurile carpatine, iată întrebări la care se străduiesc să răspundă, fie și parțial, reporterii „Flăcării”.

Carpați-2000 pot deveni o adevărată uzină de carne, piei, lînă, de produse lactate de mare valoare nutritivă și de calitate superioară, un gigantic combinat la scara întregii țări, solid ancorat în tradiție, dar cu fața spre viitor.

LIONEL NIȚESCU ■

CARPAȚI 2000

Dedicăm, în acest număr, opt pagini de revistă munților Românieni și oamenilor lor, problemelor economico-sociale de acută însemnătate și extremă urgență la care „Flacăra” s-a referit de atîtea ori și care — în acest spațiu de temelie al țării — așteaptă încă soluțiile chibzuite ale organelor în drept.

Muntele

*Din marele bazar cu amănunte,
Plătind cu viața tot ce scump era,
Iubita mea, ți-am cumpărat un munte,
Păcat că n-o să-ncapă-n lumea ta.*

Iubita mea, ți-am cumpărat un munte
Am fost în tîrg dar nu l-am luat pe bani
Are păduri și riuri și o punte
În vîrstă de un milion de ani

Ți l-am adus în brațe pîn' la poartă
E minunat și piatra lui e grea
Comerțul ambulant cu munți se poartă
Dar unde ai să-l pui iubita mea

Ce munte colosal, un munte straniu
Cu porci mistreți ce cîntă-n coruri: jîr
Iar în adine sint straturi de uraniu
Și-am dat puțin pe el, un chilipir

Iubita mea, gătește marea vale
În care să-l aduc și să-l răstorn
Și-apoi la nunta regăsirii sale
Să cînt ca vinător al lui din corn

Și m-am certat cu fel de fel de lume
Că toți voiau să-l ia, să-l dea la nunți
I-am injurat de fapte și de nume
Nu știu de ce toți oamenii vor munți

Iubita mea, ți-am cumpărat un munte
Să faci cu el ce-oi ști și ce vei vrea
Eu mă retrag în peșteri muribunde
Că am uitat să-ți mai șoptesc ceva
Am dat pe acest munte viața mea.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Rememorări

Pășuni
sau finețe?

(Nr. 39 din 25 septembrie 1980)

„Ne costă prea mult
ameliorarea pajiștilor”

Absolut inopinat și absolut „incognito”, am vizitat grajdurile de vaci și saivanele de oi ale Cooperativei agricole de producție din Domnești Argeșului, comună de pe Valea Rîului Doamnei. Mărturisim că surpriza a fost absolută. Vacile și vițeii sînt ca pentru o expoziție, ca pentru vreun târg de animale. Oile, la fel. Pretutindeni, curățenie și ordine desăvîșită. Grajdurile nu sînt nici „sofisticate”, nici extrem de automatizate (doar o linie decol pentru eliminarea bălegarului și conducte de apă pentru adăpat la niște jgheaburi grupate într-o parte a încăperilor); finul curge din poduri, din loc în loc existînd guri în tavanele din scinduri prin care e împins în iesle). Sînt însă inundate de lumină, de aroma finului, de aer curat și de mirosul vițeilor de lapte. Se simte mină de om gospodăru, cu dragoste și răspundere civică. Președintele, Simion Horobeanu, de 20 de ani în fruntea acestui C.A.P., om de-al satului, respectat și harnic, ne spune că C.A.P.-ul deține doar 1 008 hectare de teren agricol, din care trebuie să le scădem pe cele 70 arabile și apoi să le raportăm la un efectiv de 2 500 oi adulte, 3 000 berbecuți la îngrășat, 300 capete bovine, 60—70 cabaline, plus efectivul de animale existente în gospodăriile individuale ale domneșanilor. Și mai este în plan chiar să crească efectivele! Simion Horobeanu nu-i totuși mulțumit cu producția de lapte obținută pe trimestrul întâi al acestui an — circa 10 litri pe zi de la fiecare vacă; de vreo doi ani încoace, această producție e mereu nesatisfăcătoare (doar de 1 700—2 000 litri, anual, pe cap de vacă), în timp ce realizările de acum 3—4 ani înregistrau 3 000—4 000 litri. Cauza principală sînt furajele. Nu cantitativ — „finul ni l-am asigurat” — ci calitativ. „Înainte, ni se mai repartizau tăieței uscați de sfeclă de la fabrici, plus alți constituienți, care le asigurau animalelor o hrană mai consistentă. Dacă nu le dau să mănince bine, nu-mi dau nici ele producție”.

— Tovarășe președinte, nu complicăm noi prea mult lucrurile? Înainte, cum creșteau oamenii vaci la Domnești? Baza nu era finul?

— Nu le complicăm. Atunci pretențiile erau modeste. Iarna, dacă vaca dădea 2—3 litri de lapte la o mulsoare, chiar numai o dată pe zi, țăranel era mulțumit. Ei erau de ajuns pentru familia lui. Cine mai punea și doi-trei punni de tărăniță în uluc, avea și lapte mai mult. Astăzi avem de hrănit și orașul, iar pretențiile alimentare au crescut, firește. În plus, noi producătorii, trebuie să fim rentabili. Să producem mult cu cheltuieli mici, să asigurăm laptele la un preț redus și să mai avem și beneficii. Iar cooperativii noștri trebuie să-și cîștige și ei o existență civilizată, convenabilă zilei de azi. Noi avem, aici, Bruna de Maramureș, un metis ameliorat cu rasa Schwitz, splendide animale, cu potențial productiv mare, dacă sînt bine hrănite; sînt însă pretențioase la mîncare. Avem, cum vă spuneam, în plan, să creștem efectivele, dar îngrășăminte pentru finețe n-am primit de 2—3 ani. Decît așa... pe căi ocolite...

— Cum adică?

— Parcă dumneavoastră nu știți cum sînt căile astea ocolite? Niște funcționari profită că repartițiile de îngrășăminte sînt puține și dau cui dă mai mult. Se știu lucrurile astea, dar se închid ochii. Or, de unde să dai, ce să dai?! Din buzunarul cui, din banii cui?! S-au obișnuit mulți cu optica: „lasă, că de la grămadă nu se cunoaște!” Dar a cui este această grămadă? Și pentru cine iei îngrășăminte? Și de la cine? Pentru noi toți, de la noi toți; de la stat, pentru stat. Unii însă se fac că uită și trag foloase personale.

— Dar întreprinderea județeană pentru ameliorarea pajiștilor nu vă ajută?

— Ba ne ajută, fără discuții situația ar fi și mai grea. Dar ne costă prea mult. Ni se percepe 14 la sută pentru una, 20 la sută pentru alta, 3 la sută beneficiu și așa mai departe, de ne scot datori, că tot anul nu mai ajungem să plătim. În felul ăsta nu mai pot aduna un ban în fondul C.A.P. Cu ce-i mai cointeresez pe cooperatori să vină la muncă, să fie cio-bani, să stea în munte cu vitele, să fie îngrijitori conștiincioși, dacă nu-i retri-

O pășune, oricît de bine ar fi îngrijită și folosită, reprezintă cea mai extensivă și mai puțin rentabilă formă de întrebuințare a pămîntului montan prin zootehnie. Oricare ar fi procedeul, oricît de bune producții s-a realizat, pînă la jumătate din această producție vegetală este inevitabil călcată de animale, strivită, îngropată sub copite de taurine, ovine, cabaline, caprine. Ar însemna să acceptăm ca aproape jumătate din capacitatea de producție carne-lapte a zonei de munte să fie irosită!

Dacă prin pășuni se asigură o nutriție a animalelor pentru circa patru luni de zile pe an, închiderea ciclului anual prin autofurajare montană, o autonomie gestionară dată de asigurarea vîrăturii și iernatului în cadrul unui aceluiași spațiu vital, devine posibilă numai prin existența finețelor. Investițiile de muncă și materiale pentru cazul fineței de munte sînt uneori foarte mari. Lucrările necesare sînt complicate și diversificate. Devine cu neputință în condiții de

economicitate ca o unitate, o fermă mare să realizeze un număr atît de ridicat de operațiuni spre a-și putea asigura finul pentru iernat. Iar dacă se încearcă totuși, se realizează finuri de proastă calitate, mucegăite, compromise, devenind necesară aprovizionarea cu furaje concentrate, silozuri, grosiere ș.a., din regiunile de cîmpie, deci alte cheltuieli importante, inclusiv de transport, alt consum de carburant, fiind cu neputință închiderea ciclului vîră-iarnă prin autofurajare. La cit se ridică în astfel de situații prețul unui kilogram de lapte și carne?

Devine poate chiar explicabilă o tendință de avansare a ideii pășunii montane și nu a finețelor, fiind evident că cheltuielile pentru o „simplă pășune” sînt incomparabil mai mici. Dar acceptarea unui astfel de mod de gîndire, la general, ar însemna acceptarea unei utilizări monore a pămîntului, ar însemna în consecință reducerea cu mai bine de jumătate a actua-

lelor efective de animale, fapt de ne-concept.

Soluția o găsim în mica agricultură, în mica gospodărie a crescătorului de animale muntean, modernizată și rentabilizată, în transformarea zootehniei montane din tradiție în știință, în popularea munților cu gospodării ale crescătorilor de animale, stabile, echipate corespunzător scopului. Cu închiderea ciclului anual vîră-iarnă prin autofurajare, sporirea treptată a suprafețelor de finețe în dauna celor de pășuni, raționalizarea pășunatului, mărirea perioadei de stabulatie pentru taurine, menținerea și îmbunătățirea florei spontane, cu efort permanent pentru igienă și calitatea produsului lapte-carne, în primul rînd.

„Terenul agricol montan” reprezintă o noțiune care include, în ordinea importanței, trei elemente separate prin formă și tehnologie de exploatare și reunite prin aservire scopului zootehnic: fineța, pășunea, pămîntul arabil sau micul ogor de munte.

buim cum se cuvine? Trebuie să-i ajut și pe ei să-și crească acasă animale? Trebuie! Sînt chiar obligat, prin noile reglementări, să le dau, în natură, 30 la sută fin. Și ca să obțin de pe un hectar de fineță circa 4 000 kilograme masă uscată e nevoie ca fineța să fie îngrășată, lucrată. Și cum nu pot să fac eu asta, trebuie să fac contract cu „Pajiștile”, în timp ce tractorul meu și utilajele mele stau în garaj. Adică în timp ce eu n-am ce le da de lucru cooperativilor, ca să-și facă normele planificate! Aș propune să ni se repartizeze nouă, unităților de producție, îngrășăminte, semințele și tot ce este necesar pentru ameliorarea pajiștilor din raza noastră de exploatare.

Propunem și noi această idee pornită din viață, de la practicienii agriculturii montane, spre reflectare, direcției de resort din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare!

CICI IORDACHE-ADAM

Căutînd niște numere
de case...

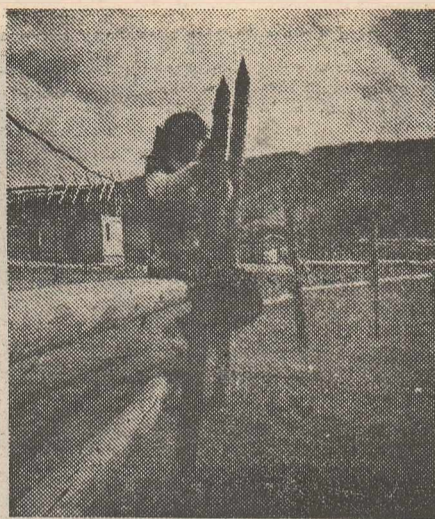
Localitatea maramureșeană Budești are 4034 de suflete și circa 1 232 de gospodării. Primarul comunei, Negrea Petru, se grăbește să ne înștiințeze că în aceste gospodării viețuiesc nici mai mult nici mai puțin de 2 800 bovine, 675 cabaline, 5 100 oi, 1 500 de porci și alte 5 000 de păsări. Alțea figurează și-n scripte. Nu-i tocmeală. Printre gospodării bune ai comunei întîlnim numele lui Marinca Mihai, Ciceu Gheorghe, Ungureanu Vasile, Opreș Vasile, Berinde Ștefan, Man Mihai, Toporan Grigore și mulți alții. Ni se dă o listă frumos liniată cu toți aceștia și cu încă mulți alții, cu toate efectivele de animale din gospodăria lor.

Pătrundînd pe străduțe înguste și întortocheate, dar pietruite fiecare, intrăm în curtea lui Tamaș Ștefan. Omul era în grajd, la vitele lui. Le peria și le țesăla. Are 10 vite mari și mici, din care se vor împuțina curînd citeva. De ce anume? Soților Tamaș li s-a măritat fata, Ileana. Știți ce-i vor da ca să-și înceapă noua viață? Nici nu vă imaginați: o vacă de lapte, doi juncani pentru tracțiune și o junincă. La așa zestre, glumesc eu, mai că m-aș mai însura... Gazda înțelege gluma și, în replică, spune că și ginerele, al lui Chindriș, e „avut”. Oamenii au mai „urcat”, și încă bine, din sărăcia de altădată. Pămîntul din Valea Popii, de la Muscel, din Pripor, de sub Scoruș intră în categoria a VI-a de fertilitate, dar oamenii s-au deprins cu munca aspră și îndrîjită. Iată-i, în acest debut de primăvară, la munte, cîrînd cu atelajele gnoiuilor de grajd pe finețe și pajiști. Să vedeți cu cită migală îl împrăștie manual. Numai așa va ieși finul bun.

La casa cu numărul 90 din Budești ne întîmpină Chindriș Gheorghe și Ileana, precum și fiul lor, Ion, de 17 ani. Adăposturile pentru animale sînt frumoase și impozante, pe cînd, casele de locuit, în raport cu ele, par o anexă. De ce-i așa? — întreb. Păi cum să nu fie așa? — ne spune Chindriș senior. Animalele trebuie să aibă așternut bun și adăpost bun și să aibă și furaje destule. Animalele aduc omului bani frumoși, și datorită lor, îți poți aduna bani la chimir. Așa a făcut și familia Chindriș. Acum se vede temelia viitoare case, cu 4 sau 5 camere. Oamenii au venit să-i dea o mină de ajutor. Ori-cum, ne spune femeia, băiatul e mare și nu poate dormi în patul de lingă patul nostru.

Priveliștea cea mai frumoasă s-a derulat în fața ochilor noștri în momentul cînd gospodarul a dat drumul celor 30 de miei, în toful amiezii, să sugă de la oile-mame. Ce luptă se dădea, în special la ugerul oilor cu doi miei! Interesant lucru: aici nu se practică însămișatul artificial. În comună există tauri și armăsari de rasă. Specialiștii se plîng că însămișările cu material seminal conservat în sticlute nu dau randamentul celui conservat cu ani în urmă în paiețe.

Încercăm să-l tragem de limbă pe Ioan Chindriș, pensionar miner din Soseaua Cavnic nr. 240, despre cele 60 de familii care nici cu numele n-ar merita să se cheme de gospodari. N-au nici măcar un animal pe lingă casă! Omul nu se lasă prins în discuție și spune că secretarul consiliului „le știe bine pe toate astea”.

Și, într-adevăr, Tibil Gheorghe „le știe pe toate astea” și încă multe altele. Bădă Chindriș are și el o gospodărie modestă și are trei fete, din care una i-a dăruit doi nepoți. Insistăm, totuși, să-l chestionăm ce se întîmplă cu casa și gospodăria lui Morar Gheorghe, din vecini?! Și casa, și gospodăria sînt lăstate în paragină. Secretarul consiliului spune că numitul Morar Gheorghe are trei copii și „șade” cu numita Bud Pălăguța mai în vale. Cine poate ști de ce și-au părăsit casa și grădina? Motivele (spuse și de alții care nu cresc animale) sînt calea-valoa: Că nu li se dă porumb de la stat; că finețele sînt slabe etc. Motive care nu stau toate în picioare, firește. În cadrul acestora din urmă se înscriu Nemeș Vasile, Feher Ioan, Berinde Ioan, Giurgiu Vasile și alte familii pînă la 60, atît din Budești, cit și din Sii. Să nu ții nici un animal în „bătătură”, nu-i o treabă cu care, zău așa, te poți lăuda?!

Exceptîndu-i pe aceștia, budeștenii stau bine la toți indicatorii, inclusiv cu încărcătura de animale pe hectar și cu contractele.

DORIN SĂLĂJAN

Ambiția unor crescători:
microferma

Emil Stuparu trăiește în satul Sebeș (mai bine spus, un cătun cu 40 de familii) al comunei Ruși. Munți, din județul Mureș, de cînd se știe. Stă încă în casa bătrînească, a părinților, cu feciorul cel mijlociu, de curînd venit din armată, și cu cel mic, celui mare, care și-a făcut rosul lui în viață, dîndu-i casa nouă, aflată la o aruncătură de băț de cea a lor. E bucuros că i-au rămas doi copii acasă, ca să-l ajute, acum, cînd are 53 de ani (pe care nu-i arată), să-și scoată la capăt treburile cu animalele. Are, deocamdată (zice el), 3 vaci, o junincă, 3 viței, porci, oi, păsări, cu care nu ar scoate-o la capăt de unul singur. Și feciorul mai mare cînd vine de la slujbă de la Reghin, direct la grajd se oprește, sau la cosit, după cum cere timpul. Are un vis ambițios, în care încă mai crede, chiar dacă pînă acum, în afara unor promisiuni, nu a primit nici un sprijin concret pentru realizarea lui. Și anume, ca împreună cu fratele său Samson (care are și el 5 vaci, doi cai și oi), cu Dănuț Pușcaș, un băietandru care a învățat și a îndrăgit creșterea animalelor (și care are și el 4 vaci și o sută de capre) și cu Suciu Aurel, care are 4 vaci, toți din cătunul Sebeș al comunei Ruși Munți, să facă o asociație, adică o microfermă. Abia cînd vor avea această microfermă vor putea dovedi cu adevărat ce pot!

În prezent, din cătunul Sebeșului se livrează la fondul de stat, aproape 50 000 litri lapte. Grosul acesta 50 000 litri, ei cei patru crescători, îi dau „Microferma” — se explică Emil Stuparu dintr-o nevoie lăuntrică, pe care și-a tot pus-o în orele de odihnă — înseamnă că vom îngriji animalele mai bine, că le vom asigura hrana necesară și pe vreme de iarnă. Altfel, nu se poate să crești animale ca lumea!”

A crește „animale ca lumea” înseamnă, pentru Emil Stuparu, a ajunge să livreze statului cite 3 000 kg lapte pe cap de vacă furajată și a nu preda nici un tău-

raș sub 400 kg. Planul lui de bătaie pentru această microfermă se bazează, în primul rînd, tot pe munca lor, a celor patru. Dar și pe ajutorul care li s-a promis, în realizarea acestui proiect, de către directorul Oficiului de reproducție al județului, Cornel Boieru, și de către DGAI. Ar trebuie deci (asta ar fi ajutorul!) să li se închidă pășunea care li s-ar cuveni, în funcție de numărul animalelor pe care le au cu toții. Altfel, vor veni pe această pășune și vecinii care au oi, precum și cei din comunele vecine, care nu au pășuni, cu caii. O vacie, după cai și după oi, se „mironosesc”, nu mai pasc. Și dacă nu mai pasc, nu mai dau randament! Trebuie deci ca taurinele să-și aibă pășunea lor, aceștia primul pas pe care l-ar cîștiga prin microfermă. Pășune care, iarăși, li s-a promis, ar beneficia de o primă fertilizare „ca la carte”, făcută de cei în drept, după care, an de an, ar întreține-o ei, cei patru, cu îngrășămint natural. De aici s-ar mai putea un avantaj: acela de a avea cite un vițel sau o vitică pe an. Și, pe lingă prima de 400—500 lei pe care ar ridica-o pentru fiecare dintre aceste animale, conform recentului decret, și-ar putea împrosăta efectivele cu vițel de prășală.

Omul își face socotelile cu multă luciditate. Ar putea, zice el, de s-ar ajunge la microfermă (și nu pricepe de ce nu se învîrtesc mai degrabă roțile rezolvării acestei probleme, cînd de cîștigat ar cîștiga toată lumea!), să-și modernizeze grajdul, să-l extindă. În prezent, grajdul este prea mic pentru numărul animalelor care s-au adunat, darmite pentru intenția de a mări efectivele! Odată microferma realizată, și materialele de construcții, de care pînă acum nu s-au prea putut apropia, ar ajunge la ei. La cei patru, în termen, inclusiv lemnul de care au atîta nevoie. Au mai cerut să li se dea niște țevi pentru a-și aduce apa în grajduri, dar acestea nu li s-au aprobat decît verbal, așa încît Emil Stuparu încă nu are apă în grajduri. Sigur că aprobarea microfermei ar mai însemna și rezolvarea unei alte probleme importante: s-ar putea construi o tabără de vară pentru animale, pe care de unul, singuri, nu reușesc s-o facă.

Nu sînt mari „pretențiile” (omului și ale confrăților săi), dacă ținem seama că dincolo de ele, începînd din noiembrie anul trecut, el a predat, prin contractări la stat, bovine de 520 kg, și respectiv de 525 kg., a vîndut unui I.A.S. o junincă pentru reproducție de 420 kg., urmînd de aici încolo să mai predea încă doi viței, un porc, 14 kg lînă ș.a. Un astfel de om ar trebui ajutat efectiv, nu doar cu promisiuni. După cum, pentru acest cătun, o microfermă i-ar învia și pe alții ce înseamnă să te dedici animalelor, cită vreme ai un pic de sprijin.

GEORGETA ȘTEFANESCU

E vremea investiției
de inteligență

Umblînd prin țară și scriind despre agricultură, am cunoscut multe C.A.P.-uri de șes în care — după expresia unui țărăn de la vite — lupta era „pentru școlul animalelor”. Ca să fie, adică, scoase vii din iarnă, la iarbă primăverii. Nu mai departe, la Produsești, în C.U.A.S.C. Titu, cu doi ani în urmă, muncitorii de la grajduri așteptau să sosească zilnic mașina cu fin de la munte. Nu venea mașina, răbdau animalele. Cazul absurd ar fi comuna de munte Fundata.

De fapt, comuna din virful muntelui, fiindcă Fundata e așezarea românească situată la cea mai mare altitudine: 1 350 m. Stația meteo de aici — și despre care știm că s-ar găsi undeva, sus de tot — e la 1 360 m, cu numai 40 de metri mai sus decît primăria! Un C.A.P. din sud, de la șes, socotit bunșor și cu o zootehnie mare (Botoroaga) număra statistic doar o vacă la 11 gospodării. În anul 1982, Fundata a predat la fondul de stat, la contract, cea mai mare cantitate de lapte pe județul Brașov: 5 428 hl. În 1981, cele trei sătucuri de pe creastă au trimis la șes 1 000 000 litri de lapte!

Cînd o așezare cu abia 1 718 locuitori produce laptele cu milionul de litri, chestiunea care se pune, indiferent unde

Rememorări

Să respectăm
ce ne-a
dat natura

(Nr. 29 din 22 iulie 1976)

...O lungă, pasionantă discuție cu profesorul universitar din Cluj-Napoca Ion Adameșteanu, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România pe anul 1974, (Premiul „Traian Săvulescu”), autor a zeci de manuale, cursuri, tratate, precum și al unor lucrări cu caracter de pionierat pe plan mondial în domeniul patologiei veterinare, cadru didactic cu 40 de ani vechime în învățământul superior. (N. R. — Azi, profesorul nu se mai află printre noi. A decedat.) El unește competența cercetătorului cu o profundă cunoaștere a oamenilor și a locurilor pe care le-a bătut, adesea cu piciorul, în decursul unei vieți.

— Carpații noștri — spune — au fost leagănul poporului, refugiu și prieten de nădejde, dar și punte de legătură între cele trei mari ținuturi românești. Și apoi, cu vitele lor renumite și pădurile seculare, fără a mai vorbi de resursele minerale din adâncuri, ei reprezintă un izvor de bogăție și pentru viitor. Dar realitatea vieții de azi în zonele montane nu

este numai idilică. Te frapează numărul mare de bătrâni. Adevărat, pe lângă ei vezi și cițiva copilași, nepoții căroră bătrâni le poartă grija în timpul vacanței. Părinții s-au strămutat la oraș și-și trimit vara copiii la bunici, la „moșul de la munte”. Flăcăii și fetele aproape că au dispărut în gospodăriile montane, doar cele două extreme au rămas — tinerețea crudă și bătrânețea incertă. Ce va fi peste 10—15 ani? Sînt în joc 4 000 000 hectare de pămînturi binecuvîntate de natură, care ar putea contribui într-o măsură mult mai mare ca în prezent la îndestularea foamei de proteine.

Ce este de făcut?
— Multe gospodării montane au rămas cu mult în urmă. Subliniez: mă refer la tehnica de producție, nu la becul electric din grajd, care e și el o realizare dar nu contribuie cu nimic la randamentul economic. Să nu uităm că acest crescător de vite din munte se deplasează puțin, ținut fiind în gospodăria lui chiar de animalele pe care le îngrijește și care

nu cunosc repaus duminical sau concediu de odihnă, fără a mai pune la socoteală că de cel mai apropiat punct locuit îl despart kilometri de drum abrupt. Stă acolo sus în munte cu tranzistorul primit în dar de la fii sau nepoți, și visează tot timpul la maxime agricole, pentru care însă nu posedă alte cunoștințe decît acelea moștenite de la părinți. Să luăm, de pildă, problema dejecțiilor lichide ale animalelor. Fiindcă în grajdul de munte nu există gropi betonate, ele nu sînt colectate și se scurg în pămînt. Astfel se risipește unul din cele mai valoroase îngrășăminte naturale din cîte există. Produsele modernei fabrici de îngrășăminte azotoase din Tirgu Mureș nu vor putea concura niciodată cu această substanță naturală atît de bogată în azotați etc. Nu înseamnă, firește, că nu am avea nevoie și de cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice; afirm doar că pe virf de munte îngrășămintele naturale, care încorporează o mare valoare economică, se irosesc.

s-ar afla așezarea, e una primordială economică.

În ce privește Fundata, nu-i, totuși, chiar indiferent locul ei pe harta țării.

În noaptea de duminică 3 spre 4 aprilie, pe aici a nins. În Capitală, lumea purta, la ceasul prinzului, haină ori cămașă, dar la Fundata puțini se încumetă să lase căciula și cojoaca. Munții cei mari ce-o străjuiesc sînt Piatra Craiului, Bucegi și Leaota și coamele lor sînt pline de zăpadă. Cine merge la Bran știe că a ajuns la munte, dar numai la Fundata, la Fundățica și la Șirnea simți cu adevărat ce-i acela munte. În comparație cu Fundata, Moeciu și Bran sînt niște orașe, ceva mai răsfirate pe vale și pe coastă, dar cu destule înlesniri, interese și elemente arhitectonice urbane.

La Fundata, însă, putem să luăm, cu toată nădejdea, „cazul în absurd” intrucît dintr-un capăt în altul al comunei omul merge, urcînd și coborînd, vreo 20 de km. 560 de familii au casele împrăștiate pe 42 kmp. Comunică om cu om numai duminca, în fața primăriei, unde — ca și la Turț, în județul Satu Mare — se strigă legea și se întocmesc înțelegeri administrative pentru încă șapte zile. Teren arabil — ori ceea ce se cheamă astfel, niște petice de pămînt unde se cultivă cartofi —, doar 120 hectare. Avearea țăranilor din Fundata, Fundățica și Șirnea e pășunea și e fineața. Cu totul, 1 584 ha, din care destul munte cu piatră. La Șirnea, peisajul e nițel sicilian. Cît despre cele cîteva hectare de coastă din proprietatea șirnenilor, ele sînt mîgînte cu valuri de piatră, ca odinioară cetățile, din roca adunată de pe loc. Ca să-și curețe fineața, au trudit aici generații și au cărat, cu brațele, atîta rocă tare că puteau începe cu ea un munte nou. 1 584 hectare cu finețe și pășuni nu înseamnă prea mult, dacă socotim că pe ele pasc 1 561 bovine, 4 880 ovine, 125 de cai și 150 de măgari. E nevoie de măgari pentru a căra apă. În comună există doar 3 fîntîni. La Șirnea, treburile sînt mai simple, dar la Fundata, apa trebuie adusă pe măgari și cu cobilița. Vitele, vară, iarnă, sînt minate o dată în zi la izvor, la adăpat, cale de kilometri.

Cine vine, ca turist, dinspre Bran ori din sud, dinspre Rucăr, nu se poate să nu gîndească, privind la locuri și la case, adevărate vile, că Paradisul n-are cum să fie prea mult altfel. Privește-te tă măduiește de tot și de încă altele pe de-asupra. Că O.N.T.-ul s-a mulțumit să le zică Fundatei și Șirnei „sate turistice”, dar să nu facă din turism o industrie a locului, aproape că nu ne miră. Altfel, cum s-ar fi născut zicala cu „mîntea romînului cea de pe urmă”? Ceva turism se face, îndeosebi iarnă și îndeosebi pentru străinii dornici de naturi nepervertite, dar nu-i deajuns. 1

Astfel stînd lucrurile, e firesc ca tot ce discutăm cu oamenii de sus, de la munte, să privească mai ales economicul. Și discutăm, cu creionul și hîrtia pe masă, cum se spune, cu primarul, Nistor Cioacă — numele cele mai frecvente fiind Cioacă, Terci, Benga, Teșosu —, cu adjunctul și secretarul lui, Aurel Arișanu și Ioan Fota, cu medicul veterinar Emil Urdea, cu tehnicianul veterinar din Șirnea, Gheorghe Teșosu.

Opinia lor, rostită tranșant și cu argumente, e că Fundata și, în general, comunele de munte trebuie considerate complexe de creșterea vitelor, fiindcă nu contează dacă ții vitele în două-trei grajduri mari ori în cîteva sute de grajduri mici, semănate pe munți. Ce contează e numai rezultatul. Statul face acum la Fundata cea mai așteptată investiție: un sistem de conducte și rezervoare pentru apă, investiție interesînd direct zootehnia. Județul Brașov a procedat foarte înțelept ajutînd comuna cu bani și materiale, iar rezultatul se va vedea curînd.

Mulți se fîlesc cu faptul că au izbutit o medie mare de 5 l lapte pe cap de vită, cînd aici la munte, nimeni nu face caz de o vacă dînd, în medie, 10-12 l lapte zilnic. Aceasta e media mică! Socoteala țăranilor de la munte e limpede: nu s-ar mai cheltui bani cu construcția grajdurilor, mina de lucru există oricum și nu cere un ban, contractul cu statul e contract. Țăranii din Fundata sînt convinși că, lucrute mecanizat, vreo 200 de hectare de finețe ar tripla cantitatea de fin. E nevoie însă de sîmînță de lucernă și de un tractor conceput pentru lucrări la munte.

Oare pe pruncul care-și bea cana cu lapte dimineața îl interesează de unde vine laptele — dintr-un complex zootehnic cu patru grajduri mari, la șes, ori dintr-unul cu 1 000 grajduri mici la munte? Grajduri, care, fie zis, nu preînd nici energie electrică, nici îngrijitori. Grajduri din care gunoiul e strîns și socotit nu cu tona, ci cu lopata!

Din Fundata, lucrează ca navetiști prin alte părți vreo 150 de oameni. Oameni, cei mai mulți, tineri. Se trezesc la patru fără un sfert și iau autobuzul de patru și un sfert. Sînt acasă seara, la orele întinericului. Oamenii aceștia, venînd din uzină merg direct la grajd, nu la televizor, fiindcă tradiția e aici și normă de viață și blazon. Dacă ar veni bani în casă din turism, dacă ar fi considerați toți drept ceea ce în fapt sînt — fermieri —, dacă școlarizarea copiilor ar fi considerată cu mai multă grijă, navetiștii ar reveni în sat. În Șirnea, trăiesc acum 250 de familii, dar populația a diminuat în ultimii ani cu 30-40 procente. Vreo 20 de case au rămas pustii. Directorul școlii din Șirnea, Gheorghe Benga și învățătorul Ioan Folea ne povestesc viața școlară. Iarna durează 7 luni. Din capul satului pînă la școală sînt cițiva kilometri buni. Școala contează pe 56 de copii (la Fundățica numai pe 21, toți într-o clasă, de la I la IV, ca pe vremea lui Creangă). Din pricina ambizilor scriptice ale inspectoratului școlar județean Argeș, copiii din Ciocanu merg 20 de km pînă la școala din Ciocanu, în loc să meargă numai 20 de minute, pînă la școala din Șirnea. Dat fiind că dascălul nu reușesc la Șirnea să aibă un minimum de 15 elevi în clasă, s-a pus problema ca școala să fie dezafectată. Oamenii, dacă pleacă pruncii din Șirnea, pleacă și ei.

Directorul Gheorghe Benga a făcut o seamă de demersuri la Ministerul Învățămîntului și a primit oarecari speranțe că situația se va rezolva într-un fel. Situația însă trebuie rezolvată numai într-un singur fel: școala din Șirnea să rămîna la Șirnea. Nu mutăm un sat numai ca să aibă un inspectorat hîrtiile în lege.

Legea mai poate fi rotunjită, dacă Șirnea ne dă lapte și carne și, lucru extrem de interesant, o multime de ingineri și cărturari! E simplu să stai la șes și să te gîndești cum trebuie să fie viața în virful muntelui. E mai greu să vorbești de ea aici, în virful muntelui. Un inspector al Ministerului Învățămîntului venit la Șirnea și la Fundata ar ști mai lesne să vadă soluția dreaptă. Ii adresăm, deci, rugămîntea — odată cu dascălul și copiii locului — să facă un drum la cota 1340.

Un profesor, Nicolae Frunțuș — acum la pensie — a rostit pentru satul său un muzeu. Tot el este inima și mîntea turismului prin Șirnea și Fundata. Cît turism se face acum în zonă e numai din cauza șoselei asfaltate ce curge printre munți. Dacă există șoseaua, ar fi firesc să existe și hotelurile, am putea gîndi. Or, hotelurile există, și pentru ele Ministerul Turismului nu a cheltuit un leu: casele țăranilor din Fundata, Fundățica și Șirnea! Nu-i nevoie decît de un mod inteligent de a face existentul să lucreze pentru stat și, în egală măsură, pentru prosperitatea zonei.

La Fundata nu-i nevoie, de fapt, decît de o investiție de inteligență. Investiția mare au înfăptuit-o natura și tradiția.

TUDOR OCTAVIAN

O idee di granda,
o miercuri cit anul

Pavel Adamovici din Goruia avea de gînd în tinerețe să ajungă măcelar. Cînd s-a hotărît să învețe această meserie onorabilă a intrat, în 1936, ca ucenic la abatorul din Reșița, iar trei ani mai tîrziu era calificat, cu titlul la mină, al școlii de maiștri mezeleri. Meșterșugul deprins atunci i-a fost de folos doar ca să-și taie în fiecare iarnă porcul și să-și pregătească singur cîrnații cu care umple cămara casei. O vreme, mulți ani, a fost activist, zice el, pe linie de cruce roșie și sindicat, iar din 1969 pînă anul trecut a lucrat ca primar în comuna

Goruia. Plăcerea lui de-a crește animale este intruciva de dată recentă. Despre el se povestește că, pe vremea cît era primar, fiind ocupat cu treburile multe ale conducerii comunei, nu-și prea cunoștea animalele din bătătură. Pavel Adamovici se așeză în aceeași casă, împărțea aceeași gospodărie cu socrul lui și se vede că grijile astea, mărunte, ale casei se așeză pe seama bătrînilor. Fiind obligat, într-o nefericită împrejurare a vieții lui, să desprîndă dintr-o turmă vaca socrului și s-o mîne acasă. Pavel Adamovici se făcuse fără voia lui stăpîn pe vaca altui consătean. Acum, desigur, n-ar mai cădea pradă unei asemenea confuzii, ei are o reprezentare exactă a vacii care-i dă lapte zilnic și pare, în mod evident, mindru de ispravă de a se putea număra printre crescătorii de animale din Goruia. Nu uită să spună nici că ar fi putut să nu crească nimic, fiindcă are bani cît să-i ajungă să cumpere tot ce ar avea nevoie. Pensia lui, împreună cu pensia nevastei, care a lucrat într-o farmacie, se ridică la peste 4 000 de lei pe lună. Dar este bogăția gospodăriei lui un semn al prosperității satului? Nici pomeneală.

Goruia se află la 30 de kilometri de Reșița. La capătul de miazănoapte al depresiunii Carașului. Comuna are 500 de „numere”, de gospodării, și e alcătuită din trei sate: Goruia, Gîrlîște și Giurglova. Primele două sînt necooperativizate. Pe cele aproape 3 000 de hectare de pășuni și finețe, cărora li se mai adaugă și vreo 800 hectare de pămînt arabil, țăranii din Goruia cresc ceva peste 100 de vaci și 1 800 de oi. Potrivit unui calcul recent, fiecărui bou, vacă, junincă sau vițel îi revin, la Goruia, cîte 8 hectare de pășune sau fineață. Și aici, între munții Dognecei și dealurile Orașului, ca și-n alte părți ale județului Caraș-Severin, de exemplu la miazădea de muntii Poiana Ruscăi, pe culoarul Bistrei, sau între munții Aninei și Cernei, în depresiunea Caransebeșului, pe culoarul Timiș-Cerna, oamenii au descoperit că în loc să crească animale este mai simplu, mai comod și mai avantajos să vîndă fin. Înainte de a spune că avantajul acesta nu se poate dovedi de lungă durată și că el este subminat de o reală primejdie, de o deteriorare a resurselor de viitor ale bogăției acestor sate de munte, credem că este necesar să pornim de la faptul că țăranii de la munte vînd finul pentru că undeva, în alte părți, s-a ivit nevoia de a cumpăra fin. Și ca să înțelegem cum s-a ajuns la această cerere, vom cobori pe valea Carașului și, dincolo de Ticvanu Mare, ne vom opri într-o comună aflată la șes, la Grădinari.

În trecut, ar fi de spus că Grădinarii, comună cooperativizată, e de aceeași mărime cu Goruia. Are tot vreo 500 de gospodării iar în gospodăriile acestea se află exact același număr de oi, 1 800, plus 150 de vaci, adică nițel mai multe decît la Goruia. Diferența este că pe cînd Goruia dispune, cum arătam, de aproape 3 000 de hectare de pășuni și finețe, la Grădinari izlazul comunal măsoară cam 100 de hectare iar pe el pasc nu numai vitele țăranilor ci și ale C.A.P.-ului. În această comună se află și un I.A.S. în ale cărui ferme cresc 24 000 de oi și 1 200 de taurine, dintre care 600 vaci cu lapte. Către sfîrșitul anului numărul acestor animale va spori la 26 000 de oi și 2 400 de taurine. Inginerul Dumitru Farcaș, directorul I.A.S.-ului Grădinari, recunoaște că pînă în această iarnă cumpăra fin, în fiecare an, de cîte 4 milioane de lei, din comunele necooperativizate Goruia, Jitin, Ciudanovița, Carașova. Grădinari este însă numai unul dintr-o lungă serie de nume de localități în care născăva gînditor din domeniul agricol au pus mare preț pe „industrializarea” zootehniei. Acei gînditori, al căror loc de muncă a fost Ministerul Agriculturii, și-or fi zis că zootehnia din Caraș-Severin, recunoscută prin caracterul ei tradițional, de tip gospodăresc, începe să fie depășită de vremuri și în consecință cele mai multe din fermele și complexe zootehnice aprobate pentru a fi construite aici sînt de tip industrial. Și ce a însemnat, în acest caz, industrializarea? Prin forța de seducție a acestui cuvînt. În fața căreia se vede că mulți au căzut pe spate de admirație, complexe zootehnice concepute astfel urmau să funcționeze pe baza păgubitoare tehnologii a furajării

la iesle. Așa s-a întimplat la Berzovia, Caransebeș, Brebu sau Gherdeniș. Ca urmare a acestei concepții, încărcătura de animale, exprimată în „unități vită mare”, la 100 de hectare de pașiști naturale se prezintă astfel: 49 în zona de munte a județului, 45 în zona de deal și 327 la șes! Inginerul Pavel Drăghicescu, de la Trustul I.A.S. Caraș-Severin, are dreptate cînd spune că nu e rău că se cresc animale la șes, rău este doar că nu se cresc la munte, însă tot la fel de adevărat este că dereglarea unui anumit echilibru prin realizarea unor investiții masive făcute în unitățile agricole de la șes a avut urmări directe și asupra creșterii animalelor în zona de munte. Nicolae Grecu, președintele Consiliului unic agroindustrial Grădinari, exprima astfel fondul problemei: „De ce nu cresc vite cei din Goruia? Pentru că vînd fin. Dar noi, nu ei, am creat această situație”. Ca să ne facem o imagine și mai exactă despre fundamentarea economică a unor investiții, am putea să mai adăugăm că la Măureni, în comuna cu cea mai mică suprafață de pășuni și finețe naturale din județ — abia 200 de hectare —, cresc vreo 7 000 de taurine, cît în întreaga zonă de munte a județului. Din aceeași serie de exemple mai fac parte Răcășdia, Grădinari și Berliște, tot localități de șes și cu pașiști puține. În același timp, de cealaltă parte, spre munte, există localități care nu cresc animale decît pentru a patra sau a cincea parte din pașiștile de care dispun. Conform unei statistici întocmite de curînd, la Cioclova Română și Sasca Montană fiecare bovină se poate lăfăi pe cîte 11 hectare de pășuni și finețe, la Goruia, după cum arătam, pe cîte 8, iar la Ezeriș, Ciudanovița sau Văliug pe cîte 5.

Se întimplă însă și în satele care și-au cam schimbat indeletnicirea de-a crește vite cu indeletnicirea de a vinde fin, odată cu trecerea anilor posibilitatea de a mai obține finul și de a-l vinde se micșorează. La Goruia, cel puțin, există oameni care au cam început să-și dea seama de această primejdie. Damaschin Truia este unul dintre ei. Dacă o vreme animalele nu calcă pășunea, pînă la urmă, zice el, pășunea aceea se duce dracului. Se strică, se lasă năpădită de arbuști ori săpăta pe dedesubt de cîrțițe. Și cît nu mai este îngrășată de vitele și oile care treceau de-a lungul și de-a latul pașiștilor, iarba sărăcește și nici măcar nu mai are căutare, nu mai poate fi vîndută. O învățătură și moștenită dar și verificată cu vremea, pînă la cei 70 de ani, ai lui, îi mai dă dreptul lui Damaschin Truia să spună că pînă și rodul livezilor scade dacă prin livezile acelea nu mai trece nici o turmă de oi. Petru Samoilă, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid, subșcrie la adevărul acestei observații. Chiar fratele lui, Alexa, muncitor la cocsierie la Reșița, are o livadă de pruni și meri de unde culege tot mai puține prune și mere. Încît nici nu trebuie să ne mirăm că urmările dezvoltării la șes a unei zootehnii după idci „di granda” se pot vedea, lată, pînă și în livada unui țăran de la deal sau la munte. Bănățeianul vrednic s-a știut dintotdeauna cu două gospodării, una în vatra satului iar cealaltă, „să-lășul”, în mijlocul pășunii. Acolo își ținea vitele, acolo cosea finul ca să aibă cu ce să le hrănească pe timpul iernii. La Goruia, unde erau cîteva sute de sălaşuri, acum mai sînt 7 sau 8. Sutele este al lui Damaschin Truia și-al ginereului lui. Munca lor de-acolo, din răs-timpul verii, reprezintă însă un răspuns prea firav întrebării pe care o pun alții din Goruia, în vreme ce sprijină porțile și gardurile: „Unde ajungem noi ca Rucărul?”. În ce ne privește, dacă n-am vrea să rămînem datori cu un răspuns, am spune că Goruia va arăta la fel de frumos ca invidiatul Rucăr de Muscel nu mai devreme de ziua cînd își va aduce aminte că altădată creștea 10 000 de oi. Pe-atunci, ca și astăzi, 30 de kilometri mai la vale de Goruia, la Grădinari, se ținea în fiecare miercuri mare tirg de vite. Era unul dintre cele mai mari tirguri din această parte a Banatului. Gheorghe Măluș, muncitor la I.A.S. Grădinari, își amintește cum odată au fost încărcăți pentru export 1 000 de boi în 100 de vagoane. O mie de boi înseamnă 1 000 tone de carne. Într-un an?, întrebăm. Într-o miercuri, zice Gheorghe Măluș.

DUMITRU ELIADE

Rememorări

Sistematizarea
în zonele
de munte

(Nr. 18 din 3 mai 1979)

O utilizare completă și complexă a forței de muncă devine realizabilă, într-o primă variantă, prin practicarea unui larg sistem de activități meșteșugărești, inclusiv cu munca la domiciliul crescătorilor de animale, într-un context asemănător — fără să fie identic — celui în care este organizată în unele locuri din țară producerea unor obiecte utile și de artizanat, prin cooperarea meșteșugărească.

Aici nu ne referim însă la prea uzitata formulă a producției artisanale, care dacă își găsește utilitate și de bușeu este totodată și limitată ca volum, ci la o gamă largă de obiecte care se pot realiza „în mic”, valorificând în primul rînd resurse locale, cu economie de energie, dar necesitînd multă manoperă și îndeminare. Avem în vedere: puțini, obiecte diverse pentru dotarea stînilor, împletituri, ambalaje originale și estetice, obiecte de îmbrăcăminte, chiar conserve de ciuperci sau legume, dulcețuri ș.a., cărămizi și diverse materiale de con-

strucție, stolerie, mobilier, precum și multe alte obiecte, inclusiv mică apăratură, a cărei producție ar putea fi organizată pe bază de studii aprofundate întreprinse de specialiștii industriei ușoare în primul rînd etc.

Studiind numai toponimia așezărilor rurale din România se poate cu ușurință înțelege că o astfel de practică nici măcar n-ar reprezenta o noutate, putînd însă deveni o pirghie de primă mărime și care, minuită cu circumspecție, ar putea răspunde necesităților a aproape tuturor categoriilor de crescători de animale munteni, condiționat de o distribuție judicioasă, diferențiată pe categorii de vîrstă, grade de izolare, putere economică a gospodăriilor, condiții naturale favorizante ș.a. Aceasta sub asistare științifică riguroasă și astfel încît să nu se determine cu nici un preț alunecarea interesului dinspre zootehnie spre latura meșteșugărească, dreptul de practicare apărînd numai acolo unde a fost atinsă încărcătura optimă cu animale la hectar și numai în scopul comple-

tării veniturilor din zootehnie. În acest mod devine cu puțință menținerea unei stări de echilibru în mai multe planuri, dar în primul rînd în cel zoo-micro-industrial. Micile ateliere specializate în valorificarea unor resurse locale, funcționînd în cadrul asociațiilor crescătorilor de animale, ar putea urma un program astfel adaptat încît să asigure și buna desfășurare a muncii în zootehnie, privind atît orarul de zi cît și unele perioade anuale. (Spre exemplu, reducerea sau chiar întreruperea activității în perioada recoltării și conservării finurilor, începerea programului zilnic la ore mai tîrzii, cînd hrănirea, adăparea, mulsul și igienizarea animalelor și adăposturilor, ustensilelor au fost încheiate, asigurîndu-se revenirea în cadrul gospodăriei în jurul orelor 17-18, adică exact aturci cînd programul de grajd o impune ș.a.).

Noi, oamenii munților, ca

Intr-o zi a săptămîinii trecute, de sus, de pe dealuri, din munți, din pădurile Bistriței-Năsăudului, se auzea coborînd primăvara. Fumul, fiindcă oamenii dăduseră foc celor netrebuincioase, transformînd totul în hrană pentru pămînt, zugrăvea cerul și parcă unea planetele.

Satul Anieș reprezintă un pilon al Marilor și o poartă către așa-numita Valea Vinului. Vin aici, totuși, nu se face, fiindcă nu există decît munte, pădure și stîncă. Se știe că strugurii și vinul reprezintă belșug. Poate că de aceea a fost botezat acest loc așa. Un fel de visată Vale a belșugului...

Cu un sfert de veac în urmă, Gheorghe Voicu (din Bogăți-Topologului, Argeș) a urcat pînă aici. A venit și n-a mai plecat. A înfîlînit-o pe Maria din Rodna și au hotărît să se stabilească la Anieș. Au făcut în timp, exact ca-n povești, o casă frumoasă și cinci feciori. Cel mare are peste douăzeci de ani și este student la Cluj-Napoca, altul este chemat la treburi obștești, alții sînt elevi, prislea nu are decît un an și cîteva luni și, după credința părinților, va rămîne la Anieș. Dacă nu el, altul din feciori — jură cu

mîna pe inimă Gheorghe Voicu — nu va părăsi gospodăria și ceea ce au început ei să facă, în urmă cu ani, și pentru ei, dar nu doar pentru ei.

Intrînd în subiect, va trebui să notăm, înainte de toate, că ideea lor a fost de a smulge pădurea, pe cît se poate, toate bogățiile, cu minim de investiții. Așa sînd lucrurile, s-a început cu ce era la îndemînă și reprezenta, prin părțile locului, o tradiție: fabricarea sucurilor naturale. Sucul smuls fructelor de pădure și conservat în butoaie de lemn de către familia Voicu — și, desigur, și altele — a reușit, în cel mai scurt timp, să cucerească piețele îndepărtate. Cu alte cuvinte, sucurile fabricate la Centrul de Fructe de Pădure din Anieș au început să călătorească peste mări și țări. Și, în ani, producțiile s-au mărit, ele reprezentînd foarte mulți bani. În anul care a trecut, cantitatea de sucuri a fost de peste 800 de tone, iar banii obținuți pe ele au fost de aproximativ 800 000 de dolari! Da, ați citit bine! Și, acestea nu sînt singurele fapte ale anieșenilor care aduc țării bani buni.

Chiar dacă nu era considerat un obicei al locului, o tradiție a Anieșului, împle-

titurile au devenit, aici, o meserie. Se fac împletituri din nuiele de alun și de plop — o anumită specie, care se găsește în zonă din belșug. Oamenii, spune Maria Voicu, știu unde cresc și îi culeg crengile. Apoi, ramura este așezată pe genunchi și i se despică lemnul în fișii subțiri, pînă la măduvă. Și inima ramurii are o întrebuințare. Din ea se fabrică toartele cosurilor. Din alun se fac peste 70 de modele, iar din plop 30. Tot ce vrei se întilnește la Anieș. Coșuri pentru fructe, pentru flori, de toate modelele și mărimile, pentru păsări și animale și chiar pentru copii. Coșuri pentru piață, pentru serviciu, pentru excursii, ba chiar și pentru mers la spectacole! Aici, la Anieș, imaginația este lăsată să fie liberă. Nu există ateliere speciale de creație și proiectare a cosurilor, oamenii le fac după gustul lor, și ele se vînd ca piinea caldă. Dacă la început s-a pornit cu o producție de 2 milioane, aceasta a ajuns, astăzi, la 22 de milioane. Dacă la început cel care făcea un coș îl dădea pe barabule sau făină, acum, la Anieș, de ce să n-o spunem, cei care fac coșuri cîștigă mulți bani, fiindcă meseria a prins foarte repede, devenind și ea o

tradiție. Și fiindcă tot sîntem la capitolul comparației: cu ani în urmă, unitatea pe mîna, pe lingă cei aproape 100 de muncitori, 40 de oameni care lucrau în birouri. În momentul de față, raporturile s-au schimbat în totalitate. Doar 7 mai lucrează prin birouri, iar peste 40 direct în producție...

Și lista realizărilor nu se oprește aici. În ultimul timp, mesteacănul a invadat pădurile. Lăstarii acestuia (se înțelege că este destul), după ce se usucă, sînt tăiați la anumite dimensiuni. „Buchetele” — așa se numesc în limbajul celor de-aici. Aceste „buchetele” sînt mult cerute pe piața internațională. Se folosesc pentru artizanat și diverse decorațiuni. Cu aceste buchete numai într-un singur an, s-au cîștigat peste 1 200 000 de mărci! Conurile brazilor, ale molizilor și a pinilor, după ce li se extrage sămînta, sînt „puse” pe tot felul de ramuri și împletituri. Ele devin decorații pentru pomul de iarnă. Puțini știu că, acele frumoase coronite și crengi de brad, reproduce prin tot felul de reviste străine, sînt gîndite și modelate la Anieș. Apoi, spune Voicu, se mai recoltează și o mulțime de plante medic-

Rememorări

Marile virtuți
ale
meșteșugărilor

(Nr. 27 din 5 iulie 1979)

România prezintă avantajul de mare importanță de a avea gata realizate principalele „experimente” montane, iar formula munților locuți, cu gospodării împrăștiate și finețe, reprezintă, dincolo de orice interpretări, cea mai avantajoasă soluție, verificată și abordabilă pentru munții noștri.

Experiențele altor țări demonstrează cu claritate că acolo unde s-a aplicat o concepție științifică și „protecționistă”, specifică zonelor de munte (și în formula imbinării zootehniei cu turismul, meșteșugurile și silvicultura, în sistemul munților locuți), s-a putut ajunge la rezultate remarcabile și folositoare sub toate aspectele. Dimpotrivă, acolo unde au dominat concepții neadaptate, unde nu a evoluat o concepție științifică unitară și nu s-au aplicat în timp util soluții-tampon energice, se înregistrează un declin vizibil, păgubitor și se pare ireversibil. Ar fi însă o eroare să se considere că aceasta ar reprezenta „soarta firească a munților” în perioada transformărilor determinate de proce-

sul industrializării și a sensului luat de evoluția tehnică și de civilizația umană modernă în general.

În acest context de opțiuni, soluțiile viabile pentru munții noștri se desprind de la sine: imbinarea sistemului vetrelor de sat „adunare” și prîvind în special construcțiile de tip edil-gospodăresc (instituții administrative, culturale, industriale, școli, băi publice, unități cu profil alimentar ș.a.) și locuințele după solicitări, cu sistemul gospodăriilor de profil zootehnic, răspîndite în teritoriu, stimîndu-se formula munților locuți și a extinderii suprafețelor de finețe.

Astfel se vor putea asigura posibilități de dezvoltare simultană și pe mai multe planuri, economico-sociale, adaptate situației specifice a zonelor de munte, fără momente de afectare și într-un context al perspectivelor largite și al respectării echilibrului ecologic.

Într-un asemenea cadru conceptual, rolul sistematizării devine esențial, vizînd deopotrivă elementele de civili-

zație propriu-zisă (lumină electrică, apă, băi, canalizare, posibilități de comunicație, estetice ș.a.), iar pe de altă parte o extindere spre factorul productiv: modele de grajduri și alte forme de adăposturi pentru animale, instalatii de adăpare moderne, iluminat, colectarea îngrășămintelor naturale, transporturi, soluții constructive adaptate unor aspecte locale etc.

Accentul cade așadar pe elementele funcționale, pe abordarea unor soluții constructive privind deopotrivă latura existențială cît și cea productivă specifică, pe estetic, în directă legătură cu perspectiva turismului pastoral: deci nevoia de a se construi mai util și mai frumos.

Devine evidentă necesitatea realizării unui număr suficient de modele și proiecte de grajduri pentru animale, de dimensiuni și prețuri de cost diferențiate, proiecte de case montane sau chiar de gospodării montane reprezentative” etc.

„Nu incapa indoială — afirmă președintele asociației crescătorilor de animale din Valea Doftanei, Prahova, Ion Popa — că în 1985 vom ajunge la 20 000 oi și 5 000 bovine. Aceasta la o comună cu șapte mii de locuitori”.

Nu trebuie dedus din cele de mai sus că toate ar fi rezolvate la Valea Doftanei. Ion Popa subliniază :

— Interesul obștesc ca și cel al fiecărui producător în parte cer ca să creștem cât mai multe animale. Or, se știe prea bine că tineretul taurin și porcul nu pot fi „finișați” decit cu concentrate, însă nu neapărat griu sau porumb. De aceea, ar trebui gândit de pe acum la posibilitatea organizării de mici centre sau micromagazine, indiferent în ce cadru, care să vândă furaje cum ar fi tărițe, gozuri, subproduse de orice fel — pe baza unor criterii perfect echitabile și în funcție de aportul la fondul de stat — cres-

cătorilor de vite consacrați, profesioniștilor. Și asociația noastră numără mulți din aceștia, cum ar fi „responsabili de munte” Iulian Postolache, Ion Manca, Ion Clinci și alții.

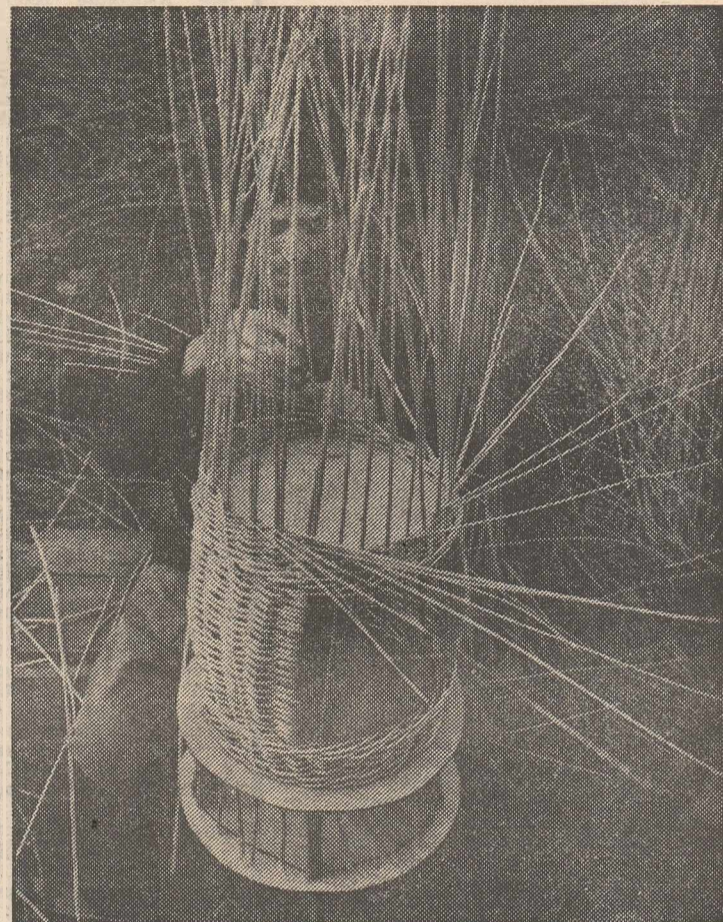
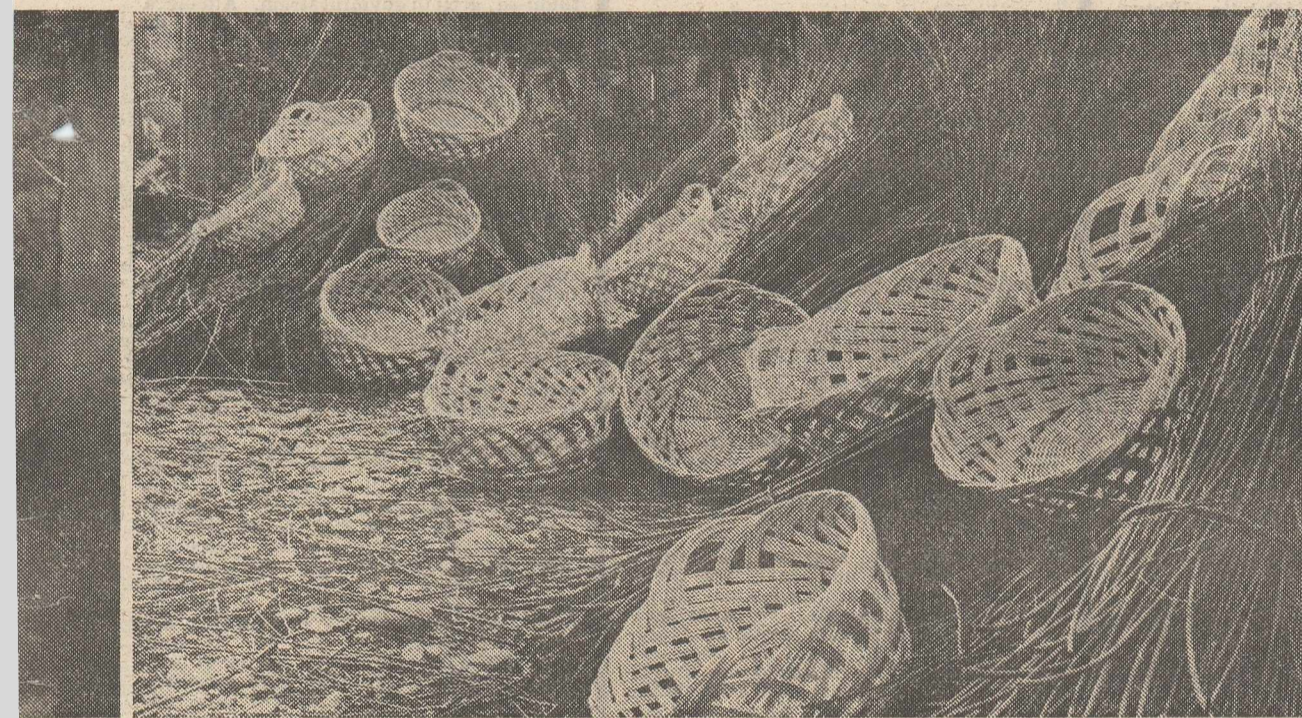
O altă problemă : la Valea Doftanei, așezare montană în care de secole creșterea animalelor și munca la pădure reprezintă un blazon de familie, funcționează un liceu cu treapta I, cu ce profil credeți ? Mecanică ! „Am fost pe la Direcția agricolă la Consiliul popular județean, chiar la minister, la București — ne spune Emil Cojocărescu, primarul — cerind un liceu cu profil agrozootehnic sau forestier, dar cu clasă de zootehnie. Fără succes ! Dealtfel, ce să mai spunem, nici măcar în școala elementară din zonele montane nu se predă, la nivelul cerințelor actuale, creșterea animalelor. Vaca, biata vacă, nu merită oare să fie și ea obiect de studiu în satele de munte ?”

Rememorări

Vaca,
biata vacă...

(Nr. 47 din 26 noiembrie 1982)

a toțiromânii, știm să facem de toate

nale : sus, la peste 1 400—1 500 de metri, crește un mușchi de piatră. El este recoltat cu ajutorul unor greble. Mușchiul acesta este foarte căutat, fiind unul din elementele de bază în fabricarea celebrelor aspirine Bayer !...

O realizare de ultimă oră este punerea pe picioare a unei distilării de ulei eteric din cetină de brad, pin și molid. Întreaga concepție aparține celor din Anieș. Într-un cazan de locomotivă (veche, și care a fost casată), adus tocmai de prin Moldova, este pusă o masă de cetină. Se trece abur, care antrenează particulele de ulei ce se găsește în cetină. Uleiul rezultat este folosit în industria farmaceutică și în cosmetică. (Până acum cîteva ani, substanțe ca acestea, la noi, se importau !). Dar cel mai spectaculos lucru îl reprezintă faptul că, din această distilărie, nimic nu se pierde. Deșeurile sînt folosite drept combustibil la generatoarele de abur, iar borhotul rămas, după ce i se scot toate zaharurile (care sînt în proporție de peste 60 la sută) este folosit ca îngrășămint. Și, fiindcă tot sîntem la capitolul uleiului din brad, să mai spunem că numai aici, la Anieș, se fabrică peste 4 000 de tone pe

an ! Dacă înmulțim cu 300 de lei, cit costă un singur kilogram, cifra rezultată este de ordinul milioanei. Și asta reprezintă o medie, fiindcă, de fapt, uleiul de molid este mult mai scump. El depășește ca valoare 1 100 lei. Atunci cînd distilăria de ulei merge, întreaga pădure îți mîngieie plămîinii. Poate de aceea, ține să precizeze Gheorghe Voicu, așa, ca o glumă, că pe aici nimeni nu răcește vreodată...

Nu știm dacă așa stau lucrurile, dar un lucru este limpede pentru toată lumea : ceea ce face colectivul de la Anieș, experiența celor de aici în a aduce pădurea cît mai aproape de noi, în a-i smulge bogățiile — este un fapt ce trebuie cunoscut de toată lumea. Dar, înainte de a încheia, mai trebuie să spunem un lucru : familia Voicu este și o mare crescătoare de animale. Pe un pîrîu al Someșului, acolo unde mărăcinii erau cit casa, această familie și-a făcut o stîină. Are aici, împreună cu un alt consătean, peste 250 de oi. Numai anul trecut, au predat statului peste 100 de oi, 20 de miel, peste o mie de kilograme de carne, 100 de lînă, 500 de

brînză... Și anul acesta lucrurile se vor prezenta la fel — numai că la toate acestea se mai adaugă și peste 14 000 litri de lapte...

L-am întrebat pe Gheorghe Voicu, la plecarea din Anieș, dacă, pe lângă mulțumire, e și ceva ce îl nemulțumește. Putem face mult mai multe lucruri, ne-a răspuns. Dar... Din cojile de răchită care rămîn de la confecționarea coșurilor, cei din Anieș au făcut, printr-un anumit procedeu, un placaj. A și fost botezat : „Silvo-Pal”. Dar nici unul din factorii de resort nu i-a dat importanța cuvenită. Mai mult decît atît : s-a și comunicat că „silvicultura să facă silvicultură, și nici decum industrie”. Dar, aflăm, nici măcar nu era vorba de așa ceva. Se discuta doar de o brevetare a noului element care, susțin cei de aici, are multe calități față de cel clasic. Apoi, mai este vorba și de fabricarea unui placaj din anumite elemente pe care le pierde pădurea. Materiale care cad și putrezesc. Strînse, prelucrate și ajutate de un liant, acestea pot deveni bune materiale de construcții. La aceste

lucruri se mai adaugă și faptul că, prin stringerea acestor deșeuri, se curăță și se igienizează pădurea. Alte nemulțumiri ? Faptul că unii, în loc să muncească, reclamă. Reclamă ceea ce fac alții. Reclamă și uită să se iscălească. Dar, în urma acestor reclamații, au venit tot felul de oameni de bună credință și au făcut tot felul de anchete. S-au dovedit, în ani, că reclamațiile erau mincinoase, răutăcioase și false. Dar reclamațiile încă sosesc periodic, ca niște abonamente, la destinație...

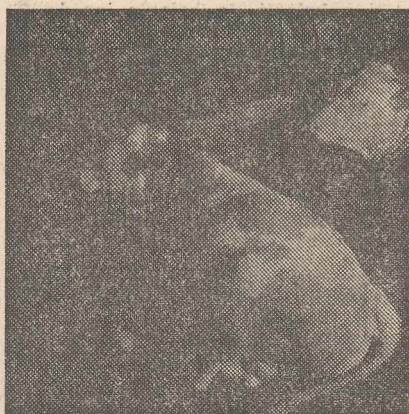
...La plecarea, soarele rostogolea peste noi pădurea. Îi simțeam acesteia pulsul și încercam să-i dezlegăm cîteva dintre taine. Cîteva chei ni le dăduse Gheorghe Voicu.

...Un exemplu despre modul în care, chiar și pe niște munți declarați „săraci”, se pot totuși, prin hărnicie, crește și animale, valorifica și alte bogății. Totul e să nu te resemnezi la gîndul că mai mult nu se poate !

SORIN POSTOLACHE ■

„Muntele românesc înseamnă, în linii mari, zootehnie, silvicultură și turism — afirmă Radu Rey — iar o rezolvare fericită presupune o strînsă colaborare între aceste sectoare. Marile deosebiri pe care le constatăm între diversele zone carpatine sînt determinate de factori naturali (relief, climă, grad de împădurire etc.) ca și de tradiții, la rîndul lor influențate de condiții istorice variate. Aceste deosebiri fac cu neputință, după părerea mea, cel puțin în etapa actuală, un mod uniform de tratare. De exemplu, în Țara Birsei, în Mărginimea Sibiului există o specializare în creșterea oilor prin transhumanță, imbinată cu microagricultura, de unde derivă un anumit tip de calificare. În schimb, în zona de munte a județului Suceava, pomicultura și microagricultura cerealicieră sînt aproape inexistente, din cauze climatice. Ne aflăm aci în patria finețelor, a taurinelor, în timp ce ovinele dețin locul secund, fără tendințe de transhumanță.

Devine limpede că în complicatul sistem de relații ipstuite în zona de munte, cu adînci rădăcini istorice, se impune abordarea nu monopofilară-

agricolă, ci crearea unui cadru interdisciplinar adecvat specificului montan. Avînd în vedere deosebirile accentuate dintre zonele montane și submontane, am propus organizarea unui model experimental, adevărată școală și universitate montană, în măsură să formeze cadrele necesare și să ofere soluții practice, într-o formulă eficientă de legare a școlii de producție.

Deoarece un experiment, cu atît mai mult unu atît de complex, trebuie amplasat în cel mai evoluat loc, spre a se economisi timp și mijloace, ni s-a părut drept cel mai potrivit în acest scop Bazinul Dornelor. În adevăr, există aci o zootehnie montană dezvoltată, o industrie alimentară cu bogată tradiție și strîns legată de produsele montane, o silvicultură înfloritoare, precum și excepționale condiții pentru turism. Orașul Vatra Dornei se găsește la punctul de confluență și influență a patru mari regiuni : Transilvania, Maramureșul, Moldova și Bucovina. Pledez deci pentru experimentul Dorna”.

Rememorări

Pledoarie
pentru
experimentul
Dorna

(Nr. 30 din 26 iulie 1979)

Rememorări

Un statut
mai adecvat
transhumantei

(Nr. 48 din 29 noiembrie 1979)

Stăpîne, stăpîne, mai
cheamă și-un cîne!...

„Și văzduhul s-a-nnorat, / Ninge sus, la munte. / Trec spre vale, la iernat, / Turmele măruntă... Intr-un Vaideeni golit de oi, turmele rătăcind la iernat prin țară, niște oameni, niște ciobani, încă se mai găsesc și în aceste zile. Sint oameni mai în vîrstă, care și-au trimis oile cu copiii, cu firtații mai tineri, cu ortaci plățiți pe bani, ei urmărindu-i cu gîndul, dar la răs-timpuri și de-a dreptul, adică luînd trenul și căzînd fără veste asupra lor, ca să vadă cum le gospodăresc avutul.

Sintem într-unul dintre cele mai bogate sate ale românilor, sat care, cînd își po-goaară la vale, pentru iernat, cele peste 45 000 de oi, albește versanții munților Căpăținei, ca în „Turmele” lui Eusebiu Camilar. Sintem într-una din vetrele „Mioriței”, printre bătrîni locuiri fiind destui care jură pe-o „Mioriță” locală, zi-cînd că nu în Vrancea și nici aiurea, ci aici, în Vaideeni Vîlcei, sau la strămoșii coboriți prin veacuri din Mărginimea Si-blului, s-a ivit înțila oară balada. Că de aici, de la el, sau de la moșii lor din Să-liște ori Jina, pe „gura de rai” a munților Căpăținei și Lotrului, și-a prelins „Miorița” cioporul de stihuri, cu rostog-lore de izvor, șlefînd prin veac pietrele aceluiași rime, pînă cînd pietrele s-au făcut scumpe, iar izvorul a devenit balada de căpățîni a neamului românesc. Bacii de-aici sint baci nu doar peste turme, ci și peste comoara străveche de stihuri le-gate de păstorie. Unul din ei, Ion N. Luca, trecut bine de 80 de ani (și încă stăpîn și îngrijitor de oi!), poet și rapsod popular cu lauri la numeroase concursuri, e o colecție vie de folclor păstoresc, știutor de mii și mii de stihuri, multe încă necunos-cute cercetătorilor.

Ce se mai întimplă astăzi în această va-tră a „Mioriței”?

Stăm de vorbă cu cîțiva dintre bacii care și-au vizitat, în ultima vreme, tur-mele rătăcind prin țară, pe strămoșeștile drumuri ale oierilor. E de față Ion Lon-ginescu, om de vreo 50 de ani, tată a nouă copii, mai sint de față Adam Popescu, Ion Sanda, Ilie Sanda, Pavel Damian, Ion Ștefan, Gheorghe Băluță, Constantin Să-voiu. Mai e de față și tînărul vicepreședinte al Consiliului popular comunal, Achim Băluță, neam de ciobani, cu pă-rinți ciobani, cu frați ciobani și surori bă-țice, ins „școlit”, dar cu sufletul de cioban sadea, ciobănia năvălînd peste el mereu, în zeci de feluri, prin fluxul memoriei, prin deprinderi, prin ticuri. Plecată de la povestea „Mioriței”, discuția, intrînd pe teritoriul concretului, adică al transhu-manței acestei țeri, ne strămută, brusc, parcă pe o altă planetă. O planetă străină și rece, în care legenda „gură de rai”, cîndva deschisă spre aftea capete de țară, nu mai există.

Dar s-o luăm, zic interlocutorii noștri, „pe puncte”. O mai veche suspiciune față de capcanele vorbelor multe, care ameteșc și învăluie (știu ei ce știu!), deși plăcerea de a descoperi în discuții aceste capcane le rămîne întregă (dar asta-i altă poveste), poate și neîncrederea în știința omu-lui cu condeiul, venit de aiurea, de a prinde în virful condeiului exact ce tre-buie, și nu scamele faptelor, se traduc, iată, în această rugămînte: s-o luăm „pe puncte”. Drept care Achim Băluță, ca om de-al lor, pe care se bizuie, ia o foaie de hîrtie și notează, „pe puncte”, citeva (doar citeva!) din întimplările transhumantei acestei țeri.

Am în față foaia de hîrtie. Transcriu: ● Anul acesta, ciobanii din Vaideeni n-au mai fost lăsați cu oile în locuri în care, de cînd se știe, s-au călătorit cu tur-mele liberi și cu folos. Este vorba de județele Ialomița, Buzău, Arad și Timiș. (Locuri cu iarbă sărată și grasă, care face brînză gustoasă, firul de lînă lung, carnea berbecului grasă și dulce. „Guri de rai” care s-au închis...). Pe ciobanul vaideean Adam Popescu, „interdicția” l-a prins la Dragalina. Era cu oile într-o pădure, într-un loc adăpostit, în care știa că „e voie”, dar, fără nici o vorbă, a fost „scos afară”. Se întimpla cam între 25 februa-rie — 5 martie, pe un timp cînos. Era în epoca fătărilor și, din cauza frigului, i-au murit o sută de miei.

● În județul Arges, în comuna Izvoru,

Medicul veterinar Aurel Cămărășan lucrează în zona montană necooperati-vizată de peste un sfert de veac. Mai precis, a lucrat în circumscripțiile sanitare veterinare din Valea Jiului, unde se află și în prezent.

Doctorul Cămărășan face o serie de interesante sugestii, precizînd, totoda-tă, că stă la dispoziția forurilor în drept cu datele cîștigate din experien-ța sa pe teren timp de un sfert de veac:

● Să se treacă la constituirea unei comisii în cadrul Ministerului Agricul-turii și Industriei Alimentare care să se ocupe în mod special de zona ne-cooperativizată, unde, afirmă doctorul Cămărășan, „numărul animalelor, în special la specia ovină, este în scăde-re”. Comisia sau alt factor de decizie să organizeze o consfătuire cu cei care cunosc și se ocupă de problemele zoi-nei montane: activiști de partid și de stat, crescători de animale din zona necooperativizată, ciobani, specialiști ș.a. În acest cadru să se dezbată pro-bleme specifice zonei și să se ia măsu-

riile corespunzătoare.

● Să se dea un statut mai adecvat transhumantei.

● Să fie rezolvate operativ litigiile silvo-pastorale, întrucît neînțelegerile dintre cele două sectoare aduc prej-u-dicii creșterii animalelor. Se plantează, în primul rînd, suprafețele de pă-suni mai ușor accesibile (cum e și na-tural), închizîndu-se însă cu plantații, fără nici un rost, locuri pentru trece-rea la adăpat. Astfel, se generează procese, amenzi împotriva celor care trec la sursa de apă pentru plantații care, de fapt, nu ajung niciodată să se dezvolte.

● Să se producă la prețuri accepta-bile unelte și miniagregate necesare micii mecanizări în zona montană: microcentrale care se pot instala pe lîngă piralele de munte, motocaritate (multe finețe care nu pot fi cosite la timp rîmîn necosite), mori cu ciocă-nele și tocători pentru furaje, aparate de tuns oile și de muls, separatoare de smîntînă etc.

● Să se furnizeze material pomicol

punem la punct. Cine știe, poate ieși ceva.

Poate ieși.

ILIE PURCARU ■

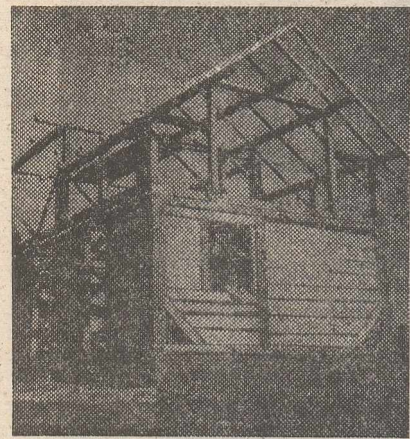
La Pipirig baciul
a rămas baci

Duminică, 3 aprilie 1983... Pe Pipirig, în Munții Stînișoarei, proprietarii de oi s-au întîlnit și în această primăvară, ca și în urmă cu cinci decenii, ca și în urmă cu un veac sau mai mult, să statornicească rînduiriile de peste vară ale stinei Domesnicu. Stîna fiind a lor, nu de azi, nu de ieri, ci dintotdeauna, rînduiriile ei țîn de chibzuința lor. Și exercițiul acestei chibzuințe, dintr-o dată, șterge orice deosebire dintre un om și alt om, fie ea de avere, fie ea de fire, fie țînînd de fe-lul științei îngrămădite într-un cap sau în altul. Învățătorul, medicul, sateanul de rînd sau ciobanul de rînd stau umăr la umăr, vorbesc aceeași limbă și apără același interes. A dispărut doar răbojul pe mușchii căruia baciul stinei ținea cu semne crestate socoteala mișcării oilor pe un an întreg. În locul răbojului, și aici, și aiurea, vremurile mai noi se stră-duiesc să clădească pe viața oamenilor și a dobitoacelor alte rosturi. Cele mai multe bune, altele mai puțin. Baciului, oficial, nu i se mai zice baci. Cei ce con-sideră socialismul un pur război filolo-gic i-au zis responsabil de stîna. Numai că la Pipirig, blasfemie!, vorba oame-nilor se chitește după cum se știe ea. Măsu-rile oilor au rămas cîrduș sau cîrdșorul. Măsurile brînzei au rămas „ocaua sau li-tra. Sătenii au și astăzi prin case cîntare gradate în veacul trecut, pe oale. Și ba-ciul a rămas aici baci. Drept umare, toată lumea stă cu ochii pe baciul stinei Domesnicu, Vasile Gavrilu. De la 10 mai la 14 septembrie, viața și sănătatea oilor depînd de destoinicia lui Vasile Gavrilu. De asemenea, din pricina ce se vor vîdi mai la vale, de iscusința lui Vasile Ga-vrilu va depînde și gustul brînzei de miine. De la început, se știe că Vasile Gavrilu baci a fost și baci va rămîne, însă alte rînduiri, fără supărare, se vor cînti.

Întîi și întîi, vicepreședintele Dumitru Bulai a crezut de cuviință că reporterul care sint n-ar trebui să asiste la învoiala pentru stîna Domesnicu. Nu-i bag vină, dar Dumitru Bulai nu este singurul re-prezentant al autorităților care crede că reporterii nu au ce căuta acolo unde oa-menii își spun răspicat cuvîntul. Și pri-marul Viorel Butunoi simțise că mai mulți proprietari de oi au ceva de spus și era și el încredințat că n-ar fi cuvințios să asist la o ceartă. Dar căzuseră la Pi-pirig doar cu un sfert de ceas înainte, chiar pe neașteptate. Cu alte cuvinte, virisem piciorul prin ușa întredeschisă a rînduiriilor de la Pipirig și, oricît ar fi tras de ea Viorel Butunoi și Dumitru Bu-lai, n-o mai puteau închide. Dimpotrivă, i-am rugat să nu spună nimănui cine sint și să-i lase pe oameni să vorbească pe limba lor. Să lase să curgă totul ca și cum n-aș fi fost acolo. Și nici carnetul de reporter nu l-am deschis, ca să nu-și scuipie nimeni în sin. Poate e o prejude-cată, ca multe altele, dar și la Pipirig, și pe alte meleaguri, un carnet deschis și un creion plimbat cu ușurință peste filele lui nu prevestesc nimic bun. E ca și cum țî-ar tăia o piscică neagră cărarea.

Erau toți îmbrăcați în hainele lor de duminică și se mișcau ușor țepeni, cum se mișcă orice om în haine care nu sint de toată ziua. Dacă învoiala s-ar fi țînut într-o vineri, oierii țî în hainele lor de duminică s-ar fi îmbrăcat. Și atunci cînd se lasă cu ceartă, învoiala de primăvară pe stîna rămîne o sîrbătoare, o dată im-portantă în viața lor. Și totul a început după un tipic mai nou, dar s-a petrecut și s-a sfîrșit ca întotdeauna, așa-zisa ceartă nefiînd decît un chip specific de exercitare a unei democrații ancestrale. În deschidere, primarul Viorel Butunoi i-a întrebă dacă au luat cunoștință de conținutul decretelor și deciziilor din ul-tima vreme. Și au dat toți din cap, so-lemn, în semn că da, le-au citit. Și așa, s-a trecut mai departe, adică a început „cearta”. Să fie cîrduri mai multe decît anul trecut, a zis unul, și ceilalți au fost cu el. Să nu mai urce cați cu ghiotura pe Muntele Domesnicu, a zis altul, știut fiind că un cal istovește mai multă pășune de-

și semințe adecvate zonei montane, în care se înregistrează temperaturi me-dii mai scăzute, precipitații mai abun-dente și înghețuri tirzii și timpurii.

cît un cîrd întreg de oi. Și a fost și el încuviințat. Să pună toți mina la curățatul pășunii și cine nu pune mina să nu fie învoit la stîna. Cotizația să se plă-tească după cap de oale și vită și dacă toți dau parole să se vadă ceva din pa-ralele astea, măcar un saivan, două. Și dacă tot vorbim, să se vadă ceva și din vorba asta, ceva faptic, mai spune cineva, opîn-tîndu-se greu în cuvîntul străin. Altcineva a propus să se introducă o condică de prezență la stîna, lăsîndu-i pe toți cu gura căscată. Iar unul de lîngă el, cu o miș-care scurtă a minii, chiar a izgonit acul dinaintea ochilor săi, ca pe un vis urit. Să avem și noi, la Domesnicu, un dulăpor cu medicamente și la asta, bineînțeles, au răsuflet ușurați, era o propunere demnă de luat în seamă. În sfîrșit, s-a trecut la alegerea noului comitet de stîna și două măsuri anume s-au cumpănit cu înțietate între cei de față. Întîi în comete să fie aleși numai oameni care locuiesc și mun-cesc în comună, să nu alerge nimeni după ei pînă unde și-a înțărcat dracul mieii, pentru orice nimic. Din punctul acesta de vedere, lucrurile să fie lim-pezi: navetiștii să rămînă cu bucuria lor și oierii adevărați cu necazul lor. Doi la mină: cînd fac un control la stîna, mem-brii comitetului să urce la Domesnicu toți odată, nu pe rînd. Mai anul, se știe, au urcat muntele unul cite unul și s-au in-tors fiecare pe două cărări, pădurea avînd cărări multe. Și unii au ris, alții nu, sim-țîndu-se cu musca pe căciulă, dar supă-rare n-a fost. Și la Pipirig, la alegerea unui comitet de stîna, se mai respectă o lege, nescrisă, nici măcar rostită, dar cu atît mai țînută: nu e bine ca cei înhă-mați la grija avutului obștii să fie neamuri unul cu altul. De ce? Cineva s-a uitat la reporter ca și cum l-ar fi crezut prost. Nu e bine și gata, și nu vor fi ne-muri. De ce să ne bailem gura pentru a lămuri niște lucruri la mîntea unui cop-il?! Nu vor fi neamuri și n-au fost.

La Pipirig, în duminică de 3 aprilie 1983, primarul Viorel Butunoi și vicepreședintele Dumitru Bulai nu au intervenit în nici un fel în alegerea pentru comite-tul stinei Domesnicu. N-au avut nici un nume scris pe vreun colț de hîrtie și nici n-au avut om tocnit să sară primul cu degetele întinse în față și să facă propu-neri știute pe dinafară de toată lumea, chiar înainte de a se rosti. Dimpotrivă, autoritatea comunei a păzit dreptul oa-menilor de a se exprima și de a hotărî. Și abia așa alegerile au fost scutite de orice surpriză: în afara lui Vasile Ga-vrilu, un fel de senator pe viață al ace-slei obști, au mai meritat încrederea oa-menilor șase gospodari destoinici dintre alți gospodari destoinici. Nu au fost impo-triviri. Nu au fost nici abțineri, pentru că nimeni nu se poate abține de la soarta cîrdului său de oi. Averea vie de la Do-mesnicu, atunci cînd stîna e plină, încă-pînd laolaltă vreo 900 de oi, face două milioane lei. În anul de grație 1983, vor da seamă de această avere Aurel Vasiliu, Vasile Gavrilu, Gheorghe Grigoraș, Du-mitru Creangă, Vasile Dorneanu, Vasile Iacob și Alexandru Pricopie. Șapte, ca să nu fie niciodată trei împotriva altor trei. Să se aleagă ceva, într-un fel sau în altul, din orice intrunire a lor. Oaia neavînd timp să aștepte o altă sesiune parlamen-tară.

Totul fiind bine cînd se încheie cu bine am avut timp să dăm și o raită prin Pi-pirig, satul unde s-a născut povestitorul Ion Creangă. Firește, istoriile literare sus-țin altă zicere, însă cei din Pipirig au ar-gumentele lor. Biografia lui Ion Creangă, în anii ei dintii, nu sună chiar așa cum scrie la carte și trebuie să recunosc, cu mina pe inimă, că dreptatea este de par-tea satului Pipirig. Cu toate acestea, oa-menii locuiri știu foarte bine că datorita lor este alta decît aceea de a provoca lo-vituri de teatru în istoria literaturii și de a întoarce pe dos o minciună pe care în-suși povestitorul a ajutat-o să facă picioa-re și să se răspîndească în lume. Mem-ria lor a fost și mai este aceea de a se țîne drept și auvîți în scările alunecoase ale timpului. Și la împlinirea acestei me-niri numai munca îi mai poate aduce. De dat, nu le va da nimeni, nimic. De pildă, susține Dumitru Bulai, la Pipirig, lucru rar în Moldova, nu se află picior de sec-tant. Dacă s-a ivit vreunul pe aceste me-leaguri, dinspre răsărit sau dinspre soare-apune, așa fiind potrivită sub soare șo-seaua din sat, a trebuit să se supună în-deletnicirii tutelare a locului, să treacă la coada oilor, și n-a mai avut vreme să-și propovăduiască „credința”. Pe partea avuției, situația stă binișor. Poate chiar

La celălalt capăt al firului care duce de la producător — prin asociație și comisia locală a producătorilor — la valorificarea superioară, industrială, a produselor zootehniei montane îl aflăm pe inginerul Vasile Sfarghiu, șeful bazei de contractare a laptei de la Fabrica de produse lactate Cimpulung, vestită în întreaga țară.

— Tovarășe Sfarghiu, sîntei născut și crescut în acest colț de țară. Familia dumneavoastră a dat vornici Cimpulungului cu 300 de ani în urmă. Dumneavoastră personal cunoașteți fiecare colțșor, poate fiecare gospodărie din acești munți. Ne-ați vorbit pînă acum ca om al industriei, al unei industrii beneficiare a admirabilelor condiții naturale din jur. Cum vedeți dumneavoastră, ca om al muncii, problema stimulării acestei producții și mai cu seamă cum s-ar putea limita „evaziunea” tineretului din satele montane?

— Sînt mai multe aspecte. Unul din ele: **minimecanizarea**. Să vă povestească o istorie adevărată. Singurul miniagregat montan cunoscut mie în zonă a funcționat acum vreo 15 ani la... Centrul experimental de combatere a risicii negre de la Pojorita. O mică mașină cu remorcă, plug, cositoare, greblă mecanică, totul extrem de simplu și de convenabil, ușor de

manevrat și cu un consum redus de combustibil. Două roți și un motor. Oare e normal ca singurii posesori ai unui miniagregat montan să fie cercetătorii risicii negre? **Indrumări s-au dat, dar deocamdată, indiferent de ce se petrece în institutele de cercetări, mașinile nu au ajuns la noi.** Dealtfel, și minimașina despre care vă vorbesc va fi sucombat între timp, de bătrînet. Alt aspect: ar trebui create cimpuri experimentale pentru producătorii individuali. Prin 1960 pe Rarău au fost asemenea inițiative. De atunci, nimic. Or, consider eu, cimpul experimental este cea mai sigură cale de promovare a progresului tehnic într-o indeletnicire care a cunoscut puține schimbări de-a lungul milenilor. Astfel, țărănul se poate convinge „cu ochiul”, poate învăța noutăți. Apoi programa școlară la științele naturii ar trebui diferențiată pentru zona de munte; copiilor să li se predea și noțiuni specifice zonei, despre zootehnia montană modernă, despre îmbunătățirea pajștilor etc. Este lumea lor.

trem al Vrancei: aici, sub culmea muntelui Lăpoșului, lângă viforul alb al apei Zăbalei, se încheie bătrîna „țară”, „republica Vrancea”, cum o numea Cantemir, cuib arhaic de viață, cu rădăcini ce se pierd în veac. Una din familiile locului, o veche familie, numeroasă, stufoasă, cu încrengături de rubedenii și neamuri anevoie de urmărit, se cheamă Badiu. Badiu Bădoale era unul din fiii Vrâncioaiei. Un neam la fel de bătrîn și de stufoș se cheamă Spulber. Unul din feciorii Tudorei Vrâncioaia, unul din cei șapte fecioripăstori și feciori-oșteni, viteji ai lui Ștefan cel Mare și sprijinitori ai restriștei lui, se cheamă Spulber.

Ca și-atunci, în timpul de aur al cronicii, ca întotdeauna, în toate timpurile, bune-rele, cum au fost ele, viața oamenilor din Nereju e „Miorița”. Ei se nasc, se zice, în mină cu bita ciobanului, aceeași care, după ce mor, e înfiptă de neamuri în lutul ce le-a cuprins făptura, uneori lângă cruce, alteori ținîndu-le loc de cruce. Cîndva, turmele locului albeau versanții, o statistică de prin 1927 număra vreo 12 000 de oi, la o populație de 1 800 de suflete. Comuna de azi are 4 000 de locuitori și doar 3 281 de oi. Asta înseamnă cam trei oi de gospodărie. Asta înseamnă că sînt și gospodării cu cite 50—100 de oi (peste sută n-are nici una!), dar și curți goale, reci, ai zice că-s moarte, neîncălzite de suflarea animalelor, neînviute de sunete de țilinci. Mai sînt, aflăm, și gospodării cu cite-o singură oaie, care oaie, în astfel de cazuri, e „pripontă”, adică ținută în lanț asemeni ciinilor, fiindcă oaia cea blindă „e nărăvașă cînd îi singură, nu stă locului”.

Interlocutorii noștri sînt Ion Chiriac, primarul comunei, Gheorghe Dudu, „vicele”, Nicolae Bleaj, secretarul consiliului popular, și profesorul Stănică Strîmbei, care-i „arhiva vie” a locului, știutorul istoriei, al istoriilor, al legendelor, al tuturor întimplărilor mari sau mici care dau sens și culoare cronologiei locale, făcînd ca vremea să vibreze înspumegată și vie ca și apa Zăbalei. De ce oamenii „Mioriței”, îi întrebăm, cresc astăzi oi mai puține ca altădată? Pricinile, ni se răspunde, sînt multe, pe primul loc între ele, ca pretutindeni în Vrancea, stînd pășunile, care-s puține (primăria Nerejului stăpînește doar vreo 380 de hectare, vreo 940 mai adună, din fișii înguste și risipite prin șihlele muntților, oamenii satului), ofensiva „silviculturii” tot dărîmîndu-le, tot împingîndu-le spre neîntîia. Totuși, îi întrerupem, pe un hectar de pășune pot crește, precum se știe, pînă la 15 oi, deci pe cele peste 1 300 ale Nerejului și-ar putea duce zilele turme de 20 000 de mioare! Stați puțin, vine replica, ce spuneți dv. s-o fi potrivit în Suceava, unde ierbările dau pe-afară din chingile solului de grase ce sînt. Dar aici, în Vrancea, pășunile sînt sărace, anemice, cu plante slabe, mai mult graminee, trifolienele sînt rare, căci pămîntul e rece; și pe deasupra, mai toate pășunile și finețele sînt pe pante, pe coaste abrupte, rostogolite în unghiuri dure (sînt și pante de 60 de grade!), supuse luncărilor de terenuri. Lucrările de întreținere și fertilizare sînt grele, omul își bate boii de-și rupe brațul ca să aburce pe pante cu căruța de bălegar. Dar pămîntul, cu bălegar cu tot, se moale și curge, făcîndu-se norol, nu numai din vina ploilor, ci mai ales a piraetelor și torențelor care spală muntii. Prădarea munților de păduri, imensele golșiți provocate cîndva de topoare hapsine, acum se răzbună, sînt decenii de cînd apele își fac de cap, luîndu-i muntelui pielea, pînă la os. Împăduririle și regularizările de ape, masive în ultima vreme, încă nu și-au adus pe deplin dobanda.

Și încă toate ar mai fi cum ar mai fi, dar cele mai bune pămînturi, 110 ha de fineață grasă, așezate bine și rînduite, aparțin C.A.P.-ului. Tot C.A.P.-ul, la vreme de mai, cînd se alcătuiesc turmele și se slobod ole la păscut, își ia partea leului și din pășunea Consiliului popular, restul oierilor mulțumindu-se cu firmăturile care cad de la masa cooperativelor. Ce fel de „C.A.P.” mai e și asta e o altă poveste, care trebuie spusă și chiar (zice primarul) ținută pe o hirtie, ca să rămîna. Adică s-a înființat aici, în munții Nerejului, ca și-n alți munți vrânceni, cu ani în urmă, un „C.A.P.” (ghilimelele le pune primarul, vechind ca reporterul să le transcrie). Un „C.A.P.” cu 56 de membri, stăpîni pe cele 110 hec-

Rememorări

O problemă actuală: mini-mecanizarea

(Nr. 42 din 19 octombrie 1978)

spre bine. Șapte sate la număr, Pipirig, Leghin, Stîncă, Pițilgeni, Dolhești, Boboiești și Pluton, adună la un loc 7 650 de suflete și stăpînesc împreună 8 527 oi, 1 883 vite, 1 010 porci, 13 650 păsări și 244 cai. Pășunile naturale se întind doar pe 1 300 hectare, din care vreo 400 sînt pășuni doar cu numele. Stînile dintre hotarele satelor, peste cea din Domesnicu, cea mai încăpătoare din toate, se numesc Hălăuca, Dobreanu, Piatra lui Iepure, Ursoaia și așa mai departe, pînă la 20. Și nu încăp toate animalele Pipirigului. Cam jumătate din oi, cu ciobanii în frunte, pornesc primăvara spre Harghita, Suceava și vâlcele Mureșului. Și, în vreme, oamenii s-au obișnuit și cu binele, altfel spus cu bucuria de a-și vedea oile la Domesnicu, și cu raul, altfel spus cu hălăduirea pe meleaguri străine. Rău care nu-i măcar nici cel mai aprig din lume. Stăpînii de oi, oricum am răscui lucrurile și le-am căuta prin dicționare alt nume, se scotocesc a fi fruntea satelor. Dintre cei încă nenumiți, Vasile și Dumitru David, Vasile Surdu, Gheorghe Munteanu, Neculai Corduneanu, Neculai Negru, Timofte Chirilă și Grigore Diaconu stăpînesc între 40 și 125 de oi. Mai multe ar leși din puterile unui om și gîndul oricui s-ar apleca spre ideea de slugă. Dar la Pipirig nu sînt oameni cu suflet de slugă și, de unde nu este, nici Dumnezeu nu cere, dar aproape tău. Așa că s-au înțeleș să-și măsoare fiecare puterile cu munci care se pot dovedi, să nu ajungă să simtă cum le pîrie osul din goană după avere. Pe altă față a lucrurilor, și alte indeletnicii își au aici cîntecul lor. Constantin Blănuș, președintele cooperativei de producție, achiziții și desfacere din comună, le știe pe toate. La Pipirig trăiește și muncește Neculai Dolhescu, unul dintre cei mai iscușiți cojocari ai țării, după el rînduindu-se Varvara Gavriluș, Varvara Vrâncănuș, Ioan Bulai, Gheorghe Dumitriu, Ana Munteanu și Ioana Corduneanu. Artizanatul în lemn stă sub mîna lui Neculai Gavriluș. La Pipirig s-au îmbrăcat în strai țărănești, din cap în picioare, numeroase ansambluri folclorice din Moldova, pe bani frumoși, nu pe veresie. Și nici cioplitorii în piatră de sub comanda lui Ion Pițiliga nu stau: mai nou au încheiat un contract cu Întreprinderea de construcții căi ferate din Iași, pentru totalitatea lucrărilor de artă ale viitorului drum de fier Pașcani-Tîrgu Neamț. Și nu încapă nici o îndoială asupra adevărului că o vor scoate la capăt și repede și frumos. Dacă răspunsul la rîbdare pergamentele altor vremuri, vom afla că pietrarii din Pipirig au ridicat Trei Ierarhii...

Una peste alta, producția zisă industrială a comunei Pipirig se ridică într-un an la 43 milioane lei. Cea curat agricolă se măsoară mai greu în bani, de vreme ce omul, cînd duce la gură, nu obișnuiește să numere ce mîncîncă în lei, ca la Athénée Palace sau Ambasador, cu o mină pe tacim cu alta pe buzunar. Cert este că la Pipirig se mîncîncă ales și bine. Iar la o scoteală rotundă, fondul centralizat al statului se rotunjește anual, prin contribuția comunei Pipirig, cu 5 100 hectolitri lapte de vacă, 345 hectolitri lapte de oaie, 150 tone carne de toate felurile și 320 000 ouă. În plan s-au prevăzut și 11 200 kg de lînă, numai că planul acesta a fost întocmit de niște inși care nu au tuns niciodată o oaie. Și în rest toate sînt la locul lor. Și dacă sînt la locul lor toate, ne putem întreba și dacă nu cumva avuția aceasta ar putea fi mai rotundă. Și ar putea fi, dacă am umbra înfructiva la niște rînduiri prin care singuri ne legăm și minile și picioarele. Uneori chiar și mințile.

Asta, cînd, cumpănim lucrurile în mare. Cînd începem să le amănunțim, ajungem la fapte de o ciudățenie neobișnuită de-a dreptul. Pe un carton agățat de un perete al căminului cultural din Pipirig, printre lozinci nu prea sprintene, am aflat un adevăr care ne-a făcut să ne frecăm pur și simplu ochii, crezînd că n-am citit bine: comuna Pipirig contribuie, la fondul centralizat al statului, peste tot ce am spus noi mai sus, cu... 5 tone de porumb. (Din păcate, am citit bine. Cam 5 tone se pierde la cîmpie, între o țară nu prea mare și un siloz aflat la vedere). Și faptul acesta, de ce să n-o spunem, nu este deloc firesc. E adevărat, comuna ne-cooperativizată, Pipirigul are și ceva hectare arabile, însă rupte în sute de petice și agățate peste rîpi și pripoare, mai simplu fiind să mergi pe sîrmă la circ, sub direcția lui Aurel Iosefini, decît să ari în întinderea lor minusculă. Lăcomîndu-ne,

vămuind aceste hectare puține și de bruma lor de porumb care abia dă în drugă, înseamnă a lua de la botul oilor, de la ritul porcilor și de la ciocul găinilor. Cel puțin pînă astăzi, oierii din Pipirig au dovedit că știu mult mai bine decît alții ce să facă din ei și cum să-i sporească prețul, trecîndu-l în lapte, în carne, în brînză, în lînă. Și în cașul dulce de primăvară.

Și asta, și alte chestiuni ne-au cam istovit. Și atunci am căutat cu o oarecare tristețe, după o noapte petrecută în tren, o laviță oarecare, ca să ne tragem cit de cit sufletul. Și am găsit-o în casa baciului Vasile Gavriluș, spre seară. În casa celui senator pe viață în oricare comitet ales să chivernescă stîna Domesnicu. Dincolo de faptul că e un baci respectat, Vasile Gavriluș e un cetățean de vază al comunei Pipirig, este membru în Consiliul național al crescătorilor de animale. Însă cîntecul acesta, bineînțeles, nu ar face nici două parale fără cîntecul de a fi un baci respectat. Ca să ajungă aici, la preșuirea întregii obști, onestitatea nativă și neclintă a omului s-a cerut adăugată cu o știință anume: o brînză mai bună decît aceea ieșită din priceperea lui nu se află pe alte meleaguri. Cum o fi, cum n-o fi, dar parcă-i unsă cu unt. Și crezînd că e vorba de cine știe ce secret de familie, păstrat ca ochii din cap, am luat-o mai pe departe, vorbind despre oile din spațele casei, despre calul din grajd, despre vișelul din prispă sau despre Scorșuș, ciinile lui ciobănesc, în stare să răstoare și un urs dacă-și pune mîntea. Apoi, din vorbă în vorbă, am aflat că Viorel Buntănoiu și Dumitru Bulai sînt oameni de-ai locului, nu străini de comună, ca primarii de mai ieri sau alaltieri. Și cu toate că sînt încă tineri, țin frînele obștii cu dreptate și istețime. Am mai aflat că medicul veterinar Gheorghe Pelin e un om de nădejde, la care fiecare oier găsește un sprijin. Că între ciobanii de la stîna Domesnicu și pădurarii Ion Ana, Petre Buzdea și Vasile Ion e statornicită pacea și buna înțelegere. Și am mai aflat, din aproape în aproape, și altele. Pînă cînd am ajuns și la brînză vestită din Pipirig și la cum i-a furat secretul, în tinerete, bătrînul Ion Lipan, de la unul de l se zicea Gheorghe Cler, brînzar la Broșteni, pe domeniile coroanei de altădată. Și Vasile Gavriluș de la acest Ion Lipan a furat secretul, vîzînd și făcînd. Și nici măcar nu este un secret dintre cele de nepătruns. Mai întii, toate oalele și măsurile se cer să fie curate. După asta, cînd te-ai apucat să faci brînză, trebuie să stai cu gîndul la brînză nu la prețul ei de pe piața din Piatra Neamț sau la alte măscări. Și brînză, ca și fierul, își are călătoria ei. Cînd i-ai pierdut clipa, pălăvrîgînd sau cîscînd gura, munca s-a irosit. Și neavîndu o ce face, l-am mai încolțit pe baciul Vasile Gavriluș cu o sumă de întrebări. Iar Vasile Gavriluș a ridicat din umeri, domol, de trei ori. Dădea de înțeles că prostia nu are nici un secret și nici un trecut, născîndu-se odată cum omul hărăzit ei. Dar răspunsul adevărat i se citea în priviri. Probabil că acolo, la brînzăriile de care vorbeam, unii vor prea mult și fac prea puțin.

MIHAI PELIN ■

Ei, nerejenii, au idei, oi nu prea au

După ce a luptat eroic cu coaste abrupte, care au amețit-o, obligînd-o să se înfășoare mereu în juru-i, în serpentine năucitor de strîne, șoseaua de asfalt își dă duhul în comuna Paltin. De aici încolo, spre Nereju, urcăm pe un drum de pămînt. „Drum pietruit”, afirmă hărțile. Vag pietruit, totuși ferm, neprăfos, ca unul bătut de veacuri de oameni și turme. Paltinul, roit cîndva (după unii istorici ai locurilor) din marea Nerejului, este astăzi un sat mai mare, mai frumos, mai cuprins, mai împodobit sau mai „ctitorit”, cum se spune prin partea locului. Nerejul e ca acel părinte ce-a ostenit să-și crească fiul, să-l facă „domn”, el rămînd în soarta lui veche, în dimia aspră a vieții sale. Care e aspră doar pe dinafară, pe dinăuntru fiind lînă unduitoare și caldă a gîndului și-a simțirii ce-au născut „Miorița”.

Sîntem aici, în Nereju, în punctul ex-

tare de fineață aleasă și pe vreo opt sute și ceva de oi. „C.A.P.”-ul asta n-a făcut nici o brînză, nici la figurat, nici la propriu, cei 56 nepreștiind meșteșugul brînzei, ca unii ce nu prea erau țărani, ci, în majoritate, slujbași la stat, împinși pe „drumul belșugului” cu amenințări că de dau îndărăt li se taie leașa. Drept care, după un timp, spre a fi „salvat” (de ce trebuia salvat?!), „C.A.P.”-ul Nerejului s-a transformat într-o „brigadă”. „C.A.P.”-ul Nerejului este astăzi „brigada de la Nereju a C.A.P. Odobești”. Odobeștiul e la 45 de kilometri peste munte, iar pe șoseaua Focșanilor la vreo 72. Din cei 56 de membri muncesc doar 6. Din cei 6, trei sînt „angajați”, adică trăiesc nu din munca la „C.A.P.”, ci din retribuție. (Unul dintre ei e chiar șeful brigăzii, Grigore Șușu, tehnician veterinar în comuna Paltin, altul e paznicul „C.A.P.”-ului, altul e un cioban, nemembru al „C.A.P.”, plătit și el cu fixă retribuție lunară). Ceilalți trei, cei ce „muncesc în C.A.P.”, sînt morarul Ilie Dumitru, mecanicul de la joagăr și circular, și încă cineva, ce de asemenea se ocupă de moară. Sursele lor de venituri nu-s animalele, nu-i fineața, ci paralele pe care le primesc de la clienții lemnului și-ai făinei. Cele 800 de oi sînt încredințate (pe bani buni!) ciobanilor „individuali” din Nereju, ca să păscă alături de ale lor. Cele 110 ha de fineață, neîngrijite de nimeni, se degradează vîzînd cu ochii. Pentru iernatul oilor, „brigada” cumpără nutreț de unde poate. De fapt, se scutură primarul ca dintr-un vis urit, asta nu-l treaba noastră, e treaba C.A.P.-ului Odobești. Noi n-avem altă putere decît să oftăm, cu ochii la fineața cea grasă, rău folosită. Și să ne gîndim ce bine-ar fi de-ar cunoaște toți povestea aia a lui Ion Creangă, știți dv. care, cea cu mama care plîngea iminentul deces al copilului așezat sub amenințarea drobului suspendat pe cuptor. Ar mai fi timp, zicem noi, să salvăm copilul, luînd drobul de sare de unde e cocotat și mutîndu-l într-o pivniță uscată, ca să se conserve bine.

Totuși, intervenim, chiar n-ar putea nerejenii, cu pășunile și finețele lor, să crească mai multe oi? De putut ar putea, convin interlocutorii, dar, vedeți dv., oile noastre sînt și ele ca și pășunile, dau producție slabă, nu sînt rentabile. Avem oi țurcane, rasă îmbătrînită, abia dacă dau un kg-două de lînă pe an și 25-30 de litri de lapte. S-a încercat, cu niște ani în urmă, întinerirea rasei, ni s-au trimis berbeci de rasă țigale, dar metișii nu s-au putut adapta, le-ar fi trebuit o hrană mai bună decît e-n stare să le ofere pășunea noastră și un alt cer, mai strălucimînat și mai mîngîiat de soare. Unii au răcit și au murit. Pînă la urmă, povestea cu metisarea s-a dovedit și ea ca din Creangă, fiindcă, uite, ne-am ales nu numai cu oi moarte, dar și cu multe, foarte multe animale corcice care-s mai slăbănoage ca țurcanele de altădată.

O bătaie în ușă, ușa se deschide, bagă capul un om cu căciula neagră (de țurcană neagră!), voinic, cu obraji roșii, care cere din ochi îngăduința de a intra. „Bine că veniși, mă Radule, mă Chivoiule, se bucură Ion Chiriac, la spune-i tu tovarășului (gest spre reporter), de ce, mă, la 42-43 de ani ciți ai tu, și cu opt copii de ajutorință, nu crești și tu mai multe oi, nu numai 11, cit ai declarat la recensămînt?” Omul intră, se așază greu pe un scaun, îi ignoră pe oaspete și se adresează primarului, cu voce aspră și cu o privire care-l măsoară de parcă l-ar vedea pentru prima oară: „Păi hai să facem o scoteală!” „Hai!” „Păi eu, după ce-mi opresc brînză și mieii cu care s-o duc cu mulerea și cu copiii, dau la stat două kile-juma” de brînză, 1 kil de lînă și un miel. Asta, de flece oaie. Și iau în mină 27 de lei. Acu”, să-ntoarcem foaia și să vedem cit cheltui. Tot de oaie. Dau 19 lei taxă de pășunat, 12 lei Adasul, 3 lei cotizația la Asociație (n.a.: în Nereju există o Asociație a crescătorilor de ovine ce înglobează, practic, întregul sat), 270 lei pentru plata paznicilor, 3 lei pentru cheag, 3 lei pentru injecțiile contra gălbezei, iar finul, scotit la un franc kilul, mai face și el vreo 500 de lei. Trage lînă, primare, și vezi la cit am ajuns!” „La peste 2 000 de lei, da’ scoteala ta e cam încurcată. De ce pui și finul, ce, fi camperii?” „Nu-l cumpăr, da’ aș putea să-l vind”. Primarul deschide gura, rămine așa o clipă, apoi tușește și zice: „Bine, ești liber”. Celălalt se ridică și

(Continuare în pag. 20)

ILIE PURCARU ■

Rememorări

Microindustria montană, perspectiva ei

(Nr. 29 din 17 iulie 1980)

(Urmare din pag. 19)

pleacă, lăsând ușa deschisă. Îi văd cum coboară în grabă treptele, cum se urcă pe calul care l-a așteptat cuminte, legat de un stîlp, cal huțul, mic și puros ca o capră, și cum pleacă, luînd-o agale spre una din casele cocotate pe munți.

Cu ce treburi o vi venit la primărie? Poate că fără treabă, zice vicele Dudu, poate că veni așa, ca tot omul, ca să zică „rămas bun”, că azi-mine își ia nevasta și doi-trei copii și pleacă în țară. Cam 1000—1500 de inși din Nereju, bărbați, femei și copii (copiii săltați peste clasa a X-a, ceilalți rămînînd la școală) o iau, odată cu primăvara, „spre țară”, adică spre C.A.P.-urile și I.A.S.-urile de prin Galați, Brăila ori Tulcea, ca să muncească acolo pînă la toamnă, să-și câștige porumbul fără de care nu pot țerna. Numai din creșterea vitelor nu se poate trăi, drept care oamenii, din aprilie pînă-n noiembrie, se despart de vite, nici nu mai știu că au vite, aproape că uită și seama lor, adică se „descalifică” din meșteșugul strămoșilor, dar asta-i situația, n-ai ce-i face. Cu ce să-i reții în sat, ce să le dai de lucru? Pădurea și coastele sînt pline de bogății, crește cățina albă de zici că-i junglă, rugurile de smeușuri și mure, de fragi și afine negre, te așin de prin toate colțurile, mai e și un munte de tufuri vulcanice, un munte întreg, care cade pe sat de greu ce e. Dar cățina nu se recoltează, tuful rămîne doar un accident oarecare al peisajului, ar smeușii și afinele, zeci de tone de smeușii și de afine, iau drumul Focșanilor și-al Brăilei, sînt prelucrate acolo. Cîteva instalații simple, care să fie ale Nerejului și care să-și scoate banii cît ai clipi, fie și numai prin crutarea cheltuielilor de transport la Focșani și Brăila, i-ar ține pe cei ce pleacă în sat. Și-atunci ar fi și animale mai multe, că oamenii vor să crească, dar cînd să crească, dacă-s mai mult pe drumuri?

E timpul ca reporterul să intervină din nou, amintindu-le interlocutorilor zicerea cu copilul ce nu primește țigă dacă nu plînge. El de ce nu se plînge, de ce nu cer, de ce nu se bat ca să obțină astfel de instalații? Ba de bătut se bat, ni se răspunde, și încă de mult. Și? insistă reporterul.

Unul dintre interlocutori (reporterul a neglijat să noteze care anume) ia din dulapul primarului un dosar, îl deschide (de fapt, dosarul se deschide singur unde trebuie, semn de îndelungă frecvență a aceluși loc) și citește, tare, un titlu: „Programul de acțiune al Comitetului județean Vrancea al P.C.R. pentru dezvoltarea social-economică a zonei montane Vrancea pe perioada 1972—1975 și în perspectivă”. Un program în care, citim cu ochii noștri, se prevede ca, în anul 1973, în Nereju să se „organizeze” un centru de colectare și prelucrare a produselor de pădure.

Au trecut de atunci zece ani. Centrul e tot pe hirtie.

E rîndul reporterului să deșchidă gura, apoi s-o închidă și, dregîndu-și glasul, să zică: „Bine, sînt liber”.

De ce Poiana Ruscăi sînt munți pustii?

Ne povestește ing. Gheorghe Frențoni, șeful sectorului zootehnic din cadrul Consiliului unic agroindustrial Hunedoara: „Mă aflam, acum mai mulți ani, în zona de care răspunde și astăzi, consiliul nostru, adică în munții Poiana Ruscăi, acest veritabil templu natural, dar un și foarte puternic centru de creștere a animalelor. Ajunsesem, așa, spre seară, în marginea unui sătuc numit Poiana Răchitelii. Am intrat în curtea primei gospodării și am trecut în revistă animalele din bătătură. În clipa în care am dat cu ochii de oile aceluși gospodar, am rămas pur și simplu uimit. Oile făceau parte dintr-o rasă aparte, țurcana mare, foarte rar întîlnită în Poiana Ruscăi.

Dar, după consemnarea acestor mai mult sau mai puțin semnificative ziceri, să ne întorcem.

În imediata vecinătate a unui uriaș combinat siderurgic al țării, cel din Hunedoara, oraș care nefînd capitala județului cu același nume se poate totuși mindri că este, fără doar și poate, capi-

Dacă într-o localitate montană va lua ființă un atelier sau o mică fabrică în care vor fi încadrate cîteva zeci sau chiar sute de crescători de animale, în regim de 8 ore, zootehnia va fi desigur și ea câștigată prin scurtarea navetelor și crearea „stării de stabilitate”, prin îmbinarea surselor de venituri. Situația este însă valabilă numai în zonele montane cu vetre de sat adunate în perimetre restrinse, iar sprijinirea zootehniei se va realiza incomplet.

În zonele cu o zootehnie dezvoltată și gospodării răsfrîte, o astfel de soluție nu ar putea asigura, după părerea noastră, o eficiență zootehnică maximală, deoarece naveta continuă să existe, chiar dacă ea este scurtată, dar mai ales pentru faptul că țaranul-muncitor părăsește pentru 9—10 ore activitatea în creșterea animalelor, iar atunci cînd revine randamentul său este minimal, datorită stării normale de oboseală.

În acest sens, o îndrumare de cea mai mare valoare o găsim în cuvînt-

area recentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu lucrătorii din sistemul cooperatist și al consiliilor populare, în care se accentuează asupra organizării activității micro-industriale cu munca la domiciliu. Devine evident că dacă un crescător de animale va putea dobîndi condiția de încadrat în acord, cu munca la domiciliu propriu, contribuția acestuia la producția zootehnică va spori sub număr optim de animale la hectar stantial, prin însuși actul de permanență a prezenței sale în gospodărie.

- asigurarea acoperirii permanente a suprafeței de teren deținute cu un număr optim de animale la hectar (după calitatea terenului);
- respectarea unei structuri care să asigure un deziderat de o deosebită importanță: matca de reproducție.

De exemplu, 3—4 vaci cu lapte sau 20—25 oi fătătoare ar putea constitui un criteriu stabil în vederea acordării posibilității de participare la sistemul microindustrial-domiciliar, ca drept ce, izvorăște nu dintr-un act normativ, ci din îndeplinirea unei condiții zootehnice precise.

Într-un astfel de angrenaj, apariția concurenței pentru participarea la sistem ar putea avea ca prim efect sporirea efectivelor de animale.

Rămîne ca obiect de studiu și ca problemă de marketing selecționarea tipurilor de produse ce se pot realiza cu maximum de succes și alegerea formelor de organizare a unor atelier-școală în care să se califice crescătorii de animale și prin care să se asigure asistența tehnică și activitatea comercială.

Odată stabilizată orientarea asupra tipului de produs, apare imediat și necesitatea precizării unei norme de lucru pe gospodărie (nu pe persoană fizică), astfel calculată încît să poată fi realizată în 6—7 ore/muncă pe zi.

tala țării pădurenilor, deci în chiar coasta industriei, creșterea animalelor continuă să fie una din importanțele activități economice ale oamenilor acestor ținuturi. Drept urmare, în zona montană aflată sub controlul Consiliului unic agroindustrial Hunedoara, zonă în care intră atît comunele cooperativizate, cît și cele necooperativizate, efectivele actuale ale C.A.P.-urilor numără 1800 de bovine, din care 928 sînt matcă și 10 000 de ovine, cărora li se adaugă 2 000 de miei fătați pînă la ora actuală. Acestor efective li se adaugă cele cuprinse în gospodăriile individuale: 2 500 bovine, din care 1 700 matcă, peste 10 000 ovine și aproape 2 000 porcine. În ceea ce privește rasele predominante sînt, la bovine, meșișii de Pinzgau, care au apărut în zonă încă pe la începutul acestui secol și au rezultat din metisarea bovinei autohtone, bălțata românească, și bovinele de rasă Pinzgau. Cît despre ovine, cu mici excepții, predomină țurcana de talie mică. E mult? E puțin? În orice caz, pînă să acordăm acestor cifre calificativul cuvenit, să facem o scurtă trecere în revistă a suprafețelor de pășuni și fînețe care asigură hrana animalelor. Astfel, pășunile și fînețele comunale, cele ce aparțin de consiliile populare comunale, sînt răspîndite pe o suprafață totală de 6 900 de hectare, cărora li se adaugă cele 7 700 de hectare de pășuni și fînețe ale C.A.P.-urilor. O suprafață to-

tală, deci, de 14 600 de hectare, o suprafață mult prea mare pentru efectivele existente. Facem această afirmație sprijinindu-ne pe următoarele calcule; înainte vreme, cînd pășunile și fînețele erau îngrijite și exploatate așa cum se cuvine, se obțineau recolte între 8 000—10 000 kilograme masă verde la hectar, adică un echivalent în fin de aproximativ 2 500 kilograme. La ora actuală, respectiv suprafața de 14 600 de hectare oferă recolte medii de 1 000 kilograme de fin. Care sînt cauzele care au dus la pierderea a 1 500 kilograme de fin la hectar? Prima și cea mai importantă dintre cauze ar fi cea a degradării pășunilor și fînețelor care, într-o proporție de 30—35 la sută, au fost năpădite de lăstărișuri și sămînțisuri, adică de împăduriri spontane cu arboret. Acest arboret, precum și sutele de mușuroaie care au împinzit fînețele, fac imposibilă cosirea viitorului fin care să asigure hrana de iarnă a animalelor. Dar pentru că înainte vreme fînețele, care aveau cea producție de peste 2 500 kilograme de fin la hectar, erau netede ca în palmă, încît îți era mai mare dragul să le cosești, iar acum aceleași fînețe sînt practice de necosit, considerăm că, totuși, nu ne aflăm în fața unei adevărate cauze, ci doar în fața unei constatări. Adevărata cauză, afirmă interlocutorii noștri, constă în masiva depopulare a zonei. Numărul oamenilor care munceau de dimineața și pînă seara pentru întreține-

rea fînețelor și a pășunilor s-a împuținat de la an la an. S-a ajuns la o paradoxală situație: oamenii locului, prea bătrîni fiind și nemaîavînd nevoie decît de o vită, cel mult două, și cîteva oi acolo, ca să nu li se piardă sămînța, au renunțat în bună parte la fînețele și pășunile pe care cu atîta trudă le obținuseră de-a lungul timpului. Unii, mult prea bătrîni, au renunțat chiar și la creșterea animalelor, dar, ciudat lucru, au cósit în continuare, după puteri, și au întreținut fînețele, astfel încît în această primăvară, de exemplu, au vîndut, prin cooperăția de consum, cantități de 4 000 tone de fin. S-a ajuns, cum s-ar spune, că unii realizează, iată, venituri frumoase nu din contractarea și creșterea animalelor, ci din vînzarea furajelor. N-am avea nimic împotriva acestui fenomen în stare incipientă, dar el nu stăvilește continua și rapidă degradare a pășunilor și fînețelor din toți munții Poiana Ruscăi. „Ce mai încoace-încolo, avea să conchidă medicul veterinar Iacob Moraru, din același C.U.A.S.C., acum 10 ani, de exemplu, munții Poiana Ruscăi își meritaau numele, erau într-adevăr o uriașă poiană cu mii și sute de mii de animale, oi și vaci. Pășunile erau netede ca în palmă, fînețele erau terasate, parca lucrate cu rigla. Atunci, o gospodărie ținea cel puțin 10 vaci și 50 de oi. Acum, pășunile și fînețele sînt parcă pustii, năpădite de arboret și de mușuroaie, iar animalele sînt doar ici-colo, cîte două-trei vaci la un loc, iar ceva mai încolo un mîunchi de cel mult 10 oi. Dar, dacă din respect pentru adevăr, am făcut această comparație, la fel de drept ar fi să spun că, în ultimii doi ani, s-au luat unele măsuri pentru reintegrarea în circuitul pastoral a tuturor suprafețelor impracticabile la ora actuală. Prima dintre măsuri este cea care, cu o perseverență și cu o muncă uriașă, duce la refacerea pajștilor de altădată. Concomitent, pentru valorificarea la fața locului a acestor terenuri recucerite, sînt aduse din zona de șes a județului mari efective de animale pentru a fi pășunate pe timpul verii aici, la munte. Această ofensivă pentru recucerirea muntelui este în toi, iar noile decrete privind stimularea creșterii animalelor vor rezolva, cred eu, în parte și problema numărului unu, cea a sporirii numărului de oameni care să crească efectivele mereu sporite de animale. Cu alte cuvînte, problema numărului unu a creșterii animalelor, cauza numărului unu a degradării sau a renasterii acestei extrem de importante porfesii, rămîne omul. Sînt gînduri pe care, cu orice prilej, le-am dezbătut cu toți colegii de breaslă, ba chiar și cu prietenul și colegul Mircea Dudaș, prezent la această discuție și împreună cu care, acum cîteva ani, am făcut o călătorie în nordul țării, în Bucovina, ca să vedem la fața locului tot ceea ce de-o bucată de vreme doctorul Radu Rey a susținut în revista Flacăra prin articole Carpați-2000.”

„Da, avea să intervină medicul Mircea Dudaș, ne-am sacrificat acum cîteva ani concediul de odihnă. Eram foarte curioși să vedem care sînt condițiile de acolo, ce anume l-a determinat pe Radu Rey să vină cu toate acele idei și propuneri pe care noi le considerăm a fi nu doar binevenite, ci și extrem de presante. Sigur există o mică-mare deosebire între condițiile de acolo, unde industria nu este chiar atît de dezvoltată ca în zona noastră și cele de la noi, dar asta ar fi, totuși, o altă problemă. Oferindu-i crescătorului de animale, de-acolo sau de aici, ori din altă parte a țării, posibilitatea ca, pe lîngă creșterea animalelor, să se mai ocupe, în răstimpuri, și de alte activități specifice zonei din care face parte, vom rezolva mult discutata problemă a omului, a stimulării sale. Mărturisesc că am tot așteptat să aud că s-a dispus traducerea în viață a întregului complex de măsuri privind acțiunea Carpați 2000, dar spre surpriza mea, ani au trecut și pare-se că au cam trecut degeaba. Munții Poiana Ruscăi pot fi repopulați, ori cînd, la orice oră din zi și din noapte, cu mari efective de animale, oi și vite, dar munții Poiana Ruscăi își așteaptă mai întii și-ntii stăpînul lui dintotdeauna, omul. Să repopulăm acești munți.

Deci, în loc de oricare altă concluzie, într-un răstimp de aproximativ 10 ani, al creșterii animalelor, au îmbătrînit, munții Poiana Ruscăi, un adevărat rai în proporție de 30—35 la sută. Principala pășunile și fînețele sale s-au degradat

cauză? Depopularea. Au plecat oamenii, au dispărut, firește, și animalele. În ultimii doi ani, organele de resort au întreprins o serie de măsuri menite să refacă potențialul zootehnic al acestor munți. Dar se impune, în continuare, o și mai energică, o și mai consecventă acțiune privind întinerirea efectivă, cu oameni, a acestor munți cu adevărat de aur.

VICTOR NIȚA ■

La zi despre motocosoitoare

La întreprinderea Metalica din București, de vorbă cu inginerul șef Dumitru Rusu despre un mai vechi subiect de discuție în paginile revistei noastre: motocosoitoarea Carpatina ME.

— Tovarășe inginer șef am primit de curînd la redacție o scrisoare prin care eram întrebați în ce condiții, cum și de unde pot fi achiziționate motocosoitoarele.

— Și noi mai primim din cînd în cînd scrisori de acest fel, deși problemele sînt rezolvate. Cel puțin teoretic. În ceea ce privește reclama pe care o facem acestui produs, credem că am făcut aproape totul, firește în limitele posibilității întreprinderii. Din acțiunile mai noi s-o amintim pe aceea de testare și popularizare inițiată de Centrocoop. Cu această ocazie am făcut demonstrații pe teren cu motocosoitoarea echipată cu toate anexele pe care le avem în fabricație la Mănăstireni-Cluj, Săvinești-Neamț, și Baia de Fier-Gorj. Au participat toți președinții de cooperative de consum din județele respective și țărani din localitățile amintite. La această acțiune au mai luat parte Electrometal Timiș cu motocultorul lor, I.M.A.I.A. Botoșani cu un plug cu tracțiune animală și I.M.A.I.A. Năvodari cu o semănătoare de asemenea cu tracțiune animală. În gospodăria noastră anexă am executat demonstrații cu toate anexele motocosoitoarei la care au fost prezenți țărani din Jilava.

— Vorbeați de anexele cu care s-a dotat motocosoitoarea. Care este stadiul realizării lor?

— Odată cu intrarea în fabricație a acestor anexe, despre care voi vorbi imediat, mașina va putea fi folosită în tot cursul anului și va acoperi în bune condiții toate lucrările din gospodăria țărănească. Avem în fabricație și livrăm primele comenzi pentru anul acesta: ferăstrău circular cu disc, remorcă, freză pentru mărunțai pămîntul, mașină de stropit, plug, nivelator. În faza de execuție, seria zero, se află prășitoarea și semănătoarea. În funcție de cereri, vom satisface toate comenzile. Pentru anul acesta avem deja solicitate 350 de bucăți din fiecare anexă. În anul trecut, am vîndut 5 100 motocosoitoare, pentru anul acesta, avem comenzi pentru 3 500 de bucăți — 3 000 la fondul pieței și 500 la fondul de stat. Sistemul pregătit și facem față și unor comenzi mai mari, dovadă că anul trecut am livrat mult mai multe mașini.

— Să încercăm să suplînim noi, în măsura în care putem, aceste carențe de reclamă. Deci, mai oferiți cititorilor noștri cîteva amănunte.

— Anexele, ca dealtfel și motocosoitoarea propriu-zisă, sînt realizate cu un beneficiu minim pentru întreprinderea noastră. Sînt accesibile. Anexele pot fi folosite atît de motocosoitoarele existente cît și de cele mai perfecționate, cu două viteze, care vor începe să fie livrate în semestrul II. Echiparea motocosoitoarei cu anexe este la îndemîna țaranului și se face simplu și rapid urmîrind indicațiile din notița tehnică. Pentru fiecare anexă am comandat 500 notițe tehnice, care vor fi editate în săptămîna următoare. Toate adaptările și îmbunătățirile pe care le vom face vor ține seama de condiția ca ele să fie valabile și pentru motocosoitoarele deja vîndute. Nu ne vom opri aici. Avem în vedere îmbunătățiri în ceea ce privește funcționalitatea: o cuplare mai rapidă, gîndim o motocosoitoare cu trei viteze, care poate asigura în condiții mai bune deplasarea de la locul de parcare la locul de muncă. Vom scoate cît de curînd o grapă și o greblă. Vom acoperi în acest fel toate muncile mai importante pe durata întregului an.

OPREA GEORGESCU ■

Flacăra scrisă de cititori

Un om pe drumuri

În sat, ne-am întâlnit față-n-față, pe ulița noastră. Reveneam după un lung șir de ani. Cimpia nesfârșită a Boianului, piriul care tăia în două satul, stufărișul din vale care murca în fiecare toamnă și reinvia primăvara... păreau, dar nu mai erau aceleași ca atunci demult. L-am privit atent și îndelung. Am recunoscut în el un fost coleg din anii de școală primară, acum adus de spate, cu ochii triști și adânciți în orbite, ca două bălți secate.

Amintiri duioase. Am mers împreună o bună bucată de drum, pînă la poarta lui. Tabloul pe care-l aveam în minte contrasta flagrant cu ce vedeam. Un gard dărăpănat, o curte largă și goală prin care bătea în voie vîntul. Ceva lipsea. Lipseau grajdul, pătulul, magazia, cocina, cotețul, coșarea și frunzarele de coceni. Colegul meu de altădată se întorcea de la oraș, cărînd pe umeri o traisă plină cu piine și făcea drumul acesta de peste douăzeci de ani. De cînd plecase nea Mitică din lumea celor vii, plecase și el la oraș de unde se întorcea o dată pe săptămînă. În acest răstimp, toate oleaburile din curte se pierduseră unul cite unul. Am aruncat ochii în vale, dar roata de udat lipsea. M-a invitat în casă, în casa cu pivniță, cu cerdac, cu laviță și corlată, cu vatră și pirostrii. Totul era păstrat cu grijă ca într-o casă memorială. În odaie era cald, o sobă cu petrol, pe pereți tablouri de familie, scene de la treierat, de la culesul viei, străjuite deasupra de prosoape cusute cu arnici. Am vorbit și ne-am amintit de toate. Era sincer convins că a ajuns un om sărac, că a ajuns un om pe drumuri. Dar, curios, el nu considera aceasta vîna lui, se justifica doar că nu făcuse altceva decît să merseze mereu înainte. L-am întrebat dacă n-ar fi mai bine pentru el și, de ce nu, și pentru țară, să se reîntorcă acasă, la realitate, la glia care dă piine, durată și teimeinicie acestui popor care, într-un anumit fel, este și al lui. A rămas pe gînduri...

Avea o nevastă și o fiică. Soția nu muncea, fiind vădit invalidată de o boală grea. Fiica, să fi avut douăzeci și doi de ani, nici ea nu muncea, terminase demult liceul, susținuse de mai multe ori concurs la învățămîntul superior dar fără succes. Ca și tatăl său și ea era hotărîtă să meargă înainte, mi-a spus că nu este singura din sat în această situație și că ei toți gîndesc la fel. Era un drept să lupte și să sper, era un vis,

poate îndepărtat, poate himeric asupra căruia n-am mai insistat de teama de a nu-l destrăma.

Am revenit la discuția începută, mi-a spus că din proprie inițiativă el nu are putere să întrerupă acest mod de viață, alta ar fi dacă acolo, la oraș, i s-ar spune că nu mai este nevoie de el. Am înțeles că meseria lui nu era nici una, era un fel de supraveghetor sau portar și așa ca el erau foarte mulți oameni din sat.

Acești oameni, mereu puși pe drumuri, mărșăluiesc zi de zi, noapte de noapte, între sate și orașe, prin ploii și viscol, prin gări și trenuri, ruinîndu-și sănătatea, destrămindu-și familiile, lăsînd în urma lor satele pradă nevoii și sărăciei.

Regreta gospodăria lui de altădată și mărturisirea că nu mai are suficientă putere să revină și s-o ia de la capăt, am înțeles că se dezobisnuise și se complăcea în noul său mod de viață înfinit mai greu și total nefiresc. M-am uitat la samarul lui din colț, pe care avea să-l ia a doua zi și să plece de la propria casă ca un călător care părăsese hanul care l-a găzduit pentru o noapte. Samarul din colț era virful propriei lui dureri.

În final, m-a întrebat cu ce ar trebui el să înceapă dacă cumva s-ar hotărî să revină definitiv acasă. Cum și cu ce ar putea el să-și pună pe picioare gospodăria.

Am ascultat, m-am gîndit, am tăcut și n-am știut ce să-i răspund.

Ion Tutunaru, București, Bd. Uverturii, 51-55, bl. 9, sc. A, ap. 29.

Multe, multe mulțumiri, dr. Iulică Voinea!

În anul 1976 am fost internat în Spitalul județean Arad cu diagnosticul arteriopatie obliterantă a membrilor inferioare în stîngul II cu obstrucție distală (tip Burger), conform biletului de ieșire din spital nr. 11 798 d 147 din 19 VII 1976. Am fost externat cu următoarele observații și recomandări: bolnavul internat pentru dureri la mers, aparente tulburări trofice, care, în urma anamnezei, rezultă că apar ca leziuni cauzate de aplicarea locală de lipitori. Urmată de o leziune cu aparentă cangrenoasă. Se aplică tratament cu trombastop, gadamin, diazepam, ergotoxin. Date fiind condițiile de muncă și de profesie (este tractorist), bolnavul, după epuizarea zilelor de concediu medical,

care se vor prelungi prin policlinică în limita necesară, va fi reevaluat clinic și biologic din punct de vedere al capacității de lucru, în cadrul serviciului de cardiologie și prin cabinetul de medicina muncii.

După această perioadă m-am simțit bine, dar boala a revenit și s-a agravat continuu. Am mai fost internat în spital, la Arad, de 7 ori. Aveam dureri îngrozitoare că nu puteam să dorm noaptea. După ultima internare, doctorul mi-a spus că trebuie să-mi facă operație. În caz de nereușită, va trebui să-mi se taie piciorul între genunchi și gleznă. Nu am acceptat ideea de a rămîne fără un picior și am rămas acasă, în concediu fără plată, luni de zile. Am aflat de doctorul Iulică Voinea și împreună cu soția ne-am hotărît să ne adresăm lui. Eu nu m-am putut duce la Arad, pentru că eram la pat cu dureri foarte mari. Soția mea a luat toate biletele de ieșire din spital și s-a dus cu ele la dînsul. A primit medicamente pe care le-am băut. După 4-5 zile am simțit că nu mă mai doare și pot dormi noaptea. La o săptămînă, rana pe care o făcusem la un deget a început să dea înapoi și în momentul de față este aproape închisă. Bucuria mea este că nu mă mai doare și pot merge la lucru, la S.M.A. Cred că orice om pus în situația mea, de a i se tăia piciorul, sau de a urma un tratament de 2 luni de zile și să fie vindecat, nu cred că ar alege prima variantă. Doctorul Iulică Voinea a făcut pentru mine în 2 luni ce nu au reușit la spital în decurs de 6 ani de zile. Este timpul ca Ministerul Sănătății să acorde tot sprijinul necesar punerii în valoare a celor descoperite de doctorul Voinea pentru a beneficia toată lumea de acest tratament. Doresc să-i mulțumesc acestui om din partea mea, multe, multe mulțumiri pentru că mi-a redat sănătatea și puterea de muncă.

Cordos Petru, comuna Pîlu nr. 27 a, jud. Arad

Pentru ca momentul craiovean să nu fie doar un vis de primăvară

Am așteptat un timp pînă a vă scrie pentru ca euforia succesului craiovean să se decanteze iar noi să devenim mai lucizi. A fost o adevărată sărbătoare națională și e bine că a fost așa! Simt că fotbalul nostru încearcă din nou să-și făurească o „familie”. Datorită acestor „copii teribili” ai Craiovei avem prilejul să ne bucurăm și să sperăm că vom depăși atitea și atitea complexe care de care mai

impovărătoare. Mă gîndesc însă că acest moment unic de satisfacție trebuie să devină un prilej de învățămînt și acțiune de către toți factorii care slujesc și îndrăgesc acest sport. Cred că este cazul să ne gîndim încă de pe acum la noul start în cupele europene, ca să nu mai vorbesc de expediția plină de speranțe a echipei naționale în campionatul Europei. Aceasta ar însemna, înainte de toate, o colaborare lipsită de prejudecăți între federație și cluburile fruntașe (care dau și majoritatea internaționalilor). Performanța Universității a atras atenția lumii fotbalistice asupra echipelor noastre. Cred că ar trebui să profităm la maximum de această ocazie, invitînd echipe tari la noi, organizînd turnee de calibru în țară, dar și răspunzînd solicitărilor de peste hotare. Nu este cazul să ne îmbătăm cu apă rece, știm asta. Să fim optimiști și realisti în egală măsură și, mai ales, să nu ne punem singuri piedici pe care nimeni n-are cum să le înlăture. Acum, cînd ne-am dovedit nouă înșine că putem mai mult, ar fi minunat dacă ne-am debarasa de interesele mărunte și meschine, de aranjamentele de culise și ne-am apuca de treabă serios pentru ca „momentul craiovean” să nu fie doar un vis de primăvară născut dintr-o fericită conjunctură de ambție și vloată.

Mihail Hrișcă, economist la I.C.S.M. Cimpulung Moldovenesc

L-am așteptat de ani și ani

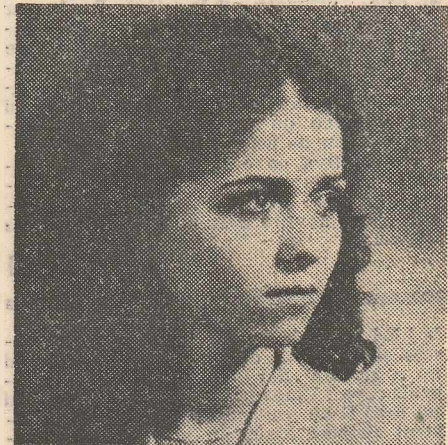
M-a încercat o deosebită satisfacție cînd am dat cu ochii de articolul atît de frumos scris despre cel ale cărui versuri ne încintă și astăzi: Alecu Mateevici. Articolul dumneavoastră din „Flacăra” de vineri 18 martie „l-am așteptat” de ani și ani, din copilăria mea, de la vârsta de 10 ani, adică din anul 1923, căci atunci am făcut cunoștință cu „Limba noastră”. Folosesc acest prilej ca să-mi exprim bucuria că s-a ridicat vîlul uitării peste „cea mai frumoasă definiție” a limbii române și în semn de adînc respect și prețuire pentru poetul Alecu Mateevici fac următoarele propuneri: să se ridice un monument al poeziei unde, la București sau la Focșani, și, o alta, Rotonda marilor valori ale literaturii noastre, din Cișmigiu, să se îmbogățească pentru bucuria sufletelor noastre cu busturile lui Octavian Goga, Alecu Mateevici și Cincinat Pavelescu. Cu cele mai alee sentimente, stimate Gr. Filip-Lupu (autorul articolului menționat, n.n.)

Stănel Constantin, str. Castanilor nr. 3, Brașov

Topul preferințelor

Răspuns unui tînar

Referitor la articolul Nu contați pe noi apărut în nr. 11 al revistei dumneavoastră, vreau să vă mulțumesc că nu ați publicat acea fotografie. În primul rînd că nu era trimisă de mine, iar în al doilea rînd nu știu cum arăta, mai bine-zis nu știu cum arăt în acea fotografie. Vă rog foarte mult să-mi înapoiați fotogra-

fia, deoarece sint convinsă că este luată fără să știu: de obicei nu dau fotografii decît la prietene, foarte rar la prieteni, dar cum aș fi putut să dau o fotografie la cineva necunoscut. Dacă mi-o veți trimite și totuși arăt bine, poate o voi trimite înapoi însoțită de cîteva date despre mine și prin bunăvoința dv. voi lua și eu parte la concurs. Astfel, poate se va bucura și Doru Ionescu pe care aș dori să-l întreb de ce fură fotografiile fetelor pe care nu le cunoaște (ca să le cunoască). Stanca Merăuță, bd. Griviței nr. 50, bl. 16, sc. A, ap. 19, Brașov. Nu vă mai frămîntați atît: arătați bine. Am trecut noi și prin situații mai grele. Așteptăm datele despre dv. În ceea ce îl privește pe Doru Ionescu, fiți liniștită, pare un ins timid și doltora de gînduri curate.

43 pentru unul

30 octombrie 1982. Incepeam o nouă zi de muncă, neștiind că în acea dimineață viața mea avea să depîndă de omenia și priceperea celor din jur. Nu se sfîrșise prima oră din programul zilei de lucru

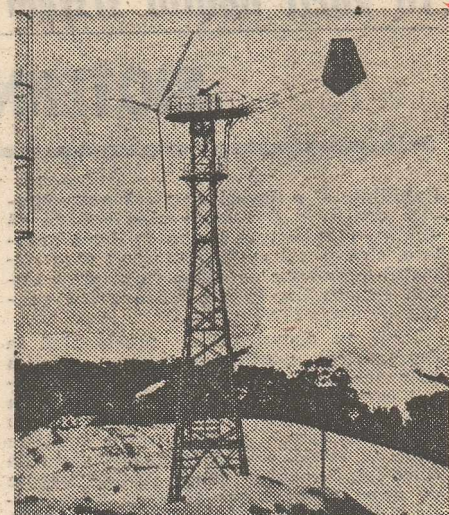
cînd, în urma unui accident de cale ferată, m-am trezit pe un pat al secției chirurgice de la Spitalul orașenesc Tirnăveni. Doctorul Mihaly Janos isi terminase serviciul și urma să fie înlocuit de medicul anestezist Alexandru Mathe. N-a mai plecat. Un tînar electrician de la Combinatul chimic Tirnăveni avea nevoie de ajutorul dînsului. Viața mea a fost salvată cu prețul amputării piciorului stîng din regiunea coapsei. Pierdusem mult sînge și medicii au făcut apel la colegii mei de muncă, alături de care lucram de 8 ani. Scriu cu emoție că nu voi uita niciodată gestul celor 43 de oameni, care s-au prezentat la Centrul de recoltare pentru a-mi dona sînge. Le mulțumesc și le mulțumesc și medicilor, surorilor și infirmierelor pentru grija și vorbele bune de care aveam atîta nevoie. Ilie Spătăcean, str. Înfrățirii nr. 9, Tirnăveni.

Vîntul a aprins o stea

La hotarul dintre Muntii Paring și Căpățîni, pe Culmea lui Maxim, la răsărit de Curmătura Oltețului, schiorii și alpinistii, care se încumetă să străbată lungul drum de creastă, zăresc de la distanță un pilon metalic uriaș, în virful căruia se rotește cu repeziune o elice cu palele colorate în roșu. Aici, la 1.900 m altitudine, unde nu vezi în jur decît virful viscolite și creste înghețate, la o depărtare de peste 30 km de orice așezare umană, se află amplasată prima centrală eoliană conectată la sistemul energetic național. Vîntul puternic, care atinge frecvent 150 km/oră, a determinat pe specialiștii de la ICEMENERG București să construiască aici, experimental, primul agregat eolian. Astăzi, instalația debitează în sistemul național pînă la 30 kW.

Oamenii care lucrează aici și-au legat viața de cea a muntelui, unde nu sint decît două anotimpuri. Geograful Cornel Pop, conducătorul acestui grup, renunțînd cu 5 ani în urmă la confortul unui laborator din București, a venit la Curmătura Oltețului, muncind cu mîntea și cu brațele alături de specialiștii de la ICEMENERG. După terminarea lucrărilor, vreo două ierni a rămas singur să înfrunte viscolul și să domesticească vîntul. De curînd i s-au alăturat încă patru tineri (electricienii Chivu Petre și Misăilescu Dumitru și mecanicii Constantinescu Ion și Simionescu Dumitru), toți din Polovragii Gorjului, care, lucrînd în tură, înregistrează parametrii vîntului și asigură funcționarea agregatelor.

Fără îndoială, ceea ce fac acești oameni aici, în virful munților Căpățîni,

este mai mult decît eroism. Pe lângă serviciul în fața instalațiilor, toate problemele vieții trebuie rezolvate în mod eroic. Pîinea, cărată de la 30 km distanță, le îngheață în rucsac, iar apa este adusă de la 2 km (în urcuș) într-un bîdon de plastic, prins ingenios pe spate. Viscolul le troienește intrarea în adăpost și, uneori, dimineața sint nevoiți să iasă cite unul pe o ferăstruică pentru a debloca ușa. Singurele lumini pe care le văd seara sint ale stelcelor, la care urlă adesea lupii aflați prin apropiere. De cele mai multe ori, stația radio — singurul mijloc de comunicare — rămîne mută. Nu-i cheamă nimeni, iar dacă ei lansează apeluri, arareori sint auziți. Vîntul le smulge antenele aparatelor și depune un strat gros de chiciură pe instalații, astfel că urcușul pe pilonul înalt de 20 m devine o adevărată aventură. Iarna, adică din octombrie pînă-n mai, nu se încumetă nimeni să-i viziteze, deoarece trebuie să depui eforturi supraomenești pentru a ajunge acolo sus. Îți trebuie rezerve colosale să urci dînspre Petrimanu sau Olteț, cînd, aborînd nămeții de 2-3 m grosime, schiurile sau rachetele pentru zăpadă devin inutile, și epuizat, te îngropi în zăpadă, simțînd cum se topește neaua pe lângă tine și apoi îngheață cu trup cu tot. Dacă nu reușești să-ți găsești noi resurse pentru a continua urcușul, poți îngheța pentru totdeauna...

Acești oameni, care au ajutat vîntul să aprindă o stea, se bucură cînd se întîlnește vîntul și privesc mulțumii palele brumate ale rotorului, ce se învîrtesc tot mai repede: știu că țara primește energie electrică și de aici, dintr-un neștiut virf de munte.

Gheorghe Ploaie

Privindu-te, am impresia

Cel mai semnificativ moment din viața lui Ionel Enache, care locuiește în Ploiești, pe o stradă cu nume suav, Dedițel, nr. 3 (bloc 109 A, sc. 9, ap. 11), este cel în care a dat cu ochii de Tatiana Huzum (poza publicată de noi în nr. 12). La apelul nostru „să vedem ce se poate face pentru dv.”, dînsul a și trimis o poezie. Incepe cu „Privindu-te, am impresia” și încheie cu „Din grădina ideilor tale”. Redăm aspecte de la mijloc în jos: „Mîngii vîntul, iar el se joacă / Cu părul tău blond (spre roscat), / Că inima ta, se hrănește / Cu cîntecele lui Mircea Banicua. / Răsăritul soarelui, să-ți deschidă / Drumul în viață. / Seninul nopților, / Să-ți descrețească fruntea. / Floarea albă de cires, / Să-ți ocrotească frumusețea”. Deși trinitii cu îndirjire virgula între subiect și predicat, simțămintele dv. sint limpezi și alee.

La punct fix

„Cea mai frumoasă fată este Toader Mariana din Galați, în vîrstă de 20 de ani. O cunosc de mult timp și sintem buni colegi de club. Mariana este prima campioană din țara noastră la deltaplan (punct fix). Dacă publicați fotografia în revistă, mie îmi veți face o mare bucu-

rie iar ei și logodnicului ei o foarte plăcută surpriză”. Rogoz Cezar Vladimir, Galați. Mergem pe mina dv., desi de surprize ne cam ferim. În ceea ce privește dorința de a revedea cenaclul, așa cum am anunțat, acesta intenționează să vină din nou în mijlocul tinerilor gălățeni.

În domeniul activizării sondelor

PROCEDEUL LUCACI-ABRUDAN

— Așadar, dumneavoastră sinteți Gheorghe Lucaci, tehnician chimist principal în cadrul Centrului de chimie din Timișoara și, totodată, inventator. V-am ruga să vă referiți, în două vorbe, la câteva din invențiile pe care le-ați brevetat.

— Ce înseamnă câteva, căci am realizat până acum, singur sau în colaborare, 14—15 invenții? Am să mă rezum la două, „Procedeu și instalație de separare a unor structuri polimoleculare de apă conținând și apă biologic activă”, brevet numărul 77382, obținut în 1981 împreună cu profesorul universitar Ion Mănzatu, și „Sursă electrotehnică de curent electric”, brevet ceva mai vechi, 67331 din 1978, la care am colaborat cu inginerul Viorel Abrudan. N-am respectat cronologia dintr-un motiv simplu: plecând de la ideea brevetului din 1978, am înregistrat la O.S.I.M., în vara anului trecut, un dosar referitor la o invenție pe care, împreună cu Viorel Abrudan, am intitulat-o „Procedeu de mărire a permeabilității rocilor din zăcămintele de țitei”.

— Exact despre asta doream să discutăm, despre mărirea permeabilității rocilor. Din cite am aflat, dintr-un articol publicat, în „România liberă” din 31 martie, de poetul Adrian Păunescu, procedeul a întâmpinat greutăți, da?

— Da, dar nu la toate nivelele. De pildă, Institutul de cercetări pentru petrol și gaze de la Cluj-Pina ne-a pus multe bețe în roate, eliberându-ne avizul de brevet după 8 luni deși, legal, ar fi trebuit s-o facă în maximum o lună. La Timișoara însă am găsit înțelegere și sprijin, primind un ajutor eficient, con-

cret, din partea organelor județene de partid și de stat, însuși tovarășul Cornel Pacoste, prim-secretar al Comitetului județean de partid, urmând realizarea ideii noastre. Totodată, cu concursul Schelei de extracție Timișoara, prin experimentări directe, pe sonde, am putut pune la punct tehnologia de lucru. Drept urmare, pe baza procedeului Lucaci — Abrudan, s-a întocmit un program de intervenții, obținându-se rezultate promițătoare.

— Anume?

— Procedeul a fost aplicat, pentru început, pe 3 sonde din zona Calacea. Prima din ele, ieșită din producție în 1981, a produs, după permeabilizarea rocilor, 16 tone de țitei în 24 de ore. A doua și-a mărit producția de 5 ori. În sfârșit, a treia și-a dublat-o. Făcând un bilanț, luând în calcul producția dinaintea folosirii procedeului și cea obținută după, a rezultat o creștere cu 850 la sută în 24 de ore.

— Dacă nu greșim, astăzi ar însemna, în lei, un câștig de aproape 50 000 pe zi de la numai 3 sonde. Greșim?

— Iată nota semnată de directorul Schelei de producție petrolieră Șandra, inginerul H. Pinteș, și de șeful compartimentului Inginerie zăcămint, inginerul I. Marin: ea certifică o creștere a producției, la cele 3 sonde în discuție, numerele 669, 692 și 73, cu 25 de tone de țitei în 24 de ore. Echivalentul ar fi, cum ziceați, cam 50 000 de lei. Acesta a fost primul pas. După socotelile noastre, dacă procedeul s-ar generaliza, aplicându-se la sondele inactice sau la cele cu producții mici, de sub o tonă, s-ar realiza, anual,

o suplimentare a producției cu aproximativ 3 milioane de tone. Ea mai mult. Ultimele noastre experimente au evidențiat faptul că, aplicat în cadrul unei tehnologii corecte, procedeul poate contribui nu numai la scoaterea din rezervă a unor sonde „moarte”, ci și la creșterea, în procente apreciabile, a producției de țitei a sondelor în activitate.

— Tovarășe Lucaci, cu toate că ne ferim de vorbele mari, trebuie să spunem că procedeul dumneavoastră poate activa nu numai sonde, ci o întreagă exploatare. Pare capabil să deschidă orizonturi foarte largi, să contribuie la crearea și consolidarea independenței energetice a țării. Se cuvine însă să vă întrebăm: cit e el poezie, cit e el realitate?

— Cifrele pe care le-am invocat sint poezie?! Am lucrat la acest procedeu 8 ani, eu și Abrudan, sintem convinși că ideea noastră e perfect realizabilă. De altfel, viața a și demonstrat-o. Să nu uit: permeabilizarea s-ar preta și la forajul marin, rocile din Marea Neagră fiind, lucru știut, mai compacte.

— Ce ne puteți spune despre procedeul în sine, firește, fără a divulga secretul?

— E vorba, pe scurt, despre pomparea în strat a unei soluții apoase cu o concentrație de 5 până la 15 la sută din anumite substanțe. Soluția creează un efect de micropilă, măbind permeabilitatea în rocă. Ideea nu-l nouă, dar rețeta de preparare și tehnologia de injectare în strat sint originale. Ele reprezintă, ca să zic așa, simburele invenției.

— Dar o tehnologie nouă presupune o specializare, nu?

— Cei care au experimentat procedeul s-au convins că e foarte simplu. Orice brigadă de intervenții îl poate aplica fără bătăi de cap.

— Un punct pentru dumneavoastră. Dar soluția? Ce înseamnă „anumite substanțe”? Cit sint ele de accesibile?

— Rețeta de preparare e, desigur, secretă, dar vă pot spune, fără nici o temere, că substanțele folosite sint, fără excepție, indigene, fiind ușor de procurat. Tehnologia de preparare nu e, nici ea, complicată.

— Încă un punct. Mai lămurii-ne într-o direcție: cit costă aplicarea metodei?

— O intervenție clasică de reactivare, căci acesta e scopul procedeului nostru, se ridică până la 16 000 lei. Cheltuielile implicate de aplicarea ideii Lucaci-Abrudan nu depășesc, pe sondă, 10 000 de lei, în condițiile, vă rog să rețineți, în care producția sporește considerabil. Din experimentările făcute, cu 850 la sută.

— Al treilea punct în contul noului procedeu. Altfel: în ce stadiu se află metoda dumneavoastră la această oră?

— Ca să mă exprim așa, ea își urmează cursul, urmând a fi generalizată. Cred că, odată demonstrația făcută, aplicarea procedeului va deveni, cit de curind, o realitate.

— Și noi credem la fel. Dovezile pe care le-ați furnizat sint limpezi, inatacabile. Vă urăm spor la treabă, încheind printr-o frază luată din articolul de ziar amintit: „se pare că toți zăcămintele cele mai prețioase ale românilor sint mințile lor”. Așa stind lucrurile, așteptăm generalizarea procedeului.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Mai întâi a descoperit focul și uneltele, apoi și-a consolidat mersul vertical și a devenit om. De atunci au trecut sute de mii, poate milioane de ani — sint încă dispute cu privire la aceste durate ale istoriei omenestii. Pe urmă, îndemnat de curiozitate și de nevoi, omul a făcut primul salt în civilizația actuală, descoperind și utilizând instrumentele de măsură și observație. Este adevărat că unele dintre acestea — cum ar fi luneta, microscopul sau altele — au intrat în arsenalul omenirii actuale abia după Galileo Galilei, dar aceasta nu schimbă cu nimic situația. Bazele sistemului tehnologic de azi au fost puse numai după descoperirea legilor mișcării mecanice, ale electromagnetismului, ale chimiei și termodinamicii și, mai cu seamă, ale primelor mașini ce funcționau cu ajutorul unui motor. Dezvoltarea și perfecționarea mașinismului, bazat pe tehnologiile primei revoluții industriale, au fost puternic catalizate și stimulate de aplicațiile opticii, electronicii și, mai curind, de cele ale ciberneticii.

În fața acestui altar imens al civilizației, pe care omul a așezat, sub formă de idoli — utindu-se adesea pe sine — o varietate nesfârșită de produse neînșuflețite — creații ale minții și miinilor sale — a început mai întâi să se minuneze, apoi chiar să se incline, de parcă acestea l-ar fi creat pe el și nu invers!

Cite nu a realizat el — omul — în decursul îndelungatei și grele sale istorii! Pentru a scoate energie din atom — a imaginat și construit reactorul nuclear; ca să ajungă la Lună, a conceput și a inventat rachete cosmice cu capacități de zeci de milioane de cai-putere și le-a cuplat cu calculatoare electronice avind viteze de calcul de zeci de milioane de ori mai mari decit utoalea minții omenestii. În jurul nostru și în viața de toate zilele, în-

ținim la tot pasul o expoziție uriașă de produse sintetizate cu ajutorul tehnologiilor chimice — plastice, farmaceutice și inlocuitori ai materiilor prime naturale. Dar toate cele produse prin sistemul tehnologic actual au unele cusururi fundamentale: mai întâi, sint neînșuflețite și deci nu pot reproduce tehnologiile naturii; apoi, risipesc multă materie primă și energie și deci poluează; în sfârșit, dispun de o

nouă problemă, la scara întregului sistem tehnologic mondial: pe lângă perfecționările ce se vor aduce tehnologiilor risipitoare — în multe dintre cazuri prin înlocuiri eficiente — cu ajutorul cărora se produc astăzi bunurile neînșuflețite, de toate felurile, să se elaboreze și să se introducă, în producția curentă, un nou sistem tehnologic bazat pe procesele utilizate de natură pentru a produce, printre

replile rezultate nu mai sint purtătoare de boli și se pot transplanta în orice alte zone ale lumii, fără a mai fi nevoie de perioade lungi de carantină și aclimatizare. Un alt domeniu, de mare importanță practică este și industria chimico-farmaceutică. Viitoarele produse medicamentoase și cosmetice vor fi rezultatul unei lucrări biotehnologice, de tip sinergic, dintre o serie de enzime produse prin inginerie genetică, dintre apele active — separate din apa naturală — și celulele altoite genetic pentru a produce complexe biochimici, imposibil de realizat prin sinteză convențională. Asemenea produse au o uriașă importanță pentru ocrotirea sănătății — cum ar fi interferonul, insulina, vaccinurile împotriva malariei, hepatitei, a cancerului și altele. Numai în S.U.A. se estimează că valoarea unor asemenea produse biotehnologice se va cifra, în anii următori, la peste 15 miliarde dolari anual.

Nu e vorba de anticipație și nici de simple deziderate, lipsite de temelii științifice și tehnologice. Crizele prin care trece astăzi omenirea ne demonstrează că progresul și dezvoltarea economico-socială a națiunilor nu se mai pot concepe, în viitor, pe aceleași principii tehnologice ca și cele utilizate până astăzi. Dacă s-ar continua așa, specia umană ar fi amenințată cu stagnarea industrială, din lipsă de resurse materiale și energetice, cu regresul agricol și zootehnic datorat costurilor imense ale tehnologiilor intensive și poluante, cu un cuvint, s-ar pomeni într-un ghem de probleme fără soluție.

Perspectiva ce o deschide omului modern introducerea pe scară largă a biotehnologiilor se poate identifica cu prima etapă a viitorului nivel de civilizație umană.

ION MĂNZATU

În zorii noului sistem tehnologic:

BIOTEHNOLOGIILE

fiabilitate și o durată de viață neacceptabile pentru o civilizație care dorește să elimine pierderile și risipa. Pe bună dreptate, cineva s-ar putea întreba: oare sistemul tehnologic de miine va produce numai lucruri înșuflețite, adică avind calități biologice? Nicidecum!

Până nu demult, mai precis până la descoperirea codului genetic — adică a mecanismului natural prin care se transmit caracterele ereditare, de la părinți la copii — nimeni în lume nu dispunea de o cheie prin care să se pătrundă în tainele unde se modelează și încoțeste viața de orice fel. Nimeni nu putea sustine, înainte de acest moment, că stăpânește tehnologiile intime și delicate, ce se înlănțuie în microcosmosul biologic, ca să genereze structurile vii, de la microorganismele și până la om, inclusiv. Se pune, așadar, o

alte, imensa gamă de structuri biologice cunoscute de om. Acesta ar fi sistemul biotehnologiilor.

Să exemplificăm. După cum se știe, agricultura este ramura care, de milenii, caută în permanență soiuri de plante selecționate, cu calități deosebite. Metodele folosite până acum sint anevoioase și necesită mult timp până la obținerea unor rezultate dorite. Ingineria genetică oferă acum agriculturii o nouă tehnologie de selecție, bazată pe cultura de țesuturi, care permite obținerea unui mare număr de replici sau clone ale unei plante deosebit de productive, fără a mai fi nevoie ca planta să ajungă la maturitate și să rodească. În afară de aceasta, noua tehnologie genetică, intrucit recoltează celulele, pentru replicare, din virful lăstarilor,

Cu ani în urmă, sint aproape 5 de atunci, consemnam în revista „Flacăra” realizarea unui ingenios microcalculator la Cluj-Napoca. Micul colectiv de realizatori de la I.T.C. Cluj-Napoca era coordonat de ing. OCTAVIAN CĂPĂȚINĂ. Ideea a triumfat: microcalculatorul de-atunci trăiește și a devenit „electronist” de elită, „incadrat” la I.T.C. fără post în... schemă! Dar O.C. ne-a vizitat din nou...

— Bună revedere, Octavian Căpățină. Cu ce prilej din nou la „Flacăra”?

— Am venit pentru ajutor. Vrem să acredităm ideea necesității unui sistem microprocesor modular unic, pentru a fi utilizat ca element de proiectare a sistemelor logice. Ne zbatem pentru ideea aceasta de vreo 3—4 ani...

— Hai s-o luăm sistematic: ce e un astfel de sistem?

— Nu incerc o definiție. Cert este că microprocesoarele s-au impus în ultimul deceniu și în țara noastră ca un instrument deosebit de util în activitatea de proiectare, aducind o adevărată revoluție sub toate aspectele: minimizarea timpului de proiectare, reducerea costurilor și, mai ales, ușurarea muncii proiectanților. Sint de pe acum în industria noastră zeci de produse bazate pe microprocesoare, aproape toate avind chiar aceeași schemă de conexiuni, dar altfel realizată...

— Și ce e rău în asta?

— Numărul acestor produse bazate pe microprocesoare e în creștere vertiginos-

să. Toate au o parte funcțională identică, pe care o numesc sistem microprocesor de bază, restul fiind o parte logică, în genere de interfață, ce individualizează produsul. Ideea noastră e ca această parte comună, aproape identică, ce se găsește în fiecare produs să fie modularizată și generalizată, proiectanții urmind să conceapă noile produse plecând de la acest subsansamblu funcțional. E păcat să se irosească atita

ceapă de la „A”. E mult mai convenabil, mai practic și mai eficient să dispună de un sistem microprocesor „prefabricat”. De fapt, ideea aceasta e deja o realitate în unele țări — și nu prea departe de noi! Continuând astfel, vom continua de fapt și... risipa! Risipa de inteligență, de muncă, de bani și de timp!

— Și alte avantaje?

— Am amintit deja în trecut de cite-

O idee nu vrea să moară!

efort pentru a se realiza în sute de variante același lucru. Ne gândim ca astfel proiectanții să-și poată concentra efortul spre realizarea acelor părți de care spunem mai înainte că individualizează produsul.

Mai sint apoi și alte considerente. Microprocesorul se impune în toate domeniile automatizării, între care prelucrarea automată a datelor reprezentată doar o mică parte. Prin urmare, microprocesorul va face carieră în primul rind în alte domenii decit tehnica de calcul, în construcția de aparatură de cercetare, în fizică și chimie, adică acolo unde nu există experiență în domeniul microprocesoarelor. Și nu e totuna pentru cei care încep acum să proiecteze cu microprocesoare, să in-

va. Aș începe cu problema de mare actualitate a reducerii duratei de cercetare-proiectare-experimentare și implicit a costurilor acestor faze. Apoi, avantajul de a fabrica aceste sisteme microprocesoare de bază modulare în serii mari și într-un singur loc, cu tehnologii bine puse la punct și fără improvizării, ceea ce permite specializarea, automatizarea și implicit eficiența! Să nu neglijăm nici timpul și cheltuielile de „service” și de instruire a personalului de întreținere și operare...

— Și „zidurile”?

— Am umblat mult în acești 3—4 ani. Am fost mai întâi la un coleg de facultate ce deținea o funcție importantă la I.E.P.E.R., am fost la C.I.E.T.C. București,

la I.E.I.A. Cluj-Napoca, la C.I.E.T.A. București și din nou, acasă, la I.E.I.A. Nimeni nu a zis „nu”, dar nici nimeni n-a întreprins ceva! Vine apoi problema interesului pe care îl au unii proiectanți de a-și construi sisteme logice în jurul unor microcalculatoare și nu în jurul unor sisteme microprocesoare, strict dimensionate și specializate. În felul acesta adesea se ajunge la situația antieconomică, exagerind puțin, de a cumpăra un... tractor pentru a putea ara straturile din fața casei!

— Să înțeleg deci că „zidurile” se urnesc greu sau chiar sint de neurnit??

— Cam așa e. Se pare că marea problemă e „finanțarea” unui astfel de proiect...

— Și cine ar trebui sau ar putea s-o facă?

— Orice unitate de profil, fie din București, din Timișoara, și evident, din Cluj-Napoca. Dar interesele lor nu sint totdeauna convergente. Mă gindesc și la ceea ce spunea GRIGORE MOISIL — citez din memorie: Toată lumea întreabă cit costă învățatul, dar mă întreb dacă cineva a socotit cit costă...neînvațatul?! Transpus în cazul nostru ideea ar fi următoarea: cel ce „finanțează” realizarea sistemului microprocesor modular „vede” numai... cheltuielile, nu și avantajele mai mult decit evidente de care ar putea beneficia economia țării noastre.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Recuperare — Recondiționare — Refolosire

experiență timișoreană

Despre recuperare se vorbește în fel și chip. Cît de necesară, cît de obligatorie, cît de utilă este acțiunea în sine, ce avantaje poate aduce și așa mai departe. Din păcate, recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor, a pieselor de schimb etc., e deseori înțeleasă într-un mod îngust. Se predă la grămadă, recuperarea căzînd aproape exclusiv în sarcina întreprinderii locale specializate, cu muncitori obligați să scormonească într-o adăvărată „groapă de gunoi”, din care se extrag tone de deșeurile de hirtie, de metal... În rest, prea puțină atenție, o neglijență crescînd în fabrici și pe șantiere, iar despre opinia cetățenească în aceeași direcție, mai sînt multe de făcut, ca să folosim un eufemism! Există desigur și situații de excepție, despre care revista noastră a relatat la timpul respectiv — dar dacă vom aminti că pe glob sînt și țări unde materiile prime recuperate ajung pînă la 40 la sută din necesarul național de materii prime, atunci vom fi nevoiți să recunoaștem că larga acțiune pornită din însăși inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, trebuie mai bine înțeleasă, mai bine dirijată, spre uriașul folos al națiunii. Că se poate și altfel, pornind de la o mai complexă înțelegere a activității de recondiționare și refolosire a pieselor de schimb și a materialelor, a activității de recuperare în contextul general cunoscut, avem un nou exemplu de relatat, un exemplu care poate pune pe gînduri toate celelalte unități similare din țară.

— **Tovarășe Waldemar Zawaski, sîntezi șeful Filialei Dacia service din Timișoara, o unitate specializată înainte de toate, nu-i așa?, în reparațiile de autoturisme. Va trebui să explicăm cititorilor ce legătură poate exista între o unitate Dacia service și activitatea de recuperare, între două tipuri de muncă aparent antagoniste. Așadar?**

— În primul rînd va trebui să subliniem că înaltele directive de partid ne privesc pe toți, își găsesc ecoul în conștiințele tuturor oamenilor muncii, indiferent de sectorul de activitate. Astfel, referindu-ne la larga acțiune de recondiționare și refolosire a pieselor de schimb și subansamblelor mașinilor și utilajelor, în contextul larg al recuperării, pentru noi a fost evident că putem face lucruri bune și în cadrul unității noastre, între altele știind foarte bine că fabricarea unei piese de schimb este infinit mai costisitoare decît re producerea acesteia la parametri tehnico-funcționali prin recondiționare, cu cheltuieli minime. În felul acesta, colectivul de oameni ai muncii din cadrul filialei a pus la punct tehnologia activității de recondiționare a unui însemnat număr de piese de schimb pentru autoturisme, necesare în activitatea de reparații.

— **În felul acesta v-ați gîndit și la soluționarea mai rapidă a problemei aprovizionării cu piese de schimb?**

— Evident. Dar principalul cîștig este obținerea unor importante economii de materiale, oțeluri speciale și în cele din urmă energie. Nu trebuie desigur neglijat nici aspectul economiilor făcute în buzunarul clienților, piesele recondiționate fiind desigur mai ieftine, deși deloc inferioare calitativ față de cele noi.

— **Vă rugăm să exemplificați.**

— Gama pieselor care se recondiționează în cadrul unității noastre se compune din reperi bloc motor, chiulasă motor, fuzetă, semipunte față, butuc roată față, disc frînă, ax cu came, axă planetară, radiator de răcire, punte spate, baterii de acumulatori, arbore cotit, tambur frînă spate, capac de distribuție, capac chiulasă, fuile motor și capac pompă de apă. În principal, recondiționarea se face prin prelucrări mecanice, metalizare, sudură și lipire, înlocuiri a unor piese componente. Vreau să subliniez că instalațiile necesare acestor operații de recondiționare, destul de complexe, ca și dispozitivele aferente, se execută tot de noi, în cadrul atelierelor specializate.

— **Ciți oameni lucrează în sectorul de recondiționări?**

— Circa 50. Avem o serie de tehnologii noi, cu care lucrăm, omologate de Institutul de cercetări al uzinei de la Colibași, ca și unele tehnologii adaptate reperelor autoturismului Dacia. Am să vă dau și câteva nume, Valeriu Petrescu și Gheor-

ghe Văcăroiu, la atelierul de recondiționări axe planetare și punți, ing. Mihai Dumitrașcu, la atelierul de metalizare (care a realizat și instalația respectivă), Ludwig Ehman, la atelierul acumulatori-radiatoare, în fine, cred că putem spune că am pus pe picioare o mică fabricuță chiar în cadrul unității Dacia service!

— **Cu ce rezultate, tovarășe Zawaski?**

— Notăți, vă rog. Din punct de vedere valoric, volumul recondiționărilor la nivel de filială, pe ultimii doi ani, se prezintă astfel: în 1981, plan 46,9 milioane lei — realizat 64,4 milioane; în 1982, plan 47,4 milioane — realizat 48,9 milioane. În acest an avem un plan de 64,6 milioane, pe care ne străduim să-l îndeplinim și chiar să-l depășim. Eficiența economică a acestei activități rezidă și din câteva exemple edificatoare, după cum urmează. Astfel, un bloc motor costă 3350 lei, iar prețul nostru de vînzare, după recondiționare, e de numai 1780 lei. Diferența e ușor sesizabilă. Mai departe, un arbore cotit (2000 lei prețul unei piese noi) se poate cumpăra de la noi numai cu 510 lei! Chiulasă motor (1316 lei) ajunge la 823 lei, iar axa planetară (2100 lei) se poate înlocui cu una recondiționată la prețul de doar 800 lei. Și alte astfel de diferențe de preț: alternator: 1323 — 1018 lei; demaror: 2160 — 1726 lei; punte spate: 1700 — 1062 lei; baterie acumulatori: 850 — 635 lei; radiator răcire: 1485 lei — 925 lei și așa mai departe, exemplele pot continua. Vreau însă să insist asupra calității acestor piese recondiționate, ele nu sînt deloc inferioare calitativ față de cele noi, ba uneori, spun clienții, pe ei să-i credeți, se mai întîmplă și invers...

— **Dar vindeți aceste piese, tovarășe inginer, aveți clienți?**

— Avem. De exemplu, numai prin recondiționarea axelor planetare, în cursul anului trecut s-au reintrodus în circuitul economic 2771 de bucăți, între care 1328 direct către populație, aceasta însemnînd totodată o economie de 18842 kg metal. Vedeți dumneavoastră, prin folosirea pieselor noastre recondiționate, acutim industria de fabricare a celor noi în aceeași proporție, cu economiile de materii prime respective. După calculul nostru, economiile de materiale astfel aduse se cifrează valoric la suma de 6470727 lei numai pe anul 1982, importante cantități de fontă, plumb, alamă și oțeluri speciale putînd lua o altă întrebuintare.

— **Aveți într-adevăr dreptate, tovarășe Zawaski. Ce alte preocupări mai există în cadrul filialei pe care o conduceți?**

— Preocupări sînt foarte multe: executarea de elevoatoare pentru autoturisme, reparații postgaranție la utilajele de transport uzinal „Balancar”, fabricarea cămășilor de cilindru după o metodă proprie, executarea în concepție proprie a rulotelor destinate turistilor, amenajarea unor grădini de legume și zarzavat prin folosirea mai judicioasă a spațiilor verzi în cadrul unității, înființarea unor ateliere de producție industrială, refolosirea materialelor nemetalice drept combustibil, ce se ard într-un container special și încă altele. Aș vrea însă să amintesc și despre activitatea de dezmembrare a mașinilor și utilajelor date spre casare, care pînă nu demult se aruncau pur și simplu la fiare vechi. Acum, în baza Decretului nr. 49/1982, noi am demarat în activitatea de dezmembrare, recuperînd astfel o mulțime de piese de schimb, ce se pot reintroduce în circuitul economic prin directă refolosire sau prin recondiționare, după caz. Un lucru este limpede: prea ușor aruncăm la gunoi o serie de piese și subansamble. Experiența noastră, cred, poate fi folosită și altora...

DUMITRU GRAUR

Transferind enzimele vieții în reactoarele industriei chimice

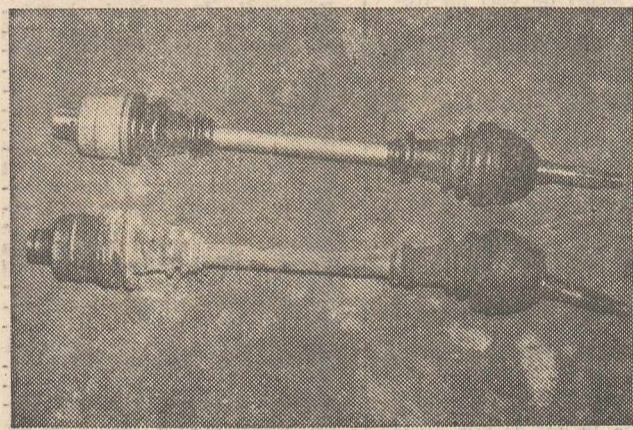
Știați că în laboratorul grandios al celulei vii procesele de fermentație, digestie, putrefacție sînt catalizate de unele enzime care accelerează considerabil aceste procese, le măresc spectaculos vitezele? Cînd criza de energie, de materii prime, asemeni unei hidre lacome a cuprins cu tentaculele ei mai toate domeniile de activitate, mintea omenească, în căutare febrilă de noi tehnologii cît mai imune la aceste înălțări nocive, și-a îndreptat privirea tot mai mult spre variatele și perfecționatele brevete ale naturii, căutînd să le extrapoleze și în alte teritorii ale științei. Între altele, specialiștii s-au întrebat: „Dacă aceste enzime catalizează în intimitatea celulelor procese atât de sofisticate, de ce să nu fie ele și catalizatori pentru reacțiile industriei chimice?” După multe căutări, după consum impresionant de materie cenușie, răspunsul a fost: Da!

Să vedem cum revoluționează aceste enzime tehnologiile clasice! Ele sînt niște substanțe organice naturale de structură proteică, produse de celulele vii, deci puțind fi separate din mari culturi de microorganism. Sînt de fapt niște supercatalizatori ce măresc vitezele de reacție de o sută de milioane de ori sau mai mult, și au cea mai mare selectivitate, chiar de 100%. Cu alte cuvinte, o anumită enzimă este proprie unui singur proces. Dar, ce este cel mai important, ele permit desfășurarea reacției ca în climatul celulei, la temperatură și presiune normale, ambiante. Vă dați seama ce economie de energie și metal se realizează? Procesul tehnologic astfel catalizat enzimatice ar decurge în condiții obișnuite, nu ca acum, la sute de grade și sute sau mii de atmosfere, care necesită pompări, compresii, încălziri, răcirii (toate mari devoratoare de energie) și care impun aparatură cu pereți groși din oțeluri speciale!

Cercetătorii români care au scrutat cu ochii minții lor ceața acestui domeniu, atît de nou, sînt niște oameni modeste și harnici de la Institutul de Energetică Chimică și Biochimică din cadrul Institutului Central de Chimie. Din discuția purtată cu directorul institutului, inginer Gavrilă Muscă, și cu șeful laboratorului dr. ing. Grigore Pop, aflăm că prin cataliză enzimatică s-au pus la punct în fața de laborator tehnologiile de fabricare a leumetioninei pentru hrana animalelor, urmînd construcția unei instalații industriale la Pitești, și de sintetizare a monoesterilor glicerinei, utilizați ca plastifianți speciali, amîndouă antrenînd tot cortegiul de avantaje amintite. De asemeni, s-au studiat posibilitățile de epurare a apelor reziduale, nu direct cu microorganism, atît de pretențios menținute în viață iarna, cu consum de energie termică, ci chiar cu enzimă separată din microorganism.

De numele cui se leagă aceste cercetări? De numele unor tineri de la institutul din București și de la filiala din Timișoara, și citîndu-i pe inginerii Francisc Peter, Marius Tudorașcu, Carmen Boieru, Andrei Vlașcu, și pe cadrele didactice de la Politehnica din Timișoara, conf. dr. Radu Bacaloglu, Carol Csunderlik, Diana Oana, Livius Cotarca, am menționat numai pe unii din ei.

FLORIN CONDURĂTEANU

Doi ipostaze ale aceleiași piese: axa planetară (înainte și după operația de recondiționare). Prețul unei piese de schimb noi este de 2100 lei, iar al celei recondiționate de doar 800. Economia de material adusă industriei producătoare: 6,80 kg de oțel special pe bucată. Calitativ, piesa recondiționată este (cel puțin) la fel de bună ca una nouă!

Gelul antiulceros

Farmacistul Alexandru Torjescu (str. Lenin nr. 36 A, Tr. Severin), fiul farmacistului chimist Dr. docent Virgil Torjescu, a făcut studii cu acest produs pe parcursul a 4 ani și l-a experimentat pe pacienți alți doi ani. Experiențele s-au făcut în secția de boli interne a Spitalului județean din Mehedinți, sub directă îndrumare și sub controlul șefului de secție, internistul Mihai Melencu. Cîteva cuvinte de bun început se cuvînt spuse și despre „inventatorul” propriu-zis al acestui gel antiulceros. Alexandru Torjescu are 41 de ani și aproape 20 de ani de meserie. Înriurirea binefăcătoare a meseriei tatălui său, cît și sirgul și priceperea sa, au dus în final, la utilizarea gelului antiulceros, în spitalul mehedințean, cu efecte salutare. Produs nou, demn de-a fi luat sub „protecția” și controlul factorilor de resort. Pentru început, îl rugăm pe Alexandru Torjescu să descrie cititorilor noștri acest produs interesant și probat se vede treaba cu bune rezultate.

— Este un produs lichid cu care am obținut, în vremea din urmă, rezultate peste așteptări, atît în boala dispeptică cit, mai ales, în ulcerile stomacale. Produsul în cauză este ieftin, bine suportat de organism și nu are efecte nedorite. A dovedit o reală capacitate de vindecare și protecție a mucoasei gastrice, puțind fi administrat și ambulatoriu; în cazurile mai grave, însă, spitalizarea fiind obligatorie.

— **În ce ar consta totuși efectul său? Ce dovedește experimentarea lui în secția de interne a spitalului mehedințean?**

— Preparatul, sub forma unor emulsii medicamentoase, are în general acțiune antiacidă, antiseptică, absorbantă și de

pansament al mucoasei gastrice. Are efect bun și rapid în vindecarea bolilor tubului digestiv. De reținut că se poate administra și ca antidot în cele mai multe otrăviri voluntare ori ocazionale. Mai are acțiune locală și cicatrizantă. Eventualul ulcer este acoperit principal cu o peliculă antiacidă protectoră, care acționează lent și în timp prelungit.

— **După cite înțeleg, prin gelul antiulceros se produce un tampon, un ecran protector, dacă pot spune astfel. Rana, ulcerul se cicatrizează? Cicatrizarea este de durată?**

— Gelul antiulceros exercită efecte multiple în tot lungul tubului digestiv. Un prim efect este acela anințit de dumneavoastră, fără-ndoială. Un altul este acela de-a reduce PH-ul gastric la normal. Subiecții tratați de noi, la spital, nu aveau secreție acidă reflexă, de unde rezultă valoarea terapeutică a produsului. Numărul cazurilor vindecate în spitalul din Mehedinți a crescut, într-adevăr, de la 130, la 159. Sub observația și tratamentul nostru se află însă mai mulți pacienți. Asupra acelorora amintim mai sus, asupra citorva cazuri, concrete, aș dori să insist.

— **Vă rog.**

— Susan Valer Gheorghe are 25 de ani și este muncitor la centrala Porțile de Fier II. Diagnosticul prin care a fost spitalizat era de ulcer cronic duodenal recidivat. I s-a administrat gel antiulceros, în aprilie 1982. În cîteva zile, durerile în epigastru cedează. La fel și grețurile și vărsăturile cedează după alte cîteva zile. La un scurt interval se face externarea. Alt caz, Zeronim Matei are 32 de ani și este miner la Motru — Gorj. A fost rapid internat cu ulcer cronic duodenal în pansament dureros. După adminis-

trarea gelului, durerile la palparea scad, dar persistă la alcool și alimente nepermise. La un tratament cu gel și la un regim sever, se externează vindecat. În fine, Plăvița Victorița, pensionară de 59 ani, din strada Smîrdan 23, din Drobeta Tr. Severin. Motivul internării — ulcer duodenal stenozat, cu persistență abdominală subhepatică. La cîteva zile bune de tratament durerile cedează. Transportul intestinal este restabil (prezența scaune frecvente). În 8—10 zile de tratament starea bolnavei se ameliorase simțitor. După alte cîteva zile este externată ca vindecată.

— **Întrebarea care se impune este, la drept vorbind, dacă acest medicament are un efect de durată. Ar mai fi și altele: unele medicamente se recomandă în ulcerul „tînăr”, altele se recomandă și se dovedesc utile în ulcerul „recidivist”, dacă pot spune așa. Nu e vreun secret să spunem că alte medicamente recomandate în bolile interne au și efecte nedorite, secundare. Gelul antiulceros prezintă astfel de efecte?**

— Despre produsul nostru vă pot vorbi bolnavii înșiși, unii tratați în urmă cu doi ani, alții mai recent. Ei trebuie să spună despre starea momentană în care se află. În orice caz, produsul nu împiedică fenomene naturale ale digestiei și nu provoacă absolut nici o carență chiar și în tratamentul prelungit. Forma de condiționare — produsului nostru un caracter de superioritate față de alte preparate antiacide și antiulcerose, administrate sub formă de comprimate greu digerabile ori sub forma unor pulberi sau granule greu solubile și cu efect tardiv. Nu vreau să insist asupra compoziției produsului. Poate, cu un alt prilej. Însă, preparatul nu prezintă nici un efect de toxicitate. Ingredientele nu se cumulează chiar la administrare prelungită; metamorfozarea lor, ca și eliminarea lor făcîndu-se normal din organism.

La spitalul județean din Mehedinți

DORIN SALAJAN

● **Procuratura Generală:** „Referitor la scrisoarea lui Pasca Iosif din comuna Cimpeni, satul Sighiștel nr. 14, județul Bihor, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatându-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

● **14 tineri din satul Apa Neagră, comuna Padeș, județul Gorj** solicită, pe această cale, celor în drept, sprijin pentru rezolvarea unei probleme legate de înșăși tinerețea lor: să le fie redat căminul cultural în care și-a găsit locul, în ultimul timp, o secție de lădițe. E greu să faci cultură într-o secție de lădițe. Așteptăm măsurile imediate pentru ca lăcașul să revină la adevărata destinație.

● „Sint pensionară în vîrstă de 75 de ani și vă rog pe dv. să interveniți la Oficiul poștal nr. 12 de lângă Gara de Nord pentru a se lua măsuri împotriva poștașului care îmi aduce pensia intrucit eu am sesizat dirigintei oficiului comportarea acestuia — ne vorbește urit nouă, pensionarilor, și ne oprește bani din pensie”. (Maria Dima, Calea Griviței nr. 13, apartament 3, etaj 2, sector 1 București). Un alt poștaș în locul celui obraznic și ciubucar ar rezolva problema.

● **Consiliul popular municipal Tirgoviște** ne comunică rezolvarea favorabilă a solicitării Luminiței Tănase: a fost încadrată ca vitrinieră-decoratoare în cadrul ICSM Tirgoviște.

● De aproape un an de zile **Kovacs Ianoș din Cluj-Napoca** se află în corespondență cu I.P.L. Reghin din pricina unei chitare „Apollo” produs al susnumitei unități. A cumpărat una cu defecțiuni din naștere pe care a făcut-o colet și a trimis-o pe adresa întreprinderii. Aceasta îi trimite o alta nouă, însă, fiind neambalată corespunzător, a sosit gata spartă. Un alt colet la același drum, îi este livrat o altă chitară care însă, a avut aceeași soartă ca și precedenta. Un nou proces verbal de constatare, un alt colet. Cît va mai dura acest joc al coletelor?

● **Două asociații de locatari din Buzău — cartierul Nicolae Bălcescu** — reclamă faptul că IJGCL-ul nu a montat încă la blocuri aparate de măsură a giga-caloriilor, aparate care ar reglementa consumul exact și ar curma numeroasele nemulțumiri ale locatarilor.

● **Consiliul popular al județului Prahova:** „Se confirmă în parte cele sesizate de Maria Mihail din Băicoi și anume, că directorul ICSM Băicoi, Jilăveanu Margareta, în ultima perioadă, adoptase un stil de muncă necorespunzător, motiv pentru care s-a hotărît înlocuirea acesteia.

● **Filip Anna din localitatea Corunca, județul Mureș** roagă și pe această cale pe fostul soț să-i trimită pensia alimentară a fetiței, pensie din care, pînă în prezent nu a primit nici un ban cu toate că fetița a implinit doi ani. Solicităm sprijinul celor în drept pentru rezolvarea acestei situații.

● **Mihaela Calpaccian din Constanța** lansează un veritabil S.O.S. pentru salvarea plopilor împotriva cărora se desfășoară în prezent o adevărată campanie de tălere a lor pe motivul că fac... puf.

● **D.P.M.O.S. Botoșani** ne comunică rezolvarea favorabilă a solicitării Valentinei Vișan din comuna Bucecea în sensul încadrării ei ca gestionară la un nou magazin din comună.

● **Apostol Sava din Focșani** solicită în numele a peste 400 navetiști, care merg zilnic cu personalul 5 402, schimbarea orei de plecare și sosire a acestui tren: în loc de 7,03 — la cît sosește în prezent — să fie reținută ora 6,00—6,15. Speră că această propunere să fie luată în considerație de cei în drept și prînsă în noul mers al trenurilor.

● **Consiliul popular al orașului Bușteni:** „Privitor la sesizarea lui Mihalache Matei vă comunicăm următoarele. A fost soluționată problema introducerii gazelor la centrala termică de la blocurile de pe strada Eroul Moldoveanu, în sensul că a fost aprobată documentația trecerii de la combustibil lichid, la gaze. În prezent se lucrează la introducerea conductei de gaze.

● „Subsemnatul Tiron Corneliu din Roman, Strada Unirii bloc A2 scara C, apartament 148, vă aduc la cunoștință următoarele. Pe 15 decembrie 1982 am dus la reparat, la unitatea radio-tv a cooperativei „Tehnica” un radio-casetofon, primind asigurări că-l voi ridica în stare de funcționare pe 31 decembrie.

Scrisoare comentată

Aplicarea legii — o simplă tocmeală?

Ne scrie Mariana Stanciu din Ploiești. A avut un litigiu de muncă cu I.C.S.M.I. Ploiești, litigiu rezolvat în favoarea ei de judecătoria Ploiești și Tribunalul județean Prahova care au dispus reintegrarea în funcția deținută anterior, cu plata drepturilor de retribuție pe perioada cît a fost frustrată. Aflăm însă că și după ce hotărîrea a rămas definitivă a fost constrinsă să accepte un compromis — numirea într-o funcție de gestionară pentru care este retribuită inferior retribuției avute înainte de litigiu cînd deținea funcția de șefă raion confecții damă la unul din cele mai mari complexe comerciale ploieștene.

La capătul a 8 luni de litigiu, de incertitudini, problema Marianei Stanciu ar trebui rezolvată integral fără ca femeia să fie șicanată. Timp de două luni de zile de la rămînerea definitivă a hotărîrii directorului Dumitru Brumărescu și-a permis să pună hotărîrea instanței sub semnul inoportunității, ignorînd, de fapt, puterea ei de lege.

O întrebare se impune. Împotriva directorului care în mod arbitrar modifică un contract de muncă, ocazională un litigiu, în ultimă analiză, încalcă legea și persistă în a o încălca — pentru că, iată, persistă, neintegrînd-o pe M.S. în funcția pe care a avut-o, neasigurînd-i retribuția avută — pe el, directorul, cine ar trebui să-l tragă la răspundere? Să fie socotită legea o simplă tocmeală?

Ca o paranteză, pentru că ne-am ocupat și noi de acest caz, pe vremea în care I.C.S.M.I.-ul era angajat în acest litigiu — 1982 — unitatea înregistra pagube anuale de peste 1 400 000 lei, situîndu-se astfel, pe un loc „frunțos” în materie de delapidări, sustrageri, pierderi. În ce o privește pe Mariana Stanciu, așteptăm vești că lucrurile au reintrat în făgașul normal!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Nu l-am primit nici pînă în prezent — din pricină că s-a pierdut o piesă foarte importantă — în schimb, am făcut atîtea drumuri de pe urma cărora m-am ales doar cu niște cuvinte ironice din partea unui tovarăș de la biroul Plan al cooperativei. Să uite dumnealor că nu le cer o favoare, ci un lucru al meu?!” Îi sfătuiam pe tovarășii de la cooperativa menționată să-și păstreze ironiile și să inapozieze radiocasetofonul cetățeanului. Sint plătiți pentru dezanări nu pentru bancuri proaste.

● „Trăim 15 familii în cătunul Cindărei al comunei Bogata — și din cele 15 familii doar două beneficiază de curent electric. Condiții pentru „lumina” noastră există — aflîndu-se un transformator chiar la marginea cătunului. Vă dați seama cît de greu ne descurcăm fără curent electric, avem gospodării frumoase în care crescăm animale și păsări și ar fi păcat să nu fim și noi sprijiniți pentru rezolvarea acestei probleme fără de care, multă vreme nu vom mai putea trăi în acest cătun”. (Răchită Viorel, comuna Bogata, cătunul Cindărei, județul Mureș). Rugăm forurile în drept să intervină pentru ca și aceste familii să beneficieze de bucuriile acestei descoperiri.

● „Am un hidrofor (3 300 lei) pentru care, de mai bine de doi ani, nu găsesc să cumpăr un semering necesar pentru buna funcționare a motopompei. Nu am găsit această piesă care costă 6—7 lei nici la magazinul de prezentare al fabricii producătoare — „Electrometal” Timișoara.” (Gabriel Dumitrescu, Reșița, bd. Republicii, bloc 8, scara 5, apartament 26, județul Caras-Severin).

● I.P.E.E. „Electroarges”: „Referitor la sesizarea Alexandrinei Irimia privitoare la defecțiunea aspiratorului de praft tip „Super” vă facem cunoscut că defecțiunea a fost remediată, rămînînd doar să expediem aspiratorul pe adresa petentei”.

● **Iancu Gheorghe din București, strada Melodiei nr. 43, sector 2,** a fost la Centrul de butelii de pe strada Artensiilor și schimbe butelia. Responsabilul, fără ecuson, nu numai că nu l-a servit, dar l-a și insultat. Însușele constituie culpă penală ireabă pe care trebuie s-o afite și responsabilul fără ecuson. Apropo de ce fără ecuson?

● „Mă numesc Neacșu Marin sint din satul Stănești, comuna Răcari, județul Dimbovița. După terminarea unui liceu agricol în Teleorman, mi-am luat repartiția la dispoziția județului Dimbovița care m-a repartizat la C.A.P. Steagu Roșu Colacu, ferma zootehnică nr. 3, ca economist. Dar pentru că sint infirm — mă deplasez în cirje (care nu mă împiedică însă să-mi desfășor activitatea ca economist), tovarășul președinte al C.A.P. refuză să-mi asigure acest post, oferîndu-mi atele la care eu nu pot face față”.

● **Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor** ne comunică, privind sesizarea lui Ion Pirvu din Baldovinești-Olt, care solicita plata unor drepturi de deplasare sau spor de șantier, că i s-a rezolvat problema. Urmează a-și primi drepturile începînd cu 1. I. 1983.

● Mă numesc Iancu Marin

sint din Timișoara, strada Lugojului nr. 10, apartament 8 și vin la dv. cu următoarea problemă: mi-am cumpărat un frigider care însă nu funcționează din cauza compresorului defect din fabricație. Întreb întreprinderea producătoare din Găești ce rost mai are să albă o reprezentanță tehnică la Timișoara cîtă vreme aceasta nu execută reparațiile frigiderelor defecte, aflate în garanție, ci te expediază, pentru acestea, la cooperativa „Dinamo”?!”

● „De abia primisem pensia și cu toți banii la mine am pornit după cumpărături. Ajuns așasă am constatat cu spaimă că-mi lipsea portofelul. M-am întors iarăși la unitățile pe la care umblasem, unde mi-am lăsat adresa. Dar prea mari speranțe nu aveam. Seara însă, pe la orele 21,00, a sunat la ușă un tînăr care mi-a înmănat portofelul. De bucurie ce am fost am și uitat să-l întreb cum se numește. L-am descoperit două zile mai tîrziu la complexul comercial din strada Compozitorilor 11, unde lucrează, și se numește Voicu Vasile. Îi mulțumesc pentru gestul plin de omenie!” (Ion Făgărășanu, București).

● **Întreprinderea horticolă „1 Mai” București:** „Referitor la sesizarea apărută în „Flacăra la dispoziția dv.” în ziua de 4 martie a.c. în care era criticată atitudinea personalului de la magazinul 27 din bd. 1 Mai, vă facem cunoscut următoarele: Pentru lipsă de solitudine și încălcare a regulilor de comerț, întregul personal a fost sancționat, fiind mutat la seră în cadrul sectorului productiv. Cazul a fost prelucrat cu întregul personal din sectorul comercial. Vă mulțumim pentru sprijin”.

● **Ciocan Ioan din Jibou (Sălaj), strada Libertății nr. 27, bloc L 19, apartament 16,** a cumpărat de la magazinul din localitate o canapea „Lipova”, produs al IFET Arad. Că-i lipseau 3 picioare de lemn și unul din metal, nu s-a impacientat, și le-a făcut singur. Dar cînd peste cîteva zile i-au căzut lateralele, n-a mai avut ce să facă decît să se adreseze întreprinderii producătoare. Aceasta însă tace!

● „Subsemnatul Parpală Ion din București, Aleea Budacu nr. 3, bloc M5, scara 2, apartament 24, sector 3, vă rog să mă ajutați în lămurirea următoarei probleme. Am avut un accident de circulație. Avînd asigurare Casco am dus mașina la un service de pe strada Sf. Vasile Tei, am achitat un deviz de 2 656 lei plus bonurile pentru piesele pe care le-am cumpărat eu, personal, în total, 3 541 lei. Această sumă trebuie să mi-o restituie ADAS care însă nu vrea să-mi dea decît 2 900 lei pe motiv că mi-ar fi încărcat nota cei de la Service. Aceștia, la rîndul lor, mă trimit la ADAS cu răspunsul că ADAS-ul nu cunoaște prețurile. Sint purtat astfel de atîta timp pe drumuri, mi se pun în față fel de fel de nomenclatoare cu prețuri care nu seamănă unele cu altele”.

● **Consiliul popular al municipiului Bacău** ne anunță că

Evelina Voloacă a fost încadrată la Oficiul județean de turism Bacău în funcția de ajutor de ospătar.

● **Consiliul popular al sectorului 3, București:** „Referitor la scrisoarea lui Pițigoi Gheorghe vă comunicăm următoarele. S-a constatat că cei 3 copii ai petentului — de 3 ani, 2 ani, și, respectiv, 4 luni, nu sint îngrijiiți cum se cuvine de soția acestuia, mama copiilor. Față de cele constatate Comisia de asistență socială a sectorului 3 a dispus internarea minorilor la Leagănul de copii nr. 4”.

● **Popa Ion din comuna Olanu, județul Vilcea,** întreabă de unde și poate procura cauciucuri pentru o bicicletă din import (U.R.S.S.)

● **Subsemnatul Dumitru A. Constantin din Galați** am cumpărat la licitație apartamentul nr. 172, bloc 5D-9D din strada Siderurgistilor Țigina II, achitînd la C.E.C. contravaloarea. De la mijlocul lui ianuarie, de cînd am perfectat aceste forme, nu am reușit să mă mut încă în apartament deoarece C.E.C.-ul nu a evacuat nici pînă în prezent pe locatarul care-l ocupă. C.E.C.-ul mă trimite la Militie, Militia la Tribunal, Tribunalul din nou la C.E.C.”

● **Consiliul Culturii și Educației Socialiste** ne anunță despre rezolvarea favorabilă a solicitării lui Spătaru Amedeu din Bacău. Urmează să fie încadrat la Centrul de producție cinematografică Buftea.

● „În anul 1970 IJGCL Dolj ne-a vîndut, la doi cumpărători deodată, un loc de veci compus din 3 morminte, motiv pentru care am fost nevoiți a bate drumurile pe la ușile tribunalelor timp de 7 ani, pînă cînd plenum Tribunalului Suprem a stabilit cotele de moștenire ale succesiunii, obligînd IJGCL-ul Dolj să-și restrîngă actele de vinzare la cotele respective înscrise atît pentru mine cît și pentru celălalt cumpărător. De la 1 iunie 1977 și pînă în prezent am făcut nenumărate cereri IJGCL-ului pentru respectarea deciziei instanței supreme dar, aceasta tace”. (Elena Lăpăduș, București, strada Luica nr. 27, bloc M4, scara 1, apartament 64). Deși e vorba de locuri de veci nu trebuie să păstreze chiar toată lumea tăcere. Hotărîrea instanței nu este facultativă. Nici chiar pentru I.J.G.C.L.

● **Inspectoratul județean al M.I. Vilcea** ne comunică, privitor la sesizarea lui Popescu Nicolae din Bălcești că, în urma cercetărilor efectuate, Dumitru Călin din Bălcești Vilcea a fost arestat preventiv pentru săvîrșirea infracțiunilor de furt în paguba avutului obștesc și violare de domiciliu.

● „Subsemnatul Iacob Neculai din satul Slobozia, comuna Roznov, județul Neamț, om al muncii la C.F.S. Săvinești, vă scriu în numele la C.F.S. Săvinești pe traseul Slobozia — Săvinești. De 15 ani de zile avem un autobuz-convenție cu ITA Piatra Neamț care ne ducea și ne aducea de la lucru. Am fost însă anunțat că va fi desființată cursa intrucit putem circula cu trenul. Numai că trenul potrivit nu prea sint, pe lângă faptul că sint și așa foarte aglomerate iar distanța locuințelor noastre față de gară este destul de mare. De aceea vă rugăm să interveniți pentru a rămîne, în continuare, în posesia acestui autobuz”.

● **Consiliul popular al municipiului Brăila** ne anunță că a fost rezolvată problema petiționarului Stănescu Constanța care a primit lemnele și cărbunii solicitați.

● **D.P.M.O.S. — municipiul București** „Privind scrisoarea lui Pocriste Ion din Stoieniști-Giurgiu, referitoare la încadrarea în muncă, vă facem cunoscut următoarele: Se confirmă cele menționate în memoriu. S-a luat legătura cu U.M.T.C.F. pentru reangajarea petentului în raport de starea sănătății, acceptîndu-se reangajarea lui pe o funcție corespunzătoare”.

● **Tudor Băluță din București, strada Crușovăț nr. 15:** Sint șef de echipă la uzina Vulcan. La 12 mai 1981, acolo unde lucram și eu a fost accidentat un muncitor. Procesul-verbal

închelat de cei de la protecția muncii a consemnat mai mulți vinovați. Dar, la 9 luni după accident, numai eu sint chemat în judecată. În proces, acela care a produs accidentul este doar martor. Nimeni n-a ținut seama că fusesem obligați să lucrăm cu un utilaj despre care „Informația Bucureștilui” a publicat acum 7 ani că a fost desființat. Cei ce ne-au pus să lucrăm în acești ani în condițiile care au dus la accident mă scot pe mine pe post de acar Păun.

N.R. Îi rugăm pe cei în drept să lămurească bine accidentele de interpretare a condițiilor care au dus la accidentul de muncă.

● **Ion Precup din Constanța,** aleea Garofitei nr. 4, a dat paltonul soției la curățătoria „Ghiocelul” ce aparține — precizează — Întreprinderii I.J.P.I.P.S. Constanța. A făcut de atunci — de la 15 octombrie 1982 — zeci de drumuri. I se spune mereu că s-a pierdut paltonul și că trebuie găsit. Nu cumva, după șase luni, ar trebui chiar plătit?

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Poșta redacției

● **Constantin Dumitru — Ploiești:** Cei care lucrează în activități de industrie mică — cazul dv. la atelierul de sticlărie — retribuția în cursul anului se acordă în proporție de 80%, iar diferența de 20% la finele anului proporțional cu nivelul de realizarea planului. **Ion Dinucleasa — Drobeta-Tr. Severin:** Cu gradul III de invaliditate IOVR, după încetarea activității retribuție și respectiv a înscrierii la pensie pentru muncă depusă, nu vă dă dreptul la cumul. **Nicolae Hroni — Constanța:** La adresa pe care ați dat-o nu a locuit și nu locuiește nici un copil cu numele menționat. **Mihail Hincu — București:** Nu se recalculează. **Maria Ivan — București:** Pensie de invaliditate pot cere numai persoanele încadrate în muncă, dv. nu mai lucrați din anul 1978. **Georgeta Bălan — București:** În cazul dv. acordarea retribuției se face în raport cu realizarea a 2—4 indicatori de plan și a sarcinilor proprii de muncă. Aprobarea acestor indicatori este de competența organului ierarhic superior. **Mircea Ivănoiu — Brașov:** Ocuparea unui post prin concurs se consideră transfer în interesul persoanei respective, adică la cerere și nu în interesul serviciului. **Valentin Vereș — Cluj-Napoca:** Dacă ați fi avut 11 luni consecutiv lucrate. **Floare Neamtu — București:** Pentru a vă veni în ajutor, scrieți-ne adresa completă. **Eugenia Antonescu — București:** Deoarece nu doriți să renunțați la pensia ce vi se cuvine pentru munca depusă de dv. într-o unitate din afara C.F.R., nu puteți beneficia de călătorii gratuite în interesul personal pe C.F.R. de pe urma soțului decedat. **Nastasia Mesaroș — Telciu (Bistrița-Năsăud):** Trebula să cereți cu 3 luni înainte de termen. **Lucia Sculci — Arad:** Fără programare. În pagina de față anunțăm în fiecare săptămînă orele de audiență, precum și faptul că trebuie să aveți scris ceea ce ne solicitați.

● **Ion Cimirtan — Bălțătești (Neamț):** În timpul anului, C.A.P.-urile cît și asociațiile economice intercooperatiste acordă lunar, personalului încadrat cu contract de muncă, avansuri în proporție de 80—90% din retribuția în bani convenită, iar diferența se achită la finele anului, după încheierea bilanțului, în raport cu realizarea producției planificate. **Arlon Tarnu — Mediaș:** Da, pe timpul studiilor, dar pînă la împlinirea vîrstelor de 25 de ani. **Emil Grigoraș — Brașov:** Singura cale legală este recursul.

MAGDA NEDELEA ■

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

„Sint bolnav cu diagnosticul hemiplegie — ne scrie Niță Velicu din București, str. Calimachi nr. 17, sectorul 2 —, soția mea, pensionară ca și mine, are cardiopatie ischemică, iar fiul, care locuiește cu noi, profesor titular în municipiu, este și el bolnav. Locuința proprietate de stat pe care o ocupăm are două camere (de 9 și de 13,5 metri pătrați), la care se adaugă un vestibul de 4 metri pătrați și un culoar de 4,5 metri pătrați. În curte sint două clădiri. Noi stăm în imobilul B, în care mai există o cameră și o bucatărie, încălzite tot cu lemne ca și la noi, spațiu care a fost ocupat mereu de câte o altă familie. Din 1973 am tot făcut cereri la serviciul de spațiu locativ al sectorului 2 ca, după eliberare, să ni se atribuie nouă aceste încăperi. Evident, n-ar fi însemnat nici răsfăț, nici confort deoarece în tot imobilul nu există baie, noi avem WC-ul improvizat și o chiuvetă împreună cu „bucătăria” în vestibul. Cererile ne-au fost refuzate mereu. Un răspuns din 2 noiembrie 1982 preciza că, după mutarea locatarului vecin «spațiul de la aceeași adresă nu rămâne la dispoziția sectorului 2 spre reglementare». Totuși, după numai o săptămână, acest spațiu a fost atribuit de sector lui Florea Savin care are apartament în celălalt imobil din curte, locuință mai bună, mai spațioasă, cu baie, cu pivniță, cu bucatărie de vară în curte...”

Am încercat să descifram ițele acestei istorii. Ultimul răspuns la o sesizare primită de Niță Velicu de la Oficiul reglementarea spațiului locativ al Consiliului popular municipal, purtând nr. 118 735, din 24 martie a.c.: În ședința din 10 noiembrie 1982, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, analizând cererile depuse pentru același spațiu de dvs. și Savin Florea, a hotărât să-l atribuie acestuia, care a fost considerat mai îndreptățit datorită numărului de persoane ce-i compun familia (7 persoane).

La sectorul 2, președintele consiliului popular, tovarășul Nicolae Badea, ne primeste cu amabilitate. „Când i s-a făcut comunicarea de atribuire a noului spațiu lui Savin?” vrea să știe interlocutorul. „În 10 noiembrie? Înseamnă că s-a discutat în comitetul executiv prin septembrie.” Dar comunicarea spune clar că

În temelii unor falsuri

ședința avusese loc în chiar aceeași zi de 10 noiembrie 1982. O operativitate pe care se vede fără dubiu că nici primarul nu și-o imagina până azi. Dar, slujindu-se de documentele prezentate dînsului de serviciul spațiu locativ, încă înainte de 10 noiembrie, tovarășul Nicolae Badea ne arată că în aceste acte scrie deslușit că Niță Velicu deține două camere, una de 13,80 metri pătrați iar cealaltă de cit credeți? de 19,20 metri pătrați. Cea de 9 metri a ajuns aproape de 20!! Neavînd habar de măruntul fapt că acest act este, iată, un fals, primarul ne spune despre familia Velicu: „Ei sint trei persoane și depășesc spațiul la care au dreptul. Or, ceilalți sint șapte persoane așa că s-a procedat normal.”

Pentru orice eventualitate, ca să nu scape necunoscut vreun detaliu semnificativ, primarul ne arată că și-a notat chiar pe acea filă: „De verificat”. Nu mai știe dacă a făcut ori nu cineva verificarea cerută de dînsul. Om de bună credință, nu-și poate închipui că șeful serviciului spațiu, Florian Filip, a trimis fără a face verificare documentația pentru ședința comitetului executiv din 10 noiembrie. Dar munca de primar nu este ușoară și, evident, un primar nu poate să verifice personal, pas cu pas, cit de corect își fac meseria toți funcționarii din subordine. Tovarășul Nicolae Badea ne spune chiar că se mai întâmplă să aibă necazuri din cauza celor de la spațiu locativ. De curînd, ne povestește, a fost nevoit să ceară intervenția organelor de cercetare deoarece un cetățean, în audiență, i-a spus primarului că a dat mită 2.000 de lei pentru ca un inspector de la spațiu, Petre Voicu, să-i aranjeze obținerea unei locuințe de care n-a putut să-i facă rost, pînă la urmă. La insistențele primarului, celui păgubit i-a fost restituită o parte din bani: pe ceilalți

intermediarul folosit de Petre Voicu a declarat că i-a băut, bucurîndu-se de pungășia inspectorului.

În str. Calimachi nr. 17, aflăm că — la curent cu faptul că primarul a cerut o verificare — bătrînii Velicu au stat luni de zile la geam, într-un fel de gardă cu schimb, să nu piardă momentul venirii cuiva pentru a face verificarea. Acel cineva a fost așteptat, ca o scrisoare cu vești bune, dar n-a venit. Pe Florea Savin l-am găsit cu aproape toată familia în holul mare și mobilat din cealaltă clădire. Ne arată noul contract de închiriere în care figurează și apartamentul de aici și extinderea din clădirea vecină: trei camere (12,20; 20,80 și 16 metri pătrați), holul în care ne găsim, mobilat în chip de cameră de zi (15,36 metri pătrați), două bucătării, baie cu cadă, debara, culoar, vestibul, WC și pivniță. Bucătăria de vară din curte — folosită exclusiv de familia Savin — nu figurează. Lista membrilor de familie care locuiesc împreună cu titularul contractului cuprinde numele acestuia, al soției sale, Ana Savin, și numele a 5 copii. Una dintre fiice este căsătorită, are trei copii, ni se spune că locuiește aici, dar soțul ar sta singur acasă la el. Un fiu, Ion Savin, născut în 1966 ni se spune că e căsătorit și că e în armată. (În realitate, din 1981 este „elev” la Școala specială de muncă și reeducare Tg. Ocna, școală la care a descoperit, împreună cu blîndul lui tăcut, că se intră fără concurs.) Dar în cartea de imobil erau scrise, la 2 aprilie a.c., numai 5 persoane în total. Două fiice lipseau. Familia Velicu îmi explicase, în adevăr, că ele stau în altă parte: una la soț, alta cu maică-sa, Ana Savin, și că pentru ele tatăl nici nu plătește consum de apă. Cartea de imobil o arată pe post de soție a lui Florea Savin pe Elena Nedelcu. Ea e concubina, ne explică el. „Avem un copil, stăm de 7 ani împreună”. Unde stă soția legitimă, cea din contractul de închiriere? Soțul pretinde că nu știe, de 7 ani. Elena Nedelcu are domiciliul stabil în altă parte; aici nici viză de flotant nu are.

Un lucru e clar: Florea Savin declară că are 7 sau 5 persoane în familie după cum îl îndeamnă interesul. La I.C.R.A.L.

sint 7; la plata apei sint 4 sau 5. La I.C.R.A.L. are o soție; în cartea de imobil are alta. Și nimeni nu observă. În cererea de extindere a scris și a semnat că locuiesc cu el și cele două fete care nu stau la el. Cu acea ocazie scria că soția lui se numește Ana Savin și că stă cu el, desi acum nu știe unde locuiește prima lui dragoste.

Stăm de vorbă cu Florian Filip, șeful serviciului spațiu locativ al sectorului 2. Nu știe dacă s-a făcut verificarea cerută de primar. Dar ne arată referatul „edificator” al unui colaborator datat 16 noiembrie 1982: „Din verificările efectuate (s.n.) s-au constatat următoarele: Numitul Velicu Niță (pensionar), ocupă la adresă două camere — 10,20 (în loc de 9 cum e în contract — n.n.) + 13,80 (în loc de 13,50, în contract — n.n.) metri pătrați, vestibul, culoar, încălzire cu lemne”. Referatul mai precizează că ambii locatari au solicitat extinderea de la aceeași adresă, unitate locativă separată (s.n.). Semnează: inspector Voicu Petre. Cel pe care nu-l găsim în serviciu. Care să fie „verificările efectuate” de el? Nu se știe. Pentru că n-a făcut nici verificarea cerută de primar. Dar nici altcineva n-a fost la fața locului. Altfel ar fi văzut bine că numai înfrîngerea inexistenței unui gard între cele două case, care ar putea foarte bine să aibă numere diferite pe stradă, numai acest lucru face posibilă încorporarea pe aceeași repartiție a apartamentului lui Savin și a extinderii de la parterul clădirii vecine. Trebuie să ai orbul găinilor ca să nu vezi atîta lucru. Ori să fii Petre Voicu (și compania).

Inexactitatea expresiei unitate locativă separată cu valabilitate și pentru Niță Velicu, a fost preluată în documentele prezentate de Florian Filip la comitetul executiv. Dimensiunile camerelor lui Niță Velicu creșteau pe hirtie, ca și numărul persoanelor care locuiau în realitate cu Florea Savin, exact atît cît trebuia ca să se hotărăscă așa cum s-a hotărît. Decizia de atribuire a extinderii lui Florea Savin se întemeiază, clar, pe niște falsuri. Ea este, prin urmare, nulă de drept.

DORIN GHERGHINESCU

„Sintem un grup de mame ai căror copii au fost nedrept loviți de soartă prin niște boli care i-au împiedicat să umble, să se servească de mîini, măcar să stea în șezut, pe scurt, niște copii grav handicapați neuromotor. În secția de recuperare neuromotorie a spitalului „Dr. Stîncă” din București, un colectiv de medici, cadre medii și profesori de gimnastică recuperatorie, colectiv condus de dr. Nicolae Robănescu, oameni de mare suflet și dăruire profesională, despre care revista dv. a consemnat de nenumărate ori, tratează copii suferinzi de aceste triste boli, reușind să-i recupereze, pe unii în totalitate, pe alții parțial, aducînd astfel o rază de bucurie familiilor, dîndu-le acestor copii un oarecare rost în viață. Și iată că acum aflăm cu stupeoare că secția își închide porțile pentru un timp nelimitat pentru igienizare și renovare. Nu se putea găsi o altă soluție care să nu dea peste cap stricta programare de revenire la tratamentul copiilor noștri, programare pe care noi, părinții, o așteptăm cu sufletul la gură, știînd că după fiecare internare înseamnă pentru ei încă un pas spre viață? Și, mai ales, de ce închiderea nelimitată a secției? De ce nu un termen pentru respectarea căruia normal ar fi fost să se îndrepte toate forțele?”

Ar trebui să fii de piatră ca să nu te emoționeze aceste mame și, mai ales, acești copii, pe care ele însele îi privesc cu uimire: iată, pot merge, iată, pot sta

„Închisă pe timp nelimitat pentru igienizare”

în funduleț, iată, copiii lor știu să ridă, iată, fetița mea este premiantă — și toate acestea grație dăruirii cu care întregul colectiv al dr. Robănescu se apleacă asupra fiecărui caz. Pentru că aici, la București, se lucrează cu fiecare copil în parte. Pentru că aici se primesc copii de la 3 luni la 16 ani! Este motivul pentru care în această secție două treimi din pacienți, sint nebucureșteni. Ba, printre ei, se mai află și cite un străin care a aflat de „miraculoasele” rezultate ale acestui colectiv. Am zice noi că-i vorba de o stare de mindrie și nu de facere de ris — cum ni s-a dat a înțelege la Direcția sanitară municipală — că ne-am fi făcut de ris primind în acea secție copii străini de rău.

Sigur, secția nu este amplasată într-un palat! Ci într-o clădire veche în care s-a mutat de la cutremur incoace, din mers! Dar aici copiii au învățat și învață să se

miște, învață din uriașă lecție de omenie dată de doctorii Robănescu (rețineți deci familia Robănescu!), aici au învățat părinții acestor copii ce înseamnă să cunoască din nou liniștea și bucuria și recuștigarea increderei, a puterii de muncă. Pentru că aici se recuștigă, cu mîgala exersării ficăruui degețel, nu numai copiii, ci și părinții lor! Și atunci, cum să pui o linie între bucureștean și nebucureștean (cum vizibil înclină direcția sanitară municipală a o pune!). Cum să-i acuzi pe acești oameni de lipsă de patriotizm că au primit aici și copii străini — cite vreme se știe, numai cei răuvoitori se fac a nu ști, ce sune fabuloase s-au investit și se investesc pentru sănătatea TĂRII! Și această secție ar fi trebuit mutată, la această oră, într-un spațiu corespunzător, asadar, și igienic, de mai multă vreme. Nu este vina dr. Robănescu sau a dr. Trautman — directorul spitalului tutelar, că el, constructorii, nu și-au respectat termenul de dare în folosință a aripii noi a spitalului „Dr. Stîncă”! Poate, mai degrabă, este vina direcției sanitare!

Trebuie igienizată secția! Orice colectiv de control ar fi retras autorizația de funcționare. Dar cei care au luat măsura ar fi trebuit mai întîi să găsească și soluția continuității acestei secții! „Pentru bucureșteni — ni se spune — s-a găsit tratament ambulatoriu!” Dar pentru

ceilalți copii ai noștri? „Avem alte patru centre în țară, moderne și foarte bine dotate” — ni se răspunde. Avem și vom vom mai avea — putem răspunde la rîndul nostru — dar deocamdată, speranța acestor părinți și a copiilor lor este legată de această secție! După cum și cea a străinilor care au apelat la ea. De aici a pornit adevărata școală a țării de recuperare neuromotorie — dovadă că în această secție, (care încă nu-i un palat), se petrec toate reciclările în materie.

Dacă la Direcția sanitară municipală a Capitalei ne-am izbit precum de un zid, în materie de înțelegere a nevoii continuității acestei secții, la primăria Bucureștiului am înfîlînit omenia la ea acasă. Pînă cînd constructorul își va onora termenul de dare în folosință a noului spațiu al spitalului — termenul fiind de 30 iunie a.c. — recuperarea în secție trebuie să continue! Fără a se face diferențe între bucureștean, nebucureștean sau copil străin! Tovarășul primvicepreședinte al Capitalei era emoționat, cînd a preluat problema, precum mamele care s-au adresat revistei noastre. Fără a amîna nici un minut discuția cu cei din conducerea direcției sanitare, le-a solicitat, nu ipoteze, ci propuneri — mai multe propuneri, din care să se aleagă soluția optimă! Sperăm că nu va întîrzia.

GEORGETA ȘTEFANESCU

— Eu — ne spune bătrîna — nu am mai citit actul după ce l-a întocmit notarul, am avut încredere, și chiar dacă l-aș fi citit, tot n-aș fi priceput mai mult. La urma urmei, nu am decît patru clase primare și două de la Negruponte, cum îi zicea școlii de croitorie pe care am urmat-o la Galați acum vreo 60 de ani. De unde să știu că dacă în act nu scrie despre mine decît că am donat banii, că sint doar „procuratoare de fonduri” pentru fiul meu, după aceea nu mai am nici un drept. Am dat banii și gata. Dar acum unde să mă duc?

Sarita Gabia Codreanu, azi în vîrstă de 73 de ani, a adoptat acum vreo patru decenii pe cel care în fața oamenilor și a legilor îi este fiu: Sandu Gabia. L-a crescut, l-a spălat, l-a îngrijit cum s-a priceput mai bine, l-a „scos” inginer. Nu a fost ușor pentru această femeie cu patru clase primare și două de la Negruponte; a muncit, a cusut capote, a îngrijit vreo zece ani doi bătrîni, s-a luptat cu viața; a pus bani la C.E.C., iar băiatului, ieșit din facultate, „i-am cumpărat și inel de aur, vroiam ca nimeni să nu fie ca Sandu”, zice. Inginerul — este meritul lui — a devenit un bun specialist.

— Am făcut — ne povestește — o pătrime din Jupiter, o pătrime din Venus (mă refer la instalații, aceasta e specialitatea mea), barul „Paradis”, Teatrul de vară, hotelurile „Delta” și „Aurora”, apoi o pătrime din Saturn (repet, mă refer doar la instalații), fabricile de ulei de la Slobozia și Urziceni, o fabrică de zahăr, iar la Odorheiu Secuiesc am participat și la o premieră națională.

Așadar, la capitolul „instalații” stăm bine, chiar foarte bine, numai că viața nu se compune doar din conducte și premiere naționale. Acum citeva săptămîni, inginerul Gabia s-a strămutat, prin demisie, la Trustul de construcții zoteh-

De la mamă „procuratoare de fonduri” la mamă pur și simplu

nice din București. Are casă în București, buletin, vrea să-și aducă și familia. Sarita Codreanu Gabia: „După plecarea fiului pe șantier la Odorheiu Secuiesc am rămas să am grijă de casa din str. Vulturilor (cumpărată din banii ei, N.R.). Fiul meu nu și-a adus însă aminte că mama lui nu are ce minca, nu mi-a trimis un ban, așa că am fost nevoită să-l dau în judecată — pe propriul meu copil — și a fost nevoie de lege ca fiul meu să-mi dea 450 lei pe lună.”

Discutînd cu inginerul Gabia, acesta contestă că nu s-ar fi îngrijit de mama rămasă în București, afirmă că i-a trimis bani. E posibil să aibă dreptate, totuși este un fapt că a fost nevoie de un penibil proces, mai precis de sentința civilă nr. 7915, Judecătoria sectorului 3, municipiul București, pentru a „împune majorarea cuantumului pensiei de întreținere pe care o plătește pîritul față de reclamantă de la suma de 300 lei lunar la suma de 450 lei lunar”. Un proces pentru 150 lei. Tot din cuprînsul sentinței aflăm că „pîritul Gabia Sandu a realizat pe ultimele luni venituri în medie lunară de 4771 lei” (o nouă dovadă că este un bun inginer).

În ultimele săptămîni lucrurile s-au precipitat. „De la 15 martie 1983 — arată

Sarita Gabia — fiul meu lucrează în București și de atunci mereu îmi face scandal să părăsească casa și să mă duc la Giurgiu, unde am stat cu zece ani în urmă. Dar acolo casa era a statului și după plecarea mea a fost închiriată. Și eu unde să mă duc? Acum mi-a spus că dacă nu plec la Giurgiu îmi va arunca lucrurile într-un camion și nu se va mai interesa de mine: casa este a lui doar!”

Nu mai că, după cum reiese din „contractul de vânzare-cumpărare cu procuratori de fonduri” autentificat de notariatul de stat al sectorului 4, municipiul București, cu nr. 1700 din 1975, prețul vînzării către Sandu Gabia a apartamentului din str. Vulturilor nr. 20 a fost acoperit „în întregime de la procuratoarea de fonduri Gabia Sarita”. „Adevărat, altceva nu scrie în act și, legal, alte drepturi bătrîna nu are. Dar după ce mama, devenită o oarecare procuratoare de fonduri, și-a făcut datoria, fiul i-a refuzat — după un timp — pînă și viza de flotant în casa cumpărată cu banii ei. De subliniat că în această situație, circumscripția de miliție a dovedit mai multă omenie și înțelegere față de bătrîna decît fiul ei.

Iată acum ce ne-au declarat și vecinii din curte — o curte atît de mică, încît vrînd-nevrînd totul se vede și se știe.

● Nina Thiu, muncitoare la Filatura română de bambac: Domnu' Delu (inginerul Gabia, n.r.) a schimbat cheia yale ca s-o împiedice pe mama lui să intre în casă. Îmi amintesc că într-o noapte de martie din anul trecut am ajutat-o pe bătrîna să intre pe geam în camera ei. Era iarnă, ninge, nu putea rămîne în stradă.”

● Geta Mărunt, controloare de calitate la Întreprinderea de articole de sticlărie, București, „Marți seara 5 aprilie 1983, pe la ora 9,30 am văzut prin geamul de la camera mea, situată în fața

apartamentului Gabia, pe inginer aruncînd pe jos rufele mamei din șifonier și strigînd la ea. A fugit speriată în curte, în cămașă de noapte, chemînd în ajutor vecinii.”

● Sanda Chenaru, soția căpitănelui de pe remorcherul „Borzesti”, rudă din Giurgiu a Saritei Codreanu Gabia și aflată în vizită la ea: „Mi-e milă, aș lua-o la noi, la Giurgiu, dar sintem patru în două camere.”

La care inginerul Sandu Gabia ar putea replica: „Dar în apartamentul din str. Vulturii, cînd vor veni și cei doi copii și soția am fi cinci, noi patru și mama. E tare strîmt”. Perfect adevărat, tovarășe inginer, dar dacă e strîmt o dăm afară pe mama „procuratoare de fonduri”?

— Unde să mă duc? — se lamentează bătrîna. M-aș duce oriunde, chiar și în cosmos, numai să am o cameră, un acoperiș deasupra capului.

— Tovarășe inginer — am sugerat — de ce nu închiriați o cameră undeva, pentru mama dv., la București, la Giurgiu, oriunde?

— N-am timp să caut — a replicat. Pe degețel lui zărim un inel de aur masiv. Să fie acesta inelul cu omenia? La timpul ei, bătrîna găsisse timpul să muncască pentru a strînge bani și a-i cumpăra un obiect atît de sumpțios...

Ne oprim aci. Rămînem încrezătorii că această tristă poveste nu se va încheia astfel și că i se va găsi un sfîrșit mai fericit, iar fiul îi va oferi mamei sale (poate că la data apariției articolului i-a și oferit) o alternativă, rezonabilă. Nici nu ar fi prea greu.

E frumos și nobil să pui mîna la construirea unei pătrimi din Venus, Jupiter și Saturn, să construiești barul „Paradis”, cu condiția să nu uiți de mama ta pe pămînt.

LIONEL NIȚESCU

Gala 1000 a început sub semnul Victoriei

Localitatea: orașul Victoria, 11 aprilie, ora 19, sala Casei de cultură.

Durată: 4 ore și 30 de minute.

Număr de spectatori: 1500

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Atmosfera: Deși prima manifestare a Galei 1000 a început alert, în tromba, prin formațiile cenaclului, care au imprimat un ritm susținut, antrenant, publicul a reacționat cu o oarecare rețineră. Dar, odată cu anunțarea pieselor care aveau să intre în concurs, pentru Top, sala s-a încălzit și ca întotdeauna când dialogul este sincer și deschis, manifestarea s-a transformat într-o seară de neuitat.

Noutăți: Vom menționa în primul rând acceptarea de către conducerea cenaclului a rugămintii lui Vali Sterian de a reveni între membrii cenaclului, după o absență de peste 3 ani, însoțit de formația sa, Compania de sunet (Florin Porumb, Mihai Teleagă, Iulian Babu Constantinescu). Revenirea în cenaclu, după o scurtă absență, a lui Andrei Păunescu și Majay Gyözö. Rugă pentru părinți, piesa lui Ștefan Hrușcă, a fost interpretată în acest spectacol de Magdalena Finna, membră a grupului Ecoul. Tot în legătură cu acest apreciat grup trebuie să menționăm că, deși Sorina Bloj a lipsit și va mai lipsi o bucată de timp din motive de boală, cîntecetele grupului au fost totuși rostite grație Tatiane Filipoi care a cîntat foarte bine alături de Magdalena Finna. A debutat promițător cu două cîntece, primul, Sistem totuși oameni, foarte bun, Olimpiu Băncilă, din orașul gazdă.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Prima dintre constatările pe care neapărat trebuie să le facem în legătură cu prezenta Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, în orașul Victoria, această veritabilă cetate a chimiei românești, oraș care altădată se mindrea că este cel mai tânăr oraș al țării, dar care, iată, a ajuns cel mai în vîrstă oraș din constelația tinerelor orașe ale României, deci prima constatare ar fi aceea că aici, în Victoria, cenaclul are prieteni și admiratori statornici, buni și avizați cunoscători ai întregului repertoriu. Argumentul? Numeroasele piese la unison, pe scenă și în sală. În ceea ce ne privește, ne aducem cu plăcere aminte că ultima noastră întâlnire cu publicul din Victoria a avut loc anul trecut, în toamnă, în chiar ziua meciului de fotbal România - Suedia, cînd tricolorii au învins cu 2-0. Nu sîntem superstitioși, dar am dori din toată inima ca prezența noastră la Victoria să fie urmată de o victorie a tricolorilor în meciul cu Italia. Revenind însă la problemele noastre curente, adică ale cenaclului, să precizăm încă de la bun început că manifestarea din orașul Victoria a deschis seria celor o sută de spectacole, ultima sută, după cum a spus Adrian Păunescu, ce se vor intitula, așa cum am mai anunțat, Gala 1000. Deci, avînd în vedere cele spuse pînă acum, inclusiv însemnările din caseta tehnică, putem aprecia că „Gala 1000 a început sub semnul Victoriei”. Au cîntat, pentru început, „trupele” Flacăra, adică Flacăra Pop (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Ionuț Văduva - un excepțional organist care, prin talentul și adevărată sa profesionalitate, a ținut, am putea spune, în spate întreaga seară - și Romeo Beianu), Iris (Ion Olteanu, Florin Ochescu - un chitarist de excepție, comparabil cu cei mai buni chitariști care au fost și mai sînt în Cenaclul Flacăra - Marti Popescu, Ion Dumitrescu și Sanda Lăcătușu), Compania de sunet, a cărei componentă am consemnat-o în caseta tehnică și despre care vom mai spune că

la prima vedere dovedește un profesionalism evident și un accentuat simț al ritmului. Acestora li s-au adăugat grupul Poesis (Marius Bațu și Eugen Baboi) și Ecoul, în noua sa alcătuire. Au lipsit, după cum se vede, Pro Musica, Ștefan Hrușcă și Gil Ioniță, dar despre ultimii doi sîntem în măsură să spunem că probabil mai tîrziu se vor adăuga colectivului nostru. Desigur, mulți dintre cei ce ne urmăresc și știu ce se cîntă la cenaclul nostru vor dori să afle ce anume a cîntat Compania de sunet. Ei bine, Vali Sterian și formația sa s-au produs cu trei mari cîntece ale cenaclului: „Om bun”, „Nopți” și „Amintire cu haiduci”. Au mai cîntat „Sonet” (mai exact spus, Sonetul cu numărul 140 din poezia marelui Shakespeare), „Iluzia unei insule” (aceste două piese fac parte din cîntecele disecului pe care Compania de sunet l-a scos la Electrecord în luna decembrie a anului trecut), plus o piesă din repertoriul internațional. Acestea fiind zise, ne-am întrebant dacă Vali Sterian a apelat la aceste cîntece pentru că l-a fost oarecum teamă de reintîlnirea cu cenaclul și, deci, a vrut să aibă din start succesul asigurat, sau l-au dominat atît de frumoasele aduceri aminte din vremurile de demult, de început, ale cenaclului?! Vom vedea. Vali Sterian a fost bun, dar n-a avut decît palidă amintire a succesului de odinioară. Cumplită consecință a absenței! În orice caz, întrebîndu-l pe Vali Sterian cum se simte la revenirea sa, am primit un răspuns scurt: Foarte bine. În ceea ce privește celelalte formații, acestea au abordat piesele obișnuite ale repertoriilor lor. Dar, înainte de a încheia consemnările privind formațiile, se cuvine să spunem că, judecînd după aplauzele sălii, muzica folk se arată a fi în continuare mai aproape de inima publicului. Chiar și configurația noului Top, asupra căruia vom reveni în final, demonstrează această statornică preferință a publicului. Facem această afirmație, dar nu uităm că multe din aplauzele și punctele cucerite de piesele folk au fost substanțial datorate și extraordinarului organist care este Ion Văduva, precum și sprijinului pe care membrii mai tuturor formațiilor l-au acordat permanent interpretelor de muzică folk. Pînă una, alta să mai notăm că aplauzele publicului au fost cucerite de amplul recital susținut de cel mai în formă interpret al cenaclului, Vasile Șeicaru, al cărui cîntec, „La adio”, a fost magistral pregătit de poetul Adrian Păunescu. În ce anume a constat această pregătire? În faptul că poetul Adrian Păunescu a recitat, așa cum numai el știe să recite, unul din marile poeme ale lui Mihai Beniuc, „Ultima scrisoare”. Dar pînă la recitalul lui Vasile Șeicaru, au mai cîntat Valeriu Penișoară, aflat în vizibil progres, Ducu Bertzi, constant și cu mare priză la public, Arpad Domokos, Magdalena Finna, Tatiana Filipoi, Costas Caracostas, Majay Gyözö, Valentin Gereș și Andrei Păunescu. Primele 5 cîntece ale seriei și deci ale noului Top în care, ca o noutate, se vor include de acum încolo și cîntecele muzicii ușoare internaționale, au fost: „Aruncarea în valuri”, de Vasile Șeicaru, care a acumulat 374 puncte, „Rugă pentru părinți”, de Ștefan Hrușcă, în interpretarea Magdalenei Finna, cu 368 puncte, „Da, da, da”, compoziție aparținînd formației Trio, în interpretarea lui Andrei Păunescu, cu 272 puncte, „Totuși iubirea”, de Majay Gyözö, cu 220 puncte și „Dor de Eminescu”, de Alexandru Zărnescu, cu 155 puncte.

VICTOR NIȚĂ ■

A cîntat în final o garoaafă

Localitatea: orașul Făgăraș, 12 aprilie, ora 19, sala Casei de cultură.

Durata spectacolului: 5 ore și jumătate.

Număr de spectatori: 1500.

Calitatea spectacolului: de-a dreptul excepțională.

Atmosfera: publicul minunat. Încă de la începutul spectacolului n-au existat nici un fel de rețineri din partea spectatorilor. Aceștia au reacționat exact atunci cînd a trebuit, s-a creat un tot unitar și, dacă ne este permis, am putea

spune că privit de pe scenă publicul părea o parte a cenaclului. Sîntem convinși că același lucru l-au simțit și spectatorii, adică tot ceea ce s-a întîmplat pe scenă, dăruirea tuturor celor ce au făcut deplasarea în acest turneu, au făcut ca seara petrecută la Făgăraș să se transforme într-o noapte de neuitat, într-o noapte de poveste și, cum spunea poetul Adrian Păunescu, poate ultima noapte a cenaclului Flacăra petrecută la Făgăraș, o noapte a ultimei primăveri a tinereții noastre!

Noutăți: a cîntat din nou la cenaclu tînărul Ovidiu Constantin Fronie din localitate. De asemenea, au debutat: eleva Liliانا Scho Fend și muncitorul Mihai Giurjan.

Aportul organizatorilor: foarte bun. Aceștia au răspuns cu toată promptitudinea la toate solicitările și la toate problemele ivite.

Mergînd spre Făgăraș, am traversat două anotimpuri. Am trecut pe lângă pomi înfloriți și am avut impresia că își susțineau beteala și bogăția florală în creasta munților încă pudrați cu zăpadă. Imaginile au fost cadre cinematografice aduse din povești și am trăit senzația că ne-am aflat la un pas de legendă... „Dor de Eminescu” cîntat aici, la Făgăraș, a avut alte dimensiuni. Fiecare voce a cenacluștilor sau a spectatorilor s-a asemuit cu ecourile clopotului din Putna care s-au auzit pînă aici îmbrățișînd munții. Și nu numai „la Tebea foșnesc românește gorunii” - ci și la Făgăraș, în noaptea de 12 aprilie, în care puteai număra toate stelele cerului, încît se auzeau foșnind românește toate pădurile Carpaților. Și vibrînd românește toate apele lor... Și cînd s-a cîntat „Trăiască România!” și s-a adus unul din cele mai vibrante omagii cîntorului nostru de astăzi - președintele Nicolae Ceaușescu - cel care a dat noi dimensiuni culturii noastre naționale. De aceea putem spune cu mina pe inimă fără să greșim că seara de la Făgăraș, întîmplarea de muzică și poezie cu numărul 902, a fost un act artistic pe care nimeni nu-l va uita ușor. Poate, spunea conducătorul cenaclului, această noapte, pentru cei prezenți la Făgăraș, se poate identifica miine cu toată tinerețea noastră. Și fiindcă tot sîntem la acest capitol, minunată este și, de ce să nu o spunem, de invidiat tinerețea lui Andrei A. Păunescu, un minunat copil de aproape doi metri și care la numai 14 ani neîmpliniți face, atunci cînd cîntă „Da, da, da”, șlagăr al formației Trio, ca sala să se ridice în picioare, face să te simți mai aproape de copilăria lui. Poate că acesta a fost unul din secretele pentru care în topul de la Făgăraș, Andrei A. Păunescu a ocupat primul loc cu un total de 401 puncte. Urmează apoi Vasile Șeicaru cu „Aruncarea în valuri”, 343 puncte, Costas Caracostas, cu „Maria”, 325 puncte, Ștefan Hrușcă cu „Rugă pentru părinți”, 251 puncte, și formația Ius cu „Trenul fără naș”, 237 puncte. Nu putem trece cu vederea și credem că este momentul să spunem cîteva cuvinte în legătură cu extraordinara participare și dăruire artistică pe care le manifestă organistul cenaclului Ionuț Văduva. Să facem chiar o comparație. Dacă Nicolae Enache, fostul organist al cenaclului, căruia nimeni nu-l poate reproșa nimic, fapte dealtfel consemnate de nenumărate ori în cronicile cenaclului, neseriozitatea și, de ce să n-o spunem, bețiile repetate l-au izgonit din rîndul cenacluștilor, Ionuț Văduva, prin calitățile sale de mare profesionist și îndeobște cele de om, devine în momentul de față unul din membrii de bază ai cenaclului, făcînd să grăviteze în jurul lui întregul act artistic. Este încă o dovadă că de multe ori talentul (în cazul lui Nicolae Enache) poate fi umbrit, iar alteori el poate fi (în cazul lui Ion Văduva) șlefuit și ridicat la dimensiunile unei bijuterii... Una dintre idelle spectaculoase ale conducătorului cenaclului constă în faptul că în timpul liber al cenacluștilor vor avea loc două feluri de acțiuni. Una, dealtfel cunoscută de toată lumea, este sportul. Iată-o și pe cea de-a doua: toți membrii cenaclului vor avea, în fiecare zi, obligatoriu chiar și pentru redactorii revistei care însoțesc cenaclul, două ore de studiu al literaturii și istoriei. În fiecare zi, ca să existe

totuși o eficiență, va avea loc și verificarea cunoștințelor. Finalul spectacolului a fost unul din cele mai impresionante pe care le-am văzut. Totul s-a terminat cu „La adio!” cîntat de Vasile Șeicaru și fredonat de toată lumea. Adrian Păunescu a făcut pe loc regia. Toți membrii cenaclului s-au așezat cu fața către spectatori, pe avanscenă. La ultimele acorduri, poetul Adrian Păunescu a pus în locul său, la microfon, o garoaafă roșie. Muzicurile garoaafei prins în microfon a încheiat spectacolul. Și atunci cînd toată lumea părăsea sala în zgomotul petalelor de floare captat în stația de sunet, m-am gîndit că tot ceea ce s-a petrecut este un omagiu al artiștilor către marea public și este totodată, poate, un omagiu, de ce să n-o spunem, adus unuia dintre marii gazetari ai vremii noastre, unuia dintre freneticii croniciari de începuturi ai Cenaclului Flacăra, un bun coleg și prieten (născut aici, la Făgăraș și reintors, acum cîțiva ani, pentru totdeauna în pămîntul acestui oraș), Eugen Seceleanu...

SORIN POSTOLACHE ■

Oameni buni, deschideți-vă sufletul!

Localitatea: Brașov, 13 aprilie 1983, orele 19, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 3500

Calitatea spectacolului: foarte bună.

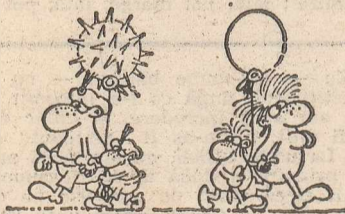
Atmosfera: incandescentă.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Plouă, plouă, plouă, vreme... de cenaclu. Plouă torențial peste Brașov, fără ca ploaia să zăgăzuiască dorința tinerilor de a fi punctuali la întîlnirea cu membrii Cenaclului Flacăra. Oameni buni, deschideți-vă sufletul și primiți întîmplarea de muzică și poezie. Bună seara! Este ora 19 și primăvara nu putea trece fără ca membrii Cenaclului Flacăra să nu poposească în acest oraș „etalon al gustului pentru muzica tînără”. Și brașovenii se dovedesc oameni de muzică și poezie, trăind și participînd intens la atmosfera de competiție în care se desfășoară prima parte a cenaclului. În concursul anunțat pentru stabilirea Topului Flacăra intră 15 piese reprezentative din care publicul va desemna cîștigătoare, cinci. Publicul este cel chemat să dea girul valorii autentice și talentelor interpretative. Competența colectivității intră în dialog cu actul de cultură ce se produce în fața ei pe scena tineretului revoluționar, pentru un romantic tineret revoluționar. Există în cenaclu un om al cărui spirit declanșează un adevărat „sistem” de comunicare sinceră și de suflet.

Dar iată și preferințele publicului din Brașov, „superbă răsturnare de situație” cum a numit-o conducătorul cenaclului. Pe locul întii s-a clasat „Rugă pentru părinți” de Ștefan Hrușcă, în interpretarea Magdalenei Finna. Locul doi a revenit melodiei „Da, da, da”, aparținînd grupului Trio, în interpretarea lui Andrei Păunescu. Locul trei: „Totuși iubirea” de Majay Gyözö. Locul patru: „Aruncarea în valuri” de Vasile Șeicaru. Din nou pe locul cînt: „Dor de Eminescu” de Alexandru Zărnescu.

MARIA BOGDAN ■

PROGRAMUL CENAULUI

Vineri, 15 aprilie - București, Arenele Romane, orele 19

Duminică, 17 aprilie - București, Arenele Romane, orele 19

Luni, 18 aprilie - Slatina, stadion, orele 15

Marți, 19 aprilie - Craiova, Sala sporturilor, orele 19

Joi, 21 aprilie - Craiova, Sala sporturilor, orele 19

Vineri, 22 aprilie - Tg. Jiu, Sala sporturilor, orele 19

Miercuri, 20 aprilie, Cenaclul Flacăra va fi prezent la meciul U. Craiova - Benfica Lisabona. Dacă va fi bine, cine știe, vom cînta, poate, și miercuri.

Așteptăm în continuare propunerile pentru turneul nostru.

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la manifestările noastre de la Făgăraș, Orașul Victoria și Brașov primele trei popasuri ale acestui nou turneu al cenaclului. Reamintim tuturor prietenilor noștri din țară că includerea opțiunilor lor pentru această lună se face alăturînd opțiunile primelor zece preferințe, talonului de participare. Iată configurația primului top al acestei luni:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Magdalena Finna	Ștefan Hrușcă	2063
2. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	1771
3. Aruncarea în valuri	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	1591
4. Totuși iubirea	Majay Gyözö	Majay Gyözö	1481
5. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	1023
6. Cîntec pentru Craiova	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	997
7. Maria	Costas Caracostas	Folclor grecesc	994
8. Crescătorul de cal	Poesis	Poesis	953
9. Trenul fără naș	Iris	Iris	444
10. Doina	Tatiana Filipoi	Cîntec popular	443

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare nr. 2
aprilie 1983

La un gol de o mare finală

La Craiova, o nouă poveste...

Craiova, marți, 5 aprilie, ora 11.30.

Printre ultimii, urcă în avion și Grigore Ciupitu. Costum de culoare închisă, cămașă albă, cravată. Așa se îmbracă de obicei. Se apleacă sub arcadă, ridică fața: imperturbabil. Nici bucurie, nici tristețe. Sentimente pietrificate. De multă, foarte multă vreme, Grigore Ciupitu este rezervă fără viitor a Universității Craiova. Cînd n-a fost rezervă, Grigore Ciupitu a fost o tinăra speranță pe care mulți gazetari au dorit s-o impună în echipa națională. Antrenorul de atunci al naționalei avea principii și un caracter ferm menit să le apere. Criteriul dominant se numea în termenii timpului formație standard. Și tinărul jucător a rămas o fostă speranță. La 26 de ani, destinul îi suride din nou și Grigore Ciupitu este adus la Craiova ca un element de stabilitate. Ca orice suris și acesta a fost scurt și iluzoriu. Un alt antrenor, mai scund dar la fel de categoric cînd e vorba de principii, a decretat: **N-am nevoie de jucători de 26 de ani.** Grigore Ciupitu urcă pe Jiu și se stabilește în Petroșani. Coboară periodic să susțină examenele la facultatea din Craiova, fără succes. Patru ani la rînd. Are acum 30 de ani. Fosta speranță conjugă verbele vieții la timpul trecut. Dar iată că Universitatea îi solicită iarăși serviciile. Ezită. Soția. („Ea a fost mentorul meu. De la Dinamo am fost dat la Brăila, în schimbul unor boxeri. Aveam 20 de ani. Ea, 19. Ne-am căsătorit. Ea m-a încurajat și m-a sprijinit în momentele grele ale vieții. Cred despre mine că sînt un bărbat care nu ingenuchează ușor. Fără ea însă, cărările vieții mele s-ar fi incurcat”). Soția intervine: **Trebuie să-ți termini studiile cu orice preț.** La prima reparație pe Stadionul Central este huiduit. Un venetic bătrîn. Craiova iubește strălucirea și tineretea capabile să-i apropie gloria în care n-a încetat o clipă să creadă. Ciupitu va fi folosit cu precădere în meciurile din deplasare, dar puțini sînt dispuși să vadă coincidența dintre folosirea lui și rezultatele bune obținute.

Atmosfera din avion se tensionează în fața unui uriaș semn de întrebare: Cine poate suplini absența lui Costică Ștefănescu în fața unei Benfica neinvinsă în Cupa U.E.F.A.? Breșa pare de neastupat. Variantele încercate de antrenori au eșuat pe rînd: Irimescu, Donose, Beldeanu. Ciupitu n-a mai jucat într-un meci internațional de circa opt luni și e bătrîn și complexat și handicapat psihic. O irepresibilă aversiune crește împotriva ultimei posibilități. Cineva lansează zvonul, pentru a ajunge la urechile antrenorului Constantin Oțet, că în cazul unei înfringeri cu Ciupitu în formație amîndoi antrenorii vor fi debarcați de la conducerea echipei fără nici un regret. Treptat, se impune un nume: Dumitru. Eventual, Beldeanu. Mă feresc să dau ochii cu antrenorul Constantin Oțet. Fiecare moare singur. Aș îmbrățișa umeriile acestuia împovărați de o întrebare fără răspuns. Dan Pătrașcu observă hitru: Dacă ar fi pierdut în primul tur cu Fiorentina nimeni nu i-ar fi reproșat nimic. Iată, de la meciul cu Fiorentina peste puțin timp se va implini un an. O campanie fotbalistică fără precedent în istoria fotbalului românesc.

Lisabona, miercuri, 6 aprilie, orele 21

Vacarmul s-a stins la fel de spontan precum începuse. Tribuna a doua, din fața noastră, seamănă cu Muntele Găina în ziua tirului de fete. Peste stadion se revărsă o singură voce: a lui Sebastian Domozină. În primul minut de joc, portarul portughez iese după o mingie în afara careului, stadionul amuțeste, chiar și la un concert se mai aude cite un tușit, singur Irimescu, cu mingea la picior, nu vede poarta goală. Ochiul decupează banca noastră de rezerve. Umerii aplecați ai antrenorilor Constantin Oțet, Mircea Lucescu, Mircea Rădulescu, Nicolae Ivan. Și faptul tulburător al tăriei unei prietenii bărbătești și profesionale. Ea, această prietenie a riscat un adevăr: Grigore Ciupitu. Nu mai e un simplu meci de calificare: e și meciul unei cariere: Constantin Oțet, și al unei vieți: Grigore Ciupitu, care, în cazul unui eșec, va trebui să-și ducă restul zilelor sub povara sufocantă a disprețului. Un gînd ca o străfulgerare: ce va fi dacă Benfica înscrie 3-4 goluri pe lângă Ciupitu? În fața lui Negrilă, Tilihoi, Ungureanu, Irimescu și Ciupitu, Benfica nu reușește mai mult decît Minerul Certej, spre stupefacția celor 80.000 de spectatori portughezi înclinați mai degrabă să creadă în posibilitatea pogoririi pe stadionul lor a fecioarei Maria decît în evidența existenței unei echipe românești netimorate vizavi de învingătoarea lui A.S. Roma. Un fapt ciudat de psihologie îi determină pe portughezi să încerce balanța Craiovei numai cu ganse, iar pe-a lor numai cu merite incontestabile. Fiorentina, Bordeaux, Kaiserslautern sînt uitate. Vie, în memoria lor, nu este decît Roma. Benfica, un fel de stat în stat, cel mai ciudat club din cîte am cunoscut, își datorează strălucirea în

parte trufiei conducătorilor ei. Meciul cu Universitatea a fost considerat cu suficiență arogantă o etapă sicitoare dar necesară în drumul spre finală. Autobuzul clubului Benfica a intirziat să ne ia de la aeroport aproape o oră și un sfert. A fost refuzat spectatorilor portughezi de pretutindeni, inclusiv spectatorilor români, dreptul de a privi semifinala la televizor. Clubul Benfica nu a catadicsit nici măcar întocmirea cit de cit a unui program de meci. Locurile rezervate ziaristilor noștri nu au beneficiat de nici una din facilitățile acordate pe orice stadion al lumii. Să nu credeți cumva că atitudinea aceasta desconsideratoare s-a manifestat anume față de noi. Eusebio, jucătorul care a dat strălucire fotbalului lusitan mai bine de un deceniu și la care, datorită celebrității sale, credeam că nu vom putea ajunge, se vintura nebăgat în seamă de la un vestiar la altul ca o oarecare băiat de mingi, iar Sven Eriksson, antrenorul neinvins în ultimii doi ani în Cupa U.E.F.A., ascuns într-un colț al coridorului, nici tu masă, nici tu scaune, timid și sfîlnic, roșu ca para, se chinuia să-și țină singur piept asaltului ziaristilor.

Ciupitu interceptează o mingie și iese la

Am mai spus-o: una din „cheile” partidei de la Lisabona a fost Cămătaru, prezent atît în atac, cît și (ca în imaginea de față) în apărare. Numai că virful craiovean nu s-a retras în careul lui Lung într-o defensivă disperată, ci el l-a urmărit, ca o umbră, pe fundașul central Humberto, adesea foarte avansat. Scorul de 0-0 a fost, între altele, rodul unei discipline tactice de la care jucătorii români nu s-au abătut nici o clipă.

atac. Trece de un jucător, de-al doilea și al treilea... (Nu ți-a fost teamă? — Aveam un preț plin în mine care cerea să fie cheltuit!) Cred că dacă i s-ar fi cerut să treacă Atlanticul cu mingea la picior ar fi făcut-o și pe asta. (Ce-ai simțit în momentul cînd ai aflat că vei juca? — M-am gîndit la băiatul meu și la soție. Li știam, îi vedeam lingă aparatul de radio... După ce-am fost huiduit la Craiova pentru vîrsta mea, am vrut să-mi iau lumea în cap, să plec oriunde aș vedea cu ochii... Soția m-a oprit, ea a fost sprijinul meu!) La capătul celălalt al băncii, chipul lui Eugen Barbu pare străfulgerat de o lumină interioară care n-asteptase decît momentul potrivit ca să se reaprindă. La un moment dat, am crezut chiar că bărbatul acesta anume strînsese în priviri toată tristețea veacului nostru, ca s-o aprindă aici ca pe o torță și să domine stadionul cu frumusețea-i inefabilă.

Nici o împrejurare n-a fost lăsată în voia hazardului. Oricare dintre jucătorii Universității avea buzunarele burdușite cu soluții pentru toate eventualitățile. În timp ce Benfica naviga în voia valurilor. Una dintre aceste eventualități se referea la jocul lui Humberto, fundașul central, căpitanul echipei. Dacă acesta va avansa înspre careul nostru, Cămătaru îl va urmări ca o umbră. Acest fapt a creat o nouă situație de joc: în careul advers a rămas singur Crișan. Adeseori m-am întrebat ce-i lipsește acestui jucător inteligent, cu o personalitate vie și înconfundabilă, ca să se impună definitiv. Crișan a fost a doua surpriză. Lui l-a revenit sarcina integrală a atacului. Marcat la început de un jucător, apoi de doi, în final el a scos din dispozitivul advers trei jucători. Impetuos, inteligent, subtil, Crișan a presărat derută printre apărătorii Benficăi și deznădejde în sufletele spectatorilor portughezi. Hărțuiri de incursiunile lui Crișan și Geolău, opriri în fața careului de un cuplu de netrecut, Ciupitu și Ti-

(Continuare în pag. 28)

NICOLAE CRISTACHE ■

47 de ore la Lisabona

Aterizăm după ce vom fi făcut o voltă deasupra orașului. Cristo Dio, care aduce cu Icarul de pe Statuia aviatorilor de la noi, fiind însă de vreo 10 ori mai mare, domină Lisabona, sprijinit de un mal al riului Tejo (ciudad, în engleză riul se cheamă Targus!). Aeroportul se numește „Portela de Sacavem” și e, firește, agitat la această oră. Terminăm formalitățile în paralel cu o altă echipă de fotbal, dar feminină. Fetele de la Strömsbro F.C., venite pentru un scurt turneu în Portugalia, le urează băieților noștri succes. De acord, acceptă Aurică Beldeanu, avem nevoie. Ziaristii locali trag poză după poză („Gazeta des desportos” va avea, a doua zi, 6 fotografii de la sosire) și-l „vinează” pe Tică Oțet. Acesta își joacă bine rolul: „Craiova are pretenții să cîștige Cupa”, afirmație care declanșează zimbete subțiri pe fețele conducătorilor Benficăii. Ei se poartă senorial, de parcă ar primi vizita unor rude sărace. Ungureanu observă vulturul de pe emblema clubului lusitan și gîndește cu voce tare: „miine îi rupem o aripă”. Lung ride și completează: „corect, pe cealaltă o oprim pentru Craiova”. Nicu Ivan și Teodor Roibu, care se află de cîteva zile aici, ei urmîrind

Alții, între care și eu, credem că greșeste, iar socoteala e simplă: dacă pierzi, fie și cu 3-0, cu Geolău sau cu Dumitru, ție, ca antrenor, nu ți se va reproșa mare lucru. Dar dacă pierzi cu Ciupitu, e limpede, toate oalele ți se vor sparge în cap. N-ai vrea să fii în pielea lui Oțet, anunț, iar Cristache, cu umorul lui prompt, mă înștiințează că nici nu sînt!

Revenim la hotel spre a prinde autobuzul care, via ambasadă, ne va duce la stadion. Dar acesta a trecut, șoferul lui avînd obiceiul să vină ori prea devreme (ca acum), ori prea tîrziu (ca la aeroport). Parc-ar fi de la I.T.B., glumește cineva. Rămînem la „Roma” (hotel mult sub „Jiu” din Craiova), dar vom avea o compensație pentru tensiunea care ne stăpîndește: vom minca! Restul colegilor vor pierde cina din cauza aceleiași șofer care, în loc să se întoarcă la ambasada română, i-a dus pe băieți la cea spaniolă! Război al nervilor? Simplă eroare? Poate și una, poate și alta. Ei ne aduc o veste nefînișitoare: pe Cămătaru îl doare piciorul, folosirea lui e incertă! Dar Ciupitu?, întreb. Titular sigur, vine răspunsul. Admir curajul lui Oțet, dar tot mi-e teamă. Lucescu și Rădulescu, fac o ultimă încercare, ce-au zis? N-au avut altă părere? Scurt: nu!

...A doua zi, eșuăm în dorința noastră de a ajunge la Estoril, Cascais sau Cabo da Roca, acest Cabo da Roca fiind cel mai vestit punct al Europei, vestit prin asta și printr-o clădire (iar consultăm ghidul) ridicată la 1772. Ne mulțumim cu o raită prin oraș, dar avem ghinion o dată în plus: muzeul Gulbenkian (o renumită colecție particulară, cu tablouri de Rubens, Rembrandt, Manet etc. și obiecte de cult din Egiptul antic) e închis. Răzbatem pînă la turnul din Belém, mostră fidelă de arhitectură manuelină, datînd din timpul domniei lui Manuel I, admirînd în treacăt monumentul dedicat descoperitorilor mării, o piatră uriașă simbolizînd un catarg.

Intrăm pe stadion (după ce vor fi fost escortați de 2 motocicliști ai poliției, foarte abili în a descurca un drum extrem de aglomerat) cu un ceas și jumătate înaintea începerii meciului. Tribunele sînt aproape pline, iar iesirea noastră pe gazon, a jucătorilor în primul rînd, e îndelung salutată prin fluierături și țipete de sirenă. Parcă portul Lisabonei s-a mutat, pentru seara asta, pe „Da Luz”, dar stadionul, chiar dacă se cheamă „al luminii”, e cufundat încă în semiobscuritate. Benfica nu se dezice: face economie cît poate. Țicleanu (care nu poartă lentila de contact, i-a căzut la antrenamentul de ieri și nu știe s-o pună singur) pipăie gazonul și decretă: „e tocmai bun de un meci nul”. Arbitrii suedezi sînt, și ei, de față, imperturbabili la tumultul tribunelor, iar spectatorii din primele rînduri nu conțenesc să ne facă semne de prietenie, arătîndu-ne cînd două, cînd trei degete! Adică, să vă mai traduc?, 2 sau 3 la 0. Băieții însă sînt calmi, destinși. Trag cu coada ochiului la Ciupitu și-i admir singele rece: parc-ar rămîne, ca de obicei, rezervă. Doar Mircea Rădulescu se enervează la vederea arbitrilor. E posibil, se frîmîntă, ca ei să fie suedezi, cînd suedez e și antrenorul Benficăii?! Se poate, Mircea, ba chiar cred, îi zic, că vor fi foarte corecți. Lucescu pare absent, dar îmi dă dreptate. „Cami” e bun de joc, Beldeanu fredonează o melodie (joi, pe drumul spre casă, el va cînta, făcînd și pe dirijorul „Oltenia, eterna Terra Nova / Un cîntec are astăzi și-n priviri / Hai Universitatea, Hai, Craiova / Tu, campioana unei mari iubiri”), Irimescu se miră că un ditamai stadion ca ăsta n-are tabelă de marcaj! N-are tabelă, e drept, dar fiecare spectator pare dotat cu cîte 7 steaguri ale Benficăii și sînt tentat să cred, privind la masa de stambă ce se agită, că Benfica e echipa unei fabrici de pinzeturi!

Sub tribună, la cabine, dăm nas în nas cu Eusebio. Nu impune prin nimic: nici prin îmbrăcămînte (blugii lui sînt cam trecuți), nici prin ideile (zice, ca toată lumea, că va fi greu). E antrenor la copii și, din cite înțeleg, nu prea e băgat în seamă. Dealtfel nici Eriksson nu e cine știe ce figură la club, la Benfica doar banii (mulți din ei băgați în afaceri imobiliare) sînt la preț. Dacă Eriksson pare un pusti, Eusebio, care n-are decît 7-8 ani mai mult, arată ca un bărbat trecut spre vîrsta a doua. E ridicat (ei, vinul de Porto) și încîntat. Că ziaristii români își mai amintesc de el. Confrății portughezi îl cam olesc, iar în presa locală nu-mi va fi dat să citesc nici o declarație de-a lui, nimic, nimic! Altfel, e amabil, dar înțeleg că viața (a avut, după retragere, tot felul de incurături, financiare, sentimentale etc.) l-a învățat să zîmbească doar la zile mari.

...Începe meciul și portughezii se năpustesc spre poarta lui Lung. La masa presei (care aduce cu cea de pe stadionul din Rimnicu Sărat!), tensiunea e mare și

(Continuare în pag. 28)

OVIDIU IOANIȚOIA ■

ROMÂNIA

MIRCEA LUCESCU

● **Dumitru MORARU** (Dinamo): 26 de ani, 22 de selecții în echipa națională.

● **Silviu LUNG** (Univ. Craiova): 26 de ani, 6 A. Portarul craiovean a fost indiscutabil marea revelație a postului în 1982.

● **Nicolae NEGRILĂ** (Univ. Craiova): 29 de ani, 13 A. Revenire spectaculoasă a fundașului craiovean în lotul național.

● **Mircea REDNIC** (Corvinul) 21 de ani, 17 A. Atenă la faza defensivă, se avintă deseori în atac.

● **Costică ȘTEFĂNESCU** (Univ. Craiova): 32 de ani, 39 A. „Liberoul” echipei naționale, al cărei căpitan este.

● **Gino IORGULESCU** (Sp. studențesc): 26 de ani, 17 A. Fundaș central de marcaj înalt, puternic, destul de mobil.

● **Nicolae UNGUREANU** (Univ. Craiova): 26 de ani, 11 A. El nu se mai teme astăzi de nici o extremă adversă, chiar dacă numele ei se întâmplă a fi... Bruno Conti!

● **Ioan ANDONE** (Corvinul): 23 de

Bălăni

Klein

Cămătaru

Rednic

Echipele față în față

ITALIA

ENZO BEARZOT

ani, 14 A. Este prima rezervă a apărării tricolore.

● **Ion MUNTEANU II** (Sp. studențesc): 27 de ani, 22 A.

● **Ladislau BULONI** (A.S.A. Tg. Mureș): 31 de ani, 59 A. Tenace, un adevărat luptător pe terenul de fotbal.

● **Michael KLEIN** (Corvinul): 22 de ani, 17 A. Are un rol important la mijlocul terenului, adevărat tampon în fața atacurilor adverse.

● **Ilie BALACI** (Univ. Craiova): 26 de ani, 60 A. Jucătorul nr. 1 al anului trecut, curtat de mai multe echipe europene cu firmă (indeosebi italiene!).

● **Ilie BĂRBULESCU** (F.C. Olt): 26 de ani în iunie, debutant. Mijloc de trasaie, ineputabil între cele două careuri.

● **Ionel AUGUSTIN** (Dinamo): 27 de ani, 20 A.

● **Ion GEOLGĂU** (Univ. Craiova): 22 de ani, 8 A. Craioveanul, o mare speranță a fotbalului românesc, e pe cale, se pare, să împlinească încrederea ce i s-a acordat.

● **Rodion CĂMĂTARU** (Univ. Craiova): 24 de ani, 26 A. Astăzi, Rodion este o valoare certă în fotbalul nostru fiind intens solicitat și peste hotare.

● **Romulus GABOR** (Corvinul): 21 de ani, 15 A. Fostul lider al „cangurilor” este unul dintre jucătorii de la care fotbalul nostru așteaptă foarte mult.

● **Sorin CÎRȚU** (Univ. Craiova): 28 de ani, 5 A. Tehnician foarte bun, dribleur de excepție, pentru Cîrțu contează foarte mult începutul de partidă.

● **Zoltan CRIȘAN** (Univ. Craiova): 27 de ani, 45 A. El revine spectaculos între tricolori după aproape 2 ani de absență.

Dino ZOFF (Juventus): 41 de ani, 110 prezențe în echipa A a Italiei (cel mai vîrstnic jucător al ultimului Mondial).

Ivano BORDON (Inter): 32 de ani, 13 A. Rezerva lui Zoff, A fost pe Dinamo, cu Internazionale, primind 3 goluri.

Giuseppe BERGOMI (Inter): 20 de ani în decembrie abia, 6 A. „Juniorul” echipei lui Bearzot, în care a intrat în plin Mondial, arătînd o maturitate surprinzătoare.

Gaetano SCIREA (Juventus): 30 de ani, 39 A. Este „liberoul” lui Juventus și al echipei naționale, matur, tehnic, A lipsit la Florența, fiind accidentat.

Claudio GENTILE (Juventus): 29 de ani, 66 A. De „moserie” marcat al celor mai periculoși atacanți adversi. Tenace, luptînd pînă la sacrificiu, uneori dur.

Pietro VIERCHOWOD (A.S. Roma): 23 de ani, 2 A. Stoper la Roma, liderul actual al campionatului italian.

Fulvio COLLOVATI (Inter): 25 de ani, 37 A. A fost unul dintre cei mai buni stoperi ai Mondialului spaniol. Duelul său cu Cămătaru va fi fără îndoială unul dintre punctele de atracție ale meciului.

Antonio CABRINI (Juventus): 26 de ani, 27 A. Operat de menisc după Mondial, Cabrini a lipsit la Florența, dar a reintrat la Limassol (Cipru — Italia 1—1).

Giampietro MARINI (Inter): 32 de ani, 19 A. Poate evolua ca mijloc sau ca „libero”.

Marco TARDELLI (Juventus): 28 de ani, 66 A. O rotație foarte importantă în angrenajul echipei italiene, cu rol de legătură între apărare și atac.

Giancarlo ANTOGNONI (Fiorentina): 29 de ani impliniți la 1 aprilie, 70 A. Este creierul echipei italiene, conducătorul ei de joc. Bun executant al loviturilor libere și periculos în șuturile de la distanță.

Giuseppe DOSSENA (Torino): 24 de ani, 11 A. Un tânăr pe care Bearzot îl pregătește pentru anii care vin.

Gentile

Collovati

Conti

Rossi

La Craiova, o nouă poveste...

(Urmare din pag. 27)

lihoi, portughezii repetă pînă la sațietate și plictisală aceeași manevră. Mingi laterale și centrări pe sus în careul nostru pentru Filipovici și Humberto, dar și pentru Cămătaru, umbra lui Humberto și Cămătaru domină peste toți și peste tot, în careul mic și careul mare, lingă bară, pe linia porții la punctul de 11 metri, în fața careului mare, la cap și la deposedare. 9 și 7, va spune după meci Eriksson, au fost ceva ce nu ne-am închipuit că poate fi.

De teamă să nu ofenseze destinul, spectatori nu îndrăznesc să privească la ceas lăsînd timpul, care totuși curge implacabil, să lucreze nesupravegheat pentru ei. Dar timpul n-are milă, spre groaza suporterilor din Lisboa, care la începutul reprizei a doua își încurajează frenetic echipa, dar frenezia lor cuprinde o spaimă care treptat se dă în vileag și peste stadionul luminii se lasă iarăși liniștea apăsătoare a deziluziei. Dacă vor continua să joace cum joacă acum favoriții lor, vor trece luni și ani și ei nu vor străpunge apărarea Craiovei. Nici chiar de la înălțimea tribunelor nu se poate observa o poteză ascunsă în betonul apărării noastre, o fisură, o deschizătură oricât de mică. Asediul continuă însă și mai furiș. Numai o întâmplare ar schimba soarta partidei, dar această întâmplare ar putea fi eșecul unei cariere și deriva unei vieți. Irimescu, accidentat, este schimbat cu Beldeanu. (După meci, Irimescu va mărturisi că a jucat tot meciul accidentat, scrișind din dinți, numai să joace.) Donose va fi înlocuit de Dumitru. După cîteva minute, Dumitru se sufocă. De pe tusa, nu se poate bănui infernul din teren. Chiar și sufocat, cînd mingea e la el, în jur totul se luminează, jocul capătă sens, rațiune de a fi. Dumitru, Dobrin, Dumitrache... Ce generație s-a pierdut în anonimul mediocrității! Prin victoriile sale, Craiova declară recurs la istorie. Dreptatea sa este dreptatea generațiilor

47 de ore la Lisabona

(Urmare din pag. 27)

Domozină transmite de-afară, la concurență cu vacarmul tribunei a II-a. E un infern (Cristache susține că la Florența, la 0—1, a fost și mai rău), iar mie mie-mi-e frică. Mi-e frică de 2—3 goluri în poarta lui Lung și, tulburat, ajung să scriu (caut scuze ?) un citat din Calderón, „Căderea nu-ți poate șterge gloria de-a fi urcat”.

care i-au premers, poate la fel de talentate, dar nevăzute de ochiul protegiutor al destinului. Cînd Dumitru a ieșit la încălzire, am fost siguri că țaria morală a antrenorilor a cedat și el va intra în locul lui Ciupitu. N-a fost așa. Constantin Oțet nu e numai un mare antrenor, ci și un om adevărat. Ciupitu a fost lăsat să-și apere șansa vieții pînă la sfîrșit. La Lisabona a fost recuperat integral un om înfrînt: Grigore Ciupitu. De azi înainte, Grigore Ciupitu a încetat să mai fie veneticul bătrîn și fără viitor. El este și va rămîne, grație voinței și tăriei morale a patru bărbați înțelepți, eroul de la Lisabona. Ghemuit, prin voința desconsiderare a șefilor Benficăi, sub copertina ultimului rînd al tribunei întâia, ziaristii români trimit spre banca antrenorilor o tandră îmbrățișare și expresia recunoștinței lor. Spectatorii sînt uluiți. Tabela de marcaj a rămas albă și jucătorii huiduiți de ei la intrarea în teren găsesc resurse să atace. Crișan trece în slalom de trei apărători și trimite mingea în fața careului mare, unde Geolgău ajunge într-un iureș pornit din terenul nostru de joc. Da, spectatorii lusitani aplaudă Craiova. Desigur, meciul calificării nu este jucat. Miercurea viitoare, la Craiova, se va disputa repriza a doua. Dar indiferent de rezultat, la Lisabona, Universitatea a reperat o mare victorie morală. În meciul retur, craiovenii au în plus șansa terenului propriu și temperamentalul celui mai fierbinte public din România. Dar nici Benfica nu vine cu miinile goale. În plus, ea este înarmată acum cu învățămintele jocului de-acasă. Și cu aureola a două meciuri cîștigate în deplasare: la Sevilla și Roma. Nu, în capitala Portugaliei n-am obținut un punct, cum se afirmă, ci, așa cum am mai spus, o mare victorie morală pe care nimic nu o mai poate anula. Fotbalul e fotbal și în meandrele lui se poate întimpla orice. Ce a fost la Lisabona depășește teritoriul efemer al jocului cu mingea. Apartine duratei. La Craiova va fi altceva. Incepe o altă istorie. O nouă poveste.

Dar Craiova rezistă și nu cade: Ciupitu parcă e Ștefănescu, iar Ștefănescu, pe banca rezervelor (Balaci a preferat să nu-și însoțească cochipierii, motivînd că nu-l face bine avionul), parcă e Oțet. Tipă ca din gură de șarpe. În spatele băncii noastre, poliștii se schimbă din 10 în 10 minute, se perindă 3—4 „garnituri” și Benfica, spre stupoarea spectatorilor, nu poate deschide scorul. Atacă mal mult, dar n-are clasă. Sheu aduce cu

Tigana, la piele și la siluetă, dar bordelezul e, hotărît lucru, mai tehnic, mai inteligent. Alvs nu se remarcă decît prin mânușile pe care le poartă, iar Filipovici, cînd sare la cap, pare cu o jumătate de metru mai scund ca Tilihoi! Nici o sclipire în prestația Benficăi, nici o lumină, drept pentru care craiovenii echilibrează jocul, treptat, și ies, tot mai curajoși, la atac.

Pauză. Mai iau un distonocalm (doctorul Frinculescu să trăiască!) și încep să-mi fac socoteli: dacă merge așa, pierdem cu maximum un gol diferență. Deci se poate! Se reia jocul și, conform așteptărilor, gazdele fortează, dar Cămătaru, care e peste tot, se transformă în fundaș central și cîștigă duelul cu Humberto (acesta, după meci, în „A Bola”: „0—0 nu intra în planurile noastre, dar nu sîntem abătuți. Nu putem cîștiga mereu”). Se lovește Ciupitu (și se vor pune 4 copci), iese Donose, publicul își pierde răbdarea, Benfica nu mai crede nici ea că poate înfrînge o rezistență eroică și pusă la punct ca un ceasornic (Tilihoi: „dacă Filipovici ar fi plecat, la un moment dat, la cabină, cred că m-aș fi dus după el”), arbitrul Frederiksson fluiera fără reproș (am avut dreptate, Mircea?) și... 0—0! Ne îmbrățișăm, iar mica noastră galerie, formată din membri ai ambasadei și ai echipajului Tarom, e în extaz, scandînd „Cra-io-va, Cra-io-va”.

După meci, atitudinea gazdelor e alta. Superioritatea de la început s-a spulberat. Din cîștigătoare sigură, Benfica a devenit doar outsider, prima șansă a calificării trecînd de-acum de partea românilor. Eriksson e livid: „acel 0—0 e, oricum, mai bun decît 1—1”. Chalana,

care a făcut entorsă, joacă tare: „sînt foarte duri și m-au lovit foarte mult”. Nevasta (logodnica?) lui Filipovici pare la capătul puterilor. Ba mai mult, în drum spre masină, internaționalul iugoslav e bruscat de-un supporter și e necesară intervenția poliției.

Și totuși, și cu asta închei (ar mai fi multe de spus), calificarea n-a fost decisă. Acest scor alb, intru totul meritat („Diario de Noticias” de a doua zi: „România au jucat foarte strîns, dar și foarte bine”), implică, în perspectiva returului, o victorie. Cit de mică, 1—0 să zicem, dar o victorie, în fața unei echipe care, nu uit asta, n-a pierdut nici una din partidele disputate pînă acum în actuala ediție a Cupei U.E.F.A., cîștigînd (între altele) în fața lui Conti și Falcao la Roma. Dar craiovenii, sînt sigur, vor ști să pregătească returul cu aceeași seriozitate și înțelegență cu care au înfruntat pe Bordeaux și Kaiserslautern, învingînd și ultimul obstacol dinaintea finalei. Un lucru trebuie precizat și cred că e de datoria mea să zic asta: chiar și în acest moment, după calculul hîrtiei, Benfica rămîne prima favorită, ei fiindu-i necesar pentru calificare orice scor egal (îzbinda ei nu vîd cum ar intra în discuție), în afară de 0—0. Rezultatul de la Lisabona n-a dezarmat-o, ci a îndrîjit-o.

Joi, la prînz, am părăsit Lisabona. Foarte ocupați (sau numai preocupati), conducătorii clubului Benfica au uitat să ne însoțească la aeroport. Ne-au condus, în schimb, cei de la ambasadă, loc în care, ca peste tot, jucătorii Universității, civilizați, cuminiți, au lăsat o excelentă impresie.

Meciul retur

dintre Universitatea Craiova și Benfica Lisabona, cîntînd pentru semifinalele Cupei U.E.F.A., va avea loc miercuri, 20 aprilie, pe Stadionul Central din Craiova, cu începere de la ora 16.

Meciul va fi condus de o brigadă de arbitri din Scoția, avîndu-l la centru pe Robert Valentine (din Dundee), iar la linie pe A. W. Weddell și D. M. Brooks. Arbitrii și-au anunțat sosirea la București marți, 19 aprilie, pe ruta aeriană Glasgow-Frankfurt pe Main. Toți marți urmează să vină și observatorul U.E.F.A., Otto Demuth (Austria).

În ceea ce privește cele două for-

mații, ele vor alinia, în linii mari, garniturile folosite în meciul de la Lisabona. Nu vor juca Negrilă și, respectiv, Carlos Manuel (pentru cartonașe galbene), fiind posibilă apariția în echipa lusitană a suedezului Strömberg, fost la I.F.K. Göteborg.

Benfica și-a exprimat dorința de a sosi la Craiova, cu un avion special, luni după-amiază, dar se duc în acest sens încă tratative, nefiind exclusă venirea marți dimineață. Cert e că fotbalistii portughezi vor locui la hotelul „Juil” și vor părăsi Craiova imediat după meci.

Aceștia fiind zise, le urăm jucătorilor craioveni mult succes, fiind convinși că stă în talentul și abnegația lor să se califice în marea finală, de care nu-i mai desparte decît un gol. Mult succes, băieți!

GHIȚĂ LICU:

„Nu va fi ușoară finala, dar sintem decisi să nu scăpăm prilejul”

Echipa de handbal Dinamo București e decisă să sărbătorească a 35-a aniversare a clubului, unul dintre cele mai renumite din România, printr-o victorie în Cupa cupelor. Felicitându-i pentru izbăvitele reputeate până acum, le dorim handbaliștilor dinamoviști mult succes în finala cu S.K.A. Minsk

— Ghiță Licu, până nu demult un mare jucător, fost component al echipei României, campioană a lumii în 1970 și 1971, dumneata ești pe punctul de a deveni și un antrenor cu nume, formația pe care o pregătești, Dinamo, obținând o spectaculoasă și meritată calificare în finala Cupei cupelor. Așa-i?

— Poate că vă cam grăbiți. Eu nu sint antrenor decât din 8 februarie 1980, iar la prima echipă a lui Dinamo abia din ianuarie 1982, așa că mai am multe de învățat în meseria asta. Am luat cîte ceva de la foștii mei antrenori de lot și, la Dinamo, de la Oprea Vlase, nu-s chiar novice, dar de aici și pînă la „nume” mai rămîne destul drum.

— Sintem de-o vîrstă, nu? Amîndoi avem 38.

— Sintem, dar dumneata pari mai tînr. Nu te-ai bătut, ca mine, 15 ani pe semicerc.

— Facem un interviu, nu un schimb de complimente! Și-apoi, din cîte cunosc, nu te-ai bătut chiar tot timpul la semicerc.

— Așa-i, am jucat de toate. Am început ca extrem sting și am terminat ca pivot. Dacă n-ar fi fost accidentul la umăr, care mi-a micșorat forța de aruncare, cred e-aș mai fi jucat și astăzi. Poate însă că m-am oprit la timp.

— Parcă bate un vînt prîmîntor în handbalul nostru: Licu antrenor principal la Dinamo, Samungi secund, Voina antrenor principal la Steaua, se schimbă generațiile.

— E o lege a firii. Radu Voina e chiar mai mic decît mine, dar nici la antrenorii mai vechi nu vom renunța. Știi cum se zice: cine n-are bătrîni, să-i cumpere. În sport, proverbul acesta rămîne mereu actual.

— Hai să vorbim despre Dinamo, echipă care a răzbătut pînă în finala

Cupei cupelor fără să fi pierdut vreun meci: 37-22 și 27-12 cu Maccabi Petach Tikava din Israel, 27-24 și 25-17 cu Bondspaarbank Doetinchen din Olanda, 31-27 și 26-20 cu Waagner Biro Graz din Austria, 27-26 și 25-23 cu Zeleznicar Niš din Iugoslavia. Cum explici dumneata această serie invincibilă?

— Nimic de zis: și culoarul a fost mai ușor. Dar și băieții s-au comportat bine, luptînd cu abnegație în fiecare meci. Procedînd așa, ei n-au făcut altceva decît să răsplătească, prin jocuri de înalt nivel și prin rezultate favorabile, conducerea ministerului și a clubului, care au acordat, tot timpul, o atenție și un sprijin deosebite echipei noastre. Dacă vom doborîndi Cupa cupelor, ceea ce noi toți dorim, va fi cel mai frumos cadou făcut de handbal clubului, cu ocazia împlinirii a 35 de ani.

— Opt partide fără înfrîngere și o explicație lapidară: „băieții s-au comportat bine”. N-ajunge, tovarășe Licu, mai vrem amănunțite. Care au fost principalele „arme” ale formației pe care o antrenezi împreună cu Valentin Samungi, și el fost jucător de elită?

— Cred că principalul nostru argument a fost disciplina. În teren și în afara lui. Le-am cerut jucătorilor foarte mult, dar le-am și lăsat, cînd a fost cazul, mină liberă. Am fost drastici, dar n-am fost zbirî. Devenînd antrenor, mai întîi la juniori, unde am stat un an și jumătate, apoi la seniori, mi-am propus un lucru: să nu fac niciodată și jucătorii ceea ce mie, cînd eram în activitate, nu-mi plăcea să fac.

— Anume, un exemplu.

— Am avut, de-a lungul timpului, antrenori minunați, unii cu merite incontestabile în ridicarea handbalului românesc pe cele mai semete culmi. Unii din ei însă obișnuiau să ridice tonul, să țipe,

chiar să injure. Nu mi-a plăcut asta și-am învățat să mă abțin. Azi, la echipa de handbal Dinamo domnește o atmosferă civilizată, de prietenie.

— Nici nu-i de mirare, atît dumneata, cit și Samungi, ați jucat pînă mai ieri alături de actualii elevi. Greșesc?

— Din primii 11, Ionescu, Marchidan, Durău, Oprea, Roșca, Tase, Bedivan, Dogărescu, Grabovschi, Matei și Jianu, numai cu Roșca și cu Jianu n-am jucat, ei neavînd decît 21 de ani. Cu restul, da, poate de-aia îi și știm. Cu părțile lor bune, cu părțile lor rele. Numai că, la această oră, barometrul echipei îl reprezintă tocmai jucătorii din „noul val”, cei 2 plus Jianu. Incadrarea lor, care decurge bine, dar nu atît de bine cît aș dori-o, oferă omogenitate unei formații care duce încă lipsă de experiență. Omogenitatea a fost, ca să răspund mai exact la întrebarea de mai devreme, una din armele noastre, dar la acest capitol rămîne încă destul loc pentru mai bine. Analizînd compartimentele, apărarea a cîștigat partidele de pînă acum.

— Iar nu-i de mirare: Licu însuși era un apărător de „fier”, nu?

— E adevărat, dar trebuia să am și din ce să fac o apărare solidă. Am avut, iar pîtrunderea în finala Cupei cupelor trebuie explicată, întîi și întîi, prin jocul din apărare: atent, mobil, intuitiv, tenace.

— Care a fost, pînă acum, jucătorul cel mai constant? Dar cel mai inegal?

— Oprea a dat un randament apropiat de la meci la meci și, în plus, la nivel înalt. Grabovschi, deși la 31 de ani, ca și Tase, a „sărit” în cîteva momente dificile, realizînd surpriza. Așteptam, și aștept, mai mult de la Bedivan, jucător complet, cu nimic, după părerea mea, sub clasa lui Stingă. El nu s-a implicat, din păcate, totdeauna, alternînd momentele sublimе cu cele terne. În mare, n-am ce le reproșa băieților.

— Și uite așa, încet-încet, am ajuns la finala Cupei cupelor ce va opune lui Dinamo, în 23 și, respectiv, 30 aprilie, pe S.K.A. Minsk, primul joc urmînd a se disputa la București. Să intru direct în problemă: ce șanse are Dinamo să cîștige trofeul?

— Egale cu ale adversarei, o echipă solidă, cu ambele extreme, Karsakievici și Sevčov, în echipa națională a Uniunii Sovietice. Mai mult, la această oră, nu pot spune, căci n-am văzut-o pe S.K.A. Minsk niciodată jucînd. Probabil că Samungi va merge s-o urmărească, băieții mulțumindu-se cu ceea ce, miercuri, ne-a oferit televiziunea, înregistrarea semifinalei cu Volan Szeged. Nu va fi ușoară finala, o știm, dar sintem decisi să nu scăpăm prilejul. Îi asigur pe cititorii revistei „Flacăra”, implicit pe iubitorii handbalului, că vom face tot ceea ce ne va sta în putință să intrăm în posesia trofeului. Vom munci pe rupe și ne vom bate pînă la ultimul dram de energie.

— Frumos spus. O ultimă întrebare: cum de-ai fîntat dumneata minte atît de precis data cînd ai devenit antrenor?

— Trecerea mea ca antrenor s-a hotărît, la club, într-o sedință. Cînd am ieșit, antrenorul Alexandru Ruz de la lupte mi-a șoptit: „gata, Ghiță, cu boeria, o să vezi tu ce înseamnă meseria asta!”

— Și-ai văzut?

— Ceva-ceva, da. Ca jucător. Răspunderea o împarti și cu alții. Ca antrenor, tot greul cade pe umerii tăi.

— Nu te plîng ce pe dumneata, pe umerii tăi poți duce ușor o Cupă a cupelor, ce zici?

— Mă angajez s-o țin în spate 3 zile, numai s-o luăm. Sint pregătit.

— Mult succes, Ghiță Licu, dumitale și jucătorilor dinamoviști.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cronica șoselei

Pățania unui „șofer” de 15 ani

În fiecare zi, la 7 dimineață, Vlad, elev în clasa a 9-a, pleacă spre școală împreună cu maică-sa. Drumurile lor se despart cam la 100 m de casă. Maria e o femeie măruntă de statură, dar foarte energică. În afară de băiat, mai are două fiice studente. Fetele învață bine, însă Vlad îi mai dă din cînd în cînd de lucru. Ieri a fost invitată la școală, de diriginte, care a pus-o în temă cu ultima năzdrăvanie a lui Vlad. „Eu înțeleg că-i place tehnica. E într-adevăr foarte talentat. Nu putem însă tolera năzbitiile pe care le face, aproape în fiecare zi, fiul dv. V-am chemat să vă spun ce i-a trecut ieri prin cap. Inchipuți-vă, la moțoreta unui profesor, parcată lîngă cancelarie, o porneste și începe să facă curse prin curte, urmărînd fetele dintr-a 12-a, aflate și ele în pauză. Vă dați seama ce țipete, ce vacarm, ca să nu mai vorbim de pericolul de a lovi pe cineva. Vă rog să-l stăpîniți, noi am luat toate măsurile posibile”. Mariei i-a crăpat obrazul de rușine. Nu mai pășise niciodată așa ceva. Acasă, băiatul a ascultat morala maică-si ca un mielușel.

„Ce faci Vlăduț, nu ești gata? E 7”.

„Dragă mamă, rău mi-a părut că te-am supărat ieri. Nici n-am dormit azi noapte. Uite, mi-s ochii roșii de plîns și de nesomn. Mai lasă-mă să mă odihnesc un pic, aici pe scaun”. „Bine mamă, dar vezi să nu intrizzi”. Imediat după plecarea mamei, Vlăduț se îndreaptă spre garaj, unde taică-său, șofer profesionist, detașat pentru 6 luni la un șantier din nordul țării, își ținea mașina. Cheia o luase de pe dulapul din bucătărie. „Să vedem unde sint însă cheile mașinii! Ce om prevăzător îi tata. Uite, a lăsat cheile în bord. Parcă știa că odrasla sa va dori să facă o plimbare cu mașina”. Ca un veritabil pilot, Vlad verifică cauciucurile, șterge de praf parbrizul, farurile și carcasa semnalizatoarelor, apoi se urcă la volan. Deși are 15 ani, Vlăduț e mărunt de statură. Abia ajunge să vadă prin parbriz o porțiune dreptunghiulară, asemănătoare vizorului unui periscop. În ciuda poziției vădit incomodă la volan, băiatul se descurcă bine. Iese cu spatele din garaj, apoi se înscrie pe partea dreaptă a străzii periferice, îndreptîndu-se spre șoseaua de centură a marelui oraș. Ajunge la școala unde învață. Parchează mașina pe o străduță dosnică și intră apoi în curtea școlii. Își găsește repede, printre elevii care se îndreaptă spre clase, pe cei doi prieteni, confidenți ai tuturor planurilor puse la cale de Vlăduț. „Mașina-i afară, aici, nu departe, haideți cu mine să facem o plimbare”. „Vlăde, cred că nu ești în toate mințile. Păi tu poți să conduci? Și, să zicem că știi, dacă te prinde însă la volan fără carnet, ce pătești? Și apoi, avem două ore de matematică, de la 8 la 10”. „Voi nu meritați să vă spună omul o vorbă, mă fricoșilor! Cu matematica te întilnești aproape zilnic, dar cu o așa plimbare, mai rar”. Cei doi băieți dau din umeri și se îndreaptă, parcă în silă, pentru a se achita de o obligație, spre mașină. Dispoziția lor se schimbă, însă, în bine, de îndată ce Dacia 1310, bine stăpînită de Vlăduț, zboară pe asfaltul șoselei. „Unde ai învățat tu, mă colega, să pilotezi așa strasnic?”, îl întrebă colegul său de bancă. „Tata, el m-a instruit, pe cîmp și alteori, seara, pe străzile mai pustii ale cartierului”. Vlad oprește și invită în mașină un băiat cam de 18 ani, care le-a făcut un semn, gen „Ia-mă nene”. „Unde mergi tinere? Pînă la prima comună? Bine, te duc gratis. Eu nu iau bani de la nimeni”. Tinărul se așază pe fotoliul din spate. Nu trece mult timp și începe să dea semne de neliniște. Colegii continuă să-l admire pe șofer. „Mă, Vlăde, bună idee ai avut cu plimbarea asta. Ocazii ca astea, cam rar”. „Nu v-am spus eu?” Neliniștea crescîndă a pasagerului ocazional se materializează printr-o întrebare: „Ce șofer ești tu, mă puștiule? Nu cumva mașina-i furată? Nici nu-mi dau seama cum poți conduce, că afară nu vezi aproape deloc”. Vlad nu-i răspunde. „Ia oprește, mă, eu cobor. N-am poftă să devin ingeraș la numai 18 ani!”. După coborîrea tinărului, mașina își continuă mersul pe traseul propus de Vlad și aprobat de colegii. La intrarea în primul sat, cam la 100 de metri, se zărește un șofer care își separă o pană de cauciuc, în imediata apropiere a autoturismului oprit pe carosabil. La observarea Daciei 1310, omul începe să semnalizeze ridicînd mina, în care ține o cameră de cauciuc. E clar că are nevoie de așa ceva. Culmea, Vlăduț care pînă acum s-a descurcat bine, nu dă de înțeles că ar intenționa să oprească ori să ocolească omul, care continuă să gesticuleze. Își continuă mersul pe aceeași traieorie și acroșează șoferul, care nu ia nici o măsură să se ferească din calea mașinii. Este doborît la pămînt. „Ce faci, Vlăde? Ai înnebunit, oprește!” Nimic, micul pilot își continuă imperturbabil cursa. La prima curbă, autoturismul nu mai poate fi stăpînit. Iese din carosabil, șterge doi pomi, după care rulează circa 200 m pe o pășune, oprindu-se apoi în virtutea inerției. Nimeni din mașină nu pătește nimic. „Eu n-am văzut nici un om pe drum, nu știu să fi lovit pe cineva. Vedeti doar ce mic sint. Ca să observ curbele, mă ridicam în picioare”, a răspuns Vlăduț la întrebarea privind împrejurările producerii accidentului în care și-a pierdut viața un om, disperat că nu-și poate continua drumul spre spital, unde se grăbea să-și interneze pe fiul său (tot de 15 ani) grav bolnav, care zăcea în mașină.

VICTOR BEDA

Rugby

O victorie dificilă

Pe frumosul stadion „Gloria” din Buzău, în fața a 25.000 de spectatori, duminică trecută, la orele 16, într-o atmosferă toridă (la propriu și la figurat), după evoluția de aeromodel cu motor și lansări de minirachete dotate cu parașute policrome și tricolore, am asistat la una dintre cele mai înclăștate partide rugbyiste din cadrul actualului Campionat European de rugby, sub arbitrajul cam fragmentar al englezului Allan Welsby.

Așteptat, dealtfel, de către specialiști, ca fiind un meci foarte dificil, evoluția scorului și raportul foarte strîns al punctajului final reflectă aspecte intensive ale acestui joc, echipa cu emblema frunzei de stejar detașîndu-se evident abia în cursul ultimului sfert de oră și în urma improspătării forțelor sale cu doi jucători la grămadă (Pascu și Borș în locul lui Dinu și Șugar, accidentați).

Echipa Italiei a apărut substanțial îmbunătățită, cu o grămadă bine pusă la punct, ordonată și flexibilă în momentele fixe de joc, mai ales în fazele de la margine, unde Tinari, Artuse și Gardin au prins, mai ales în prima repriză, majoritatea baloanelor, cu un eșalon de trei sferturi viteziste, fanteziste și penetrante, remarcîndu-i pe Bettarello, Mascioletti și Osti, care au creat multe emoții și clipe gloriose echipei noastre.

Dealtfel, puțin după începutul primei reprize, ei au creat o fază clară de eseu, neacordat numai pentru un ușor „înainte”.

Deși au avut numeroase faze spectaculoase și duse pînă aproape de finalizare, neșansa ori placajul ferm al românilor i-a împiedicat pe Azzuri să marcheze. Ei au înscris, prin impetuosul Bettarello, un dropgol și o lovitură de pedeapsă, în vreme ce noi am înscris trei lovituri de pedeapsă prin Alexandru (1) și Ion Vasile (2, de la centrul terenului) și un singur eseu prin Vărzaru, abia în minutul penultim de joc, ce e drept, după o presiune persistentă, victoria revenindu-ne cu 13-6 (6-3).

Echipa noastră a dovedit și cu această ocazie aceeași angrenare lentă în forța jocului, ezitări și erori tactice individuale și colective în cele două compartimente. Mai întîi, linia a treia la grămadă, dispusă greșit în jocul la margine (cu Murariu în față) și lipsită de simțul repliajului (cu un Șugar inexistent și un Dumitru static!), cu deschideri tirzi, după gramezi deschise provocate inutil în urma cîștigării baloanelor și după atacuri stereotipe pe treisferturi, în care Vărzaru „a incuiat” sistematic patru-cinci sarje bine pornite!

Vom adăuga, la acestea, prestarea inadecvată pe postul de fundaș al lui Ion Vasile, provocînd echipei noastre un persuasiv șoc psihologic și un anxios tonus, prin lipsa lui de siguranță și plasament, în ciuda altor calități bune.

Conducerea tehnică a tricolorilor noștri are o grea răspundere asupra ei, pentru remedierea urgentă a tarelor sesizate, pînă la 15 mai, cînd jocul de la Kiev, cu renumita și complexa formație a U.R.S.S. va constitui ultimul și veritabilul derby al acestui mult rîvnit trofeu — Cupa F.I.R.A.

TUDOR GEORGE

Hipism

Trapul devenit trap

După cele trei întîlniri de acomodare, cea de-a patra duminică în activitate a hipodromului din Ploiești, și-a intrat într-un fel în drepturile sale, iar cea din 10 aprilie a continuat-o. Au început să concureze vedetele (Catren, Strunga, Jurista). S-au corectat recorduri, aprilie fiind, se pare, de bun augur pentru trapași. Cele 10 curse ale ultimei întîlniri au fost împărțite între mai mulți favoriți. Cîștigate de mai mulți favoriți. Catren (Nicolae Gheorghe), a realizat o bună performanță, prima din stagiunea hipică a acestui an. Facem progrese. Mai așteptăm totuși jumătatea lunii mai, pentru a avea spectacolul în care trapașii „vor zbura”. Au mai scos secunde: Sardonie (Mircea Ștefănescu), Intim (Vasile Gheorghe), Sufix (Sandi Ionescu). Căi din formația lui Sandi Ionescu se prezintă excelent pînă acum, făcînd să adie o boare de corectitudine și sportivitate pe hipodrom. În a cincea reuniune și arbirii au dat cinci sancțiuni. Pe hipodrom primăvara a chemat lume foarte multă și foarte frumos colorată. Au apărut și spectatori în ieagăne, și-or fi ales favoriții?

ELENA ȘTEFĂNESCU

Lumea în care trăim

„MINUNA MEA...”

De data aceasta nu este vorba de „minunile” clasice, de cele adevărate, atât de cunoscute și comentate. De data aceasta ne vom referi la anumite „minuni” ale prezentului de care, fie vorba, oamenii s-ar dispensa cu ușurință.

Poate nu m-aș fi oprit asupra acestor „minuni” dacă o anumită frază dintr-o relatare apărută în „The Washington Post” nu mi-ar fi atras în mod deosebit atenția. Se referea la aprecierile unui general american privind viitoarele tipuri de arme pe care le considera nici mai mult, nici mai puțin decât „adevărate minuni ale științei și tehnicii contemporane”.

Desigur, fiecare individ este absolut liber să aprecieze așa cum dorește și gândește, orice fenomen, orice realizare științifică sau tehnică. Așa se întâmplă și cu generalul amintit. Dar, în cazul de față, fiind vorba totuși de un general și de noi tipuri de arme, aprecierea respectivă capătă o altă semnificație și valoare. Să nu uităm că, la vremea respectivă, și bomba de la Hiroshima a fost apreciată cam tot cu aceleași cuvinte de numeroase oficialități militare. Apoi, mai este un aspect ce mi se pare esențial: faptul că aceiași generali vor avea în dotare și vor comanda folosirea acestor „minuni”.

Așa că, o asemenea părere despre noile arme este departe de a fi un simplu, banal și nevinovat punct de vedere de neluat în seamă. Pentru că, la urma urmei, se poate pune și următoarea întrebare: de fapt, cit de „minunate” vor fi viitoarele arme de distrugere în masă?

Secretul militar este, evident, bine păzit. Totuși...

Laboratorul național american de la Los Alamos a anunțat realizarea unui tun electromagnetic cu performanțe deosebite. În decursul testelor efectuate la Ancho Canyon a fost imprimat proiectului — care poate fi un focos nuclear — o viteză de circa 9 km pe secundă, deci o viteză de 10 ori mai mare decât a unui glonte, depășind aproape orice viteză înregistrată în lume.

Alt exemplu.

O redutabilă forță distructivă indicată cu inițialele enigmatice „EPM” ar putea pune în încercătură orice armată. Provoacă de o explozie nucleară la mare altitudine deasupra Pământului, fenomenul „EPM” sau „Pulsatia Electromagnetică”, cum i se mai spune, — provenind din ciocnirea particulelor gamma și electroni — proiectează spre Pământ radiații devastatoare. Ea provoacă o gigantică pană de electricitate și paralizăază întreaga rețea de telefoane, circuite informatice și comunicații radio. Nemaivorbind de efectele norului nuclear asupra Pământului, a oamenilor și plantelor. O asemenea explozie deasupra teritoriului Statelor Unite, arăta agenția France Presse, ar paraliza întreaga rețea militară americană de comunicații cunoscută sub sigla C-3 (comandă, control și comunicații). Ceea ce în timp de război ar fi catastrofal.

Am putea să ne oprim și la alte asemenea exemple...

„The Daily Telegraph” semnala anul trecut un „plan se-

cret” elaborat de Pentagon pentru construirea unei stații de luptă cu echipaj uman care să fie instalată, nici mai mult, nici mai puțin decât sub scoarța... Lunii. Nu, nu este un proiect științifico-fantastic. Ziarul britanic asigură că această stație denumită „Raza morții” ar urma să fie construită până la sfârșitul acestui deceniu. Ea ar urma — folosind raze laser, de o forță și precizie la care nu s-a ajuns încă — să distrugă rachetele intercontinentale adverse lansate din orice punct de pe glob.

Sau am putea vorbi despre armele chimice. Despre unele dintre ele specialiștii mărturiseau că sînt de-a dreptul catastrofe pentru viitorul speciei umane. Doza mortală a gazelor neurotoxice, spre exemplu, este atât de minimă încît este suficientă o singură inspirație a gazului sau chiar cu orice parte a pielii corpului omenesc să vină în contact cu câteva particule de gaz. Iar moartea este cumplită.

Nu pot — oricîtă bunăvoință aș avea — să-mi imaginez asemenea arme în categoria „minunilor”. Ce fel de „minuni”? Ale morții? Ale distrugerii? Ale haosului? Pe ce criterii de valori sînt decretate ele „minunate”?

Omenirea s-a obișnuit să aprecieze ca fiind minunate cele mai deosebite realizări ale geniului uman puse în slujba vieții, a progresului și a civilizației. Vorbim despre minunate realizări ale științei și tehnicii, ale medicinei sau electronicii, vorbim de celebre și minunate construcții, creații ale pictorilor și muzicienilor. Auzim, deseori, mamele cînd își dezmiardă copiii, îndrăgostiții cînd își alintă iubitele folosind cuvintele „minunea mea”. Dar cum să apreciem racheta americană „MX” — spre exemplu — ca fiind „minunată” deoarece explozia ei poate să anihileze de pe suprafața Pământului circa 10 milioane de vieți omenești?

Ar fi barbar. Ar trebui să profesăm un cinism fără margini. Se vede însă că asemenea specime există pe planetă.

Cursa înarmărilor, nebuneasca competiție pentru sporirea arsenalelor de distrugere a omenirii — arsenale capabile și în prezent să distrugă de cel puțin 15 ori întreaga planetă — continuă în mod îngrijorător. Trist este faptul că oficialități politice și militare importante justifică în mod lipsit de orice răspundere această goană pentru crearea de noi arme de distrugere în masă.

Dar nu asupra acestui aspect vrem să insistăm.

Ca să fiu sincer, visez și eu la o „minune”. Minunea păcii, a eliberării planetei de coșmarul războiului, al distrugerii.

De fapt, nu cred că există ființă umană, rațională și cu bun-simț, care să nu creadă, să nu spere în realizarea acestei minuni. Înfăptuirea ei depinde însă în primul rînd de popoare. De acțiunea lor fermă. De voința lor de a pune capăt demenței înarmărilor. De a încheia, o dată pentru totdeauna, seria acelor „minuni” în fața cărora se extaziază generalul de peste Ocean...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

La stradă, vizualul

Am trecut de la ziarul tras în plumb la facsimilul electronic, de la radioul cu galena la tranzistorul portabil, de la televizorul mamut alb-negru la cutia cu ecranul cit un chibrit.

Ne miniaturizăm, într-o ciudată preferință pentru ceea ce se depărtează de reprezentarea noastră primordială, alergînd pe autostrada unde aruncăm din mers hainele după care visasem, acceptînd și grăbind schimbul cu ceva abia conturat, indubitabil mai convingător, mai plin de atracție.

Cam așa se întâmplă cu magnetoscopul, cu videocasetele. Piața imaginii a prins gustul exploziei și se desfășoară fără a da semne de oboseală, sclipînd, învăluind, ademînind, cîștigînd.

Cine n-a văzut pînă acum un magnetoscop îl poate proiecta cu ușurință. Își inchipuie magnetofonul pus să înregistreze magnetic, odată cu sunetul, și imaginea. Este aparatul grație căruia vedem la televizor reluările de fază. Prin intermediul său, pluşorul poate fi înregistrat în august pentru ca noi să-l urmărim pe micul ecran de revelație. Este jucăria care odată intrată în rol a simplificat pînă la enervare munca operatorilor de imagine, a interpretărilor și distribuitorilor de programe. Iar nouă ne face plăcere să vedem încă o dată clasicul dat jos de pe soclu, îndreptat cu forța spre lada cu vechituri pentru ca locu-

să fie luat de ultimul răcnet, în materie.

Cînd s-a văzut în arenă, magnetoscopul a căpătat gustul mișcării. Al mișcării în jos, spre dimensiuni mai mici, spre greutatea mai mică. Și al mișcării în sus: spre performanțe superioare. Dacă te enervezi, pui niște bani de-o parte și cînd ciorapul este suficient de gros te pronunți: vreau un magnetoscop. De casă. Și niște videocasete. De pus acasă. Prin urmare, ca la casetofon, unde o sculă ca lumea și ceva baftă pe piața casetelor îți aduce în apartament sau la iarbă verde muzica dorită. Aici îți procuri — e drept cu bani nu chiar puțini — instalația de reproduș imaginii la alegere. Casete este cit o carte, aparatul cit o valiză comodă.

Virusul a prins. După americani, după japonezi, iată-i pe europeni. În Franța, ni se precizează, sînt un milion de cumpărători. Adică trei milioane de privitori. Marșul — încă fragil — continuă, către o destinație necunoscută.

Cite ceva se știe totuși. În 1972 existau în lume 2 800 000 magnetoscoape. Anul trecut cifra ajunsese la 27 000 000. Pentru anul în curs se estimează nivelul de 43 000 000. În 1985, se apreciază, vor fi 82 000 000.

Fabricanții au problemele lor. Există la ora actuală trei standarde de magnetoscoape care coexistă pe piață: VHS — pus la punct de grupul japonez JVC-Matsushita dar comercializat de asemenea sub marca Panasonic, Hitachi și, în Franța, de Thomson; Betamax perfectat de Sony, la care s-au raliat Aiwa, Sanyo și Toshiba; în sfîrșit, V 2000 aparținînd firmei olandeze Philips, fabricat însă și de Grundig. Trei standarde incompatibile.

Puternica rețea Thomson a simplificat drumul către opțiune în cazul francezilor: VHS reprezintă, prin intermediul său, 75 la sută din magnetoscoapele vindute în Franța, adică mai mult decît oriunde în lume. Supăraturile în cauză se numesc Philips, sosit prea tîrziu pentru a se ști sigur pe situație. I-a rămas la dispoziție o posibilitate: să convertească și cataloagele altor standarde pe propriu-i sistem, V 2000. Ceea ce se și face cu asiduitate. Și nu numai de către el ci și de concurență, în primul rînd, de către Grundig.

Bătălia, pe față, dar mai ales subterană, se desfășoară cu cerbicie și nu va obosi probabil niciodată. Iată un subiect arzînd: magnetoscopul viitorului. Sîntem în fața în care se pune la punct standardele mondial unic pentru magnetoscopul din a doua generație: aparate portabile cu camera integrată. Un mod, între altele, de a pune capăt războiului standardelor și neînțelegerilor între beneficiari. La timonă se află JVC-Matsushita. După opinii calificate, această aparatură, pe 8 mm, va putea fi lansată în 1986. După alții, în 1983 aparatul ar putea reprezenta 1 la sută din piața mondială a magnetoscoapelor, în 1985 putînd atinge 7 la sută. Cum fabricanții par a fi dornici să prelungească durata casetei — astăzi doar de 90 de minute — noul standard pare a anunța cu certitudine un lucru: dispariția în scurt timp a magnetoscoapelor ce le cunoaștem azi.

A cita oară ne decidem de ceea ce crezusem peren?

Vizualul, ieșit la stradă, promite convulsii.

NEAGU UDROIU ■

Profit și pierdere

Relația dintre dezarmare și dezvoltare este limpede și structura ei rămîne valabilă și în plan zonal și global. O țară care dorește să se dezvolte intensiv nu se poate înarma intensiv și invers. În aceste circumstanțe efortul de înarmare al țărilor din așa-numita „lume a treia” introduce un nou element perturbant în procesul, în cea mai mare parte „intențional”, al eliminării decalajelor economice.

Dialogul Nord-Sud care s-a dorit și se dorește stimulat pentru transferul de progres de la bogății la săraci include, de ce să nu recunoaștem, ca singur element de amploare un transfer de... arme, adică de tensiune, de conflicte și de mijloace de a face conflictele și mai explozive.

Absorbiți în angrenajul fantastic al înarmărilor săracii lumii plătesc astfel încă o poliță pentru un meci care nu este al lor.

Agencia Reuter nota de curînd, într-o analiză a dilatării comerțului cu arme în lumea a treia: „În 1981, importurile de arme ale țărilor în curs de dezvoltare se ridicau, potrivit S.I.P.R.I., la 8 miliarde

de dolari, depășind de peste patru ori cifra anului 1962. Dar, în aceeași perioadă, cota producătorilor de arme din lumea a treia s-a ridicat de 40 de ori, ajungînd în 1981 la 385 milioane de dolari.

Estimările privind cheltuielile pentru arme ale lumii a treia variază între 62 la sută și 80 la sută din comerțul mondial.

Ca un rezultat al războiului din Vietnam și al conflictului din Orientul Mijlociu, comerțul lumii a treia s-a transformat dintr-un bazar pentru vânzarea de arme occidentale învechite într-o piață pentru dispozitivele cele mai moderne. Deși acestea din urmă trebuie încă să fie procurate în mare măsură de la țările dezvoltate, furnizorii din lumea a treia au reușit să devină competitivi, în special în domeniul armelor mici”.

Creșterile în acest plan prezintă și o însemnată latură calitativă. La începutul anilor '60, marea majoritate a armelor transferate erau relativ nesofisticate și „de mina a doua”. Acum registrele S.I.P.R.I. referitoare la contractele de vânzare-cumpărare (în 1981 sînt înregistrate 1 100 acorduri separate) arată că 94 la sută dintre acestea implică sisteme noi de arme. Tot mai multe țări în curs de dezvoltare intră sau fac eforturi pentru a intra în posesia unui armament (tancri,

avioane, rachete, nave de luptă) cu caracteristici tehnice și operaționale de vîrf, indiferent care este prețul ce trebuie plătit pentru aceasta. Și, cum sublinia A. Gaubar în revista „South”, „fără a-și pune cu adevărat întrebarea dacă armele respective contribuie în vreun fel la înțărirea securității lor naționale sau, dimpotrivă, ajung să servească pătrunderii unor interese străine”.

Iată încă unul din paradoxurile cinice care maltratează fața lumii. Țările de-abia pornite în lunga ascensiune a progresului sînt încărcate de povara unei doctrine dizolvante cu efecte teribile pe termen scurt și pe termen lung. Ideea falsă, dar abil întreținută, că înarmarea înseamnă securitate îi obligă pe săracii lumii să importe din greu arme costisitoare. Aceste arme, deșartă speranță a libertății, implantează interesele străine pe piața importatoare. Asigură un „dicton” economic și politic. Un dicton din al cărui fond principal de cuvinte lipsește, evident, cuvîntul libertate.

Omișiunea este esențială, iar prețul plătit pentru ea disperat. Cercul absurdului se închide, deci, fest.

Cine profită?...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Cîmpurile de căpșuni

N-am fost, sau, mai corect spus, nu sînt un fan al Beatles-ilor. De-altfel, cred că dacă cineva mi-ar cere să zic la repezeală cum se numeau cei patru Beatles n-aș reuși. Apoi, nu știu cîtor dintre piesele compuse ori lansate de ei le-aș ști titlurile în engleză sau românește. Dar asta nu înseamnă că nu le-am ascultat cu plăcere vizibilă de la început, cînd am avut prilejul și că nu le reascult cu aceeași satisfacție astăzi. Așa cum am privit cu fantastic interes secvențele de film cu cei patru Beatles, repetițiile sau părțile din concerte înregistrate pe peliculă. Sau cum am citit știrile și paginile dedicate lor, între care acelea, foarte consistente, de acum cîva timp, chiar în această revistă. Cei patru Beatles, nu spun nimic nou, au devenit un mit cu o fascinantă putere de seducție printre colegii lor de generație copleșiți, pînă atunci, de miturile vedetelor, singure, ale individualismului. Ei aduceau imaginea armonizării și complementarismului, a personalității certe ce se reprezintă coerent și solid prin grup. Trivialul lor, atât cit s-a putut afla despre el, era epoeic dar fața aceasta ascunsă a celor patru se reprezenta în cîntecele compuse atât de personal și interpretate la fel.

Ar trebui, cred, un studiu sociologic îndelungat și multilateral pentru a descifra toate tainele impactului Beatles. Deși e foarte posibil, mă tem că el, acum, ar fi văduvit de ceea ce l-ar explica cel mai bine — contextul respectiv, care poate fi doar parțial reconstituit.

Cred apoi că succesul lor ulterior tot din mitul Beatles derivă, cu tot ceea ce implică așa ceva. Dar dintre cei patru Beatles mă opresc aici asupra lui John Lennon. Pentru că mi se pare cea mai aparte figură a lor? Pentru că știu mai multe despre el? Pentru că a fost asasinat? Nu pot da un răspuns clar. Oricum, atunci cînd a fost ucis, la New York, de individul care a pretextat ceva ridicol, m-am gîndit brusc la evocatele fotografii sau imagini de film în care cei patru Beatles erau sufocați de mulțime, aplaudați și adulați. Sigur, foarte sigur, destui nu avuseser șansa sau chiar banii — căci arta grupului se răsplătea, pe drept, cu sume mari — să asiste la un spectacol al lor. Și atunci nimeni nu a avut sinistru idee să-i pedepsească în vreun fel pentru asta, să se răzbune pe ei pentru nenorocul său. I s-a întîmplat tîrziu lui John Lennon dintr-un motiv stupid, într-o zi banală. Prin dispariția lui fizică s-a ucis, de fapt, una din cele patru forțe artistice Beatles dar speranța în forța lui nu putea fi anihilată. O exprimă vestita melodie Cîmpurile de căpșuni lansată de cei patru Beatles și chemată acum să devină și numele unui memorial din nu mai puțin celebrul Central Park din New York. Aflînd vestea am vibrat. Într-o vreme și într-o lume ca aceea în care nu se prîdidește — acesta e, totuși, adevărul! — cu afacurile, cu acele jobs sau în care, între atitea altele, asasinatelor sau atacurile cu mină înarmată se socotesc la cîteva zeci de secunde s-a găsit, totuși, timp pentru a se face mea culpa colectivă, ridicîndu-se un memorial reprezentat de un mozaic înconjurat de boschete și arbuști pe 1,2 hectare. Dintre ei, poate pașii vizitatorilor — sau ochii privitorilor vor fi întîmpinați de armoniile Cîmpurilor de căpșuni, semnul eternității și clasicismului unei melodii lansate de cei patru Beatles!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Șah

Finișul Margaretei Mureșan

La Bad Kissingen, meciul de șah dintre marile maestre Margareta Mureșan și Lidia Semionova, contând ca sfert de finală pentru titlul mondial, a intrat în ultima linie dreaptă, iar noi, cei de acasă, așteptăm cu înfrigurare vesti și, încă mai mult, dorind binele Margaretei și, implicit, al șahului românesc, sperăm ca ele să fie, de fiecare dată, foarte bune.

După cum se știe, supercampiona noastră n-a început prea bine și, după un start defectuos, s-a văzut condusă cu 2-0, jucătoarea sovietică, reprezentanta celei mai redutabile școli de șah din lume, speculând cu promptitudine inexactitățile adversarei. Astfel, partida a doua a fost, după opinia marelui maestru Florin Gheorghiu, prezent la Bad Kissingen alături de Margareta, „pierdută surprinzător sub pecetea nervilor” și se credea că Semionova s-a detașat decisiv încă din start. Numai că Margareta Mureșan a izbutit imediat să reducă handicapul, adjudecându-și partida cu numărul 3, caracterizată de Gheorghiu drept „o frumoasă partidă de luptă”. Iată însă că Semionova, al cărei secundant e reputatul analist V. Kuzmin, a găsit resurse să refacă diferența (3-1), forțând apoi două remize. La 2-4, speranțele campioanei românce păreau minime. Era de așteptat ca nervii ei, întinși ca o coardă într-un meci de asemenea importanță, echivalent cu cea mai strălucită performanță înregistrată

în istoria șahului nostru (numai și pentru asta Margaretei Mureșan i se cuvin laude și felicitări), să cedeze. Dar Margareta a vrut să fie altfel. Te-meinic pregătită teoretic, inteligent sfătuită de antrenorul Șerban Neamțu și de Florin Gheorghiu, ea a dominat net partida a șaptea și, explozând cu dibăcie micul avantaj oferit de piesele albe, a jucat magistral, obligând-o pe Semionova să se recunoască învinsă la mutarea 45.

Acum, miercuri noaptea, când revista noastră se pregătește să meargă la tipar, partida a opta încă nu s-a încheiat, întrerupându-se după 5 ore de înleștare. Lapidar, agențiile de presă nu transmit că romanca ar deține un ușor avantaj, având o poziție mai bună. Logic ar fi să rămânem rezervați. Vom risca însă, cunoscând forța de joc și stăpînirea de sine a Margaretei, afirmând că ea se află în pragul egalării. O egalare pe care, în numele iubitorilor șahului nostru, o dorim din suflet și de care ne legăm mari nădejdi. Dacă Margareta a avut țaria morală să mișcoreze în două rinduri un handicap considerabil, demonstrându-și înalta clasă, să ne fie permis să credem că, obținând egalarea, ea va ști să-și apropie victoria finală, intrând în elita primelor 5 șahiste din lume. Îi ținem pumnii strinși și-i urăm mult succes!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cronica TV

Bătrînețile sfîrșitului de săptămîină

● În fapt, ceea ce s-a întîmplat în ultima sîmbătă seara n-a avut nici darul de a strica, nici pe cel de a repara gustul „Fanteziilor”, alcătuite în principal dintr-un ghiveci componistic adaptat la texte submediocre. În afara unor toalete mirobolante în volane și dantele (și a poantelor cu efecte soporifice), totul a pluit în vetust și banal. Păcat că asemenea roluri și texte ingrate nu sînt refuzate tocmai de cei invitați să-și demoleze personalitatea artistică, în cazul de față nume de prestigiu ale scenei românești, Stela Popescu, Corina Chiriac, Marius Teicu, Nicu Constantin.

● După trei episoade, „Bulevardul Paulista” se dovedește un autentic document de epocă, dar nu și un film artistic investit cu atributele serialelor de televiziune. Puține lucruri interesante sau captivante de-a lungul unor secvențe discursive, înecate în verbiage și îndeajuns de puțin accesibile marelui public. În comparație cu alte producții ale genului, noul serial nu este decît o piesă de amatori.

● Din emisiunile de dîmineață, am reținut în mod deosebit „Viața satului”, de data aceasta o veritabilă tribună a expe-

rienței înaintate, mulțumită reportajului și transmisiei în direct de la C.A.P. Scornicești. Micul ecran și-a demonstrat cu prisosință rolul de mijlocitor al schimbului de opinii, specialiștii au avut la dispoziție un material concret de lucru, iar marele public un cuceritor exemplu de etică profesională.

● Mereu în criză de timp, dar nu și de idei și informații binevenite. Iosif Sava și invitații săi. Îi sugerăm totuși distinsului nostru coleg o mai severă doză a comentariului pentru a nu fi obligați, cum se mai întîmplă, să rămânem mai mult în studio decît pe marile scene ale lumii.

● În încheierea programului duminical, n-am mai fost obligați să ascultăm un program de romanțe, dar ni s-a oferit în compensație un recital gerontologic în persoana celebrei actrițe Bette Davis. Ei bine, vom fi din nou de acord că senectutea și dramele însingurării reprezintă probleme spinoase ale veacului și salutăm de asemenea faptul că Telecinemateca ne-a oferit de data aceasta un film recent, în premieră absolută și de înaltă tinută artistică, dar rămînem mereu la convingerea că un final în notă optimistă (cu muzică și umor) este mult mai de dorit în aceste momente premergătoare unei noi săptămîni de lucru.

● Ne facem ecoul unor mai vechi și mai noi doleanțe ale cititorilor noștri, care ne-au scris și ne scriu solicitînd ca emisiunea „Telerama” să fie prezentată sau reluată și pe programul I. Îndreptățite opinii vin și din partea celor ce doresc să vadă în aceleași condiții și emisiunile lui Iosif Sava.

LIVIU TIMBUS ■

Un vagon de petrol pe... apa sîmbetei

Nu este nevoie să fim toți sondori pentru a ști să prețuim și a ne strădui să economisim fiecare picătură de petrol. Este de ajuns să privim câteva clipe, măcar la televizor, fețele transfigurate, acoperite cu broboane de sudoare, țîței și noroi ale celor care scot din adîncuri „aurul negru”, pentru a înțelege cu cită răspundere trebuie să gospodărim această materie primă.

Astfel stînd lucrurile, este de-a dreptul de necrezut că pot să apară cazuri în care însăși paza unui depozit de petrol să fie privită cu o condamnabilă ușurință, chiar de către cei care gestionează o asemenea avuție.

Așa se face că la Depozitul de produse petroliere din Bala Mare a fost numit, nu de mult, să asigure paza obștească, pe timpul nopții, un om, pe cît de incorect, pe atît de nepăsător — Dumitru Laza, primitiv-distribuitoare, element nu numai necunoscut de către șefii lui în privința corectitudinii, dar și neinstruit asupra răspunderii pe care și-o asumă în timpul serviciului de pază.

MIHAI GROZAVU ■

Constelația lirei

Farmec

A căzut zăpada moartă de rușine
Și-ai venit la mine Domnule-cum-vrei
Ti-a fugit iubita cu Părerii de bine
Și pe toiul iernii ți-am dat ceai de tei!

Să iubim acuma ce-am pierdut în vară
Trîști precum în iarbă căutate chei?
Nu uita alteta ar putea să doarmă
Și s-arunce-n aer chiar absența ei.

Cum să stingi în brațe ticăitul orei?
Sărutînd argintul care te-a furat.
Cum te fură pasul apăsător al horei...
Dar... tu ești de zahăr ești elaborat.

Haide, treci în lacrimi cu pojar pe-afară!
Eu de frica soartei am să mă îmbrac
Și sub drama mică nici măcar amară,
Ai să fii balansul unui spinzurat.

A căzut zăpada moartă de rușine
Și-ai venit la mine Domnule-cum-vrei
Ti-a fugit iubita în părerii de bine?
Draci! Pe toiul iernii, ți-am dat ceai de tei...

Privilegiu

Fac parte dintre acei foarte singuri,
atît de singuri
incît au vreme să privească
păsările
care locuiesc în tipătul lor,
care au timp să aștepte,
ea o veste bună,
fluviul.
Sînt singură.

Omul care joacă

Cu răbdare...

După nopțile încărcate ale Guadalajarei — deci după 13 ani — s-a stat din nou tîrziu pentru a asculta pulsul izbînditor al fotbalului nostru. Ascultînd la radio show-ul Craiovei, mă gîndeam la un prieten unic, ce-l simt ca pe al doilea tată, și care-mi spunea că „așteptările” Guadalajarei erau pentru noi toți clipe de satisfacție și de plăcere unică, și care trebuie oferite de noi, prin menirea noastră, mult mai des. Iată, deci, că, după atîta timp, vocea undelor ne-a făcut din nou să mai gustăm din această bucurie aleasă.

Mi se pare că „beneficiul” rezultatului de la Lisabona nu va fi ușor de apărut la Craiova, chiar dacă s-ar putea ca peste Olt să nu se mai poarte pălării. Ca o consecință firească, prețul calificării este mult mai mare... Succes, băieți! Vă anunț de pe acum, că vom juca meciul cu voi pe „23 August”, în vîzul tuturor și spre folosul fotbalului românesc A

Săptămîina românească la hotelul „Intercontinental” din Amman — Iordania

În perioada 16-23 martie a.c., s-a desfășurat la hotelul „Intercontinental” din Amman, sub egida Ministerului Turismului din România și a Ambasadei române din Iordania, o deosebit de interesantă acțiune de prezentare a folclorului și gastronomiei specifice românești, cu participarea unor formații alcătuite din lucrători ai

De aceea mi se pare ciudat
că am ținut ușa deschisă
că am ținut inima deschisă
că am ținut toată noaptea
ochii deschiși!

Singurătate

Nu veni cu trenul de noapte!
Pădurile — procesele mele de conștiință —
rămîn să-ți dea ocol
pe măsura eliberării de frunze.

Gările abandonate...
dietează
mișcăvile astralelor pe o fostă inimă.

ANA FENOUGHEN ■

Istorie prezentă

Cinstim, în tot ce-avem, conducătorul
dorit de generații de români
ce-au vrut ca-n cartea țării viitorul
să-nserie muncitorii ca stăpîni.

În el, azi, recunoaștem păstrătorul
a tot ce-am moștenit de la străbuni;
prin el, necontenit, urcă poporul
punînd pe stema țării noi eununi.

Al Daciei și-al nostru este omul
știut pe toate fuzele orare
că pune-n slujba binelui atomul —
condițiile a păcii tutelare.

Recunoștință, calde sentimente —
lui, căitorul istoriei prezente!

SANDU ȘTEFANESCU ■

esosit momentul — și datorită vouă — să
anunțăm lumii că avem și noi recitaluri
gen Liverpool — Manchester United.

Și ultimul subiect ce mă frămîntă
acum: jocul național, eveniment unic
și pentru că-i oficial în fața unor cam-
pioni mondiali „en titre”. Entuziasmul nu
va cunoaște margini, sînt sigur. În aceas-
tă săptămîină pregătitoare a jocului, sînt
plecat într-un turneu peste hotare, dar
nu pot să uit că, după opinia mea, chiar
dacă „Flacăra”, prin redactorul ei șef, a
încercat să creeze o acțiune sprijinitoare
a intereselor actuale ale echipei naționale,
„campania Italia” a fost declanșată
cam tîrziu... De aceea, stimai cititori, vă
rog să-mi urmați sfatul: Italia de sîmbă-
tă nu trebuie atacată cu orice preț! Am
încercare că Mircea Lucescu, „îl știe pre-
țul”, cunoscîndu-și menirea, Aveți răbda-
re. Chiar și un meci nul nu ne poate strica
în situația grupei noastre. Nu vă
grăbiți echipa și n-o împingeți la prostii...
Invitați-i pe italieni, dacă puteți, să iasă
la joc, sau să facă ceea ce n-au știut
niciodată, adică să atace. Ne-ar prinde
mult mai bine... Deci (și) cu răbdare, în
acest moment, le-am putea trece pe
toate.

CORNEL DINU ■

hotelului „Intercontinental” din București,
delegație condusă de directorul hotelu-
lui „Intercontinental” București, Marin
Stancu.

La reușita acestei acțiuni și-au adus o
importantă contribuție renumiții bucătări
Gheorghe Vătafu — maestru în arta culi-
nară —, precum și Iulian Stanciu. Ei au
reușit să valorifice cu pricepere și rafina-
ment tradițiile bucătăriei românești. Pre-
paratele au beneficiat de prezentarea com-
petentă a unui apreciat specialist în mate-
rie, Ion Zamfir, șeful renumitului restau-
rant „Balada”.

Folclorul românesc a fost reprezentat cu
cinste de membrii grupului folcloric
„Hora”, compus din lucrători ai diferitelor
sectoare de activitate din hotel, defînă-
tor al locului I pe municipiu la cea de-a
treia ediție a Festivalului național „Cîn-
tarea României”, precum și al premiului
I pe ramura comerț și cooperatie al Festi-
valului „Argus — 1982”, însoțit de cu-
noscuta cîntăreață, plină de vervă și tem-
perament, Elvira Munteanu, vedeta festi-
valului, și de prestigioasa orchestră con-
dusă de un virtuos al arcașului, violonistul
George Tudor, obținînd aplauze la scenă
deschisă.

La serile românești au participat o serie
de personalități ale vieții politice și cultu-
rale iordaniene, printre care și ministrul
culturii al Iordaniei, Excelența Sa dl.
Ma-en Abu Nuwar, sub al cărui înalt pa-
tronaj s-a desfășurat festivalul.

Elogioase aprecieri la adresa reprezen-
tanților artei românești se desprind din
coloanele cotidienele iordaniene „Sawt al
Shaab Newspaper”, „Ar Raj i Daily News-
paper” și „Ad — outour Newspaper”,
care invită călduros la serile românești or-
ganizate în sălile hotelului „Interconti-
nental” din Amman.

Ambasada română în Amman la rîndul
său a considerat că fiind „deosebit de
reușită această săptămîină folclorică și culi-
nară organizată de „Intercontinentalul”
din București, care a prezentat în condiții
de excepție folclorul românesc în această
țară din Orientul Mijlociu”.

Directorul hotelului „Intercontinental”
din București a declarat: „Cîștigul cel mai
mare pe care l-am avut la Amman a fost
pe linia cunoașterii între popoare, a strîn-
gerii relațiilor de prietenie, a unui util
schimb de experiență cu un alt hotel de
prestigiu”.

FLORENTIN PALAGHIA ■

Miine, ROMÂNIA - ITALIA, un meci al marilor decizii

Mult succes, tricolori!

A sosit mult așteptata oră a meciului cu Italia, test ce poate constitui, pentru o echipă sau alta, un pas mare, dacă nu chiar decisiv, pe drumul calificării în faza finală a campionatului european. Înaintea partidei de miine, a noua în istoria întâlnirilor directe dintre cele două reprezentative, palmaresul e favorabil oaspeților (care au câștigat de 6 ori, în 1939 și 1967 chiar la București) care, în plus, vin și aureolați de titlul mondial dobândit în Spania. Aceste argumente care ar inclina balanța în favoarea squadrei azzurra, sînt însă discutabile. Desigur, palmaresul rămîne, dar fotbalul zilelor noastre, mai mult ca altădată, cînd tranșarea valorilor se opera mai distinct, se conduce mai puțin după istorie și mai mult după forma și forța de joc de la ora partidei. Or, italienii, chiar dacă au câștigat Mondialul 1982, par să traverseze o perioadă mai dificilă, dovadă că, pînă acum, n-au înregistrat nici o victorie în grupă, terminînd la egalitate, și nu fără emoții, pînă și cu modesta garnitură cipriotă. Și asta încă nu e totul: din cele 14 întâlniri susținute în 1982—1983 jucătorii lui Bearzot nu le-au câștigat decît pe cele 4 din partea de final a C.M., bilanțul consemnat în deplasare fiind și mai puțin concludent pentru o echipă cu pretenții: două înfringeri (în Franța și R.D.G.) și două egalități (în Elveția și Cipru). Să nu comitem însă greșeala de a minimaliza clasa adversarului, cu adevărat, dincolo de toate aceste speculații, foarte puternic, capabil să cîștige oricînd și oriunde, în fața oricărei formații. El va urmări, pe toate căile (inclusiv anti-joc, simulări, proteste etc.), să nu piardă miine, căci o înfringere l-ar pune într-o situație serios primejdioasă: spre a mai spera la locul 1 în grupă, va trebui să cîștige și în Suedia, și în Cehoslovacia. De aceea, e sigur că Bearzot și ai săi vor veni la București tîntind victoria și, cum ziceam, vor face totul s-o obțină. A judeca partida de miine numai prin prisma celui 0-0 înregistrat, în decembrie 1982, la Florența ar putea fi o a doua eroare. În primul rînd, pentru că e o lege nescrisă în fotbal, nici un meci nu seamănă cu altul. Apoi, pentru că, din cîte cunoaștem, Bearzot și-a luat măsuri excepționale pentru această confruntare, convocarea la lot a lui Bettiga, ca „ar-

mă secretă”, fiind numai una dintre dovezi. Ar mai fi de adăugat că, obosiți în decembrie după „maratonul” Mondialului și încă marcați de euforia succesului, italienii se prezintă acum (cel puțin așa se presupune) mai proaspeți după pauza de iarnă. Totodată, se impune să avem în vedere și faptul că, așa cum e structurată, squadra azzurra se descurcă mai bine în jocul pe contraatac, tradițional în peninsula și, de altele ori,

a uzat nu o dată Gentile, comițînd un șir nesfîrșit de faulturi „mărunte”, care au condus însă la scoaterea din joc, la mondiale, a lui Zico, Maradona și Rummenigge. Probabil că, miine, el îl va lua în primire pe Balaci, dar sperăm că fotbalistul numărul 1 al țării în 1982 va ști să se descotoșească de „paza” necruțătorului Gentile.

În liniște, departe de tumultul orașului, feriți de amatorii de autografe, jucătorii noștri s-au antrenat asiduu, cu conștiinciozitate. Dincolo de accidentarea lui Lung (pentru recuperarea căruia se depun mari eforturi), probleme în alcătuirea echipei n-ar mai fi, doar că Lucescu și Rădulescu trebuie să găsească o soluție (firește, cea mai bună) pentru înlocuirea lui Țicleanu pe postul de mijlocas dreapta, internaționalul craiovean fiind, reamintim, suspendat după partida de la Florența. Încurajați și de remarcabilele evoluții ale Universității Craiova, tricolorii nu acceptă pentru meciul de sîmbătă nici o altă variantă în afara victoriei, care ar fi prima în istoria întâlnirilor cu Italia. Nu trebuie omis însă faptul că și un rezultat egal i-ar menține, cu șanse apreciabile, în lupta pentru calificare, care se anunță, în continuare, grea și complicată. Pentru a obține victoria, visul lor și, deopotrivă, al zecilor și sutelor de mii de suporteri de iubitori ai fotbalului, ei vor trebui să se debaraseze de orice complexe și, în același timp, să se bată cu toate energiile, uniți și devotați, spre a se arăta la înălțimea încrederii ce li s-a acordat, a atașamentului cu care au fost și sînt înconjuțați.

În final, un cuvînt pentru public, pentru spectatori ce vor umple, pînă la refuz, tribunele stadionului „23 August”. Lui, publicului, îi va reveni, miine seară, un rol de seamă: el va trebui să fie al 12-lea jucător al echipei, capabil să-și încurajeze favoriții timp de 90 de minute, la bine și la greu, îmbărbătîndu-i și purtîndu-i spre izbîndă. Exprîmînd sentimentele tuturor iubitorilor fotbalului nostru, le urăm tricolorilor, din tot sufletul, mult succes în dificila confruntare cu campionii lumii.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cîntec pentru tricolori

Trăim bucuria roș-galben-albastră
Și nu dăm nicînd înapoi,
Acum România e-n inima noastră,
Poporul român e cu noi.

Întorcem privirile oriîncotrova,
Întregul popor e unit,
Muntenia iată, Ardealul, Moldova
Urări de succes vă trimît.

Trăim aventura gazonului verde,
Trăim bucuria prin sport,
Dar neamul din care venim, dacă pierde,
Se dă doar ca Decebal mort.

Cîntăm suferința, cîntăm bucuria,
Acum și de-o mie de ori,
Hai, hai, România,
Hai, hai, România,
Hai, hai, haida hai, tricolori!

ADRIAN PĂUNESCU ■

N-avem trei picioare și n-au trei picioare
Și sîntem mai buni decît ei,
Voința ni-i una, iubirea ni-i mare
Și credem în noi și-n fair-play.

Sub steaguri supreme roș-galben-albastre
Noi nu știm să dăm înapoi,
Ostași fără moarte ai patriei noastre
Prin tot ce depinde de noi,

Puterea-i sleită sau fibra e moartă
Și vin slăbiciuni omenești,
Dar glasul lăuntric îți spune „La luptă!”
Acum să te văd cine ești.

Situația în grupă

Meciul de sîmbătă se dispută în cadrul grupei a V-a a preliminariilor campionatului european, grupă din care fac parte reprezentativele României, Italiei, Suediei, Cehoslovaciei și Ciprului.

Reamintim că pînă acum s-au jucat 8 partide, tot miine fiind programată și întîlnirea dintre Cehoslovacia și Cipru:

1982

- 1 V România — Cipru 3—1
- 8 IX România — Suedia 2—0
- 6 X Cehoslovacia — Suedia 2—2
- 13 XI Italia — Cehoslovacia 2—2
- 13 XI Cipru — Suedia 0—1
- 4 XII Italia — România 0—0

1983

- 12 II Cipru — Italia 1—1
- 27 III Cipru — Cehoslovacia 1—1

Clasamentul la zi al grupei, în paranteză situația așa-zisului clasament al adevărului (diferența dintre punctele câștigate în deplasare și cele pierdute acasă):

- 1. România 3 2 1 0 5-15 p (+1)
- 2-3. Cehoslovacia 3 0 3 0 5-5 3 p (+1)
- 2-3. Italia 3 0 3 0 3-3 3 p (-1)
- 4. Suedia 3 1 1 1 3-4 3 p (+3)
- 5. Cipru 4 0 2 2 3-6 2 p (-4)

Stadionul „23 August”, ora 20

Partida de miine va fi găzduită de stadionul „23 August” și va începe la ora 20. Va arbitra o brigadă franceză, condusă de Michel Vautrot (din Besançon), avînd la linie pe Jôel Quiniou și René Lopez. Va fi prezent, în calitate de observator U.E.F.A., dr. Hubert Claessen din R.F.G.

Meciul se va disputa cu o minge Adidas, marca „Tango”. Fiecare

șaradar: avantajată de program (n-a disputat nici un meci acasă), Suedia a adunat 3 puncte din deplasare, avînd în prezent, măcar aparent, poziția cea mai favorabilă; lucrurile se vor schimba în momentul, dorit de toți iubitorii fotbalului nostru, în care tricolorii lui Mircea Lucescu vor cîștiga partida din Cipru; în orice caz, echipa României se află, la această oră, într-o poziție favorabilă; Italia, deși aureolată de titlul mondial dobîndit în Spania, a avut un start greoi, ceea ce îi obligă pe elevii lui Bearzot să facă tot posibilul pentru o victorie; în cazul unei înfringeri, chiar dacă prima, squadra azzurra va trebui, spre a mai spera la locul 1 în grupă, să cîștige și în Suedia, și în Cehoslovacia, misiuni foarte grele judecînd după startul peninsularilor; Cehoslovacia rămîne încă în calcule, cu toate că egalul de la Larnaca i-a dîmînat șansele; Cipru, în ciuda celor două spectaculoase meciuri egale realizate pe teren propriu, nu poate, firește, emite pretenții la șefia grupei.

Au mai rămas de disputat meciurile:

- 15 V: România — Cehoslovacia;
- 15 V: Suedia — Cipru; 26 V: Suedia — Italia;
- 19 VI: Suedia — România;
- 21 IX: Suedia — Cehoslovacia; 15 X: Italia — Suedia;
- 12 XI: Cipru — România;
- 16 XI: Cehoslovacia — Italia;
- 30 XI: Cehoslovacia — România;
- 22 XII: Italia — Cipru.

„Vom face totul pentru victorie”

Costică Ștefănescu, căpitanul tricolorilor, ne-a încredințat următoarea declarație:

„Știm că echipa Italiei e deosebit de puternică, tenace și experimentată, doar e campioana lumii. Dar mai știm că aceiași jucători au fost în teren și la 4 decembrie 1982, la Florența, și nu alții, ci tot Zoff, Rossi și ceilalți, au terminat la egalitate, nu demult, cu formația Ciprului, care e departe de a fi o forță în fotbalul european. Sigur, meciul de sîmbătă va fi foarte greu, dar l-am pregătit cu conștiinciozitate și sîntem decîși să facem totul pentru a obține victoria”.

Citiți în pagina 28 loturile celor două echipe

Flacăra, Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constan tin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Măneac — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU